Danskernes Historie Online
Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor
Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat

Ophavsret
Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links
Slægtsforskernes Bibliotek: https://slaegtsbibliotek.dk
Danske Slægtsforskere: https://slaegt.dk

SLÆGTSBOG

FOR

SAND

STAUNING

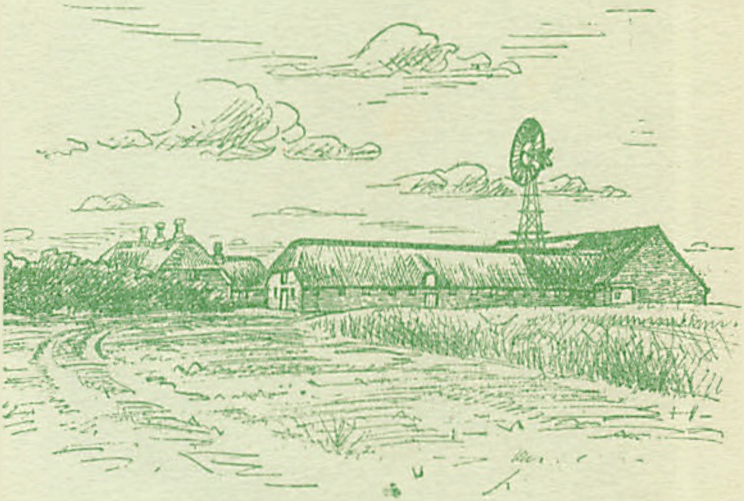

1946

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

SLÆGTSBOG

FOR

SAND

STAUNING

1946

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

»Nørkærgaard«, Stauning.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Arbejdet med Bogen om Sandslægten begyndte i 1941. — Der rettedes Henvendelse til de mange Slægtsmedlemmer om Oplysninger angaaende Fødsels- og Dødstider, samt hvornaar Vielser er foregaaet.

En Del af Meddelelserne har været ret udførlige, men der er ogsaa nogle, der er mangelfulde. Dersom der i det følgende er Fejl i Datoer og Aarstal, saa hidrører det fra forkert Meddelelse.

Naar Bogen ikke er bleven færdig før, saa kommer det af, at der ikke i Krigsaarene kunde skaffes Papir af Trykkeriet.

Stauning, den 1. November 1946.

Chr. A. Søgaard.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

SAND ELLER NØRKÆRGAARD I STAUNING

Gaarden Sand ligger i den nordvestlige Del af det langstrakte Stauning Sogn ind til det store Engdrag, der benævnes under Fællesnavnet »Velling Mærsk«, i Mejlby.

Gaarden, som er en stor Bondegaard, ligger og har ligget Hundreder af Aar paa en Sandslette. Dog er det knap nok, at Jordsmonnet nu er helt fladt; for Vinden har Aar efter Aar tumlet med Flyvesandet, saa der omkring Gaarden er fremkommet Ujævnheder i Form af Smaabanker og Lavninger. Før i Tiden var disse mere eller mindre tilgroet af Plantearter, der i Sommertiden kunde afgive sparsom Græsning til nogle Kobler Faar. Dog er disse Ujævnheder ikke nu iøjnefaldende, eftersom de er blevet dækket af Plantage.

Tæt Norden for Gaardens Lade og parallelt med denne gaar en Byvej, og Nord for denne igen ligger Mejlby Sø. Mellem Vejen og Søen ligger en Del Parceller, som kaldes Søkær, og hvoraf hver Gaard i Mejlby har haft sin.

Det kan interessere at faa Kendskab til Gaarden Aarhundreder tilbage; men nok saa bemærkelsesværdigt er det, at samme Slægt i Sekler af Aar har været knyttet til den, hvad ogsaa den sidste Ejer af Slægtsgaarden sagde, da han solgte den for ikke mange Aar tilbage: »Min Slægt har haft denne Gaard i halvfjerde Hundrede Aar.« Der findes ikke skriftlige Beviser for denne Paastand saa langt tilbage; men en mundtlig Meddelelse derom maa være gaaet fra Generation til Generation.

Slægten er nu spredt saa at sige over hele Landet; men hvilken Stand og Stilling, de end tilhører, og hvor de end bor — i Storstaden, i Provinsbyen eller paa Landet — saa vil de af denne Bog erfare, at de er rundet af en vestjysk Bondeslægt,

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

der ved Flid, Nøjsomhed og Paapasselighed i Forbindelse med Guds Velsignelse ikke blot klarede sig godt ved denne Sandmarksgaard, men ogsaa i de skiftende Generationer arbejdede sig frem til Velstand.

1638 indberetter Præsten i Stauning, Hans Gregersen Hemmet: »Norden for Halby er en Agermark, og her ligger en liden Gaard, Nørkærgaard eller Sand.« Ofte er udtalt, at den blot hed Nørkærgaard, og Nabogaarden sydvest for hed Sand; men ifølge Præstens Indberetning og Stauning Sogns ældste Kirkebog i Landsarkivet henføres Ejerne af Gaarden snart til Nørkærgaard, snart til Sand, hvilket beviser, at den fra gammel Tid har haft begge Navne.

I Indberetningen kaldes den en liden Gaard. Ifølge Sognepræsternes Designationer 1651 var den en Halvgaard og benyttes da af Jesper Madsen. Gaarden: Kongens og Cronens.

Ved Matrikuleringen 1688 var den en Helgaard og fik da Hartkorn 8 Td. 4 Skp. 2 Fdk. 2½ Alb.

I det syttende Aarhundrede havde Gaarden 2, stundom 3 Ejere eller Fæstere.

I Lensregnskaberne nævnes 1610 Peder Jespersen i Nørkærgaard, i 1664 Peder Jensen og Peder Hansen, men Gaarden tilhører da Peder Nielsen og Eske Pedersen.

Ekstraskattemandstal 1677. Mads Jespersen (Søn af Jesper Madsen) skulde da svare Skat af 3 Ildsteder, 2 Heste og 2 Køer.

Samme 1686. Niels Jensen og Hustru: 1 Plag, 1 Faar.

Samme 1689—1690—1692. Niels Jensen i Sand og Hustru: 1 Ildsted.

Samme 1699. Sands Gaard: Niels Christensen og Christen Jespersen, er gamle og skrøbelige og er fri for Kopskat.

Samme 1705. Sandsgaard: Niels Christensen, Christen Jespersen, Maren Dalsgaard, væver lidt. (Rigsarkivet.)

1770 er Sand Fæstegaard til Lundenæs. (Bruger: Niels Sand.) Der maatte i aarlig Landgilde betales 8 Rdl. og ydes Hoveri, aarlig 2 Spanddage og 2 Haand- eller Gangdage.

Sædeland 22 Td. 6 Skp. Høavlen 18 Læs, Græsning 6? *)

Der synes ikke at være Familiesammenhæng mellem ovennævnte Navne, dog gaar der mulig en Slægtslinie igennem med Jespernavnet:

*) Hoverireglementer, Rigsarkivet.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Peder Jespersen
Jesper Madsen
Mads Jespersen
Christen Jespersen.

Det er muligt, at Mads Jespersen og Christen Jespersen var Brødre og altsaa Sønner af Jesper Madsen. Denne kunde ikke være Søn af Peder Jespersen, hans Faders Navn skal være Mads; men der er Sandsynlighed for, at Jesper Madsen var Brodersøn af Peder Jespersen, der havde Gaarden 1610.

Kort efter Aaret 1700 optræder en ny Ejer af Nørkærgaard, som hedder Anders, det er sikkert ham, der nævnes med flere Efternavne: Anders af Nørkærgaard, Anders Albech og Anders Christensen Albech. Gaar vi til de gamle Skattemandtal omkring 1700, finder vi en Anders Albech i Mejlby. Navnet forsvinder i Skjern omkring 1690 og nævnes i Stauning 1696, saa man kan heraf slutte, at han er kommet fra Albæk i Skjern. Fra ham er Slægtslinien i Sand klar, da tilmed Stauning Kirkebog kommer til 1723. Altsaa:

Anders Christensen Albech er født i Skjern — hvornaar vides ikke, da Skjern Kirkebog først begynder 1707 —; han dør i Stauning 1738. Efter sin Ankomst til Stauning drager han ikke lige straks ind i Sand, men faar en Gaard noget syd for, ogsaa i Mejlby. Den var Fæste til Lundenæs og havde Hartkorn 6. 6. 0. 0.*)

Der kan næppe være Tvivl om, at han har giftet sig ind i Sand, muligvis med en af Christen Jespersens Døtre, men det vides ikke bestemt, da hun ingen Steder nævnes.

Anders Albech havde mindst 2 Sønner, Jens og Christen, og en Datter Else.

Jens Andersen eller Albech fik Fæstegaarden i Mejlby, og efter ham eller Faderen fik Gaarden Navn og er siden blevet kaldt Albækgaard. Denne Jens Andersen overdrog den til Sønnen Anders Jensen, denne til sin Søn Jens Andersen, denne igen til sin Søn Anders Jensen, der døde barnløs 1890. — Gaarden overgik saa til Konens Søsterdatter, hvis Søn Anders Jensen nu har den, men han er altsaa ikke af Albækslægten.

*) Anders Jensens Gaard.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

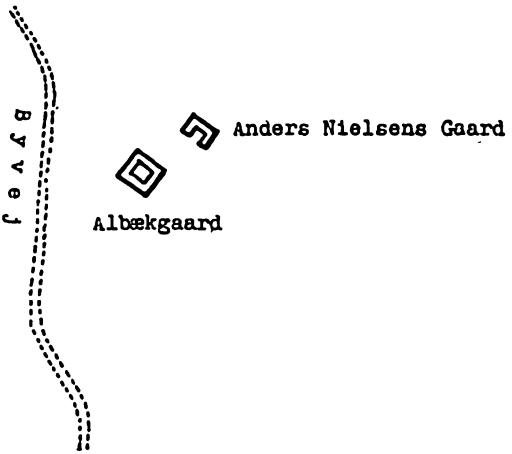

Mejlby 1818.
Kopi af Kortet i Matrikulsarkivet, København.

ALBÆKGAARD

Gaardens Størrelse var 1831 71 Td. Ld. og Hartkorn da 3. 7. 3. 1¾. Ejer: Jens Andersen. Den er da købt til Selveje.

Efter Folketællingslisterne i Rigsarkivet:

1787 Anders Jensen, 48 Aar (altsaa født 1739 som Søn af Jens Andersen Albech.)

1801 Jens Andersen, 30 Aar.

1845 Anders Jensen, 37 Aar (døde 1890).

1880 Niels Peder Lauridsen, 25 Aar.

Gaarden var forhen Fæste til Lundenæs, men 1779 gik Lundenæs med Gods til Tvangsauktion. Køber til det hele var Cancelliraad Hansen paa Lønborggaard. Derved kom Albækgaard under Lønborggaard, og ved denne Lejlighed kostede den 249 Rdl., men regnedes stadig som hørende til Lundenæs Gods. Gaarden laa da lidt Vest for den nuværende.

Anders Nielsens Gaard nordøst for havde 1831 72 Td. Ld. med Hartk. 3. 4. 3. 1¾.

1787 Niels Andersen, 42 Aar.

1801 samme, Skolcholder og Gaardejer.

1834 Anders Nielsen, 53 Aar.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

1870 Ole Konradsen, 26 Aar.
1890 Villads Nielsen, 37 Aar.

Ogsaa den Gaard var Fæste til Lundenæs og kostede 1772 192 Rdl.

Sønnen Christen, der overtog Gaarden Sand, nævnes ogsaa med flere Efternavne: Christen Andersen af Nørkærgaard, Gamle Christen Sand, Christen Albech og Christen Andersen i Mejlby. Saa vidt skønnes hed hans Kone Mette Jensdatter. I Kirkebogen staar: Den 11. Juli 1751 afgik Mette Sand ved Døden.

Gamle Christen Sand havde i alt Fald 9 Børn. Den første er:

Anders Christensen Sand, der blev døbt den 15. August 1728. Faderen kaldes her i Kirkebogen Christen Albech.

Denne Søn opholdt sig endnu i Sognet 1747—54, hvilket fremgaar af, at Anders Sand optræder som Fadder i Kirkebogen. Den næste Søn er:

Jens Christensen Sand, født 1732, død 17. Juli 1749.

Niels Christensen Sand, født 14. Januar 1734 og jordet 15. Søndag efter Trefold. 1802, 69 Aar gl.

Maren Christensdatter Sand, der er døbt Hellig-Trefoldigheds Søndag 1736. Hun blev 20. Septbr. 1761 viet til Morten Jepsen af Ulkær. I Kirkebogen kaldes hun Maren Ulkær.

Christen Christensen Sand, døbt 28. Septbr. 1738, 1. Gang ægteviet 11. Juni 1769 til Marie Lisbet, 2. Gang 1778 til Kirsten Christensdatter.

Mariane Christensdatter Sand, der blev døbt den 12. Marts 1741.

Mette Christensdatter Sand, døbt 27. Dec. 1743 og jordet 11. Juni 1751.

De to sidste var Tvillinger:

*Peder Christensen Sand**) og

Jesper Christensen Sand. Begge blev døbt 24. April 1746. Jesper blev siden gift med Maren Jensdatter, der fødtes 1758 og døde 1810, 52 Aar gl. Han døde 18. Juni 1823, 77 Aar gl. som Almisselem i Østerby i Stauning. De havde 3 Børn, hvoraf kun det ene levede.

*) I Vorgod Kirkebog staar: 11. August 1778 blev Peder Sand, Stauning, trolovet med Enken i Herborgbæk Anne Thomasdatter. Forlovere: Niels Christensen Sand, Stauning, og Thomas Pedersen, Brejning. Herborgbæk hedder nu »Vad«.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Gamle Christen Sands Søster, Else Andersdatter, forblev i Gaarden til sin Død 1787.

Niels Christensen Sand blev den af Sønnerne, der kom til at overtage Fødegaarden Sand.

3. Juni 1765 blev han trolovet med Kirsten Andersdatter, Datter af Anders Nielsen i Halby i Stauning, og de blev viet 7. Oktbr. Hun var født 1739, men døde allerede 1767 og blev kun 27 Aar og 6 Maaneder gl. Hans Forlover var Hans Christensen i Halby. Derefter blev Niels Sand trolovet med Johanne Mortensdatter af Holmsland. Trolovelsen var indgaaet ved Skt. Hansdagstider 1769; men Aaret efter søgte de Kongens Tilladelse til at hæve Trolovelsen og anfører som Grund, at de ikke havde fundet nogen oprigtig Ægtekærlighed til hinanden, at hun var svag og skrøbelig, og at hun var overtalt og næsten tvunget til Trolovelsen af Faderen.*)

Den 30. Juli 1770 fik de den ønskede Tilladelse, og kort efter søgte Niels Sand atter til Kongen, da han vilde giftes med sit Næstsøskendebarn Ellads Hansdatter, Datter af Hans Christensen i Halby. Kongens Tilladelse fik de den 30. Novbr. 1770. De blev gift den 16. Decbr. 1770.

Der var dengang 5 Gaarde i Halby, som omstaaende Grundplan udviser. Sognevejen gik Syd om Gaarden Nr. 4.

Niels Sands første Kone, Kirsten, var fra Gaard Nr. 3, som var Fæstegaard til Lønborggaard og blev ved at være det til 1886, da den købtes til Selveje af Niels Nielsen. Gaarden havde 1831 et Jordtilliggende af 87 Td. Ld., Hartk. 4. 6. 3. ½.

Efter Anders Nielsen overgik den til Sønnen Niels Andersen. 1801 ejes den af Peder Nielsen, 27 Aar gl. 1840 af Niels Peder Nielsen, 27 Aar fra Sandager i Dejbjerg.

1880 Sønnen Niels Nielsen, 37 Aar. Derefter hans Søn Niels Peder Nielsen, født 1872. Efter ham overgik den til fremmed Eje.

Niels Sands 2. Kone var fra Gaard Nr. 1. Hendes Fader Hans Christensen afstod den til Sønnen Peder Hansen.

1831 hørte der til den 53 Td. Ld. med 3. 3. 1. 2 Hartk.

Ejer: Kammerjunker Benzon, Lønborggaard.

Bruger: Mads Christensen.**)

*) Stauning Kirkebog.

**) Kaldet Mads Fruergaard.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

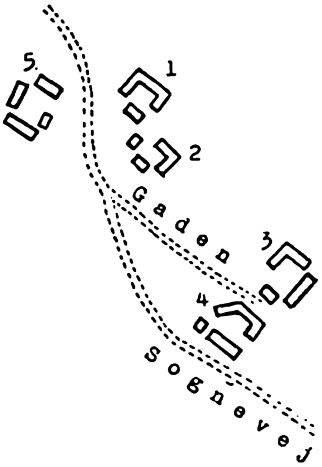

Halby 1818.

Efter Folketællingslister:
1834 Mads Christensen, 67 Aar,
1840 Peder Madsen, 35 Aar,
1870 Bendt Iversen, 30 Aar.

Gaard Nr. 2 ogsaa Fæstegaard til Lønborggaard.
1831 Gaardens Størrelse 46 Td. Ld. Hartk. 3. 1. 0. 1/4.
1801 Hans Christensen, 34 Aar.
1834 Jens Sørensen, 37 Aar, gift med Karen Hansdatter.
1855 Peder Christian Christensen Sand, 38 Aar. I hans Tid optraadte Tyfusepedemien i Gaarden (mere derom siden).
1890 Iver Nielsen, 42 Aar, Grovsmed.

Gaard Nr. 4.
1831 106 Td. Ld. med 6. 0. 2. 2. Hartk.
1779 Fæstegaard til Lundenæs. Ved Tvangsauktionen over Lundenæs med Gods kostede den 315 Rdl. 3 Mark 15 Skill. og kom saa under Lønborggaard, men var købt fri 1831.
1787 Niels Nielsen, 33 Aar.
1845 Enken Anne Sørensdatter, 55 Aar.
1850 Sønnen Iver Nielsen.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

1880 Hans Søn Niels Nielsen.
1890 Jens Christensen Muldbjerg. Under sidste i fremmed Eje.

Gaard Nr. 5.
1831 78 Td. Ld., Hartk. 4. 0. 3. 2.
Ejer: Christen Andersen, næste Ejer Mads Christensen, hvorefter den blev udstykket og nedlagt.

Det er ikke ret store Arealer, men maaske var Engene ikke med deri, saa det kun var Agermarken, der var medregnet.

Naar der er taget Kopi af Byen Halby, er det for at faa mere Overblik over Forholdene der paa den Tid, begge Niels Sands Koner kom derfra.

Folketælling i Sand:
1787. Niels Sand, 52 Aar, 2. Gang gift med Ellads Hansdatter, 47 Aar. Børn: Hans Nielsen, 12 Aar, Anders Nielsen 11, Jens Nielsen 5,*) Mette Jespersdatter et uægte Barn at opdrage (optegnet af Pastor Brøllund i Stauning).

1801. Da er der i Sand et Plejebarn, Kirsten Kathrine Pedersdatter, 10 Aar.

Den 11. Marts 1789 opkræves en Ekstraskat i Stauning, en Formueskat, og det fremgaar deraf, at Niels Sand da er Sognets tredie rigeste Mand. Han er ansat til en Formue af 1000 Rigsdaler.

Matrikulsarkivet.
1831 har Sand 129 Td. Ld. med Hartkorn 8. 1. 3. 1¾. Men det Aar faas nyt Matrikkel, og saa daler Hartkornet til 6. 2. 1. 2.

Evald M. Tang Kristensen skriver: »Der er fortalt mig, at Niels Sand var saa forfærdelig nap og nøje. Engang, da hans Kone skulde hen at aarelades, gav han hende en 4 Skilling med, men indskærpede hende, at hun skulde have 2 Skilling tilbage, da det ikke kostede mere end 2 Skilling.
En anden Gang, da Sønnen Christen, der var Degn paa Holmsland, med Familie besøgte sine Forældre i Sand, havde hans Moder Ellads ikke andet at give dem og Kusken end et

*) Den ældste Søn altsaa da ikke i Hjemmet.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Fad tyk Mælk med Brød paa, men hun skulde først have Fløden skummet af. Det huede ikke Sønnen, der nok holdt af at faa en god Føde.«

Niels Sand har sikkert ogsaa haft sine gode Sider. Blandt dem, der i Stauning i Pastor Balslevs Tid sluttede sig til Hernhutterne, er nævnt 3 Mænd, og deraf er de to Niels Sand i Nørkærgaard og hans Svoger Niels Andersen i Halby. Det staar maaske noget i Forbindelse med hans religiøse Opfattelse, at han bekostede Seminarieuddannelse til 2 af sine Sønner, hvilket ikke var ret almindeligt for en vestjydsk Bonde i den Tid.

Niels Sand og Ellads fik 5 Sønner og en Datter, som Evald M. Tang Kristensen, der selv var af Slægten, fortæller en hel Del om i »Minder og Oplevelser«.

Niels Sands Børn:

I. Christen Nielsen Sand, født 8. April 1773, død som Degn paa Holmsland den 12. Oktbr. 1847, viet 3. Juni 1798 i Nysogns Kirke til Ane Cathrine Tafteberg efter at være trolovet 18. Maj s. A. Hun var Datter af den gamle Degn paa Holmsland, Jens Tafteberg, der var Søn af fhv. Provst Tafteberg paa Holmsland.*) Hun er født ???? og døde 11. Decbr. 1845. Christen Nielsen Sand blev Seminarist paa Blaagaard i København og var der i 3 Aar. Saa udgik han derfra med Karakteren: »Meget sædelig« for Opførsel og »duelig« til et Skolelærerembede.

Derefter var han først et halvt Aar konstituret Organist

*) Udenfor Kirkegaardsdiget ved Nysogns Kirke fandtes 1934 Brudstykket af en Gravsten med Inskription. Paa Stenens sydlige Halvdel stod:

»Herunder gemmes det Dødelige af Velærværdige og Højlærde Hr. Peder Tafteberg, som Aaret 1715 blev sat paa Livets Skueplads i Løgstør, og efterat have opoftet sin Ungdom til Evangeliets Tjeneste, af Forsynet anbetroet det hellige Læreembede, først som Cappellan for Gudom og Faberg Sogne Aar 1744, og 2de Aar derefter som Sognepræst for Menighederne paa denne Øe, hvor hans Støv gjemmes siden 1774, efter at han som Præst for Nye og Gammelsogn i 28 og Provst over Hind Herred i 1 Aar havde viist og vandret Guds Vej til Salighed.«

Paa Stenens nordlige Halvdel stod:

»Ved hans Side hviler det Forkrænkelige af Velædle Rebekka Kjerstine Stabye, som Aaret 1709 saae Verdens Lys i Landting i Herning (Hanning) Sogn, og Aar 1745 blev en kjærlig Ægtefælle for Hr. Peder Tafteberg, i hvilket Ægteskab Himlen velsignede hende med 5 Børn, 3 Sønner og 2 Døtre, men efter 29 Aars Forløb satte hende i den bedrøvelige Enkestand, hvorudi hendes Begjerlighed efter at fare herfra og være ved Christo blev opfyldt Aar 1790, da hun naaede sit Livsmaal og indgik til Guds Folks Hvile.«

Hun var Datter af Prokurator Mads Stabye, der først havde Landtinggaard i Hanning, men flyttede derfra til Gudum Kloster.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

ved Buttrup Kirke paa Sjælland, hvorefter han blev kaldet til Skolelærer i en af Baroniet Løvenborgs Skoler og var der et halvt Aar. Han kom saa fra Sjælland, idet han af Kancelliraad, Assessor Ammitsbøl til Søgaard blev kaldet til Degn paa Holmsland 1798, da Jens Tafteberg resignerede.

Det var den gamle Degns Ønske, at Chr. Sand skulde have været gift med hans ældste Datter Rebekka Christine. Sand vilde imidlertid ikke have hende, men giftede sig med Søsteren Ane Cathrine. Han havde med Ane Cathrine 10 Børn, hvoraf de 3 døde tidligt.

Efter Hustruens Død sad Sand nu som Enkemand i næsten 2 Aar og havde forskellige Hjælpelærere. Først havde han Jens Larsen Bollerup, der blev forlovet og siden den 26. Okt. 1834 gift med Datteren Jensine Christine. Han var der et Par Aar, saa kom Skaaning, og derefter var Bøndergaard der en kort Tid. Efter ham kom Anders Christensen, der kort efter blev forlovet med den yngste Datter Ane Persine Sand, og de blev viede den 24. Oktbr. 1841. Efter ham kom Schørring, og saa kom Christiansen, der siden blev Degn i Hornslet.

Lærer Sand paa Holmsland fik engang imellem Brev fra Broderen Jens Nielsen Sand, der var Degn i Hals ved Aalborg. I et Brev, der er dateret 26. Juni 1831, sender denne en Lykønskning i Anledning af Sands Datters Bryllup. Det er naturligvis Ane Cathrine Elisabeth Dorothea Sand, der dette Aar blev viet til Iver Nielsen og kom til at bo i Made, Holmsland. Jens skriver: »Din lille gode, magre Trine.« Videre skriver han: »Mon Broder Anders dog ikke kan komme i Stilling engang? Det er godt, at han kan komme til din Søn og faa Ophold der, thi han er nu gammel.« Han skriver ogsaa om Hans Sands Enke og glæder sig over, at hun lever vel.

Dengang havde Chr. Sand endnu ikke begyndt at holde Hjælpelærer, men at han stærkt tænkte paa det, kan vi se af Brevet. Jens skriver: »Det vil ikke koste Dig saa lidt at holde en Seminarist, men det kan jo ikke blive anderledes, da Du svækkes. Jeg vil nok tro, at Broder Christen*) samler Grunker. Den salige Fru Ammitsbøl har vel ikke haft sine fem Sanser, da hun gjorde Testamente, i det mindste synes det saaledes.«

*) Christen Nielsen Sand i Nørkærgaard.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Denne Frue var født Susanne Tatteberg og døde 2. August 1830. Hun var gift med Krigsassessor H. P. Ammitsbøl til Herregaarden Søgaard paa Holmsland. De havde ingen Børn, og hun overlevede sin Mand. Da hun var Faster til Lærer Sands Hustru, var de Arvtagere efter hende; men vi ser altsaa, at det Testamente, hun havde gjort, ikke var falden ud til Lærer Sands Tilfredshed; han har klaget derover til Broderen Jens.

En anden Gang skriver han, vistnok i Anledning af deres Arv fra Nørkærgaard:*)

Kære Broder!

Hjerteligst Taksigelse for det mig kærkomne Brev af 28. Marts d. A., hvis Indhold ret meget glæder os, ligesom det og inderlig fryder os, at I alle er sunde og lever vel. Det vilde være os særdeles kært, om Du med Broder Christen m. fl. vilde glæde os med eders Nærværelse, hvilket jeg dog gerne ønsker at vide lidt i Forvejen formedelst Lejlighed til Hestene, da her er kun sparsomt Græsning. Jeg takker Dig og meget for den tilfredsstillende Oplysning, Du gav mig om min Arv, som jeg var bleven i Vildrede i. Det gør mig derfor meget ondt, at Du skulde have den store Ulejlighed for Ting, der var saa rene som Guld, men Hukommelsen har den Gang skuffet mig, hvilket jeg og kan se af dine forrige Breve, der stemmer fuldkommen overens med dit sidste Brev, men som jeg nu først opdagede ved Eftersyn.

Hils derfor Broder Christen og undskyld mig hos ham for den Ulejlighed, jeg og har foraarsaget ham og sig ham tillige, at jeg aldeles ingen Mistanke nogensinde har haft til hans Redelighed.

Det angrer mig meget, at Broder Anders er i saa ringe en Stilling. Se endelig, kære Broder, at faa ham hjem til Eder, thi han behøver jo dog ikke at gaa som en Slave sit hele Liv, men maaske kan han og være noget egensindig og ikke vil lyde Eder. Tilgiv ham dette og bring ham om muligt paa andre Tanker.

Mange Tusinde kærlige Hilsener fra os alle, som lever vel, især naar vi havde flere Penge, til Dig, ældste Broder, og

*) Originalen i Familiens Eje.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Søster med hele Familien, din Jens og Kone ikke at forglemme, tilligemed Broder Christen og hans Familie, samt i Rindum, Hr. Pastor Abel og Familie, Fru Ammitsbøl og Madsen m. fl. Din til Døden hengivne Broder

Sand.

Hals, den 28. Maj 1827.

Esk. Vor Amtsprovst skal nu til Viborg. Gud give, at vi kunne faa en god Præst igen. Glem ikke at skrive os til.

NYSOGNS SKOLE

Stuehuset med Skolen var til Dels bygget af Jens Tafteberg omkring ved 1780 og var altsaa ikke særlig gammelt. Han havde ogsaa bygget Ladehuset, og Degneboligen lignede en hel Gaard. Sand holdt paa Jordlodden 4 gode Køer; men en Ting kunde han ikke faa i Hovedet. Han kunde ikke forstaa, at hans Kvinder slet intet Smør kunde samle. Da han var hjemme i Nørkærgaard, samlede de en Masse Smør. Da saa hans ældste Datter var voksen, tænkte han, de skulde komme efter det. Hun skulde saa være i Nørkærgaard og have et Kursus i Smørsamlen. Da hun havde været der et halvt Aars Tid, kom hun hjem og var udlært. Næste Dag efter hendes Hjemkomst satte hun til Middag paa Bordet den Grød, hun havde lavet. Da Degnen havde faaet den første Skefuld i Munden og smagt paa den, lagde han Skeen med de Ord: »Hva er de for nogen Grød?« »Ja, saaddan Grød fæk vi i æ Saaend«, hvortil Degnen bemærkede bestemt: »Ja, kan vi ikke samle Smør, uden vi skal ha saaddan Grød, saa vil jeg ikke vide af nogen Smørsamlen!« Sagen var, at de brugte den nymalkede Mælk og Fløde i Huset, saa der blev intet til Smør.*)

Lærer Sand var en meget agtet Mand og fik 1829 Det Kgl. Landhusholdningsselskabs 6. Bæger som Gave for Landboflid. Dette Bæger tilegnede Svigersønnen Bollerup sig efter Sands Død. Sand var af Udseende en høj, tør Mand. Da han blev gammel, gik han meget foroverbøjet. Han havde en stor Brokskade og led meget derunder. Der fortælles, at Forholdet mellem ham og Konen ikke var særlig godt, men de levede dog et sædeligt Liv. Han var noget gnaven og vanskelig og

*) Fortalt af afdøde Laurids Bollerup, Lønborg.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

var af en temmelig bestemt Karakter, og der menes, at han vilde have kommet til at leve et mere hjerteligt Samliv med Rebekka, der var meget rar. Dog skal Ane Cathrine roses for, at hun var meget godgørende.

Morten Vejlgaard paa Søgaard kom hvert Aar og forærede Præst og Degn en Gaas til Mortensaften, da han selv hed Morten. Engang, da han kom op til Degnen med Gaasen, mærkede han, at Madammen ikke var i særlig godt Humør. Da han ikke blev saa godt modtaget, bemærkede han tørt: »A mærker, Madammen, at der bages.« »Hvorfor siger han det, Morten Vejlgaard?« »Hm, jo, for Fruentimmer plejer at være lidt møske, naar de bager!« Saa gik han, men Gaasen lod han blive liggende ude i Køkkenet.

Alle Folk sagde til Degnen og hans Kone: Ham selv og hun selv. Endogsaa Skolebørnene sagde: »Er ham selv hjemme?« naar de havde et Ærinde til ham. Bedstefader og Bedstemoder (Degnen Jens Tafteberg og hans Kone) kaldtes Papa og Mama. Endogsaa 40 Aar efter gamle Madam Taftebergs Død blev hun omtalt som gamle Mama.

Sand kunde aldrig faa Pengene til at slaa til, og derfor efterlod han intet til sine Børn. Dog var der en Del Sølvtøj efter ham, men det meste af det blev solgt ved Auktionen og kostede saa godt som intet. — Jens Nikolaj fik dog lidt Arvesølv.

Engang skulde Sands have noget købt til Husets Brug, og saa sagde han: »Ja, lille Mutter; har vi noget, saa gaar det til, og har vi lidt, saa slaar det til.« »Ja, det kan du nok sige«, svarede hun, »du, der helst vil have lige saa tykt Smør paa Brødet, som der er Brød, og helst vilde have paa den anden Side ogsaa.« Han genmælede spagfærdigt: »Ja, de siger nok, det er ikke saadan i syv Aar som i syv Dage«, og hun svarede: »Ja, det har du Ret i«, saa deri var de enige.

Af Pastor Outzen findes en Beskrivelse om Skoleforholdene i Kommunen paa den Tid (1815):

»Skolelærer og Kirkesanger C. Sand, 42 Aar gl., er duelig i begge Henseender, hans Forhold er sædelige og ordentlige, og iagttager, den Tid Skolen varer, Børnenes Undervisning med Flid. Til denne Skole er Børnenes Antal 24. I Gl. Sogn er i Vinter ikke engang Omgangsskole, da ingen duelig Skole-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

lærer var at erholde og intet Skolehus, men Børnene undervises i Forældrenes egne Huse, som de kan. Skolepligtige Børns Antal er 31. I Haurvig og Aargab er Omgangsskole. Børnenes Antal 13. I Sønder Lyngvig og Nørre Lyngvig er ligeledes og Børnenes Antal 14, i Klegod ingen, og i Houvig og Søndervig, Omgangsskole, er Børnenes Antal 29.«

Sand var en Mand med flersidige Interesser, hvilket hans Optegnelser viser. Han giver endogsaa en helt ordentlig Beskrivelse af Holmsland og fortæller lidt fra gamle Dage, fortæller om Fiskeriet og giver en køn Skildring af Befolkningen.

At Sand var en dygtig Lærer med Interesse for sin Gerning, kan der vist ikke være Tvivl om. Han hørte naturligvis til den gamle Skole i eet og alt og havde vistnok ogsaa en Del Selvfølelse og optraadte som den faderlige Vejleder samt med en betydelig Værdighed, men der var over alt dette udbredt en stærk Lyst til at være nyttig og udfylde en Plads i i Menigheden. Ifølge hans Optegnelser om sig selv og sin Gerning anføres: »1807 blev ved min Kones Eksempel første Gang den for Kirkegangskoners Sundhed gavnlige Skik indført i begge Sognes Kirker, at disse i Stedet for i Vaabenhuset lovmedholdelig introduceres (indløses) fra Prædikestolen.«

At Sand var ret stolt af den Forandring eller nye Skik, han der havde faaet indført, lagde han senere ingen Skjul paa. Han var ogsaa glad ved Indførelsen af den »Evangelisk-kristelige Salmebog«, og han fortæller vidt og bredt om, at Forslaget dertil var udgaaet fra ham, samt at Pastor Qutzen havde givet dette sit udelte Bifald. Endnu i 1842 er han overordentlig glad ved dette Arbejde, han havde gjort i Sagen. Sand maa betegnes som en fuldblods Rationalist, og han taler med synlig Tilfredsstillelse om Jesu milde Lære, og om at faa Børnene og Forældrene til at gaa paa Dydens Vej.

Om hans Skoleeksaminer, der har staaet for ham som store Højtidsdage, skriver han: »Skoleeksamens Dage var højtidelige baade for Lærerne og Børnene, ja, og for Forældrene og Tilhørere, der indfandt sig talrig i Skolerne. Lærerne lagde for Dagen deres Duelighed og Flid, Børnene deres Kappelyst og Fremgang, de ældre deres Interesse for Skoleundervisningen. Provsten eksaminerede og gav det Tal for hver, eller Skole-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

kommissionen gav det. Dette sporede Børnene til Lærelyst og Lærerne til Opmuntring i Forening.

Konfirmandernes Eksamen holdtes særskilte Dage, ogsaa i Overværelse af Skolekommissionen, der bedømte deres Antagelse eller ej.«

Sands Kone var, før hun blev kendt med sin Mand, forlovet med Apotekerens Søn i Ringkøbing, Johan Leonhart Broager, som omkom ved et Ulykkestilfælde. Der var strandet et Skib ude i Havet, og Morgenen efter vilde Apotekerens køre ud at se det; men for at komme hurtigere af Sted satte Sønnen sig paa en Hest. Det var tidligt om Morgenen og stærk Taage. Dengang var der ingen Bro over Vonaa. Passagen foregik gennem Vandet ude i Fjorden, der her var afmærket med Pæle. I Taagen kom han udenfor Pælene, ud i det dybe Vand og druknede, men at Sands har haft ham i Tankerne, fremgaar af, at de nævnede en af deres Sønner op efter ham.

Degnen Sands Døtre havde lidt mere Dannelse end Piger ellers paa den Tid, og det var som at gøre Bønderne en Ære, naar de kom ud i deres Forsamlinger.

Børn:

A. En dødfødt Søn, begravet den 28. April 1799.

B. Jens Nikolaj Sand, døbt den 6. April 1800. Han blev gift med Karen Pedersdatter Hedegaard, der var en overmaade prægtig Kone. Hun var statelig i sin Fremtræden og ærefrygtindgydende, ret høj og noget svær af Bygning, var ej alene meget smuk, endog som ældre, men ogsaa en meget ædel Personlighed. Hun døde som sindssyg. Han var ikke nær saa køn, men rettænkende. I sine sidste Leveaar var han aldeles blind, men uagtet sin Blindhed var han livlig som forhen. De boede først i Østertoft; 1830 skrives han som Husmand i Østertoft paa Holmsland, men i 1833 som Gaardmand samme Sted. Jens N. Sand døde 3. Januar 1890, 89 Aar gl. hos Svigersønnen Niels Andersen i Bandsby. De havde 7 Børn, hvor af de fem sidste døde, inden de blev voksne.

B 1. Jensine Tatteberg Sand, f. 1824, død 15. Septbr. 1878 Hun blev gift med Snedker Niels Andersen af Gl. Sogn i

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

1853. Jensine Sands Udseende er beskrevet saaledes: Hun var lang og meget mager med særlig røde Kinder. Hendes Hoved sad skævt. Niels Andersen var bredskuldret og tætbygget med rindende Øjne. De havde Jensines Fødehjem i Bandsby og havde 6 Børn.

b. Karen Nielsen, f. 1855, d. 11. Juni 1860 af Skarlagensfeber.

c. Jens Andreas Nielsen, f. 1859, han fik Gaarden hjemme.

B 2. Kristine Katrine Sand, f. 1826, g. m. Skomager Kristian Peder Pedersen, bosat i Halby i He, men født i Nørby paa Holmsland. De købte Hedegaarden »Sandal« i den østlige Del af He. Siden solgte de Gaarden og flyttede ind i et Hus ved He Kirke. De havde 6 Børn, hvoraf et Par udvandrede til Amerika, en Datter var bosat i København. Kristine overlevede sin Mand en Del Aar og døde som en meget gammel Kone.

C. Ane Cathrine Elisabeth Dorothea Sand er f. 7. Septbr. 1802. Det er hende, Degnen Jens Sand i Hals omtaler i Brevet og kalder »din lille gode, magre Trine«. Hun blev gift d. 19. Juni 1831 med Enkemand Iver Nielsen, og de kom til at bo i Made ikke langt fra Jens Nikolajs Gaard. Trine døde den 2. Juni 1872 og var da Enke. De havde 2 Sønner.

C 1. Niels Kristian Iversen, f. 1832. Han boede først paa Nørhede i Lem, saa i Krathus i Brejning, og siden kom han tilbage til Kloster paa Holmsland, hvor han var Arbejdsmand. De havde 3 Børn.

C 2. Andreas Christian Iversen, f. 14. April 1836, d. 31. Dec. 1914, g. 5. Okt. 1864 med Karen Pedersen fra Gl. Sogn, f. 18. Juli 1842, d. 11. Novb. 1917. Fra 1864 til 1879 havde de Holmslands Præstegaard i Forpagtning, hvorefter de købte Hovedparcellen med paastaaende Bygninger af den gamle Herregaard Lindbjerggaard i Ølgod. 1911 afstod de Gaarden til Sønnen Johannes Iversen, som endnu har den. Han har ombygget Udbygningerne i en tidsvarende Form, hvorimod den den gamle herskabelige Hovedbygning er restaureret og holdt i den gamle Herregaardsstil.

Mange, som er kommet i Hjemmet her, har kære Minder om Andreas og Karen paa Lindbjerggaard.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

a. Iver C. Iversen, f. 31. Dec. 1866, d. 19. Marts 1936, g. m. Marie Stausbjerg fra Skjern, f. 13. Sept. 1860, d. 10. Okt. 1929, var Teglværksejer ved Frederikshavn.

a 1. Margrethe Iversen, f. 17. Novb. 1888, Tanktekniker i Frederikshavn.

a 2. Karen Iversen, f. 29. Oktb. 1889, Musiklærerinde i Frederikshavn.

a 3. Andreas Iversen, f. 19. Dec. 1890, g. 30. Marts 1917 m. Ingeborg Stærmose, f. 17. Septb. 1890, Tandlæge i Silkeborg.

1. Finn Iversen, f. 2. Maj 1918, d. 2. Aug. 1941.

2. Jytte Iversen, f. 15. Okt. 1919.

a 4. Elly Iversen, f. 24. Juli 1900, g. 9. Juni 1929 m. Inspektør P. K. Kristensen i Aalborg.

1. Tove Kristensen, f. 24. Novb. 1930.

b. Peder Jørgen Iversen, f. 18. Aug. 1868, d. 12. Juli 1932, g. 14. Okt. 1905 m. Kathrine Helene Sørensen, f. 24. Marts 1886 i Gammelby, Esbjerg, Kommissionær i Esbjerg.

b 1. Maria Cicilie Iversen, f. 2. Novb. 1906, g. 15. Okt. 1933 m. Ingeniør Svend Aage Meyer; f. 7. Juli 1903 i Hellerup.

c. Jørgen Christian Iversen, f. 24. Okt. 1871, g. 30. Jan. 1901 m. Marie Oline Chrillesen, f. 17. Sept. 1869, Præst og bor i Charlottenlund.

c 1. Axel Chr. Nordmark Iversen, f. 8. April 1903, d. 3. Dec. 1941, g. 1. G. 15. Nov. 1929 m. Ingeborg Anker Grøn, f. 4. Jan. 1905, d. 7. Dec. 1930.

1. Ingeborg Nordmark Iversen, f. 22. Novbr. 1930.

Axel, g. 2. G. 27. Dec. 1932 m. Anna Britta Valborg Hansen, f. 21. Juli 1907.

2. Alma Gudrun Nordmark Iversen, f. 6. Novbr. 1933.

3. Britta Theodora Nordmark Iversen, f. 4. Septb. 1938.

Axel Chr. Nordmark Iversen var Bogbinder, Forgylder samt Husejer i København.

c 2. Theodora Nordmark Iversen, f. 20. Oktbr. 1905, g. 20. Marts 1928 m. Aage Johannes Schnedevig, f. 17. Maj 1901, Grosserer og Købmand.

1. Jørgen Schnedevig, f. 19. April 1936.

2. Niels Schnedevig, f. 20. Febr. 1939.

d. Gravers Christian Iversen, f. 11. April 1873, g. m. Hild ****, er udvandret til Amerika og bor der.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

e. Johannes Iversen, f. 18. Okt. **** d. 11. Maj 1881.

f. Johannes Iversen, f. 11. Juni 1883, g. m. Sine Iversen fra Søgaard paa Holmsland, f. 13. Okt. 1888. De har Lindbjerggaard.

g. Maria Kathrine Iversen, f. 14. Juni 1884, d. 17. Maj 1899.

h. Kristian Iversen, f. 9. Maj 1888, gift og bor i Amerika.

i. Otto Carl Iversen, f. 5. Marts 1890, gift 26. Juli 1936 m. Anna Maria Jensen, f. 27. Okt. 1899, Løjtnant, Kommunelærer i Skive.

D. Peder Andreas Sand, f. 1804, g. 1. Gang m. Else Jensdatter Vejlgaard fra Gl. Sogn. Med hende havde han 7 Børn. De boede i flere Aar i Gl. Sogn i den Gaard, der ligger Nord for Møllen, men saa flyttede de til Hover, hvor han havde købt den Gaard, der siden hen gik under Navnet »Jesper Muldbjergs Gaard«. Paa sine gamle Dage solgte han Gaarden efter at have taget en Parcel fra, og her byggede han et Hus til et Par Køer. Det var ved Siden af Engene ovenfor Aaen, hvor han drev Fiskeri.

I Houer blev Else sindssyg og døde. Siden blev han gift med Karen Marie Jakobsen. Han døde 9. August 1882 i Nørregaard i Muldbjerg hos hans Datter Ane.

D 1. Ane Cathrine Pedersen Sand, g. m. Snedker Brostrup i Ringkøbing.

a. Andreas Brostrup, død i Omaha, U. S. A.

b. Jens Brostrup, død i Silkeborg.

D 2. Karen Pedersen Sand, f. i Nysogn 1837, d. i Houer 17. Decbr. 1899, g. m. Klemmen Jensen, f. i Nr. Omme 29. Januar 1841, d. i Skjern 1903. De havde en Landejendom i Houer. Han var Kolportør og Prædikant i Evangl. luthersk Missionsforening.

a) Else Marie Amalie Jensen, f. 31. Okt. 1868, d. i Houer 15. Novbr. 1936, g. m. Gaardejer Kristen Olesen, Houer Kirkegaard, f. 11. April 1863, d. 14. Juni 1938.

a 1. Ole Kirkegaard Olesen, f. 3. Dec. 1890, g. m. Sofie Vestergaard Jacobsen, f. i Gudum 28. Sept. 1898. Bosted: Houer.

a 2. Klemmen Kristian Olesen, Købmand i Tarm, f. 3. Sept. 1892, g. m. Anna Pedersen, f. i Tarm 4. Maj 1895.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

a 3. Ane Marie Olesen, f. i Houer 1. Sept. 1894, g. m. Elektricitetsværksbestyrer i Tarm Jens Jensen, f. i Hyllede 27. Januar 1884.

a 4. Julius Olesen, Centralbestyrer i Houer, f. 5. Juli 1896, g. m. Christine Mortensen, f. i Tarm 28. Okt. 1896.

a 5. Karen Sand Olesen, f. 30. Okt. 1898, g. m. Cyklehandler i Houer, Ejnar B. Thomsen, f. i He 28. Jan. 1901.

a 6. Alfred Olesen, Gaardejer, Houer, f. 22. Sept. 1900, g. m. Maren Bilgrav, f. i Grønbjerg, Nr. Omme 13. Febr. 1906.

a 7. Anna Olesen, f. 11. Okt. 1902, g. m. Gdr. i Houer Mikkel B. Andersen, f. i Nørre Nissum 9. April 1894.

a 8. Otto Olesen, Statshusmand i Houer, f. 18. Dec. 1904, g. m. Karen Jensen, f. i Vedersø 3. Juli 1909.

a 9. Harald Gustav Olesen, Husmand i Thorsted, f. 13. August 1907, g. m. Ingrid Nielsen, f. i Rindum 25. Dec. 1908.

a 10. Svend Kirkegaard Olesen, Arbejdsmand i Houer, f. 13. Febr. 1911, g. m. Anne Marie Søndergaard, f. i Ølstrup 18. Maj 1913.

b. Jens Christian Jensen, f. i Snejbjerg 4. Juli 1870, d. i Lønborg 1934, g. m. Kirsten Maria ***, f. i Nørre Bork 8. April 1876.

b 1. Karen Sand Jensen, f. i Lønborg 2. Okt. 1900, g. m. Johannes Hansen, f. i Klinkby 24. Aug. 1892. De bor i U. S. A.

1. Laura Maria Hansen, 18 Aar.
2. Christen Sand Hansen, 17 Aar.
3. Lindy Emil Hansen, 14 Aar.

b 2. Birtha Katrine Jensen, f. 1. Marts 1902, g. m. Slagter Chr. Knudsen, f. i Tarm 20. Jan. 1900, d. 1933, Bopæl: Kibæk.

1. Elly Knudsen, 20 Aar.
2. Eva Knudsen, 15 Aar.
3. Gudrun Knudsen, 11 Aar.

b 3. Emma Cæcilie Jensen, f. 20. Okt. 1904, g. m. Carl Wang Dalgaard, f. i Brændgaard, Ferring, 18. Novb. ? Bopæl: Racine, U. S. A.

1. Lee Wang Dalgaard, 10 Aar.
2. Deang Wang Dalgaard, 7 Aar, f. i U. S. A.

b 4. Christian Bernhard Jensen, f. i Lønborg 16. Novb. 1905,

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

g. m. Ingrid B. Andersen, f. i Rye 12. Marts 1906; Bopæl: Foersom, Tarm.

1. Flemming Damgaard Jensen, 3 Aar.
2. Inger Damgaard Jensen, 2 Aar.
3. Bente Damgaard Jensen, ½ Aar.

b 5. Thora Jensen, f. 24. Febr. 1912, g. m. Laurids Thomsen, f. i Tørring 24. Marts ? Bopæl, Herning.

1. Jens Erik Thomsen, 8 Aar.
2. Villy Thomsen, 7 Aar.
3. Alice Thomsen, 3 Aar.

c. Peder Andreas Sand Jensen, f. i Vildbjerg 8. Marts 1872, g. m. Ane Kirstine Pedersen, f. i Brejning 27. Maj 1880, d 27. Aug. 1935. Bopæl: Houer.

c 1. Anders Lillebæk Jensen, f. 13. Aug. 1901, d. 24. Juni 1938, g. m. Agnes Fjordside Jensen, Houer.

c 2. Karen Sand Jensen, f. 21. Maj 1903, g. m. Viggo Fjordside Jensen, Gdr. i Houer.

c 3. Johanne Marie Jensen, f. 31. Okt. 1905, g. m. Gdr. Kristian Jensen, Nørregaard, Muldbjerg.

d. Kristiane Jensen, f. 29. Okt. 1877, g. m. Simon Vejs Kjeldgaard, Gaardmand i Houer, f. 2. Sept. 1868.

d 1. Inger Margrethe Kjeldgaard, f. 16. Sept. 1899, g. m. Arbejdsmand Peter Brogaard, Holstebro.

d 2. Kristen Simonsen Kjeldgaard, Gdr. i Ikast, f. 21. Jan. 1901, g. m. Emilie Hermansen.

d 3. Karen Sand Kjeldgaard, f. 9. Juni 1902, g. m. Cyklehandler Niels Jensen, Finderup.

d 4. Alma Kjeldgaard, f. 1. Jan. 1904, g. m. Slagtermester Sigurd Grønne, Horsens.

d 5. Klemmen Kjeldgaard, Statshusm. i Houer, f. 28. Aug. 1906, g. m. Erikke Bilgrav, Grønbjerg, Nr. Omme.

d 6. Thora Kjeldgaard, f. 31. Aug. 1909, g. m. Husmand Aage Sahl Thomsen, Nr. Vium.

d 7. Henry Gustav Kjeldgaard, Murer i Spjald, f. 15. Dec. 1910, g. m. Marie Pedersen, Brejning.

d 8. Oskar Ragnfred Kjeldgaard, f. 28. Juni 1913, Landmand.

d 9. Dagny Elvira Kjeldgaard, f. 30. Jan. 1914, g. m. Gdr. Evald Krog, Ølstrup.

d 10. Fanuel Kjeldgaard, Arbejdsmand, f. 10. Juni 1916.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

d 11. Sigrid Kjeldgaard, f. 30. Okt. 1918, g. m. Murer Kristian Madsen, Houer.

d 12. Edith Kjeldgaard, f. 17. Sept. 1919, Husassistent.

e. Kristen Jensen, Skræddermester i Skjern, f. 3. Marts 1879, d. 17. Jan. 1930, g. m. Johanne Kirstine Kristensen, f. 14. Nov. 1873, d. 7. Juni 1936.

D 3. Ane Pedersen Sand, g. m. Povl Andersen, Kendingsnavn Povl Muldbjerg, f. 1826, d. i Houer 1893. Han var Søn af Anders Bilring, der var kommen fra Bilring i Brejning og havde købt Muldbjerggaard i Houer. Som ældre Mand lod han bygge til Sønnen Laust en Udflyttergaard, der blev kaldt Søndergaard, hvorefter Hovedgaarden kaldtes Nørregaard, som overdroges Sønnen Povl. A. Bilring og Hustru gik saa paa Aftægt i Nørregaards Stuehus's vestlige Del. Saa vidt vides, maatte begge Sønner yde Aftægten, og det kunde nok gøres nødigt; thi den var usædvanlig stor. Foruden de almindelige Naturalier havde Nyderen med sig paa Aftægten to Kørehester og to Køer, opstaldet i Gaardens Vestfløj, som Yderen eller Yderne skulde føde.

Efter Andreas Sands Død i 1882 solgte Povl og Ane Gaarden og overtog Andreas Sands lille Ejendom, hvortil de købte Jord, saa det blev til en Gaard, som de siden hen afhændede til Sønnen Anders Poulsen, der yderligere købte Jord til og byggede saa i Heden et Hus, der nu kaldes Lille Tarp. Her døde de.

a. Kirsten Poulsen, f. 7. Maj 1860, d. 31. Dec. 1927, g. 7. Maj 1879 med Jens Lauridsen fra Vildbjerg, f. 3. Novb. 1851, d. 6. Marts 1925. De havde Gaarden St. Væggerskilde i Brejning.

a 1. Kristian Lauridsen, f. 15. Juli 1881, d. 16. Novb. 1927, g. 12. Septbr. 1907 m. Petrea Pedersen, f. 21. Dec. 1884, overtog hendes Fødeejendom »Koldinghus«, et Husmandssted i den østlige Del af Brejning Sogn. I Løbet af faa Aar drev de denne Ejendom op til en større Gaard. Kristian var nemlig en dygtig Landmand, men døde i en yngre Alder. Enken har for mange Aar siden afhændet Gaarden.

a 2. Mariane Lauridsen, f. 30. Aug. 1883, d *** 1909.

a 3. Anton Johan Medom Lauridsen, Navneforandring til

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Væggerskilde, f. 14. Juni 1891, g. m. Anna Smith, f. 9. April 1892. Bosted: Brejning Fjalde.

1. Johanne Lauridsen Væggerskilde, f. 20. April 1919.

2. Ane Sand Lauridsen Væggerskilde, f. 8. Juni 1920.

a 4. Poul Muldbjerg Lauridsen Væggerskilde, f. 22. Aug. 1895, er Landmand i Tjeko, Slovakiet, g. m. Marie Pracka, som er indfødt der.

b. Anders Poulsen, f. 27. Septbr. 1864, d. 31. Marts 1933, g. 21. Novb. 1890 m. Marie Borg fra Asp Sogn, f. 30. Jan. 1866, d. 20. Marts 1940.

b 1. Ane Sand Poulsen, f. 27. Septbr. 1891, g. 1918 med Johan Hilding fra Sverrig, f. 9. Febr. 1888, er Gaardmandsfolk i Herborg Sogn.

1. Niels Hilding, f. 24. Oktbr. 1918.

2. Anders Poulsen Hilding, f. 24. Okt. 1918.

3. Johannes Hilding, f. 13. Marts 1920.

4. Martin Hilding, f. 18. Novbr. 1923.

5. Ejvind Hilding, f. 18. Febr. 1929.

b 2. Sidsel Borg Poulsen, f. 26. Aug. 1896, død ?

b 3. Poul Muldbjerg Poulsen, f. 23. Juni 1898, overtog 1925 Fødegaarden i Muldbjerg, Houer, og har den endnu.

b 4. Anders Borg Poulsen, f. 25. Septbr. 1902, g. 1930 m. Maren Kirstine Birgithe Pedersen, f. 6. Dec. 1908. De har en Udflyttergaard fra Anders's Fødegaard.

1. Anders Poulsen, f. 14. Juni 1933.

2. Kristian Poulsen, f. 24. Dec. 1935.

3. Marie Poulsen, f. 2. Okt. 1940.

c. Else Poulsen, f. 20. Jan. 1865, d. 1932, g. m. Jens Christensen, Navneforandring til Lodahl, f. 26. Maj 1863, havde en Del Aar St. Tarp i Houer, overtog saa Jens's Fødegaard Lodahl i Faster Sogn. Deres 5 Børn er alle født i St. Tarp.

c 1. Anna Lodahl, f. 13. Maj 1889, g. m. Christen Astrup Christensen, f. 15. Maj 1890, har hans Fødegaard i Astrup i Faster.

1. Mads Lodahl Christensen, f. 5. Febr. 1917.

2. Jens Lodahl Christensen, f. 14. Febr. 1919.

3. Else Marie Christensen, f. 18. Juni 1922.

c 2. Poul Lodahl, f. 27. Febr. 1891, g. m. Petrea Andersen, f. 11. Dec. 1904 i Sædding, har Fædrenegaarden i Lodahl.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

1. Else Lodahl, f. 23. Febr. 1933.

c 3. Peder Lodahl, f. 23. Okt. 1892, g. 19. Nov. 1920. 1. G. m. Kristiane Toft, f. 27. Aug. 1896, d. 13. Okt. 1921.

1. Christian Toft Lodahl, f. 28. Sept. 1921.

P. Lodahl, g. 2. G. 30. Marts 1926 m. Mariane Andersen, f. 13. April 1902 i Sædding.

2. Else Lodahl, f. 5. Marts 1927.
3. Jens Lodahl, f. 18. Juni 1928.
4. Anders Storgaard Lodahl, f. 28. Maj 1930.
5. Inger Marie Lodahl, f. 6. Okt. 1931.
6. Krista Cecilie Lodahl, f. 1. Sept. 1932.
7. Rita Lodahl, f. 19. Juni 1934.
8. Erik Lodahl, f. 7. Jan. 1939.
9. Knud Lodahl, f. 7. Sept. 1940.

c 4. Anton Lodahl, f. 16. Dec. 1896, g. m. Maren Andersen, f. 19. Juni 1901, har en Gaard i Sædding.

1. Jens Lodahl, f. 3. Aug. 1933.
2. Anna Sigrid Lodahl, f. 27. Sept. 1936.
3. Søren Lodahl, f. 29. Marts 1939.

c 5. Ane Sand Lodahl, f. 26. Dec. 1900, g. 20. Aug. 1925 m. Mads Pedersen Toft, Lærer ved Stauning vestre Skole og Organist i Stauning Kirke, f. 22. Febr. 1902 i Lønborg.

1. Marie Kristiane Toft, f. 29. Maj 1927.
2. Else Lodahl Toft, f. 2. April 1930, d. 1. Juli 1936.
3. Kirsten Toft, f. 30. Juni 1933.
4. Karen Margrethe Toft, f. 3. Juni 1937.
5. Ingrid Lodahl Toft, f. 3. Juni 1937.

d. Karen Marie Poulsen, f. 22. Aug. 1867, viet i Houer Kirke 30. Marts 1899 til Jørgen Kristensen fra Hemmet, f. 4. Sept. 1872. I mange Aar var de Gaardmandsfolk i Skovlund i Ansager Sogn, nu bor de i Krusbjerg i Ølgod Sogn.

d 1. Poul Muldbjerg Kristensen, f. 16. April 1900, g. 16. Okt. 1924 m. Sine Kathrine Pedersen, f. 24. Nov. 1896, har en Gaard i Faster.

1. Hilma Dorthea Kristensen, f. 24. Aug. 1925.
2. Karna Marie Kristensen, f. 12. Nov. 1926.
3. Jørgen Muldbjerg Kristensen, f. 13. Sept. 1928.
4. Hans Muldbjerg Kristensen, f. 25. Febr. 1930.
5. Vagner Muldbjerg Kristensen, f. 18. Febr. 1931.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

d 2. Christian Hansen Kristensen, f. 26. April 1902, g. 17. Nov. 1927 m. Marie Christine Jørgensen, f. i Skjern 16. Aug. 1901, har en Gaard i Finderup.

1. Jørgen Korsgaard Kristensen, f. 15. Aug. 1928.
2. Christian Korsgaard Kristensen, f. 17. Nov. 1929.
3. Else Marie Kristensen, f. 3. Febr. 1931.
4. Karen Marie Kristensen, f. 2. Septbr. 1932.
5. Ruth Kristensen, f. 21. Febr. 1934.
6. Edith Kristensen, f. 17. Maj 1935.
7. Henning Korsgaard Kristensen, f. 9. Aug. 1936.
8. Aage Korsgaard Kristensen, f. 8. April 1940.

d 3. Andreas Sand Kristensen, f. 6. Nov. 1906, g. 18. Sept. 1935 m. Ida Margrethe Hansen, f. 6. Okt. 1911 i Lindemark Vesterhede, Hejnsvig Sogn. Gaardmandsfolk i Skovlund, Ansager.

1. Ingrid Johanne Sand Kristensen, f. 6. Febr. 1937.
2. Jørgen Korsgaard Kristensen, f. 31. Aug. 1938.
3. Iver Lindemark Kristensen, f. 21. Aug. 1941.

e. Ane Kathrine Poulsen, f. 20. Marts 1870, g. 1. Dec. 1903 m. Niels Christian Sørensen, f. 30. Maj 1864, død. De boede først i Nygaard i Brejning, derefter i Højsgaard i Videbæk.

e 1. Karoline Kristine Sørensen, f. 29. Dec. 1904.

f. Andrea Poulsen, f. 27. Maj 1874, g. 22. Nov. 1899 m. Anders Kastbjerg, f. 12. Sept. 1873. I mange Aar var de Gaardmandsfolk i Debelmose i Borris, nu har han Vognmandsforretning i Skjern.

g. Susanne Elisabeth Kathrine Poulsen, f. 11. Juli 1876, g. 22. Nov. 1899 m. Niels Hansen Holm, f. 29. Marts 1873. — Gaardmandsfolk ved Krusbjerg i Ølgod.

g 1. Maren Dorthea Holm, f. 16. Nov. 1900, g. 20. Nov. 1925 m. Ejnar Jørgensen Haahr, f. 14. Dec. 1892. Gaardmandsfolk i Ølgod.

1. Anna Elisabeth Katrine Haahr, f. 23. Juli 1926.
2. Sanny Elisabeth Katrine Haahr, f. 26. Juni 1928, d. 19. Dec. 1934.
3. Jørga Thora Haahr, f. 21. Juli 1930.
4. Ninna Holm Haahr, f. 26. Maj 1933.
5. Jørgen Thorlund Haahr, f. 21. Juni 1936.

g 2. Anna Sand Holm, f. 10. Febr. 1902, d. 14. Marts 1903.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

g 3. Kristian Jensen Holm, f. 4. Okt. 1905, g. 19. Maj 1932 m. Metha Nielsen, f. 18. Jan. 1904, har Gaarden »Hongebjerg« i Ølgod.

g 4. Poul Andersen Holm, f. 10. Dec. 1907, g. 29. Marts 1942 m. Anna Pilgaard fra Videbæk, f. 26. April 1908. Smed. Bosted: Faster Kirkeby.

1. Niels Christian Pilgaard Holm, f. 29. Nov. 1945.

g 5. Anthon Sand Holm, f. 1. April 1919.

h. Ane Kirstine Pouline Poulsen, f. 23. Dec. 1879, g. m. Svenning Jensen, f. 14. Septbr. 1888. De havde i mange Aar Bjerrebogaard i Videbæk, bor nu i Videbæk By.

h 1. Anna Sand Jensen, f. 19. Juli 1911, g. m. Magnus Abildtrup, f. 17. Maj 1897, har Korn- og Tømmerhandel i Videbæk.

1. Anna Margrethe Abildtrup, f. 7. Maj 1932.

D 4. Jens Christian Sand, Gaardmand i Engesvang, Kragelund Sogn, død, g. m. Marie Jakobsen fra Gammelsogn.

a. Jens Sand, Gdr. i Laven.

b. Andreas Sand, død.

c. Marie Sand.

d. Jørgen Sand.

D 5. Karen Hvistendahl Sand, f. 21. April 1841, g. m. Gdr. Peter Jakobsen i Gammelsogn, f. 6. April 1834, d. 1. Juni 1906.

a. Anton Toft Jakobsen, f. 18. Juli 1876, g. m. Anna **** 4 Døtre: Mabel, Karen, Anna, Else. — De rejste til Amerika.

b. Karen Jakobsen, f. 27. Sept. 1878, g. m. Chr. Kjærgaard af Gammelsogn, f. 4. April 1873, har Slagterforretning i Ringkøbing.

b 1. Harald Sand Kjærgaard, f. 26. Sept. 1898, er Medindehaver af Faderens Forretning, g. m. Ingeborg Clausen, f. i Maribo.

1. Gudrun Kjærgaard, f. 6. Marts 1928.

2. Per Sand Kjærgaard.

3. Bent Kjærgaard.

b 2. Peter Halvor Andreas Kjærgaard, f. 24. Aug. 1900, g. 30. Maj 1930 m. Hedevig Hejgaard Jørgensen, f. 7. Juli 1902, er Boghandler i Hellerup.

1. Niels Kjærgaard, f. 11. Aug. 1932.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

2. Marianne Kjærgaard, f. 25. Aug. 1936.

b 3. Andreas Kjærgaard, f. 30. April 1902, g. 18. Juli 1928 m. Else Thyra Marie Andersen, f. i Maribo 8. Maj 1904; er Salgsinspektør i »Magasin du Nord«.

b 4. Eva Alice Kjærgaard, Tandlæge, f. 17. Nov. 1915, g. 15. Maj 1942 m. Jørgen Nielsen, f. 20. Marts 1915, Bogtrykker i København. Deres Bopæl er i Rungsted.

c. Else Kirstine Jakobsen, f. 24. Juni 1882, er Tanktekniker i Ringkøbing.

D 6. Hans Pedersen Sand, døde 3. Aug. 1919, g. 1. G. m. Maren Andersen fra Vesterbæk i Brejning, død. Derefter boede han saa godt som hele Tiden i Brejning, først i Randbæk, derefter i Torre og sidst i Opsund.

a. Else Marie Sand, død.

b. Mariane Sand, rejste til Amerika.

c. Andrea Sand, f. 30. Sept. 1871, g. 5. Dec. 1893 m. Jens Bloch, f. 16. Dec. 1870. I mange Aar var de Gaardmandsfolk i Brejning, først i Randbæk, derefter havde de Ny Ravnsbjerg, men bor nu i et Hus i Mellemgade i Ringkøbing.

c 1. Maren Sand Bloch, f. 14. Sept. 1894, g. 8. Nov. 1935 m. Peder Christian Pedersen, f. 6. Juli 1896; Gaardm. i Vedersø.

c 2. Niels Bloch, f. 1. Juni 1896, g. 8. Nov. 1926 m. Kathrine Holch Hammer. De bor i U. S. A.

c 3. Hans Sand Bloch, f. 6. Juni 1898, g. 26. Maj 1935 m. Ketty Johansen, f. 25. Juli 1909.

c 4. Jenny Bloch, f. 7. Marts 1901, g. 25. Okt. 1924 m. Carl Hørmer, f. 8. Sept. 1902. Bor i København.

1. Vilfred Hørmer.

c 5. Hans Christian Bloch, f. 5. April 1906, g. 16. Juni 1941 m. Edna Marie Rasmussen. De er i Amerika.

c 6. Herman Bloch, f. 22. Marts 1908, er i Amerika.

c 7. Emil Gustav Bloch, f. 28. Juli 1911, har en mindre Landejendom i Rindum.

d. Anders Sand er gift. Han har i mange Aar været i Amerika. For en Del Aar tilbage gjorde han en Rejse hjem og købte da i Rindum en Landejendom, men solgte den efter nogle Aars Forløb og rejste atter til Amerika.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

e. Peder Andreas Sand, f. 21. Jan. 1878, g. 5. Juni 1909 m. Maren Dalgaard, f. 16. Okt. 1886. De har Manufakturforretning i Astrup, Faster Sogn.

e 1. Hans Peder Dalgaard Sand, f. 15. April 1910, g. 26. Juli 1938 m. Agnes Helene Kjærgaard, f. 19. Nov. 1913. Han er Tømrer i Hjerting.

1. Peder Andreas Kjærgaard Sand, f. 20. Sept. 1939.

e 2. Martin Vesterbæk Sand, f. 18. Jan. 1912, er Centralvarmeinstallatør i Videbæk.

e 3. Ketty Dalgaard Sand, f. 13. Juni 1914, g. i Aller Kirke 9. Septbr. 1945 m. Læge Andrej Myschetzky, f. 13. Nov. 1916 i Charlottenlund.

e 4. Karen Thomina Sand, f. 18. Nov. 1917, død samme Dag.

e 5. Nelly Cicilie Sand, f. 30. Maj 1920.

f. Peder Marius Grimstrup Sand; er i Amerika.

D 6. Hans Pedersen Sand, g. 2. G. m. Maren Jensen, død.

g. Susanne Marie Sand, død.

D 6. Hans Pedersen Sand, g. 3. G. m. Karen Ibsen, død 1921. Hans 3 Koner var alle fra Brejning Sogn.

D 7. Susanne Elisabeth Dorthea Sand, g. m. Andreas Peder Knudsen. De havde i mange Aar en mindre Gaard i Randbæk i Brejning. En Tid kørte han Dagvogn til Ringkøbing. Han boede til sidst i et Hus ved He St.

a. Else Marie Knudsen, f. 23. Juni 1880, g. m. Jens Vestergaard. De har boet i mange Sogne, men har nu et Hus i Ringkøbing.

a 1. Jenny Marie Vestergaard, f. 31. Maj 1902, g. m. Jens Plousgaard, Gaardmand paa Holmsland.

a 2. Susanne Elisabeth Dorthea Vestergaard, f. 16. Okt. 1904, g. m. Aksel Storgaard Pedersen, Gaardmand i Nees Sogn.

a 3. Ane Marie Vestergaard, f. 26. Febr. 1905, g. m. Harald Steffensen, Gaardm. paa Holmsland.

a 4. Erik Vestergaard, f. 9. Marts 1909, Gaardejer i Grimstrup i No.

a 5. Andreas Vestergaard, f. 21. April 1909.

a 6. Niels Vestergaard, f. 11. Febr. 1911. (De to Brødre har Kratgaarden i Brejning.)

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

a 7. Nanna Kathrine Vestergaard, f. 14. Dec. 1914, g. m. Knud Gam, ansat ved Gødningskompagniet i Ringkøbing.

a 8. Kristian Vestergaard, f. 16. Dec. 1916, tjener i Flynder.

a 9. Ninna Kathrine Vestergaard, f. 9. Sept. 1918, Serverings-jomfru paa Hotel »Hvilen«, Søndervig.

a 10. Karl Ernst Vestergaard, f. 1. Marts 1921, Snedker-svend i Ringkøbing.

a 11. Jens Aaes Vestergaard, f. 15. Sept. 1925, Tjenestekarl hos Broderen i No.

b. Ane Kathrine Knudsen, f. 1885, g. m. Slagter Søren Hviid i Spjald.

b 1. Viola Hviid.

b 2. Alfred Hviid.

b 3. Karla Hviid.

Som man ser, er der ret mange Efterkommere efter Peder Andreas Sand, og saa er ikke alle af sidste Generation med-taget paa Grund af manglende Oplysning.

E. *Mette Margrethe Christensdatter Sand* er født den 17. Dec. 1805. Hun blev den 16. April 1838 g. m. Gaardmand Simon Pedersen i Sønderby paa Holmsland, som da var 32 Aar.

Evald Tang Kristensen skriver: »Min Fætter Peder Simon-sen har fortalt mig følgende om sin Fader: Simon Pedersen tog imod Fødegaarden med en sindssyg Fader og to enfoldige Fastre. Naar han ymtede noget om, at han ikke vilde have Gaarden, blev Faderen helt ustyrlig. Denne laa syg i sin Seng i 7 Aar, saa det var under vanskelige Forhold, Sønnen over-tog Hjemmet. Gaarden var helt faldefærdig, og da saa Bjæl-kerne gik i Stykker i Stuehuset inde ved Muren, maatte han til at have det bygget om.

Hans Farbroder i Nørgaard i He havde sat ham ind i Han-delen, og om Vinteren drog han saa omkring og handlede. Det var særlig Tælle, Smør og Flæsk, han købte ind i store Partier, og saa kørte han med det gennem Landet ned til Kol-ding og Kristiansfeldt og tog ogsaa over til Odense. Derved tjente han store Penge og havde saa Stykgods med sig hjem igen. En Bager Møller i Odense købte meget af ham. For det

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

meste hentede Møller selv Sagerne nede ved Færgen ved Snog-høj, men min Fader kunde da ogsaa somme Tider lade sin Vogn gaa over med Færgen. Den Bager besøgte ham en Gang paa Holmsland. Han havde et Par store, hvide Heste at køre med. Simon, min Fader, var ogsaa altid godt kørende og havde undertiden en Vogn eller to koblet bag efter den, han selv kørte paa. Her ved Skjern Kirke staar en gammel Milesten, hvorpaa staar indhugget: »Kolding«, og den Vej kørte han da med. Han kom over Skjern Aa ved Borris Krog, og saa kørte han videre ned tværs igennem Landet ad Kolding til. Der var en 17 Mil ialt derned. Om Sommeren holdt han sig hjemme, for da skulde Avlingen passes; men om Vinteren, før han byggede, tjente han saa meget ved Handelen, at han kunde betale alle Materialerne.

Han var netop nede i Kolding, da han fik Brev om, at gamle Lærer Sand var død, og han fik det først at vide Dagen før Begravelsen, men han gjorde sig straks færdig til Hjemrejsen og kørte de 17 Mil i 18 Timer. Den Tur var den haardeste, han nogen Sinde havde gjort med sine Bæster. Han kom lige hjem, som de skulde af Sted til Kirken med Liget, og han naaede altsaa at komme med til Begravelsen.

Simon Pedersen og Jens Nikolaj samt deres Koner var engang kørende til Brandstrup Skole ved Viborg for at besøge Søsteren og Svogeren, Lærer Schuster. Herfra gik de om Søndagen til Vindum Kirke, og Sønnen Peder Simonsen var med. De tog Vejen over Herning og logerede om Natten i Bøggild Kro, tog derfra op over Knudstrup og saa gennem Avnsbjerg Skov; det var 13—14 Mil at køre. Jeg har besøgt dem flere Gange der i Sønderby paa Holmsland, og Simon var særdeles flink imod mig. Konen var i mange Aar meget svag og ligefrem menneskesky, saa næsten ingen fik hende at se. For det meste laa hun i Sengen. Jeg var dog en enkelt Gang inde hos hende og fik da et helt godt Indtryk af hende. Hun blev dog temmelig gammel, nemlig 71 Aar, og døde den 9. Maj 1877. Da var Simon Pedersen, hendes Mand, blevet Aftægtsmand. De havde kun 2 Børn, hvilke jeg har kendt meget godt begge.

Gaarden, der i Sønderby gjorde et vældigt Indtryk paa mig, da jeg saa den som voksen. Den var mig saa uhyre stor af

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Bygning, og jeg fik næsten Indtryk af, at det var en halv Herregaard.

Simon Pedersen var en stille, taalmodig Mand, og jeg beundrede ligefrem den store Sindsligevægt, han udviste over for sin vanskelige Kone. Sønnen Peder Simonsen overtog sin Fædrenegaard i Sønderby, men solgte den og flyttede til Finderup. At han flyttede, har vist sin Grund i, at han allerede paa Holmsland var bleven en meget ivrig »Bornholmer«, og at han, da han der stod temmelig ene med sine Anskuelser, ønskede at komme til Meningsfæller. I Førstningen disputerede vi noget med hinanden, naar vi kom sammen, men har ikke gjort det siden hen, da vi gensidig mærkede, at det intet førte til. Det næstældste af Børnene, en Søn, var Mejeribestyrer i Græsted, Nordsjælland, hvor jeg har besøgt ham og fundet, at han var en meget anset og dygtig Mand. Senere har han forladt Mejeriet, da hans Helbred blev svagt, og han bor nu i København som Medejer af et Missionshotel.

— Saa langt E. T. K.

Peder Simonsen købte den store Finderupgaard af Jeppe Bank, men da han havde haft den en kort Tid, solgte han Hovedparcellen til Hans Kr. Jensen fra Skjern. Paa den bedste Jord byggede han sig saa en delvis ny Gaard, idet en Del af Bygningerne i Hovedgaarden blev brudt ned og Materialet anvendt i den nye Gaard. Denne var en rigtig god Gaard, og her boede Peder Simonsen en Del Aar, solgte den saa og købte en mindre Gaard i Skaarup, Hanning Sogn. Efter et kortere Ophold her flyttede han til en lille Gaard i Aanum i Skjern. Paa sine gamle Dage boede han i et Hus i Skjern By og gav sig af med Børstenbinderi.

Faderen, Simon Pedersen, flyttede med til Finderup, hvor han døde. Mere om Peder Simonsen længere hen.

E 1. Ane Margrethe Marie Simonsen, f. 1839, g. m. Jakob Nielsen i Sønderby, almindelig kaldt Jakob Bollerup. De boede først i en mindre Gaard i Sønderby paa Holmsland, men siden solgte de Ejendommen og flyttede til deres ældste Søn.

a. Simon Nielsen, der var bleven Lærer i Hvam, Borbjerg Sogn. Han var ugift og var en god Søn mod Forældrene. Ogsaa sine Søskende ydede han betydelig Støtte.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

b. Niels Brundbjerg Nielsen lærte først Snerkerhaandværket. Siden gik han paa Herning Realskole for at opnaa Præliminæreksamen for derefter at faa Ansættelse ved en af Etaterne. Men denne Eksamen opnaaede han ikke og slog sig saa igen paa Haandværket. I Aarhus blev han gift med en Lærerinde. Fra Aarhus rejste de til København. De havde 2 Sønner. En af dem kom i Manufakturhandlerlære i Holstebro, og ham tog Farbroderen i Hvam sig noget af i Læretiden.

c. Kirstine Nielsen døde omkring 50 Aars Alderen ugift. Hun var fra ganske ung og hele sin Livstid aldeles nervenedbrudt og nærmest hjælpeløs. Hun boede tilligemed Forældrene hos Simon i Hvam, hvor hun overlevede disse i ganske faa Aar.

E 2. Peder Simonsen, f. 17. Marts 1844, d. 5. Febr. 1924 i Skjern, g. m. Ane Jensen, f. 28. Dec. 1838 i He Sogn, d. 29. Jan. 1916 i Skjern.

a. Margrethe Simonsen, f. 10. Juli 1867, død 17. Dec. 1895, g. 16. Okt. 1891 m. Gaardejer Jens Mortensen, Finderup, f. 12. Sept. 1866, død 21. August 1943.

a 1. Inger Marie Mortensen, f. 4. Aug. 1892, g. 24. Juni 1915 m. Valdemar Johansen, f. 27. Okt. 1890. De havde i mange Aar en Landejendom i Hestkær, Finderup, men bor nu ved Troldhede.

1. Maja Jenny Voctmann Johansen, f. 21. Dec. 1916, g. 29. Nov. 1939 m. Hans Kring Nissen, Randers.

2. Jens Gert Johansen, f. 1. Juli 1918, d. 17. Okt. s. A.

3. Gerda Johansen, f. 15. Sept. 1919.

4. Ester Johansen, f. 5. April 1921, g. 24. April 1943 m. Kaj Kryger Nielsen, Aarhus.

5. Jens Laurids Johansen, f. 5. Marts 1923.

6. Aksel Voctmann Johansen, f. 24. Febr. 1925.

a 2. Bertel Mortensen, f. 21. Nov. 1894, d. 27. Maj 1940 i Frederiksværk, g. 7. Juni 1931 i Simeons Kirke, København, m. Maria Christensen, f. 4. Sept. i Skjern.

1. Anne Margrethe Mortensen, f. 26. Jan. 1933 i København.

2. Betty Elisabeth Mortensen, f. 19. Nov. 1940 i Søborg.

a 3. Peder Georg Mortensen, f. 12. Dec. 1895, g. 15. April 1921 m. Karoline Jensen, f. 13. Juli 1899 i Brejning. De har en Landejendom i Finderup.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

1. Jens Mortensen, f. 4. Maj 1921, d. 14. Febr. 1938.
2. Jørgen Thomas Mortensen, f. 23. Juli 1922.
3. Ove Viktor Mortensen, f. 17. Juni 1924.
4. Ejnar Mortensen, f. 1. Juli 1926.
5. Margrethe Mortensen, f. 21. Juni 1929.

b. Simon Simonsen, g. m. Kirstine Jensen, f. i Strelluf 5. April 1871, er Medejer af Hotel Westend i København.

b 1. Anne Simonsen, f. 28. Okt. 1896, er Enke efter Landinspektør A. V. Sørensen der var Ekspeditionssekretær i Landbrugsministeriets Matrikulsafdeling, død 1937.

1. Mogens Selsøe Sørensen, f. 1920, stud. polyt.
2. Ketty Selsøe Sørensen, f. 1922, stud. agra.

b 2. Signe Margrethe Simonsen, f. 28. Febr. 1899, g. m. Kontorchef Chr. V. Møller i Ordrup.

b 3. Kai Sønderby Simonsen, f. 28. April 1909, g. m. Christa Olsen, Datter af Pastor emer. A. M. Olsen, Isenkræmmer paa Frederiksberg.

1. Dorthe Sønderby Simonsen, f. 31. Jan. 1938.
2. Per Sønderby Simonsen, f. 18. April 1941.

c. Ane Simonsen, f. 29. Maj 1873, g. 4. April 1895 m. Morten Mortensen, f. 13. Marts 1872 i Hanning. De har en Landejendom i Vognbjerg, Dejbjerg Sogn.

c 1. Martin Mortensen, f. 11. Marts 1896, g. 27. Maj 1924 m. Karen Marie Kjærgaard, f. 15. Jan. 1896, er ansat ved D. S. B.

1. Svend Kjærgaard Mortensen, f. 30. Aug. 1924, ansat ved Ringkøbing-Ørnhøj-Holstebro Jernbane.
2. Anne Marie Mortensen, f. 1926, d. 18. Maj 1927.
3. Aksel Kjærgaard Mortensen, f. 5. Febr. 1927, Handelslærling.
4. Anne Marie Mortensen, f. 7. Sept. 1928, Kontorist.
5. Udøbt Søn, f. 13. Nov. 1938, d. 15. Nov. 1938.

c 2. Peder Mortensen, f. 13. Febr. 1899, g. 1928 m. Kirstine Sandager Nielsen, f. 23. Aug. 1899; har en Landejendom i Lønborg.

1. Niels Christian Sandager Mortensen, f. 31. Juli 1930.
2. Martin Sandager Mortensen, f. 25. Febr. 1933.
3. Edith Sandager Mortensen, f. 13. Aug. 1936.

c 3. Mariane Mortensen, f. 20. Okt. 1901, g. 1926 m. Hans Peder Jensen, f. 6. Okt. 1885; Bosted: Dejbjerg Stationsby.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

1. Ida Jensen, f. 11. Febr. 1927.
2. Nora Jensen, f. 8. Aug. 1929.
3. Jens Vagn Jensen, f. 21. Marts 1933.
4. Anna Olga Jensen, f. 30. April 1940.

c 4. Anna Mortensen, f. 13. Maj 1904, d. 26. Jan. 1921.

c 5. Mette Margrethe Mortensen, f. 14. April 1906, d. 17. April 1906.

c 6. Marius Gerhard Mortensen, f. 15. April 1907, g. 2. Nov. 1932 m. Jane Pedersen, f. 20. Jan. 1909, har en Landejendom i Gl. Dejbjerg.

1. Esther Mortensen, f. 3. Okt. 1933.
2. Eva Mortensen, f. 21. Juli 1935.

c 7. Julius Mortensen, f. 1. Juli 1913, d. 1915.

c 8. Julius Mortensen, f. 9. April 1917.

d. Jens Simonsen, f. 15. Febr. 1875, d. 19. Juli 1927, g. 29. Okt. 1897 m. Ane Pedersen, f. 29. Okt. 1874, d. 13. Aug. 1912.

d 1. Signe Margrethe Simonsen, f. 20. Juni 1900, g. 28. Maj 1924 m. Johannes Østergaard, f. 15. Maj 1901 i Gjellerup. Bosted: Julianehede, Engesvang.

1. Jens Østergaard, f. 12. Marts 1925.
2. Niels Østergaard, f. 24. Juli 1927.
3. Anna Cecilie Østergaard, f. 9. Aug. 1929.
4. Martha Østergaard, f. 28. Nov. 1936.

d 2. Anna Simonsen, f. 21. April 1903, g. 29. Dec. 1928 m. Johannes Smidt, f. 22. Maj 1902. Bosted: Dals-Bo, Grindsted.

1. Karl Johan Smidt, f. 18. Nov. 1937.
2. Jens Anker Smidt, f. 2. Juni 1941.

Jens Simonsen, g. 2. G. 25. Marts 1916 m. Cecilie Nielsen, f. 5. Nov. 1874, d. 5. Febr. 1937. — J. S. var i en Del Aar Mejeribestyrer i Hanning, derefter Købmand i Hauge, Gjellerup Sogn.

e. Jane Simonsen, f. 4. Nov. 1879, død 10. Juni 1927.

f. Marinus Simonsen, f. 9. Juni 1882, g. 9. Sept. 1906 m. Laura Mathilde Andreasen, f. 7. April 1882, d. 31. Maj 1938, bor i Helsingør.

f 1. Edith Margrethe Simonsen, f. 15. Nov. 1911.

Fra de Steder, Peder Simonsen har boet, haves udmærkede Minder om ham. Han havde arvet Faderens gode Egenskaber, var rolig og besindig, fredsommelig og meget tjenstvillig.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

F. Johan Eleonhart Broager Sand, f. 2. Jan. 1808. Det er altsaa ham, der er opkaldt efter Apotekerens Søn. Han kom i Handelslære og blev saa Købmand og siden Gæstgiver i Lemvig. Han døde 1874. E. T. Kristensen skriver: »Jeg har aldrig set ham, men der er fortalt mig af min Moder, at han var saa umaadelig svær. For Resten havde han intet som helst Samkvem med den øvrige Familie uden med Bollerups i Rindum. Han skrev aldrig Brev til min Moder, og hun aldrig til ham, saa det lod, som de slet ikke kendte hinanden. Ikke engang hans Død blev meldt hende. Man maa forresten sige, at det var et underligt Forhold, og jeg har tit tænkt derover, da min Moder ofte talte om sine andre Søskende, dog mindst om hende i Rindum. Jeg har naturligvis dog søgt at lære ogsaa den Gren af Familien at kende og er ogsaa kommen i Forbindelse med adskillige af dens Individer, men maa dog sige, at det er dem, jeg er kommen til at kende allermindst.

Broager, som han til daglig kaldtes, var først gift med Karen Hvistendal Vandborg, en Datter af Præsten Vandborg i Jannerup, men hvornaar hun døde, ved jeg ikke.

2. Gang blev han gift m. Sophie Magdalene Linde, Datter af Pastor Adam Frederik de Linde i Vildbjerg.

Han havde 10 Børn, deraf de 3 første med den første Kone. Af dem nævner jeg blot.

F 1. Søren Børgesen Vandborg Sand.« (Saa langt E. T. K.) Han var Handelsrejsende og er død i København 1884.

a. Gerhard Alexis Cappelen Sand, Professor ved Den Kgl. Veterinær- og Landbohøjskole. (Biografi i »Maanedsskrift for Dyrlæger«, 3. Hæfte, 1921; »Medlemsblad for Den Danske Dyrlægeforening«, Nr. 17, 1926, og »Salomonsens Leksikon«, 1926, 20. Bind Side 890), gift m. Albertine Fro Olufsen (jfr. P. Hennings: Slægten Rambusch).

a 1. Inge Margrethe Sand, f. 26. Juni 1891, g. 1. Nov. 1918 m. Johan Nordentoft, f. 21. Marts 1891 paa Søtorup Apotek mellem Bregentved og Gisselfelt i Broby Sogn, Sorø Amt, som Søn af Apoteker Jens Nordentoft (f. 9. Juli 1859, d. 20. Dec. 1936, Søn af Købmand i Tisted Christian Nordentoft og Hustru Mariane Hansen) og Hustru Laura Margrethe Mygdal (f. 8. Juni 1861, Datter af Apotheker Oluf Mygdal og Hustru Eleonora Ulstrup).

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Ved Johans Fødsel indehavdes Apoteket af Morfaderen, men da Apoteket 1894 flyttedes til Haslev, overtoges det af Faderen, der styrede det som Provisor, indtil han 1902 fik det som Privilegium. (Oplysninger om de nævnte m. v. er anført i Johan Nordentoft: Optegnelser om Slægten Nordentoft.)

Den første Undervisning modtog Johan i Haslev, først i Præstegaarden, senere paa Olaf Langes Realskole. 1902 kom han paa Herlufsholm, hvor han konfirmeredes 1906, og hvorfra han blev Student efter den nysproglige Retning 1910.

Allerede ved sin Indtræden paa Herlufsholm vilde han være Officer, hvorfor han, efter bestaaet Studentereksamen, indtraadte paa Galster og Holbølls Kursus i København for et halvt Aar senere at tage den for hans Optagelse i Hærens Officersskole nødvendige Tillægsprøve i Matematik, Fysik og Kemi.

Den 25. April 1911 indtraadte han i Hæren som Rekrut ved 18. Bataillons 4. Kompagni i Helsingør, optoges Efteraaret samme Aar som Elev paa Fodfolkets Kornetskole, udnævntes 15. Juni 1912 til Kornet ved 2. Regiment (Helsingør) og blev om Efteraaret dette Aar Elev paa Officersskolen. Her bestod han Afgangseksamen i Foraaret 1914, ansattes et halvt Aar som Kornet ved 5. Regiment (Næstved) og udnævntes 24. Oktober 1914 til Premierløjtnant ved 18. Bataillon i Helsingør.

Under Verdenskrigen 1914—18 tjenstgjorde han hele Tiden i Geleddet, den første Vinter som Lærer paa 3. Bataillons Korporalskole i Helsingør, Resten af Tiden som Næstkommanderende dels ved 18. Bataillons 3. Kompagni dels ved 2. Regiments Rekylgeværkompagni. I Vinteren 1918—19 blev han Lærer paa Fodfolkets Sergentskole paa Kronborg, gennemgik 1919—20 Generalstabskursus i Officersskolens Stabsafdeling og fortsatte efter et 4 Maaneders Studieophold i Paris 11. Juni 1921 til Generalstaben, hvor han først forrettede Tjeneste i Taktisk Afdeling, senere som Adjudant hos Generalstabschefen for derefter at blive kommanderet til Tjeneste i Krigsministeriets 1. Kontor, hvor han udnævntes til Fuldmægtig 12. Dec. 1924 og den 18. Okt. 1927 til Kaptajn.

I Tiden 1. Nov. 1927—30. Okt. 1928 forrettede han Tjeneste i den franske Hær, fulgte Rekrutuddannelse ved Infan-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

teriregiment i Hyéres, gennemgik Skolen: Centre d' Etudes Infanterie i Versailles, tjenstgjorde dernæst i samme By ved det 503. Kampvognsregiment og deltog endelig i større Øvelser og Udrykninger med 24. Infanteriregiment.

Hjemkommen fra Frankrig gennemgik han i Vinteren 1928—29 Skydeskolen for Haandvaaben, blev Chef for 11. Bataillons 1. Kompagni i Roskilde og var i Vintrene 1931—33 Lærer paa Fodfolkets Løjtnantsskole i Helsingør.

Efter en kortere Tjenstgøring ved Artilleriet, 12. Artilleriafdeling i Holbæk, fortsatte han til Generalstaben som Souschef ved Sjællandske Division i København. Her udnævntes han 1. Nov. 1937 til Oberstløjtnant, tjenestgjorde Nov. 1938—Okt. 1939 i Krigsministeriet og ansattes 1. Nov. sidstnævnte Aar som Chef for 11. Bataillon i Roskilde.

Den 9. April 1940 Morgen, efter at Tyskerne var gaaet i Land paa Sjælland, trak han sin Bataillon, der da havde Rekrutter ved tre Kompagnier i Roskilde, et i Holbæk og et i Nørre Jernløse, ved Hjælp af hurtigt rekvirerede Lastbiler til Nordsjælland, dels for at undgaa Overrumpling i de spredt liggende Kvarterer med paafølgende forsmædelig Afvæbning, dels i Haab om i Forening med andre danske Styrker at kunne yde Modstand. Men ved Indgriben fra Regeringens Side blev al Modstand forbudt.

Den 1. Feb. 1942 forsattes han atter til Generalstaben som Stabschef ved Sjællandske Division og blev her paa Divisionens Kontor sammen med Divisionsgeneralen og sine nærmeste Hjælpere overfaldet af Tyskerne om Natten den 29. Aug. 1943, taget til Fange, ført til Idrætshuset og senere interneret 2 Maaneder i Hornbæk.

Efter Frigivelsen kommanderedes han til Tjeneste i Krigsministeriet som Chef for dets nyoprettede Centralarkiv paa Frederiksberg Slot.

Ved Siden af sin øvrige Tjeneste var han 1934—39 Medarbejder ved Generalstabens krigshistoriske Arbejder og bistod som saadan ved Udgivelsen af »Den Store Nordiske Krig« (1935), »4. Division i Nørrejylland 1864« (1936), og »Hæren ved Danevirke 1864« (1938). Selv har han skrevet »Under Dannebrog og Tricoloren« 1926, »Gjethuset og Artilleriets Kadetskole« (1929), »Nakskov og Svenskerne« (1937),

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

»Optegnelser om Slægten Nordentoft« (1940) og »Køge og Svenskerne« (1941) samt nogle mindre personalhistoriske Artikler m. v.

Den 13. Jan. 1928 blev han Ridder af St. Olavs Ordenen, 6. Juli 1934 Ridder af Danebroge og 25. Juli 1943 Danebrogsmand.

1. Elsebeth Sand Nordentoft, f. 8. Juli 1921, Student 1940, Laboratorieassistent paa St. Maria Hospital i Roskilde 1941, Sygeplejeelev paa Frederiksberg Hospital 1943.

b. Andrea Sand, g. m. Anders Christensen, Professor ved Polyteknisk Læreanstalt.

b 1. Ellen Henriette Vilhelmine Christensen, f. 11. Marts 1888, g. 1913 m. Kommunelærer Knud Ring.

b 2. Harald Gerhard Hjerpsted (Navnef.), f. 3. Jan. 1893, g. 1920 m. Rigmor Elisabeth Wandel.

1. Andreas Uffe Hjerpsted, f. 5. Febr. 1921.
2. Elise Hjerpsted, f. 18. Oktbr. 1922.
3. Torben Hjerpsted, f. 22. Juni 1927.

H. G. Hjerpsted er Ingeniør og bor i Klampenborg.

b 3. Elisabeth Sophie Katrine Hjerpsted (Navnef.), f. 27. Aug. 1894, d. 1941.

Videre efter E. T. K.: »Jeg har vel gjort Forsøg paa at komme i Forbindelse med dem, men mine Bestræbelser er ikke lykkedes. To Halvsøstre til Søren Børgesen har boet ugifte i Horsens, den ene hedder Karen og den anden Frederikke.

Jeg har nok besøgt dem og kender vel lidt til dem, men ved nu intet videre om deres Forhold, blot dette, at den ene har bestyret Huset for en Kordegn, den anden for Læge Lindemann, der nu er død.

Karen var en Tid lang midlertidig i København for at bestyre Huset for Broderen Nicolaj.

En 3. Søster Ane Sophie Cathrine Sand er bleven gift m. J. H. Grabow, der en Tid var Købmand i Horsens, men gik konkurs og blev saa Handelsrejsende samme Steds. Dem har jeg besøgt, og hun er lige død for kort Tid siden. Han døde 1924. De havde vist 3 Børn.

Det yngste af alle Broagers Børn er Sophus Nicolaj Sand. Han er født 1861, var en Tidlang Manufakturhandler i Vi-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

borg og blev gift med Jenny Lovise Thranum, Datter af Brændevinsbrænder C. Thranum i Viborg. Med hende havde han 2 Børn, men saa blev de skilte ad, og han flyttede til København. Det ældste af Børnene var aandssvagt, og Konen flyttede til Thisted.

Førnævnte Pastor Vandborg døde 1824. Han hed Søren Børgesen Vandborg, og Sønnen af Broager Sand blev da kaldt op efter ham. Enken Anna Kirstine Andreasen flyttede til Ringkøbing og døde der 1858. Hvor Broager blev kendt med Datteren Karen Hvistendal, vides ikke, men de blev viede i Dejbjerg Kirke. Efter Sigende begyndte han som Købmand i Ringkøbing. I Lemvig Kirkebog er funden følgende Børn af Broager Sand:

Christian Johan Sand, f. 12. Aug. 1846, død 6. Sept. s. A., 3 Uger gl.

Ane Sophie Cathrine Sand, f. 21. Marts 1851.

Frederik Adolph Sand, født 10. Juli 1854, d. 13. Juli s. A.

Christiane Frederikke Sand, f. 31. Juli 1855.

Dette Aar, ved Datterens Indførsel i Kirkebogen, kaldes Faderen forhenværende Gæstgiver, og Moderen er da 33 Aar.«

G. *Jensine Kirstine Sand* er født i Nysogns Skole den 17. April 1810 og døde den 4. Nov. 1880. Hun blev 1834 gift med Skolelærer Jens Larsen Bollerup fra Holmsland, der, efter at han havde været Hjælpelærer hos gamle Lærer Sand, var bleven kaldet til Lærer og Kirkesanger i Rindum. De boede i mange Aar i den gamle Degnebolig, der laa nede imellem Kirken og Ringkøbing, men Skolen er siden bleven flyttet op til Kirken. De blev viet den 26. Okt. 1834. Han var dengang 24 Aar, og efter sin Entledigelse fra Embedet flyttede han til Ringkøbing og døde der den 4. Marts 1883.

Efter E. T. K.: »Da jeg efter endt Seminarietid kom til Husby som Hjælpelærer, havde jeg ikke saa overvættes langt til Rindum, og da jeg ønskede at gøre Familiens Bekendtskab i det hele, søgte jeg ogsaa dertil. De var flinke og tog helt venlig imod mig unge Menneske, men alligevel paa en ret fremtrædende nedladende Maade, som om de alligevel stod et Trappetrin over mig. Børnene var til Dels paa min Alder, men havde paa Grund af Byens Nærhed, og fordi de havde flere

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Venner og Bekendte der, tilegnet sig en større ydre Dannelse og kunde meget bedre te sig, som man siger. Den ældre Bollerup lærte mig at spille Frantsfus, da jeg engang i Juletiden opholdt mig der et Par Dage, og det var i det hele helt hyggeligt der. Bollerup skulde hver Dag efter endt Skoletid ind til Ringkøbing, hvor han saa tilbragte Aftenen i Klubben og kom altid sent hjem, vel aldrig før Familien var gaaet i Seng. Det skulde være meget haardt Vejr, der kunde holde ham tilbage. Jeg undredes tit over, at han aldrig kunde have Lyst til at tilbringe nogle Aftener hjemme i Familiens Skød, men det havde han nu ikke.

Konen fandt sig helt godt i dette, og jeg hørte ikke onde Ord imellem dem i den Retning. Det lod, det var, som det skulde være. Hun var meget svær, saa svær endog, at jeg i Førstningen havde ondt ved at finde mig til Rette med, at hun var min Moders Helsøster, de var jo Kontraster til hinanden, for Resten da ogsaa i andre Henseender.

Bollerup var i sine yngre Dage vist en ret dygtig Skolemand og havde en god Skole. Han har skrevet nogle Artikler i Ringkøbing Avis og en lillebitte Pjece, som han har givet Titlen »Regningstheori«. Den er trykt i Ringkøbing 1849.

De havde 4 Børn. Det ældste var en Søn:

G 1. Christian Peter Jensen Bollerup, født 1835. Han kom paa Ringkøbing Apotek og blev der Provisor, men kom derfra, af hvad Grund ved jeg ikke. Man sagde, at han engang havde forset sig temmelig meget, idet han havde udleveret en gal Medicin, som havde været uheldsvanger. I alt Fald blev han afskediget fra sin gode Stilling der paa Apoteket. Saa oprettede han en Boghandel i Ringkøbing og var Boghandler der til sin Død 1883. Det kneb vist forresten for ham med at faa det til at slaa til. Han var gift med Albertine F. L. Cohn, der var overmaade lille af Vækst, men forøvrigt et venligt Menneske. De havde 4 Børn, hvoraf Nr. 1 rejste til Amerika. Nr. 2 blev Apoteker i Chikago, men er kommen hjem og blev Apoteker i Verst. Nr. 3 var Provisor paa Holstebro Apotek efter en Tid at have været i Herning og rejste siden til Fjerritslev. Den yngste Søn var:

Carl Anton Bollerup, der blev Manufakturhandler i Ring-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

købing. Han blev gift i Haderslev med Vilhelmine Sørensen, men de levede ikke godt sammen. Han gik for meget i Byen, maatte opgive Forretningen og rejste saa til Aarhus, hvor han døde. Hans Enke opsøgte mig engang, jeg var i København, og jeg saa da ud til hende. De havde det fattigt og boede ude paa Nørrebro. Hun ligefrem anmodede mig om Hjælp. De havde 3 Børn. — Saa langt E. T. K.

Det tredie af Lærer Bollerups Børn var Datteren:

G 3. Anne Kirstine Lavrence Bollerup, f. 8. April 1842, d. 5. Juni 1907, g. m. Urmager P. C. Holm, Ringkøbing, f. 14. Dec. 1830 i Varde, d. i Ringkøbing 6. Maj 1915.

a. Jenny Kirstine Holm, f. 1867, d. som lille.

b. Jenny Kirstine Petrea Holm, f. 3. Marts 1872, g. 13. Sept. 1892 m. J. P. Laursen, f. i Gedved 15. Juli 1867, d. i Ringkøbing 30. Aug. 1927. — Han var Konsul og havde Tømmerhandel i Ringkøbing.

b 1. En Søn f. 3. Okt. 1893, d. 10. Okt. samme Aar.

b 2. Alfred Holm Laursen, f. 5. Marts 1895, g. 11. Nov. 1916 m. Oda Schmidt Thomsen, f. 28. Nov. 1897, Ægteskabet opløst 1925.

1. Bodil Ethel Holm Laursen, f. 5. Sept. 1917.

A. H. Laursen, g. igen 16. Juni 1927 m. Ingeborg Oktavia Hansen, f. 5. Okt. 1898. — Er Forfatter og bor i Hvide Sande.

b 3. Ester Margrethe Laursen, f. 13. Jan. 1897, har ogsaa før givet sig af med Forfattervirksomhed og skrevet en Del i Bladet »Vore Damer«.

c. Alfred Thorvald Holm, f. 17. Jan. 1875, d. 18. Marts 1894.

Videre efter E. T. K.: Efter at Urmager Holm havde boet i Ringkøbing i nogle Aar, flyttede han ned til Vejen, hvor han købte en Landejendom i den østlige Side af Byen, tæt ved Møllen. Aaen løb lige norden for Bopælen, og det var et ret skønt Sted. Men han blev ked af Landbruget og erhvervede sig saa en Byggeplads ved Vejen St., byggede der og drev saa igen paa Urmageriet, samt var Bestyrer af en Cigarfabrik, som Svigersønnen i Ringkøbing havde anlagt.

Efter hans Kones Død blev han ked af at være der og flyttede tilbage til Ringkøbing. Han var da en gammel Mand

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

og kom til at bo paa et Alderdomshjem. Hans Kone, Anne, var meget svær ligesom Moderen, havde i mange Aar daarlige Ben og kom lidt ud. Da jeg gentagne Gange har besøgt dem, kan jeg sige, at jeg lærte dem at kende ret godt. Han var meget jovial og har fortalt mig en hel Del muntre Historier, som til Dels er trykte. Særlig var han aldeles utrættelig i at fremsætte Gaader og har sikkert forhen været udmærket til at underholde et Selskab.

G 5. Peder Leonhardt Levin Bollerup, det femte af Lærer Bollerups Børn, rejste 1876 til Australien, og siden har man ikke hørt fra ham.

H. Peder Sand,

I. Ane Sand. De var Tvillinger og blev født 1812. Den ene blev kun 3 Dage gammel, den anden 5 Uger.

J. Ane Persine Sand. Hun skulde opkaldes efter Tvillingerne og fik paa den Maade et ejendommeligt Navn. Hun er født 1813.

Som forhen meddelt blev hun derhjemme hos Forældrene forlovet med Substituten Anders Christensen fra Ulfborg, f. 11. Dec. 1811. Dette skulde være sket kort efter, at han var kommen der, altsaa 1835, men først 1841 blev de gift, efter at han var kaldet til Lærer ved Nr. Bjert Skole ved Kolding. Det skal være Provst Abel paa Holmsland, der hjalp ham til dette Embede. Den 30. Oktober 1846 døde han af Tuberkulose. Det saa nu ikke særlig lyst ud for Enken; hun skrev hjem til Faderen i Nysogns Skole om at faa Lov at komme hjem med sine to Smaadrenge. Simon Pedersen fik som den tjenstvillige Mand Hvervet at hente hende. Det var en drøj Tur med et lille Barn. De kørte med Vogn op gennem Jylland. Hvad der ikke blev solgt af Bohave, havde de med.

J 1. Andreas Evald Meinert Tang Kristensen, f. 24. Jan. 1843.

J 2. Kristen Anton Kristensen, f. 31. Juli 1846, død 12. April 1847.

Mærkeligt nok kunde gamle Sand ikke lide den ældste

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Dreng, saa Moderen saa sig nødsaget til at faa ham anbragt andet Steds. Han kom til Jens Nikolaj.

Efter at være bleven Enke og flyttet tilbage til Holmsland blev Persine kendt med Hjælpelæreren i He, Hans Peter Hansen Schuster, der var fra Lyngby ved Grenaa, og blev gift med ham i 1849, da han havde faaet det lille Embede i Ø. Viskum Sogn i Nærheden af Herregaarden Tjele. Han var født 1824 og altsaa 11 Aar yngre end hun. I 1852 flyttede de til Brandstrup Skole i Nærheden af Viborg. Det var ogsaa et mindre Embede, og dette havde han til sin Entledigelse, hvorefter de byggede et Hus i Brandstrup og var der til deres Død.

J 3. Anders Christian Anton Schuster, f. 4. Juni 1850.

J 4. Hans Tafteberg Schuster, f. i Brandstrup 1. Juli 1853.

J 5. Ane Cathrine Marie Schuster, f. 24. Sept. 1855.

Andreas Evald Meinert Tang Kristensen, som er opkaldt efter Evald Tang paa Nørre Vosborg, har, efter hvad han selv fortæller, ikke haft nogen lykkelig Barndom. Et stort Tab for ham var det, at hans Fader døde saa ung, og at han saa fik Stedfader; men derved lærte han tidligt at staa paa egne Ben. Som helt ung, i 1857, kom han ind paa Lyngby Seminarium ved Grenaa og blev efter 4 Aars Læsning demitteret derfra med 1. Karakter. Kort efter blev han Hjælpelærer hos den gamle Degn i Husby, indtil han i 1863 blev kaldet til et lille Embede i Helstrup paa Randersegnen.

Her blev han den 16. Maj 1866 gift med sin Kusine, Frederikke Duedahl, Datter af Lærer L. C. Duedahl i Hygum ved Vejle. Hun var født 17. Juli 1840 og døde 2. Nov. 1866. — De blev viet af Pastor Borch i Øster Velling.

E. T. K. blev gift 2. Gang 24. Januar 1872, ogsaa med en Kusine, Ane Margrethe Risum, f. 3. Aug. 1840 i Ulfborg, død i Mølholm 8. Febr. 1900.

a. Frederikke Antonia Tang Kristensen, f. 1. Febr. 1873, g. m. Urmager Jens Closter, Ringkøbing.

b. Anders Olaf Sand (Kristensen), Navnef. til Garsdal, f. 3. Jan. 1875 i Gjellerup, g. 1. Gang 1900 m. Hertha Antonie

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Marie Jensen, f. 21. Febr. 1875 i København, d. 8. April 1940 paa Frederiksberg.

b 1. Evald Ejnar Sand Garsdal, f. 30. April 1901, g. 1922 m. Anna Jensen, f. 29. Aug. 1896. Præst i Struer.

1. Olaf Tang Garsdal, f. 6. Juli 1923, studerer Jura ved Københavns Universitet.

2. Kirsten Kristine Sand Garsdal, f. 25. Juni 1924, g. 1943 m. Lærer Gunnar David Hansen, Bagterp Skole, St. Olai Sogn v. Hjørring, f. 30. Juli 1918.

3. Hertha Elisabeth Sand Garsdal, f. 22. Juli 1926, ansat ved D. S. B.

4. Jens Ejgil Sand Garsdal, f. 22. Nov. 1927.

5. Henning Asger Sand Garsdal, f. 19. Febr. 1931.

6. Karen Margrethe Sand Garsdal, f. 23. Jan. 1934.

7. Anna Birthe Sand Garsdal, f. 12. Nov. 1936.

8. Else Marie Sand Garsdal, f. 12. Maj 1938.

b 2. Knud Ejgil Sand Garsdal, f. 18. Aug. 1904 paa Frederiksberg.

b 3. Ingeborg Agnete Sand Kristensen, f. 20. Jan. 1906 paa Frederiksberg, g. m. Markus Eggert Thomsen Buhl, f. 13. Febr. 1904 paa Frederiksberg.

1. Knud Buhl, f. 31. Aug. 1934.

2. Else Buhl, f. 29. Febr. 1936.

3. Ingvar Buhl, f. 3. Febr. 1938.

b 4. Tove Margrethe Sand Garsdal, f. 14. Marts 1908, Frederiksberg, g. m. Svend Aage Meiling (Hansen) Garsdal, Navnef., f. 2. Juni 1913 i Kolding.

1. Jørgen Meiling Garsdal, f. 1. Aug. 1940, i København.

b 5. Lejf Arne Sand Garsdal, f. 8. Dec. 1912 i København.

b. Anders Olaf Sand Garsdal, g. 2. Gang m. Emma Kirstine Hansen, f. Sørensen, f. 6. Juli 1879 i Valsølille ved Ringsted.

c. Lavra Grundtvig Kristensen, f. 2. Nov. 1876.

d. Nanna Elisabeth Garsdal Kristensen, f. 9. Sept. 1878, d. 1932, g. m. Handskemager Vilhelm Hauge. Viborg.

e. Sigyn Katrine Bursig Kristensen, f. 9. Sept. 1878, d. i Mølholm 10. Febr. 1899.

f. Astrid Kristine Risum Kristensen, f. 21. Sept. 1880, g. m. Apoteker Charles Bardram, Stoholm.

g. Hans Frode Fejlberg Kristensen, f. 19. Sept. 1883.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

g. Hans Frode Feilberg Kristensen, født 19. Sept. 1883 i Faarup pr. Rødkjærsbro, g. m. Marie Elisabeth Kristensen, f. 29. April 1886 i Frederikssund.

g 1. Peter A. Tang Kristensen, f. 20. Juni 1908 i København, g. m. Hansine Margrethe Hansen, f. 21. Maj 1914 i Fjellerup, Gislev Sogn.

1. Ingrid Kristensen, f. 18. Aug. 1936.

2. Ejvind Tang Kristensen, f. 26. April 1942.

g 2. Margrethe Tang Kristensen, f. 16. Juli 1909 i Kjellerup, g. m. Viggo A. Madsen, f. 21. Novbr. 1911.

g 3. Konrad Tang Kristensen, f. 31. Okt. 1910, g. m. Edith Marie Mikkelsen, f. 25. Sept. 1918 i Vejle.

1. Jørgen Tang Kristensen, f. 18. Sept. 1943.

E. T. K. gift 3. Gang 26. Okt. 1905 m. Kirsten Marie Jensen Huus fra Gjellerup, da 43 Aar gl., d. 20. Okt. 1934.

h. Johannes Evald Tang Kristensen, f. 27. Dec. 1906, g. m. cand. pharm. Ingegerd Skarvig. De bor i Esbjerg, hvor han er Bibliotekar paa Centralbiblioteket.

h 1. Gerda Tang Kristensen, f. 24. Aug. 1940.

I Aaret 1866 blev E. T. K. kaldet til Lærer og Kirkesanger i Gjellerup ved Herning, og Aaret efter begyndte han det Arbejde, der skulde gøre hans Navn kendt bogstavelig talt over hele Verden, Arbejdet med at samle Folkeminder.

1876—84 var E. T. K. Lærer i Faarup, hvorfra han overtog Stedfaderens Embede i Brandstrup, men da han i 1888 opnaaede Statsunderstøttelse til sit Arbejde med Folkemindesamlingen, søgte han sin Afsked fra Skolen og flyttede til Hadsten, hvor han boede, til han i 1897 byggede sit eget Hus »Mindebo« i Mølholm ved Vejle. Her boede han til sin Død, der indtraf 9. April 1929.

Det er umuligt i denne Bog at give en udførlig Skildring af den Indsats, E. T. K. ved utrætteligt Arbejde gennem mere end 50 Aar har gjort i Folkemindesamlingens Tjeneste. Han vandrede tilfods gennem hele Landet og opsøgte gamle Mænd og Kvinder, der maatte aflevere, hvad de huskede af gamle Eventyr, Sagn og Folkeviser. En stor Del af disse Folkeminder har han selv udgivet i en lang Række Skrifter. Hele hans Samling af Optegnelser og hans udførlige Dagbøger blev ef-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

ter hans Død købt af Staten og opbevares i Dansk Folkemindesamling paa det kgl. Bibliotek. Iøvrigt kan der henvises til hans egen Bog »Minder og Oplevelser« og til Cai M. Woels Bog »Evald Tang Kristensen«, af hvilke man kan danne sig et Billede af hans store Personlighed og af hans Betydning for dansk Kultur.

E. T. K. hædredes med Ridderkorset og Dannebrogskorset, og i April 1917 udnævntes han paa sin 75 Aars Fødselsdag til Æresmedlem af Foreningen »Danmarks Folkeminder«, og Foreningen udsendte samtidig til hans Ære Festskriftet »Troldesagn og dunkel Tale«, der ogsaa indeholder en bibliografisk Fortegnelse over hans betydeligere Arbejder.

1923 paa hans 80 Aars Fødselsdag samlede Folkemindeforeningen gennem sine Medlemmer en stor Samling Sagn og Æventyr, Remser og Lege; hvert Medlem skrev sit Bidrag paa et særlig Ark Papir. Foreningen samlede alle disse Bidrag og overrakte Tang Kristensen dem paa Fødselsdagen som en Æresbog. Et Udvalg af denne Bog er senere kommet i Handelen under Titlen »Evald Tang Kristensens Æresbog«.

II. Hans Nielsen Sand var den anden af Niels Sands Børn. Han er døbt 21. August 1774 og døde 18. Juli 1825, 51 Aar gl. Han blev gift med en Datter af Peder Venner fra Venner i Velling. Hun hed Karen Pedersdatter og blev Moster til den senere omtalte Mariane Jensdatter, Chr. Christensen Sands Kone. Hans Sand fik en Gaard i Rindum. Efter hans Død giftede Enken sig igen 3. Maj 1828 med Ungkarl Peder Brorstrup Albertin Kaalund fra Dejbjerg. Hun var da 44 Aar, og Brudgommen var 36.

Folk fortæller, at Albertin var en gammel fin Mand. Lærer Bollerup i Rindum købte Gaarden af ham og svarede Ophold til ham og hans Kone i 33 Aar. Hun kaldtes almindelig Karen Bendster. Med Albertin havde Karen ingen Børn, men med Hans Nielsen Sand havde hun fire, nemlig:

A. Ellads Marie Hansdatter Sand. Hun er født 1802 og er den eneste af Hans Sands Børn, der fik Slægtsnavnet Sand. Hun blev gift med Christen Simonsen, f. 1797, Tømrer og Gaardmand i Stauning. De boede først i Bousø, saa i Vester

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Bjerregaard, dernæst i Øster Bjerregaard og sidst i Bjerregaardhus, men da var Ellads vistnok død. Han har forfattet sin Levnedsbeskrivelse, aftrykt i »Aarbog for Dansk Kulturhistorie 1894«, udgivet af Poul Bjerge. Hun døde 17. Maj 1875, 73 Aar gl., han 2. Juni 1890, 93 Aar gl. Ifølge Levnedsbeskrivelsen levede de et lykkeligt Ægteskab. I litterær Henseende var han forud for sine samtidige. Han var i en Aarrække Kirkeværge i Stauning og havde kirkelige Interesser. Han har saaledes i Kirkeprotokollen udførligt beskrevet Stauning store, smukke Kirke baade ud- og indvendig, ja endogsaa Kirkegaarden, og det maa siges, han havde et godt Indblik, men savnede historisk Grundlag. Han overlevede som nævnt sin Kone i mange Aar der i Bjerregaardshus. Han lavede selv Mindestenen over sin Kone, en hjerteformet Granitsten med et Lag Cement ovenpaa og indgraverede heri Inskriptionen, ikke alene for hende, men ogsaa for sig selv. Aarstallet for sin egen Død kunde han selvfølgelig ikke fuldføre, men for at gøre Børnene det saa bekvemt som muligt, skrev han et Ettal 2 Ottetaller, da han mente, at hans Dødsaar vilde indtræffe i Firserne. Heri tog han dog fejl, for han døde som nævnt først 1890. Man ser paa Stenen, at Børnene har ladet udhugge en Firkant og deri indsat Cement, hvori er skrevet 90. Man kan sige om Christen Simonsen, at han paa en Maade var forberedt til Døden, for han lavede ogsaa sin egen Ligkiste. Han og hans Kone er begge begravet paa Stauning Kirkegaard.

A 1. Hans Christensen, f. 29. Aug. 1825, d. 31. Okt. 1894, g. m. Else Madsen. De havde en mindre Gaard i Engsig ved Skjern By.

A 2. Simon Christensen, f. 3. Jan. 1829; d. 13. Sept. 1882, g. 21. Okt. 1855 m. Abelone Pedersen fra Skjern. De havde en mindre Landejendom i Marup i Skjern.

a. Boile Simonsen, f. 25. Jan. 1857, d. 23. April 1858.

b. Bojline Marie Simonsen, f. 7. Jan. 1859.

c. Christiane Simonsen, f. 30. Okt. 1866.

d. Ellads Marie Simonsen, f. 10. Dec. 1868, g. m. Morten Jensen, Gaasdal i Hanning.

d 1. Margrethe Jensen, g. m. Gaardejer Poul Kjeldsen i Hanning.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

1. Else Kjeldsen.

A 3. Mette Marie Christensen, f. 31. Marts 1831, d. 4. Okt. 1905, g. m. Mourids Olesen, f. 26. Febr. 1834, d. 28. Jan. 1917. De havde et Husmandssted i Sønderby i Stauning.

a. Ole Christian Olesen, Gaardm. i Alrum i Stadil, gift m. Elise Katrine Nielsen fra Lønborg.

a 1. Anna Katrine Olesen, f. 4. Maj 1894, Sygeplejerske, Julemærkesanatoriet, Kolding.

a 2. Mourids Olesen, f. 16. Dec. 1895, Gaardejer i Nygaard, Stadil Sogn, g. 8. April 1938 m. Mette Jensen, f. 16. Aug. 1902, Datter af Knud Jensen og Hustru Inger Else Olesen, Sønderbykær, Stauning.

1. Ole Christian Olesen, f. 25. April 1939.
2. Knud Erik Olesen, f. 11. Febr. 1941.
3. Christen Sand Olesen, f. 23. Nov. 1942.

a 3. Niels Andersen Olesen, Konsulent og Lærer paa Tune Landbrugsskole, f. 11. Maj 1897, g. m. Anna Kristine Larsen fra Sjælland.

1. Hans Erik Olesen.
2. Sven Ole Christian Olesen.

a 4. Mejner Marius Olesen, f. 1. Marts 1899, Ejer af Fødegaarden i Alrum, Stadil, g. 28. Okt. 1927 m. Ane Marie Jørgensen fra Stadil, f. 27. Aug. 1901,

1. Else Kirstine Olesen, f. 31. Okt. 1928.
2. Elise Katrine Olesen, f. 12. Febr. 1931.
3. Ole Chr. Olesen, f. 6. Juli 1932.
4. Jørgen Madsen Olesen, f. 29. Sept. 1933.

a 5. Astrid Olesen, f. 21. Marts 1901, g. 5. Juni 1931 m. Johannes Jensen, Lærer ved Fuglse Skole, Lolland.

a 6. Karen Augusta Olesen, f. 21. Aug. 1902, Sygeplejerske.

a 7. Dagny Olesen, f. 21. April 1904, Syerske.

a 8. Otto Olesen, f. 28. Marts 1907, Farmer i Charles City, Iowa, g. m. Florence Voelker af tysk-amerikansk Afstamning, Datter af Albert Voelker, Charles City, Iowa.

1. Evelynn Ann.
2. Eldan Albert.

b. Tarben Olesen, f. 16. Jan. 1867, d. i Rørvig paa Sjælland 8. Aug. 1936. Han var Sadelmager, g. m. Anna Hansen, f. i

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Højby paa Sjælland 5. Maj 1873.

b 1. Anna Marie Hansine Marine Olesen, f. 29. Aug. 1897 i Rørvig, g. m. Holger Jensen, f. 3. Marts 1900 i Nykøbing, Sjælland.

1. Holger Jensen, f. i København, 20. Sept. 1923.

2. Anna Lise Jensen, f. i Kbhvn. 25. Juli 1925.

3. Lea Jensen, f. i Kbhvn. 1. Nov. 1928.

4. Nina Jensen, f. i Kbhvn. 5. Dec. 1933.

b 2. Hans Mourits Olesen, f. 3. Marts 1900.

b 3. Ernst Trier Olesen, f. 5. Maj 1903, g. m. Ellen Agathe Oline Rasmussen, f. 6. Marts 1902 i Glæsborg.

1. Emmy Oline Trier Olesen, f. 15. Juni 1926 i Glæsborg.

b 4. Jens Andreas Olesen, f. 12. Dec. 1906.

b 5. Kaj Ludvig Olesen, f. 25. Aug. 1909 i Rørvig.

c. Christen Olesen, f. 27. Okt. 1869, g. m. Mathilde Karoline Andersen, f. 15. Aug. 1869 i Randers, Snedker, Bopæl: Randers.

c 1. Petra Marie Olesen, f. 1. Febr. 1903 i Randers, g. m. Kjeld Pedersen, f. 6. Dec. 1895 i Væth.

c 2. Peter Mourits Olesen, f. 2. Juni 1904.

c 3. Ellen Margrethe Olesen, f. 4. Jan. 1908.

c 4. Kristen Severin Olesen, f. 24. Okt. 1911, g. m. Inger Debora Pedersen, f. 6. Febr. 1917 i Randers.

1. Else Olesen, f. 20. Maj 1937 i Randers.

2. Erna Sand Olesen, f. 20. Nov. 1940 i Randers.

d. Margrethe Olesen, f. 2. Dec. 1872, var g. m. Hans Pedersen, Lem, bor nu i Stauning som Enke.

A 4. Karen Christensen, f. 17. Marts 1834, var gift og havde nogle Børn, men der haves intet Kendskab til dem.

A 5. Peter Brorstrup Albertin Christensen, f. 3. Marts 1837, d. 20. April 1917. Han er opkaldt efter Moderens Stedfader. Han blev g. 1. Gang 27. Septbr. 1873 m. Maren Kousgaard Andersen, Datter af Anders Kousgaard i Skjern. I mange Aar boede Albertin i Videbæk, hvor Maren døde. Her drev han et lille Sted op til en Gaard, som han solgte paa sine ældre Dage, og han flyttede saa hjem til Stauning, hvor han købte en Gaard i Mejlby. Albertin var en stilfærdig, solid og dygtig Mand, vellidt af de Mennesker, han kom i Berøring med.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

a. Anders Kousgaard Kristensen, f. 30. Maj 1874, d. 6. Febr. 1906, g. m. Petrine Christine Thomsen, f. i Vind 15. Maj 1884, d. 10. Maj 1909. De overtog Faderens Gaard i Mejlby.

Efter Anders Kousgaards Død giftede Enken sig igen med Gaardejer Christen Kjeldsen i Andrup i Stauning.

a 1. Agnes Kousgaard Kristensen, f. 6. Juli 1906 i Østerby, Stauning, g. 25. April 1929 m. Svend Plauborg, f. 6. Okt. 1905 i Vognbjerg i Dejbjerg. De overtog Stedfaderens Gaard i Andrup.

1. Petra Krestine Plauborg, f. 27. Febr. 1930, d. 14. Nov. 1932.
2. Kristen Verner Plauborg, f. 19. April 1932, d. 5. Jan. 1935.
3. Martin Rahbæk Plauborg, f. 14. Dec. 1933.
4. Petra Kirstine Plauborg, f. 6. Jan. 1936.
5. Christen Kjeldsen Plauborg, f. 11. Nov. 1938.
6. Krista Lunde Plauborg, f. 27. April 1941.

P. B. Albertin Christensen, g. 2. Gang m. Jensine Nielsen fra Videbæk, f. 5. Aug. 1849, d. 15. Marts 1923.

b. Martin Kousgaard Christensen, f. 19. Marts 1884, d. 5. Sept. 1926, g. m. Maren Margrethe Pedersen fra Velling, f. 16. Febr. 1890. De havde Gaarden Rabjerg Kro i Dejbjerg.

b 1. Emil Kousgaard Kristensen, f. 7. Febr. 1925.

b 2. Peder Brorstrup Albertin Kristensen, f. 7. Febr. 1925.

c. Christen Simonsen Christensen er Tømrer og bor Baumgartensvej 6, Odense, født i Videbæk 16. April 1888, g. m. Jane Larsen, f. i Hejbøl, Lønne Sogn, 26. Juni 1890, af Tarbenslægten fra Klitten.

c 1. Alfred Brorstrup Christensen, f. i Odense 28. Maj 1916, Postassistent i Svendborg.

c 2. Esther Harriet Christensen, f. i Odense 10. Juni 1919, Kassererske og bor hjemme hos Forældrene.

A 6. Mads Christensen, f. 8. April 1838, døde tidligt.

A 7. Mads Hansen Christensen, f. 12. Sept. 1840, d. 7. Maj 1923; han blev opkaldt efter Christen Simonsens Morbroder Mads Hansen i Mejlby, som C. S. holdt meget af. Han blev g. første Gang 3. Marts 1867 m. Mette Marie Hansen, f. 1835, d. 1889, Datter af Chr. Bech Hansen i Slumstrup Mølle, Sæd-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

ding. Mads og Mette Marie fik Gaarden Rolighed i Bølling, og han blev derefter kaldt »Mads Rolighed«.

a. Frandsine Madsen, f. 9. Juli 1868, d. 5. Aug. 1902, g. 14. Okt. 1887 m. Jens Christian Jensen, f. 1858, d. 1940. De fik Gaarden Rolighed.

a 1. Mads Hansen Jensen, f. 16. Aug. 1890, d. 5. Marts 1920. Arbejdsmand i Bølling, g. 1914 m. Bothilde Kirstine Graversen, f. 1895, d. 1942 i Videbæk.

1. Frandsine Amalie Jensen, f. 7. Nov. 1914, tjener i Kbhvn.

2. Boje Jensen, død som lille.

3. Bodil Kristine Jensen, f. 17. Juni 1919, g. og bor i Videbæk.

a 2. Mette Marie Jensen, f. 25. Maj 1892, d. 28. Febr. 1893.

a 3. Mette Marie Jensen, f. 28. Nov. 1893, d. 27. Maj 1934, g. m. Landmand Peter Vilhelm Poulsen. De boede først i Aadum, rejste saa til Kanada, kom hjem derfra. Hun døde kort efter.

1. Ebbe Sigvald Poulsen, f. 18. Nov. 1919.

a 4. Jesper Kastbjerg Jensen, f. 8. Sept. 1897, d. 1898.

a 5. Laurense Johanne Jensen, f. 10. Febr. 1900, g. m. Tømrer Hans Lund i Lem, 2 Børn.

a 6. Jesper Kastbjerg Jensen, f. 28. Juni 1902, g. og bor i Borris, 3 Børn.

A 7. Mads Hansen Christensen, g. anden Gang 22. Sept. 1893 m. Kirsten Marie Pedersen, f. 7. Dec. 1860, d. 11. April 1898. De boede da i et Hus i Bølling Mejeriby, hvor han drev Tømrerhaandværket, som han havde lært i de unge Aar.

b. Niels Christian Madsen, f. 25. Okt. 1894, har i mange Aar opholdt sig som Patient paa Viborg Sindssygehospital.

A 8. Maren Christensen, f. 27. Sept. 1841, d. i Bjerregaard, Klitten, 7. Sept. 1918, g. m. Husmand Christen Nielsen (Muff) f. 1832 i Bjerregaard, d. 16. Nov. 1910.

a. Niels Christian Nielsen, f. 1866, Trawlerkaptajn i Hull, England, g. m. Hanne Johnsen fra Fyn. Begge døde.

a 1. Arthur Nielsen.

a 2. Eline Nielsen.

a 3. Phyllis Nielsen, gift med en Ingeniør i Afrika.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

b. Simon Christian Nielsen, f. 1867, Fisker i Esbjerg, g. m. Else Thygesen fra Nr. Lyngvig, f. 1867. Begge døde.

b 1. Gerda Nielsen, gift.

b 2. Oda Nielsen, gift.

b 3. Gerhard Muff Nielsen, Konstruktør.

c. Bodil Marie Nielsen, f. 29. Juli 1870, d. 5. Juni 1941, g. 12. Febr. 1892 m. Fisker Søren Andersen Sørensen, f. 27. Dec. 1865. De flyttede senere til Hjemmet i Bjerregaard, som nu ejes af deres yngste Datter Lovise og hendes Mand. Ejendommen er udvidet, saa den nu er en Gaard.

c 1. Niels Christian Sørensen, f. 13. Sept. 1893, Tankbaadfører i Hvide Sande.

c 2. Metha Sørensen, f. 7. Marts 1895, d. 17. Aug. 1940.

c 3. Martha Kristine Sørensen, f. 7. April 1897, g. 23. Juni 1923 med Fisker Klaus Ivert Kristen Hansen, f. 27. Maj 1897, Bopæl: Hvide Sande.

c 4. Kristine Nielsine Sørensen, f. 23. Sept. 1898, g. 15. Juni. 1927 med Overbetjent Christian Hou, f. 31. Jan. 1899. De har 2 Sønner og bor nu i Ringkøbing.

c 5. Emma Jensine Ane Vilhelmine Sørensen, f. 17. Sept. 1900, g. 19. Maj 1938 m. Manufakturhandler Harald Brikke, f. i Bodø, Norge, 15. Okt. 1906, Bopæl: Hvide Sande.

1. Erik Brikke, f. 21. Okt. 1941.

c 6. Kristian Nielsen Sørensen, f. 13. Nov. 1902, Fisker ved Hvide Sande, g. 15. Aug. 1926 m. Ane Elise Pedersen fra Bjerregaard, f. 6. Okt. 1902.

1. Hans Muff Sørensen, f. 25. April 1930.

c 7. Albert Bollerup Sørensen, f. 23. Sept. 1904, Fisker ved Bjerregaard, g. 5. April 1941 m. Kristine Nielsen, Bjerregaard, f. 7. Nov. 1909.

c 8. Viggo Emanuel Sørensen, f. 21. Maj 1907, Fisker ved Hvide Sande, g. 28. Dec. 1939 m. Gerda Kristensen, Sdr. Lyngvig, f. 28. Maj 1919.

1. Søren Andersen Sørensen, f. 30. Okt. 1941.

c 9. Davine Lovise Sørensen, f. 3. Juni 1911, g. 29. Dec. 1937 m. Jens Iversen, Bjerregaard, f. 12. April 1906.

1. Henning Iversen, f. 23. Marts 1940.

2. Bodil Marie Iversen, f. 18. April 1942.

d. Hans Nielsen Muff, f. 1872, Fiskeskipper i Esbjerg, d. 1928.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

e. Elise Marie Nielsen, f. 30. Juli 1874, d. 24. Aug. 1924, g. i April 1897 m. Gdr. Søren Jørgensen Nielsen, Haurvig, f. 27. Aug. 1873, d. 18. Juli 1937.

e 1. Jeppe Nielsen, Fiskeskipper i Esbjerg, f. 5. Okt. 1900, g. m. Kristine Bjerg, Holmsland, i 1935.

e 2. Kristian Nielsen, f. 27. Nov. 1903, Fisker i Esbjerg. Druknet i Skotland 1938.

e 3. Jørgine Mary Nielsen, f. 8. Jan. 1906, g. 1931 i Esbjerg m. Fiskeskipper Laust Bjerg.

1. Villy Bjerg, f. 1932.

2. Søren Bjerg, f. 1936.

e 4. Oskar Nielsen, f. 1. Juli 1908, Fisker ved Hvide Sande, g. 12. Okt. 1935 m. Karen Marie Enevoldsen, Haurvig, f. 12. Sept. 1912.

e 5. Mary Kristine Nielsen, f. 25. Sept. 1909.

e 6. Harrieth Augusta Nielsen, f. 25. April 1914, g. 2. Okt. 1935 m. Fiskeskipper Emanuel Rejnert, Esbjerg.

1. Christian Muff Rejnert, f. 1939.

f. Jensine Nielsen, f. 1. Sept. 1878, g. 1903 m. Gaardmand Jeppe Klausen Nielsen, Bjerregaard, f. 15. Juni 1867, d. 3. Maj 1910.

f 1. Jeppe Nielsen, f. 8. April 1904.

f 2. Kristine Nielsen, f. 7. Nov. 1909, g. 5. April 1941 m. Fisker Albert Bollerup Sørensen, Bjerregaard, f. 23. Sept. 1904.

B. Niels Hansen Rindom, født 1805. Han blev 1827 gift med Niels Jespersens Datter i Venner i Velling, Inger Kirstine Nielsdatter, og de boede først i Stauning, siden paa Klitten i Klegod. Det gik ikke godt for dem. Af deres 4 Børn naaede de 3 den voksne Alder. (E. T. K.)

B 1. Hansine Karoline Nielsen blev gift med Ole Smed paa Holmsland; han døde i Lem 1900. Hun overlevede vist nok ham. Deres Børn er spredt vidt omkring.

B 2. Karen Nielsen blev gift med Christen Kærgaard i Bandsby paa Holmsland.

B 3. Niels Nielsen Rindom boede i en Gaard i Mejlby i Rindom. Han blev gift med Kirsten Pedersdatter fra Holms-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

land, og hans Søn Niels Peter Nielsen bor eller har boet i Rindum. Han blev gift 1885 med Hans Aa's Datter, Else Hansen Christensen.

C. Peder Hansen, almindelig kaldet Store Peder Venner, da der var en Peder mere, er døbt 9. Marts 1808, kom som voksen ud paa Østeregnen og fik en Plads som Kusk, siden som Røgter.

D. Peder Bendtsen Hansen, ogsaa kaldet Lille Peder Venner, er født 30. Oktober 1812, blev gift m. Maren Christensdatter, f. 1805, d. 1882. De boede først i Rindum, flyttede derefter til Madum.

D 1. Hansine Karoline Pedersen, f. i Rindum 15. Dec. 1840, d. i Madum 2. Febr. 1909, g. m. Morten Thygesen Holm, f. i Rindum 21. Jan. 1838, d. i Madum 1. Marts 1913. Som ung var han Møllebygger. De fik Sines Forældres Gaard Søndergaard i Madum, der siden overgik til Datteren Laura og hendes Mand og ejes nu af deres Søn Johannes.

a. Peder Venner Holm, f. 16. Febr. 1862, g. m. Kathrine Kristensen 20. Maj 1890. Gaardmandsfolk i Lybæk i No.

a 1. Signe Holm, f. 21. Marts 1894.

a 2. Jens Thygesen Holm, f. 30. April 1896.

a 3. Anna Holm, f. 19. Jan. 1908.

b. Emma Karoline Holm, f. 5. Sept. 1867, d. 1927, g. 21. Juli 1898 m. Peder Emil Hansen. De havde en Gaard i Hvingel i He. Der er flere Børn.

c. Jens Thygesen Holm, f. 11. Juli 1870, d. 17. Jan. 1890.

d. Laura Holm, f. 29. Maj 1874, g. m. Andreas Jensen fra No. —

d 1. Marie Holm Jensen, f. 13. Aug. 1896, g. 1. Okt. 1918 m. Rasmus Peder Møldrup, Tønning, hvor de har en Gaard.

1. Sigrid Holm Møldrup, f. 30. Maj 1920.

2. Laura Holm Møldrup, f. 30. Marts 1922.

3. Else Holm Møldrup, f. 30. Okt. 1925.

4. Sten Rikard Møldrup, f. 23. Juni 1939.

d 2. Signe Holm Jensen, født 21. Nov. 1899, g. 27. Aug. 1921 m. Axel Kiilerich, Førstelærer i Borris.

1. Aase Kiilerich, f. paa Færøerne 24. Okt. 1922.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

2. Annalise Kiilerich, f. 15. Aug. 1928.

d 3. Martine Holm Jensen, f. 8. Nov. 1903, g. m. Ingeniør C. A. Dalgas 15. Okt. 1931. Bopæl: Holbæk.

1. Karl Emil Dalgas, f. 27. Juni 1932.
2. Karen Vibeke Dalgas, f. 1. Okt. 1934.
3. Anna Birthe Dalgas, f. 19. Aug. 1936.
4. Ingeborg Dalgas, f. 2. Febr. 1940.

d 4. Johannes Holm Jensen, f. 2. Febr. 1910, g. 18. Okt. 1939 m. Anna Faurby Jensen.

1. Anders Overby Jensen, f. 29. Juli 1940.

D 2. Kristian Peder Pedersen, f. 1847, d. 1934, var Ølbrygger i Ringkøbing, gift med Maren Sørensen.

a. Emma Pedersen, f. 24. Marts 1874.
b. Søren Pedersen, f. 1880.

III. Anders Nielsen Sand er døbt 26. Dec. 1775. Han blev sindssyg, og Brødrene fik ham derfor anbragt hos Jens Nikolaj Sand i Bandsby. Der levede han helt afsondret fra alle Mennesker i et lille Bagværelse ved Siden af Bryggerset. Han kom aldrig ind til Folkene og døde der som gammel Ungkarl den 7. Marts 1856. I Holmsland Kirkebog staar: »Han var Aftægtsmand af Østertoft i Bandsby, og Faderen var Gaardmand Niels Sand i Stauning, død af Alderdom 79 Aar gl.« Det var ikke helt korrekt, han var over 80 Aar.

IV. Maren Nielsdatter Sand, f. 1777, vides intet om.

V. Jens Nielsen Sand. Han er døbt 21. Marts 1779 og skulde ligesom den ældre Broder være Lærer. Han kom paa Seminariet, læste, tog Eksamen og blev Degn i Hals i Nærheden af Aalborg, hvar han døde 15. Juni 1834. Kirkebogen dèr fortæller, at han var Kirkesanger og Skolelærer ved søndre Skole i Hals. Døden kom helt pludselig og uventet en Søndag Morgen, som han stod og skulde af Sted til Kirken.

Andetsteds er anført to Breve, han skrev til Broderen paa Holmsland. Men han skrev ogsaa til Forældrene i Nørkærgaard, saaledes et meget intimt Brev til Moderen lige efter Faderen Niels Sands Død i 1802. Det er siden opbevaret hos Familien i Nørkærgaard.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Dette Brev lød saaledes:

Til N. C. Sands Enke,

Mejlby, Stavning, Ringkøbing.

Dyrebare Moder!

Hver Gang næst denne har jeg sat mig med Glæde at tale med Eder; men denne Gang! Ak! jeg gyser ved at sige det. Kære Moders gode og tro Ledsager igennem Livets Irgange fremad skumle og tornebestrøede Veje og vores kære Fader, Velgører og Forsørger har sagt Livet sit sidste Farvel! O, sørgelige Tanke for Jer, elskte Moder! at miste en kær og elsket Mage, sørgeligt for hvert af mine Brødre, at de ikke kunne bevidne ham deres barnlige Taknemlighed for beviste Velgerninger, men endnu sørgeligere for mig, at jeg ikke engang kunne bevise hans afsjælede Legeme den sidste Ære at ledsage det til Jordens Gemme og ofre hans Grav en Taknemlighedstaare tilligemed Eder. O, hvor gerne vilde jeg have opfyldt denne min barnlige Pligt. Men saa gerne, jeg vilde, saa umuligt var det mig tillige. Jeg fik ikke Brevet førend Fredagen om Aftenen Kl. 7. Det var mig altsaa ikke muligt at kunne komme denne lange Vej, som er omtrent 20 Mil, een Dag.

I have mig derfor undskyldt. Fortæl mig noget af denne sørgelige Tildragelse. Talte hans heller ikke med ham, førend han døde? Var der nogle af vore Beslægtninge og Venner hos ham i den sidste Tid? Døde han rolig? Blev der Ligprædiken over ham? Hvor mange var der til Begravelse og hvem? Tilgiv, kære Moder, for alle disse Spørgsmaal, jeg overvælder Jer med. Kunde I faa Tid og Lejlighed til at besvare dem og fortælle mig mere til, da kunde det være mig kært. — Men hvorledes er det med Eder, bedste Moder? Jeg er bange for, at I ogsaa snart vil byde os et evigt Farvel, dog naar? Ikke evigt. Døden er jo kun en Overgang fra dette til hint bedre Liv, og der skal vi igen forenes for evig at leve med hinanden. Der skal Mand møde Hustru, Børn deres kære Forældre, Lærling sin Lærer og Venner samles for stedse at leve i Fryd og Glæde med vore kære. O, Moder! trøst Jer derfor ved det glade Haab, at eders kære Mage og vores elskede Fader er ikke for evigt tabt. Nej, den evig Høje være lovet, at han

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

ogsaa vil skænke de retskafne Glæde, — ja, langt større Glæde i hint Liv og rigelig belønne den dydige for sin her velanvendte Tid. Og da han tillige med Jer, elskede Moder har anvendt eders Tid og Kræfter saa godt, I kunne, til eders og Brødres Held, til at fremme eders Børns baade timelige og evige Lyksalighed, vil vist ingen tvivle paa. Derfor vi saa glade takke Jer, ædle Moder. — Vor Fader kan vi nu ikke yde vor Taknemlighed for bevist Velgerninger, saa gerne, som vi ville. I ømme Moder, modtag derfor var barnlige og hjertelige Taksigelse for enhver Møje, I har udstaaet for os, for de mange søvnløse Nætter, I har tilbragt i eders Liv for vor Skyld, for de utallige Bekymringer, I har baaret for vor Sjæls Oplysning og Forædling, samt for vor timelige Lykke. O, gode Moder, jeg er for svag til at kunne opregne alle de Velgerninger, I har bevist os, thi de er utallige som Sand i Havet. Det erkender vi, og det med den varmeste Taknemlighedsfølelse til Jer, dyrebare Moder, til den evig høje algode Fader, der lod os fødes af saadanne Forældre, hvis højeste Ønske og Bestræbelse var deres Børns muligste Lyksalighed.

Og nu Dig, min kære yngste Broder,*) som skal være i daglig Omgang med hende. Lad mig se, at Du omgaas hende, som det anstaar en fornuftig og retskaffen Søn. Bær over med hendes Svaghed i Taalmodighed og forsøde hendes øvrige Dage saa meget som muligt.

Dig, min Broder, tilgiv for disse Formaninger. Jeg er fuldkommen overbevist om, at Du ikke behøver dem. Men Du er endnu ung og uerfaren. Raadfør Dig derfor med fornuftige og erfarne Mænd af vore Beslægtninge og Venner f. Eks. vor Morbroder i Halby, Farbroder i Ulkær, Jens Christensen i Høllet, Christen Christensen i Mejlby (Nabomanden) o. fl. Dig al Lykke og Velsignelse til dit Foretagende. Du, øvrige Brødre, Beslægtninge og Venner, men især min bedrøvede ømme Moder være kærlig hilset af hendes sørgende Søn og eders i Sorgen deltagende Broder. *J. Sand.*

Aalborg, den 28. Septbr. 1802.

Dersom I vil, at jeg skal komme hjem førend til Sommer, saa maa I melde mig det. Lev alle vel!!!!

*) Christen Nielsen Sand i Nørkærgaard.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Jens Sand var gift med Karen Schmith, født Kofoed, altsaa en Enke. Hun er født i Vester Hassing 1782, og de viedes i Volstrup Kirke. Hendes Bedstefader var Byfoged. De havde 4 Børn.

A. Elise Christiane Sand, f. 6. Dec. 1810, blev gift 1838 med Gaardm. Mads Christian Als i Melholdt, Ulsted Sogn. De havde 10 Børn.

A 1. Mikkel Skibsted Als, f. 24. Juli 1840, havde Fødehjemmet, Sønder Kær i Melholdt, g. m. Johanne Kirstine Bendtsen.

a. Jakob Vested Als, f. 1880.

b. Christian Emil Als, f. 1883.

c. Elise Kirstine Als, f. 1885.

A 3. Kirstine Karoline Als, f. 1843, d. 1871, g. m. Gaardejer Niels Christian Bornholm i Als.

A 5. Mathilde Jensine Als, g. m. Købmand og Kromand Jakob Frederiksen Vested i Hurup, Himmerland.

a. Christian Frederik Vested, f. 30. Juni 1868, var Præst i Øster Hornum, Himmerland.

b. Elise Micheline Marie Vested, død 3 Aar gl.

c. Karl Frederik Michael Vested, f. 20. Juni 1873, Købmand i Horsens.

d. Martinus Vested, f. 19. Sept. 1875, Lærer i Kirkesoby paa Fyn.

e. Karl Elias Vested, f. 15. Juli 1878.

f. Jens Vested, f. 30. April 1880.

A 6. Hanne Hansine Martine Als opholdt sig ugift hos Søsteren i Hurup.

A 9. Jens Als, boede i Rolighedslund et Stykke uden for Hurup.

B. Hans Jørgen Sand, f. 3. April 1812, læste til juridisk Eksamen, men fik kun Karakteren »bekvem«. Senere blev han Prokurator og Branddirektør i Sæby og døde i Aalborg 4. Februar 1873. Han betegnes i Kirkebogen som forhenværende Sagfører, og Dødsaarsagen var kronisk Hjernesygdom. 1854 blev han gift med den 16aarige Adelaide Margrethe Severin,

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

der opholdt sig hos Apotheker Christens i Hjørring. Brudgommen opholdt sig den Gang i Hjørring. Hendes Forlover var Forpagter Severin i Harritslev, formodentlig hendes Fader.

B 1. Et aandssvagt Barn.

B 2. Ane Jensine Sand blev gift med en Sagfører paa Bornholm. — Flere Børn var der ikke.

C. Nicoline Johanne Marie Sand, f. 7. Jan. 1818, var gift m. Husejer Mads Sørensen i Aalborg. De havde ingen Børn.

D. Petrine Adamine Sand, f. 19. Juli 1826, blev gift med Mikkel Als, der først boede i en Gaard »Bløden« tæt ved Hals og siden i Aalborg som Husejer. Deres ældste Datter

D 1. Anne Kirstine Karoline Als blev gift med Lærer Jensen i Hvidbjerg vesten Aa. Han døde 1888. Hun blev gift 2. Gang der i Hvidbjerg og havde 9 Børn.

Mikkel Als havde 6 Børn, og efter ham er et talrigt Afkom. En af hans Sønner var Viktualiehandler i København, en anden Mølleejer i Hals, en tredie var Købmand i Aalborg.

VI. Christen Nielsen Sand, f. 16. Juli 1781, død 15. Sept. 1846, 65 Aar gl., af Tæring og Gigt. Han blev gift med Ane Jespersdatter, Datter af Jesper Graversen, der boede i den vestligste Gaard i Venner i Velling. Hun, der døde 8. Sept. 1846, altsaa en Uge før Manden, var Søster til den førnævnte Niels Jespersen, hvis Søn Jesper Nielsen Venner bosatte sig i Stauning og ligesaa hans Sønner; endnu er hans Sønnesøn Jesper Venner der.

Det er mærkeligt nok, at to af Niels Sands Sønner hed det samme, og for ikke at forveksle dem, kalder vi ham i Nørkærgaard »den yngre Chr. Sand«. Det er ham, der samlede Grunker, som Broderen Jens Sand skrev. Han var ganske ung, da han efter Faderens Død fik Nørkærgaard. Hans Brødre fik saa deres Arv, som lød paa 645 Rdl. til hver, og ifølge Dokument af 19. Juli 1803 gav de Afkald paa videre Krav. Det var en ret stor Arv i de Tider, saa man forstaar, at der allerede da var Velstand i Nørkærgaard.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Kort efter, at den yngre Chr. Sand var blevet Ejer af Gaarden, indgav han Ansøgning om at blive fri for Militærtjeneste, da han havde overtaget sin Fædrenegaard.

Svaret i Form af en Bekendtgørelse blev ham overbragt og oplæst for ham af Sognefogden.

Velagte
Lægsmand Henrich Schyt i Stavning
Kongl. Tjeneste.

Det Kongelige Danske Cancelli har under 15. Jan. tilskrevet Landmilitse Sessionen for Ringkjøbing Amt saaledes:

Da Christen Nielsen, Mejlby, af Ringkjøbing Amts 39. Lægd Nr. 30, der i Aar er udskreven som Soldat, er efter Landmilitse Sessionens Erklæring af 1 g f. M. kommen i Besiddelse af sine afdøde Forældres Gaard, og Distriktet efter Sessionens Meldende ikke mangler Mandskab til Rekrutteringen, saa skal man i Anledning af hans derom indkomne Begæring herved tjenestligt have velbemeldte Session til behagelig Efterretning og Bekjendtgjørelse for vedkommende tilmeldt, at Suplicanten kan gives Vedtegning: Gaardmand, imod at han betaler 30 Rigsdaler til Landmilitseindretningens Fordel, hvilket Deres Velædelhed ville behage at bekjendtgøre vedkommende til Efterretning.

Ringkjøbing Amtshus, d. 28. Marts 1803.

I Etatsraad og Amtmand Hansens Fraværelse
som Fuldmægtig

Mehl.

Tilstilles Lægsmanden i Stauning at overlevere Christen Nielsen i Mejlby til hans Efterretning.

Ringkjøbing, d. 28. Marts 1803.

S. Bork.

Som man ser, gik Christen Nielsen Sand under flere Navne. Han kaldes ogsaa Christen Nielsen i Mejlby og Christen Sand, Stauning.

I 1817 blev Gaarden større, idet Chr. Nielsen Sand da købte Jord, vistnok fra den vesterste Gaard i Halby. Senere er der

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

købt Mark til fra Anders Nielsens Gaard i Mejlby, der blev udparcelleret.

Regning

Til Christen Sand, Stauning, for de ved Auktionen 14. April 1817 hos Villads Pedersen købte Ejendom:

Underparcel	Nr.	23,	Hartk.	=	Td.	1	Skp.	=	Fdk.	=	Alb.
do.	=	24,	—	=	—	=	—	3	—	$2^1/_2$	—
do.	=	25,	—	=	—	1	—	=	—	=	—
do.	=	26,	—	=	—	1	—	1	—	$^1/_4$	—
do.	=	27,	—	=	—	1	—	1	—	1	—

274 Hamborg Courant, som er 438 Rbd. $38^2/_3$ Skill. rede Sølvmønt, hvoraf $^1/_8$ skal betales dette Aars Snapsting 13. Maj med 55 Rbd. Sølv.

Resten samme Tid 1818 tilligemed et Aars Rente, alt til undertegnede Amtsforvalter og Tingsted.

Saa betales ogsaa ved denne Regnings Modtagelse Auktions-omkostningerne, som efter Sportelreglementet beregnes saaledes:

Auktionsbudet	274	Rdl.,	Hamb. Cour.
Auktions- og Tinglæsnings-Solarium	8	=	1 Mark 5 Sk.
	282	Rdl.	1 Mark 5 Sk.

Som modtages af mig i Navneværdi efter Dagens Cours.

Ringkjøbing, d. 19. Maj 1819.

Sponnech.

Efter denne Regnings Indhold har jeg modtaget $^1/_8$ Del af Kjøbesummen med 34 Rdl., 1 M. 3 Sk. Hamb. Cour. og Salariet i det hele med 10 Rdl. 1 M. 3 Sk. Tilsammen 44 Rdl. 2 M. 1 Sk. Hamb. Cour., hvoraf Chr. Sand har betalt det halve og hans Medejer Anders Jacobsen det andet halve.

Ringkjøbing, d. 10. Juni 1817.

Sponnech.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Norkjærgaard 1818.

Folketællingslister:
1801 Niels Christensen Sand, 66 Aar.
1834 Christen Nielsen Sand, 53 Aar.
1840 samme.
1845 samme.
1850 Christen Christensen Sand, 32 Aar.
1855 samme.
1860 samme.
1870 samme.
1880 Mariane Jensen, 51 Aar.
1890 samme.

Christen Nielsen Sand og Ane havde 7 Børn.

A. Niels Ole Christensen Sand, døbt 1804, død 16 Aar gl.

B. Jesper Christensen Sand, døbt 1806. — I sine unge Dage tjente han som Karl hos Lars Knude, Ganer, Skjern. En Tid om Vinteren var Lars daarligt gaaende. En Dag, da Jesper Sand sammen med Byens Karle var til Snekastning, var der en, der spurgte til Larses Befindende, hvortil Jesper svarede: »Aah, du ska ha Tak, æ Onderværk æ jo eet saa møj goe o ham!« Siden hen kom han til at gaa under Navnet Jesper Nygaard efter Nygaard i Velling, som han giftede sig ind i med Enke Ane Marie Pedersen, der var Datter af Peder Nygaard. Efter hendes Død blev Jesper gift med Rebekka Bech en Datter af Degnen Jens Bech i Houer. Han havde 2 Børn med den første Kone og 1 med den anden.

Jesper Nygaard handlede en Del, og en Tid ejede han El-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

kær i Velling, Tarm Kro, en Gaard paa Vester Mark i Tarm samt Frøsiggaard i Lunde, alle paa een Gang. Han døde i Tarm, og Enken giftede sig igen.

B 1. Peder Hansen Jespersen, f. 18. Maj 1836, d. 12. Juni 1910, g. m. Maren Pedersen, f. 15. Jan. 1828, d. 17. Okt. 1917. Han gik altid under Kendingsnavnet Peder eller Pæ Nygaard. Maren var Enke, da han blev gift med hende, og de havde en mindre Gaard i Velling Sogn.

a. Kristen Jespersen, f. 21. Juni 1866 i Velling, g. m. Ane Marie Kjeldsen, f. 14. Maj 1870, d. 2. April 1932. De havde en mindre Gaard i Vesttarp i Velling. Gaarden er nu overtaget af deres ældste Datter og hendes Mand.

a 1. Jakobine Marie Jespersen, f. 19. Jan. 1891, g. 17. April 1914 m. Christen Jensen fra Tim, f. 20. Juli 1885 som Søn af Urmager Niels Jensen, Tim, og Hustru Karen Kristensen, født i Vorgod.

a 2. Maren Petrea Jespersen, f. 6. Sept. 1897, g. 17. Nov. 1920 m. Peder Christian Gaasdal, f. 16. Febr. 1890 som Søn af Morten Jensen, Gaasdal i Hanning, og Hustru Margrethe Pedersen fra Brejning, hvortil Forældrene Peder Jensen og Hustru Mette var kommen fra Mors.

Maren og Peder har en Gaard i Landting i Hanning.

1. Hans Senius Gaasdal, f. 8. Sept. 1921.
2. Marie Margrethe Gaasdal, f. 1. Dec. 1922.
3. Ella Gaasdal, f. 17. Maj 1926.
4. Molly Kristine Gaasdal, f. 18. Febr. 1928.

B 2. Kristen Sand Jespersen, f. 3. Aug. 1837, d. 30. Juni 1911, g. m. Ane Pedersen, f. 29. Febr. 1844, d. 15. Sept. 1927. Hun var Datter af Peder Vestergaard, der havde den Gaard, som nu kaldes Mejlbygaard i Stauning. De kom til at bo i Gaarden vesten for. Den fik siden Navnet »Nygaard« efter Kr. Sand Jespersen, der altid kaldtes Kræ Nygaard efter sit Fødehjem i Velling.

Kristen Nygaard vilde gerne slaa en Handel af, og det fortælles, at han ved en Lejlighed købte Houer Kirke. Men nu kom de Houermænd til ham og forlangte at faa den gjort i Stand, idet de sagde, at det var rart at have en køn Kirke. Hertil gav Kristen Nygaard det ret fornuftige Svar: »A tøws,

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

de kjønnest ve en Kjerk er, at der æ en goe Præst té aa præjk, aa saa æ Kjerk æ fuld a Folk!«

a. Nielsine Jespersen, f. 24. Juni 1866, d. 5. Jan. 1893 paa Epedemihuset i Tarm, begravet paa Sdr. Felding Kirkegaard, g. 27. Marts 1890 m. Jens Eskesen, f. i Borris 18. Marts 1865, d. 27. Juli 1909 ved et Ulykkestilfælde ved Troldhede Jernbanestation. — Han og Sine boede paa Østre Fruergaard i Sdr. Felding. Efter hans Død blev den solgt. De havde en Datter.

a 1. Kirsten Madsen Eskesen, f. 11. Juni 1891, d. paa Amtssygehuset i Tarm 30. Okt. 1918.

b. Jesper Peder Jespersen, f. 27. Aug. 1873, d. 16. Okt. 1932, g. m. Ane Sand Jensen, Noe, f. 22. Sept. 1873. De overtog hans Bedstefader, Peder Vestergaards Gaard i Mejlby, Stauning. 1930 brændte den, men blev senere genopført. — Efter Jespers Død førte Ane den store Gaards Drift videre; men da de ingen Børn havde, solgte hun den omsider, og dermed overgik til fremmed Eje den gamle Gaard, som havde været beboet af Slægten siden ca. 1750. I mange Aar var den Fæstegaard, først til Lundenæs, og siden 1779 til Lønborggaard, hvis Ejer Kammerjunker Benzon solgte den til P. Vestergaard til Selvejc. Han blev Mand i Gaarden 1844. Ane bor nu i Skjern By. (Se Side 92 e.)

c. Carsten Jespersen, f. 12. Juni 1879, g. 26. Juni 1903 m. Birgitte Sørensen, f. 1. Sept. 1874 i Stauning. I mange Aar har de haft et Hotel. Først var han Hotelvært paa Missionshotellet i Helsingør, derefter Ejer af Missionshotellet i Esbjerg, nu Direktør for et Missionshotel i København.

c 1. Anna Rinder Jespersen, f. i Helsingør 30. Nov. 1904, g. 27. Maj 1925 m. Richard Madsen, f. 27. Maj 1902 i Silkeborg. De er i Arabien, hvor de er Missionærer.

1. Jørgen Madsen, f. i Esbjerg 15. April 1926.
2. Birgit Madsen, f. i Aarhus 15. Okt. 1927, død i Cairo 24. Sept. 1929.
3. Kirsten Madsen, f. i Cairo 9. Maj 1929.
4. Rigmor Madsen, f. i Esbjerg 6. Juni 1931.
5. Birgitte Madsen, f. i Esbjerg 4. Sept. 1939.

c 2. Marius Sand Jespersen, f. 19. April 1906 i Helsingør,

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

g. 27. Maj 1929 m. Iris Elfrida Jensen, f. i Ølgod 30. Maj 1904. De ejer og bor paa Missionshotellet i Esbjerg.

1. Niels Erik Sand Jespersen, f. i Esbjerg 31. Marts 1930, død 7. Juni 1931.

2. Carsten Sand Jespersen, f. i Esbjerg 20. April 1933.

3. Sven Rinder Jespersen, f. i Esbjerg 31. Aug. 1934.

4. Niels Erik Sand Jespersen, f. i Esbjerg 25. Okt. 1937.

c 3. Jens Rinder Jespersen, f. 23. Juli 1911 i Helsingør, Boghandler i Esbjerg, g. 11. Sept. 1937 m. Else Rigmor Nissen, f. i Esbjerg 20. Dec. 1909.

1. Arne Rinder Jespersen, f. i Esbjerg 22. Sept. 1938.

d. Andreas Jespersen, f. 20. Juli 1883, viet 25. Nov. 1909 til Maren Iversen fra Vestgaarden i Halby, f. 26. April 1884. De overtog Fædregaarden i Mejlby, som udvidedes dels ved Ombygning af Gaarden, dels ved Tilkøb af Jord; den hedder nu »Nygaard«. I gammel Tid var den nærmest paa Størrelse med et Husmandssted.

e. Mads Hansen Eli Jespersen, f. 26. Febr. 1888, har Missionshotellet i Holstebro, g. 26. Nov. 1916 m. Emma Emilie Carlsen, f. i Skjøringe paa Lolland 18. Marts 1882.

e 1. Anne Kirstine Jespersen, f. 11. Sept. 1917.

e 2. Karl Kristian Sand Jespersen, f. 23. Marts 1919.

e 3. Emma Kirstine Jespersen, f. 6. April 1921.

e 4. Karen Margrethe Jespersen, f. 10. Okt. 1924.

Jesper Nygaards Søn i andet Ægteskab var

B 3. Jens Bech Jespersen. Han rejste som ung til Amerika, kom siden tilbage og døde i København.

C. Gravers Christensen Sand, f. 1808, død som Gaardmand i Bølling d. 3. Febr. 1879, 71 Aar gl., g. 1841 m. Ane Pedersdatter, f. i Lille Kragmose i Bølling 3. Jan. 1823, d. i Søndergaard i Bølling 29. Dec. 1896. Hun var Datter af Peder Kragmose, der i 1830 flyttede fra Lille til Store Kragmose og i 1841 afstod denne til Svigersønnen Gravers.

Den var da en større Gaard, der havde eksisteret lang Tid tilbage. I Markbogen 1683 staar der i en Bemærkning om den: »Lider stor Skade af Ulve.« De havde 4 Børn.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

C 1. Ane Graversen, f. 28. Marts 1843, død 14. Nov. 1904, g. m. Jens Peder Sørensen, f. 13. Juni 1842, d. 1927.

De havde Gaarden »Stampe« i Dejbjerg, hvor Ane døde. Jens Peder flyttede derefter til Skjern By, hvor han levede nogle Aar.

a. Hedevig Sørensen, f. 23. Febr. 1874, g. 16. Nov. 1894 m. Konrad Guldberg Lauridsen, Søn af Husmand Niels Bork Lauridsen i Dejbjerg, f. 11. Dec. 1867, d. 8. Dec. 1907. De boede i Ølgod, men nu bor Hedevig i Hollingholdt i Sunds Sogn.

a 1. Niels Bork Guldberg Lauridsen, f. 5. Sept. 1895, g. 5. Sept. 1917 m. Helmi Johanne Ahola fra Finland, f. 15. Juni 1895. De har Brejning Ladegaard, der ligger lige ved Brejning Krat, og er en af de Gaarde, P. Smith i sin Tid byggede paa Udmarken fra Brænderigaarden.

1. Helge Guldberg Lauridsen, f. i Ølgod 3. Okt. 1915.
2. Jenny Guldberg Lauridsen, f. i Dejbjerg 19. Marts 1918, g. 5. Nov. 1940 m. Johannes Pedersen, f. i Timring 5. Juli 1913. De har Barnet

Eva Guldberg Pedersen, f. 6. April 1941.

3. Ellen Guldberg Lauridsen, f. i Skjern 7. Jan. 1921
4. Aksel Guldberg Lauridsen, f. i Skjern 20. Okt. 1923.
5. Nanna Guldberg Lauridsen, f. i Brejning 9. Nov. 1936.
6. Hans Guldberg Lauridsen, f. i do. 11. Juli 1930.
7. Eli Guldberg Lauridsen, f. i do. 31. Dec. 1931.
8. Emil Guldberg Lauridsen, f. i do. 15. Febr. 1934.
9. Aage Guldberg Lauridsen, f. i do. 24. Aug. 1936.
10. Henning Guldberg Lauridsen, f. i do. 4. Sept. 1940.

a 2. Ane Sand Guldberg Lauridsen, f. 27. Aug. 1897, g. 6. Nov. 1920 m. Holger Aage Albert Andersen, f. 25. Juni 1897. De bor paa Lolland. Aage er Arbejder paa en Sukkerfabrik der.

1. Edith Guldberg Andersen, f. 29. Jan. 1921.
2. Vejnø Elhart Guldberg Andersen, f. 9. Juni 1922.
3. Ove Christian Guldberg Andersen, f. 15. Maj 1924.
4. Arild Oliver Guldberg Andersen, f. 13. Maj 1926.
5. Otto Christian Guldberg Andersen, f. 22. Juni 1927.
6. Preben Guldberg Andersen, f. 15. Maj 1930.
7. Knud Erik Guldberg Andersen, f. 24. Okt. 1932.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

a 3. Karoline Juliane Guldberg Lauridsen, f. 22. Febr. 1900, g. 22. Febr. 1920 med Jeppe Frederiksen, Bopæl i København.

1. Tage Guldberg Frederiksen, f. 9. Aug. 1922.
2. Poul Guldberg Frederiksen, f. 28. Okt. 1928.
3. Inga Guldberg Frederiksen, f. 28. Okt. 1928.

a 4. Jens Peder Guldberg Lauridsen, f. 1. Maj 1902, d. 24. Okt. 1936, var Vognmand i Ulfborg, g. 10. Febr. 1929 m. Elly Pedersen fra Tim, f. 28. April 1905.

1. Konrad Guldberg Lauridsen, f. 8. Jan. 1930.
2. Leo Guldberg Lauridsen, f. 15. Jan. 1933.

a 5. Niels Kristian Guldberg Lauridsen, f. 24. Marts 1904, g. 1. Sept. 1929 m. Emma Danielsen, f. i Dejbjerg 24. Sept. 1904. De bor i Tjørring og har en Landejendom.

1. Helga Guldberg Lauridsen, f. 3. Nov. 1929.
2. Aksel Guldberg Lauridsen, f. 3. Nov. 1931.
3. Harald Guldberg Lauridsen, f. 3. Dec. 1933.
4. Eva Guldberg Lauridsen, f. 31. Jan. 1934.
5. Tage Guldberg Lauridsen, f. 26. Okt. 1936.
6. Egon Guldberg Lauridsen, f. 26. Juli 1938.
7. Gerda Guldberg Lauridsen, f. 6. Maj 1940.

a 6. Holger Guldberg Lauridsen, f. 22. Aug. 1905.

a 7. Hans Guldberg Lauridsen, f. i Ølgod 11. Aug. 1907, g. m. Mathilde Nielsen fra Vestkær i Ølgod, f. 26. Maj 1908, d. 17. Jan. 1941. Han har en Landejendom i Aadum.

1. Ove Guldberg Lauridsen, f. 9. April 1929.
2. Ella Guldberg Lauridsen, f. 24. Maj 1934.
3. Ane Hedevig Guldberg Lauridsen, f. 10. Maj 1937.
4. Erna Guldberg Lauridsen, f. 5. April 1939.

b. Ane Sørensen, f. 13. Nov. 1875, død 1917.

c. Elisabeth Sørensen, f. 9. Marts 1877, g. 29. Okt. 1903 m. Niels Christian Iversen, Navneforandring til Enggrob, f. i Enggrob, Holmsland, 5. Okt. 1874, død 26. Aug. 1938 i Harboesgaard, Holmsland. Han var Sogneraadsformand i mange Aar og Amtsraadsmedlem, da han døde. De boede først i He. siden paa Holmsland.

c 1. Magda Enggrob, f. 23. Aug. 1904 i He, g. 10. Maj 1929 m. Ingeniør Hans Gustav Mygind, f. i Syrien 11. Okt. 1903, nu boende i Glostrup.

1. Jørn Mygind, f. i Glostrup 28. Dec. 1937.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

c 2. Anna Sand Enggrob, f. i He 20. Marts 1906, g. 2. Nov. 1933 m. Snedkermester Nikolaj Sørensen, f. i Jyderup 1903, boende samme Sted.

1. Ib Sørensen, f. 20. Juli 1934, d. 1937.
2. Tony Sørensen, f. 25. Jan. 1936.
3. Elisabeth Sørensen, f. 1939.

c 3. Ester Enggrob, f. 28. Febr. 1908 paa Holmsland, g. 29. Okt. 1939 m. Oskar Redder, f. 1. Febr. 1912 i Stenild, Hobro; nu Uddeler i Madum Brugsforening.

c 4. Ingrid Enggrob, f. 1. April 1909 paa Holmsland, d. 28. Okt. 1926.

c 5. Ingeborg Enggrob, f. 30. Juni 1911, g. 29. Maj 1933 m. Gaardejer Christen Stræde Nielsen, f. 1908 i Nørby, Holmsland, bor samme Sted.

1. Egon, f. 25. Aug. 1934.
2. Bent, f. 19. Jan. 1936.
3. Flemming, f. 1. Aug. 1937.
4. Ingrid, f. 5. April 1939.

c 6. Knud Stræde Enggrob, f. 17. Jan. 1916, g. 9. Febr. 1941 m. Selma Christiansen, f. 2. April 1920 i Ny Sogns Hovedskole. De har Harboesgaard.

d. Gravers Kristian Sand Sørensen, f. 26. Sept. 1879, død 3 Uger gl.

e. Gravers Kristian Sand Sørensen, f. 28. Nov. 1880, d. 2. Maj 1882.

f. Hansine Sørensen, f. 9. Jan. 1882, d. 8. Febr. 1883.

g. Graversine Christine Sørensen, f. 4. Juni 1883, g. 11. Sept. 1906 m. Frederik Nielsen fra Uglbjerg, Dejbjerg. De bor i Præstbrogaard, Aadum Sogn.

g 1. Anna Sand Nielsen, f. 19. Sept. 1908, g. 8. Juni 1938 m. Gaardejer Vedsted Kronborg, Aadum Sogn.

1. Peder Kronborg, f. 10. Maj 1939.
2. Frederik Sand Kronborg, f. 6. Novbr. 1940.

g 2. Marie Nielsen, f. 27. Jan. 1910, g. 11. Okt. 1936 m. Jens Madsen, boende i Aadum.

g 3. Dagny Nielsen, f. 15. Febr. 1912, g. 29. Dec. 1932 m. Jakob Agerbo Jensen, der har en Vognmandsforretning i Skjern.

g 4. Viggo Hjardgaard Nielsen, f. 15. April 1913, g. 4. Dec.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

1939 m. Anna Jensen fra Hanning Hedegaard, hvor de bor.

g 5. Jens Peder Nielsen, f. 7. Sept. 1917, viet i Ølgod Kirke 29. Sept. 1940 til Marie Dam. De har en Gaard i Aadum.

g 6. Svend Aage Nielsen, ugift og hjemme paa Præstbrogaard.

g 7. Petra Valborg Nielsen, f. 25. Juni 1925

h. Kirsten Sørensen, f. 11. Marts 1886, d. 1938.

C 2. Peder Graversen Sand, født 27. Juni 1844, var Ejer af Fødegaarden St. Kragmose fra Faderens Død til 1915, solgte den saa og flyttede til Skjern By, hvor han købte sig et Hus, og her døde han 5. Juni 1925. Peder Graversen var et ejendommeligt Menneske, meget lidt poleret i Ydre og i Optræden, og han vejede ikke sine Ord paa Guldvægt, men var et ærligt Menneske helt igennem. Han satte Bølling Kirke et Taarn 1916.

C 3. Christen Graversen Sand, f. 14. Marts 1853, død 18. Jan. 1923 i Søndergaard i Bølling, som han ejede, g. m. Mette Kirstine Eskesen, f. 10. Aug. 1854, d. 31. Okt. 1922, Datter af Gaardejer og Købmand Eske Pedersen i Alkærsig i Dejbjerg.

a. Gravers Sand Graversen, f. 7. Juli 1879, d. 1. Juni 1936; var Køkkenkarl i København.

b. Ane Marie Graversen, f. 17. Okt. 1880, d. 23. Feb. 1929, var Pensionatsbestyrerinde i Esbjerg.

c. Eske Alkærsig Graversen, f. 23. Marts 1882, d. 9. Juni 1934 som Gaardmand i Fødegaarden Søndergaard, g. 1. Gang med Jensine Abildtrup Pedersen, f. 25. Aug. 1885 i Sudergaard i Bølling, d. 25. Aug. 1921 paa Sygehuset i Tarm.

c 1. Jenny Christine Graversen, f. 28. Nov. 1919.

Eske Graversen, g. 2. G. med Nielsine Nielsen, f. 2. Juli 1897, Datter af Forpagter Christen Nielsen, Staby Præstegaard.

c 2. Methea Marie Graversen, f. 22. Dec. 1926.

Efter Eskes Død har Enken giftet sig igen med Johannes Mortensen.

d. Andreas Graversen, f. 23. April 1884, g. 27. Aug. 1923 m. Karen Jørgensen, f. i Uglbjerg 4. Jan. 1886. De bor i Uglbjerg i Dejbjerg.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

e. Kristen Kodbøl Graversen, f. 15. Nov. 1886, d. 12. Maj 1888.

f. Ane Graversen, f. 21. Feb. 1888, d. 18. Maj 1937, g. 23. Maj 1912 m. Mads Fastergaard, Østergaard i Klokmose, Faster Sogn, f. 9. Juli 1880.

f 1. Mads Østergaard, f. 15. Nov. 1912, g. 9. Nov. 1937 m. Ellen Kirstine Jacobsen, f. 24. Sept. 1911 i Sædding. De har en Landejendom i Klokmose.

f 2. Kristen Sand Østergaard, f. 28. April 1914.

f 3. Peter Sand Østergaard, f. 2. Dec. 1916.

f 4. Svend Østergaard, f. 9. Juli 1918.

f 5. Mette Kirstine Østergaard, f. 8. Sept. 1920.

g. Methea Kristine Graversen Sand, f. 3. Okt. 1891, g. 5. April 1928 m. Gaardejer Lauge Nielsen, Sandgaard, Tarm, f. 23. Juni 1880 i Bundgaard, Tarm.

h. Ottilie Graversen, f. 9. April 1895, d. 15. Okt. 1905.

i. Jens Gammelgaard Graversen, f. 23. Marts 1898, Lærereksamen 1922, har været Lærer i Rønde, Lodbjerg og nu i Glæsborg, g. 20. Maj 1926 i Aalsø m. Anna Gerda Precht, f. 9. Dec. 1904.

i 1. Hans Otto Precht Graversen, f. 21. Sept. 1931.

C 4. Mette Christine Nielsine Graversen Sand, f. 24. Feb. 1859, død , g. 28. Okt. 1886 m. Gaardejer i Klokmose Jens Marinus Nielsen, Kendingsnavn Marinus Holk, f. 28. Okt. 1853, død . Gaarden i Klokmose hedder Damgaard, den havde de til 1916, da de afstod den til Sønnen.

a. Niels Nielsen, f. 11. April 1887, g. 23. Sept. 1916 m. Ane Kirstine Madsen fra Meldgaard i Klokmose, f. 22. Jan. 1890. De bor i Damgaard.

a 1. Jens Marinus Nielsen, f. 18. Marts 1920.

b. Gravers Sand Nielsen, f. 6. Okt. 1890, g. 28. Nov. 1919 m. Ane Maria Lauridsen fra Ejstrup i Faster, f. 31. Okt. 1891. De har Vester Refsgaard i Ulfborg.

b 1. Nanna Kristine Sand Nielsen, f. 21. Okt. 1927.

c. Ane Magdalene Nielsen, f. 27. Jan. 1892, g. 6. Maj 1915 m. Morten Johannes Lauridsen fra Videbæk, f. 12. Nov. 1887, bor i Astrup.

c 1. Jenny Maria Kristine Lauridsen, f. 28. Aug. 1916, g. 5.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Marts 1936 m. Evald Nielsen fra Ringkøbing, f. 29. Okt. 1910. Han er Mejerist i Hjerm.

1. Inger Nielsen, f. 13. Aug. 1936.

c 2. Jørgen Kristian Lauridsen, f. 27. Juni 1919.

c 3. Ingrid Irene Lauridsen, f. 22. Okt. 1924.

c 4. Magda Sigrid Lauridsen, f. 13. Juni 1926.

D. Ellads Marie Christensdatter Sand, f. 1810, d. 5. Juni 1877, g. m. Mads Jensen, f. 25. Dec. 1805, d. 3. Feb. 1867, Søn af Jens Mikkelsen og Hustru Else Christensdatter i Ladekær i Skjern. Jens Mikkelsen handlede noget, og en Tid ejede han baade Ladekær og Korsgaard, som ligger ikke langt fra hinanden, Korsgaard Nord for Aaen i Ganer. Denne Gaard fik Sønnen Mads og blev derefter altid kaldt Mads Korsgaard.

De havde en talrig Børneflok, ialt 10.

D 1. Else Madsen, f. 15. Sept. 1834, døde som Barn.

D 2. Else Madsen, f. 11. Feb. 1837, g. m. Hans Christensen (se Side 52, A 1.)

a. Mads Christensen, f. 8. Okt. 1872, g. m. Johanne Pedersen. De har et Hus ved Vejlevej i Tarm.

D 3. Jens Madsen, f. 11. Feb. 1839, d. 1899, g. m. Kirsten Hansen fra Gaarden Rabæk, Ganer i Skjern, f. 4. April 1842, d. 1919. De boede først i en Gaard i Vester Ganer, derefter i Lille Fjordløs i Stauning, saa i Gaarden Kyhe i Bølling og til sidst i et Hus ved Skjern By.

a. Hans Kristian Jensen, f. 23. Feb. 1866, rejste som ung til Sverrig.

b. Mads Jensen, f. 12. Jan. 1868, d. 1929.

c. Peder Christian Jensen, f. 11. Aug. 1869, død som Barn.

d. Petrine Christine Jensen, f. 28. Maj 1871, d. 6. Sept. 1891.

e. Henrik Jensen, f. 30. April 1873, d. 15. Sept. 1875.

f. Peder Johannes Jensen, f. i Bølling 3. Marts 1875, d. i Skjern By 28. Marts 1941, g. 24. Okt. 1897 m. Mariane Jensine Kristine Jensen, f. i Stauning 3. Jan. 1868. Han var i lang Tid Kirkebetjent i Skjern.

f 1. Jens Jensen Korsgaard, f. 4. April 1901, viet i Sct. Mi-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

chaelis Kirke i Fredericia 8. Maj 1926 til Hedevig Nielly Rasmussen, Fredericia, f. 7. Aug. 1900. Bor i Ringkøbing, hvor han er Kreditforeningsassistent.

1. Preben Korsgaard, f. 28. Feb. 1929.

2. Helge Korsgaard, f. 9. Nov. 1934.

f 2. Ane Marie Jensen Korsgaard, f. 23. Maj 1904.

g. Margrethe Jensen, f. 10. Nov. 1876, d. 28. Maj 1877.

h. Henrik Jensen, f. 3. Aug. 1878, g. 12. Okt. 1913 m. Nielsine Marie Villumsen fra Stier i Borris Sogn, f. 30. Juli 1887. De har førnævnte Hans Christensens Landejendom, som nu ligger i Skjern By.

i. Margrethe Jensen, f. 15. Dec. 1879, g. 13. Dec. 1903 m. Jens Jensen, f. 19. Maj 1880 i Hjørring. De rejste til U. S. A., hvor han er Malermester i Brooklyn i New York.

i 1. Karl Johan Jensen, g. m. Elionor. Han er Arkitekt i New York.

i 2. Poula Jensen, g. m. Robert Francies Marchant, Bankassistent i New York.

i 3. William Jensen, f. i Amerika, er Arkitekt.

i 4. Albert Jensen, i 5. Louis Jensen, Tvillinger, født i Amerika, hvor begge er Arkitekter.

j. Niels Christian Jensen, f. 12. Maj 1883 i Skjern, viet i i Skjern Kirke 10. Marts 1911 til Ane Pedersen, f. 10. Sept. 1887 i Løvstrup i Hanning Sogn. De har en Landejendom i Skjern Birk.

j 1. Christine Margrethe Korsgaard, f. 27. Juni 1911, g. 21. Jan. 1934 m. Mads Nybo Nielsen, f. 12. Juni 1908 i Nørre Omme. De har en Landejendom i Astrup i Faster.

1. Henning Nybo Nielsen, f. 31. Okt. 1938.

2. Villy Nybo Nielson, f. 6. Juni 1941.

j 2. Jens Korsgaard, f. 25. Okt. 1914, g. 7. Nov. 1937 m. Eva Jensen, f. 4. Juni 1912 i Tørring. Stilling: Ekspedient ved Statsbanerne. Bopæl: Oddesund.

1. Steen Korsgaard, f. 15. Juni 1939.

j 3. Christian Stokholm Korsgaard, f. 2. Aug. 1917. Fabriksarbejder i København.

j 4. Christian Martin Korsgaard, f. 2. Juni 1921.

k. Ellads Maria Jensen, f. 18. Juni 1884, d. 1921.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

D 4. Christen Madsen, f. 24. Sept., d. som Pastor emer. i Wisconsin i Amerika 22. Feb. 1931, 91 Aar gl., g. 6. Maj 1874 m. Emma Caroline Ueche, Datter af en Brødremenighedspræst.

Christen Madsen eller Kræ Kosgaard, som han blev kaldt, var efter gamle Folks Udtalelser venlig og meget godt begavet — en ung Mand som Ungdommen i Skjern saa op til. Denne Ungdom kunde siden som ældre live helt op, naar Kræ Kosgaards Navn blev nævnt. I sine unge Dage var han Spillemand og spillede til Dansegilder i Skjern. Paa denne Tid begyndte i Sognet en aandelig Vækkelse, som ikke lod ham uberørt. Afdøde Chr. Bøer, Knudgaard, Stauning, har fortalt: »En Aften, han var paa Vej hen til en Gildesgaard med sin Violin, blev det saadan for ham, at han ikke mægtede at gaa længere, drejede om, gik hjem og hængte Violinen op, og en Tid efter var han med i de vaktes Tal.« Som gammel Mand har han optegnet nogle af sine Livserindringer. Det fremgaar heraf, at han havde kære Minder om sin Lærer Jens Chr. Poller i Ganer Skole. Han skriver: »Han lærte os Saliggørelsens Vej i Sandhed, og jeg stod i Berøring med ham, saa længe han levede.«

Da Chr. Madsen var 23 Aar, kom der til hans Hjem en Kolportør fra Brødremenigheden. Han fortalte en Del om Forholdene i Christiansfeldt, og det blev Chr. Madsens inderlige Ønske at komme der. Kolportøren skrev for hamderned, og der aabnedes en Plads for ham, saa han tog Afsked med Slægt og Venner og rejste dertil. Han kom der 1. April 1865, og 13. Aug. 1866 blev han optaget i Samfundet. Han skriver: »De 5 Aar, jeg var i Christiansfeldt, var den lykkeligste Tid i mit Liv.« 1870 indtraadte han paa Missionsskolen i Nisky, Slesien. Her gik han i 3 Aar og lærte det tyske Sprog, blev saa kaldet til Nordamerika som Missionær for at virke blandt Skandinaverne. Inden han rejste til Amerika, var han hjemme at tage Afsked med Slægt og Venner. Han siger: »Det var rørende for sidste Gang at faa se min elskede Moder. Den 3. Feb. 1873 gik jeg ombord paa Dampskibet i Hamborg, og efter 3 Ugers stormfuld Rejse landede vi i New York. Efter et Ophold her rejste jeg til Bethlehem, Penn, og den 16. Marts 1873 blev jeg af Biskop Schultz or-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

dineret til Præst. Det var for mig en højtidelig Stund, som aldrig forglemmes. Efter faa Dages Ophold i Bethlehem fortsatte Rejsen til Sturgeon Bay, Wisconsin, hvor jeg 30. Marts blev af Br. Grønfeldt fremstillet som Menighedens Præst og holdt min Tiltrædelsesprædiken over de Ord: »Vogt mine Lam.«

Jeg begyndte min Gerning med Frygt og Bæven. 15 Aar tilbragte jeg i denne min første Menighed. Det var en Tid, som var blandet med baade Glæde og Sorg, Lys og Mørke, men i alt kunde jeg sige: »Herren er min Hyrde, mig skal intet fattes!« Br. Grønfeldt*) havde en Menighed 30 Mil derfra. Han var mig til stor Hjælp i mange Henseender. Han var en patriarkisk Støtte for mig saa længe, han levede. — Det var ved Herrens Naade forundt mig at bygge tre Kirker og en Præstebolig. Min Hustru var en kærlig og trofast Hjælperinde for mig i mit Kald. Hun var agtet og æret af alle formedelst hendes oprigtige Sindelag og Arbejde for Guds Riges og Menighedens Velfærd. Herren velsignede os med 7 elskede Børn. 3 af dem hjemkaldtes i deres Barndom, 4 endnu levende til Glæde for os. 1886 besøgte jeg for mit Helbreds Skyld Danmark og Tyskland. Det var en stor Glæde for mig at faa se mange af mine Paarørende og Venner. Efter 5 Maaneders Ophold vendte jeg med fornyede Kræfter tilbage for atter at tage fat i mit Arbejde. Hvor lykkelig var jeg ved at møde min kære Familie igen.

1888 kaldtes jeg til Grand Rapids-Wisconsin, en liden By med 5000 Indbyggere, for mulig iblandt en tysk og skandinavisk Befolkning at begynde en Brødremenighed. Det var ingen let Sag og mindre behagelig for Kød og Blod at plante paa en saadan tornefuld Ager. Der var hverken Menighed, Kirke eller Præstebolig. Det var nyt Land, som først maatte brydes og kultiveres, menneskeligt talt, liden Udsigt for en Brødremenighed. 20. Jan. 1889 organiseredes en tysk Menighed med 15 Familier. Nogle Skandinaver sluttede sig sammen med dem. Næste November blev en ny Kirke aabnet til Guds Ords Forkyndelse. Næste Aar byggede vi Præstebolig. 8 Mil herfra organiseredes en skandinavisk Menighed. Samme Aar byggedes en liden Kirke som Filial til Kirken i Grand Rapids.

*) Grønfeldt var gift med Chr. Madsens Kusine Marie.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Foruden disse to Menigheder havde jeg to andre Stationer at betjene, hvor det tyske, danske og engelske Sprog benyttedes. Det blev os af Kirkebestyrelsen tilladt at indsamle Penge i den amerikanske Provins, som hjalp os betydeligt ved at udslette den Gæld, vi havde. Takket være Herren for den velsignede Gerning, som begyndtes i Grand Rapids. Her findes nu 7 Menigheder med mangfoldige Medlemmer og tre Præster, som virker til stor Velsignelse.

Efter 7 Aars velsignet Arbejde kaldtes jeg til en tysk Menighed i Mischigan. Efter 5 Aars Arbejde der, blev jeg kaldet til en Menighed i Minnesota. Efter 4 Aars Virksomhed der blev jeg kaldet til Grand Rapids igen for at betjene en skandinavisk Befolkning.

Efter 40 Aars Arbejde nødsagedes jeg formedelst mine Kræfters Aftagelse til at nedlægge mit Embede.

Vi besluttede os til at leve i vore gamle Dage i Grand Rapids, hvor vi har et behageligt Hjem. Siden 1913 har jeg stedse været behjælpelig, hvor som helst jeg kunde. Den 26. Jan. 1922 blev min kære Hustru efter lang Tids Lidelser taget fra mig. Det var et Saar, som næppe kan beskrives. Hun var en trofast, kærlighedsfuld Hjælperinde. En god Moder baade i Familien og Menigheden. Hendes Død var et stort Tab for os, men en Vinding for hende, som døde salig i Troen paa Jesus. Det sidste hun sagde til mig: »Vi mødes igen for aldrig mere at skilles«.

Jeg er nu en Olding paa 84 Aar, træt af Dage, længes saa inderlig efter den Hvile, som er tilbage for Guds Folk.

Hermed slutter jeg med de Ord: »Fred være med Eder alle«.

Visconsin Rapids, 26. Dec. 1924.

Christen Madsen.

Slutningen efter min Død vil mulig følge af mine Efterladte.

Det følgende er skrevet af John Grønfeldt.

Maj 1931.

Hermed slutter altsaa vor kære Broder Madsens Levnedsløb, som er skreven af hans egen Haand. Det behagede Her-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

ren at skænke ham mere end 6 Aar endnu af Liv og Virksomhed hernede. Stille og rolig tilbragte han en meget lang Livsaften i det dejlige Familiehjem i Visconsin Rapids, passet og plejet paa det omhyggeligste af hans eneste Datter Elsie. Hver Søndag var han i Guds Hus, hvor han tog Del i Søndagsskole og Forsamling. Hans venlige og hjertelige Ord og Vidnesbyrd var til stor Velsignelse baade for gammel og ung. Herren skænkede ham en stor Vennekreds, som det især viste sig paa hans 90aars Fødselsdag den 24. Sept. 1930. Gratulationer og Lykønskninger kom fra mange Dele af Landet med Post og Telegraph samt fra en stor Skare af Byens Befolkning, som overrakte ham en betydelig Pengesum til Anerkendelse af hans opofrende Liv og Arbejde. Den sidste Præstegerning, han udførte, var at døbe Pastor Hoemans lille Datter paa Palmesøndag 1929. Herren forundte ham Kræfter til at være oppe en Stund hver Dag indtil en god Uges Tid før hans Hjemgang. Stille og rolig sov han hen Søndag Morgen den 22. Feb. 1931. Hans Minde vil vedblive at leve til Velsignelse i de Menigheder, som han stiftede og betjente i saa mange Aar, især i Door og Wood Counties Visconsin. Hans Vidnesbyrd var det gamle Evangelium, som han havde lært formedelst Brødremenigheden i hans unge Aar og som findes især i Grev Zinzendorfs velkendte Salme:

Kristi Blod og Retfærdighed
er alt, hvad jeg vil smykkes med,
dermed jeg kan for Gud bestaa,
naar jeg i Himlen skal indgaa.

Hans Troesliv bestod efter den rette Brødrevis i en barnlig Omgang med Frelseren. Han levede i og med og for Jesus. Hans Yndlingssang var den dejlige Salme af Johannes Holm: »Hvor salig er den lille Flok«.

Det maa her tilføjes, at da han i Sommeren 1886 var en Rejse herhjemme, holdt han 3 Møder, et i Nygaard i Bølling (mærkeligt nok, at det ikke var hos hans Fætter Peder Gravversen i St. Kragmose), et i Korsgaard i Skjern og et i Nørkærgaard i Stauning. Sidste Sted dvælede han ved Barndomsminderne, da han som Dreng der besøgte sin Morbroder og Moster Chr. Sand og Mariane.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Selv op i den høje Alderdom vedblev han at skrive Breve til Slægten herhjemme, bl. a. til Christen Nygaards Enke i Stauning og sin Broderdatter Marie Korsgaard, Skjern. Af Breve til sidstnævnte skal anføres enkelte Uddrag:

»Jeg haaber, at alt gaar vel i Skjern, mangt og meget er forandret. Mange af de gamle Venner og Bekendte findes ikke mere. Hvor forunderlig at tænke 60 Aar tilbage til den Tid, da jeg forlod mit Hjem. Blot min yngste Broder Peter er tilbagelevende af alle mine Søskende. Lever Jens Petersen og Familie endnu? Lever Christen Mikkelsen og Familie? Hils dem! Er Chr. Mikkelsen endnu i Guds Riges Arbejde? Disse to var hans Fættre. Jens Pedersen var Mølleejer i Skjern og havde en Del med Samfundslivet at gøre der. Chr. Mikkelsen var Prædikant i evangl. luth. Missionsforening og gennemrejste ikke saa faa Sogne.

Videre skriver han: »Min Søn Albert er Præst i Gloucester i Man ikke saa langt fra New York.«

D 5. Niels Madsen, f. 21. Juli 1842, d. 25. Nov. i Ringkøbing, g. m. Maren Sørensen, f. i Lønborg 17. Juli 1846, d. i Skjern 13. Juli 1887. Niels Madsen fik Korsgaard, som han havde en hel Del Aar. Efter Konens Død solgte han den.

a. Ellads Marie Madsen (Navnef. til Korsgaard), f. 16. Maj 1875, bor i Skjern By.

b. Dorthea Birgitte Marie Korsgaard, f. 19. Jan. 1879, bor i København.

c. Mads Korsgaard Madsen, f. 19. Jan. 1879, g. i Thisted 8. Maj 1910 m. Anna Marie Toft, f. 21. Sept. 1886, er Hotelvært i Thisted.

c 1. Gudrun Korsgaard Madsen, f. 20. Juli 1910, g. 7. Maj 1931 m. Christian Villy Meelby Nielsen, f. 26. Juni 1909 i Randers. Stilling: Driftleder i København.

1. Kiki Margit Nielsen, f. 27. April 1932 i Randers.

c 2. Niels Marinus Korsgaard Madsen, f. 14. Dec. 1911. — Stilling: Bogholder i København.

D 6. Andreas Peder Madsen, f. 23. Dec. 1844, d. i Tarm 11. Jan. 1919, g. m. Laura Christensen, Datter af Christen Alkærsig, Bousø, Stauning, f. 23. Nov. 1841, d. 4. April 1918.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

I mange Aar var de Gaardmandsfolk i Stoustrup i Aadum, men paa deres ældre Dage solgte de Gaarden og flyttede ind til Tarm By, hvor de købte et Hus, og her døde de, De havde ingen Børn.

D 7. Peder Christian Madsen, f. 15. Sept. 1847, døde paa Jelling Seminarium, hvor han var Elev.

D 8. Hans Madsen, f. 20. Okt. 1849, d. 27. Aug. 1889, var Snedker i Skjern.

D 9. Niels Christian Madsen, f. 13. Sept. 1851, d. 10. Aug. 1880, g. m. Gine Rasmussen, var Købmand i Skjern.

D 10. Peder Madsen (Navnef. Korsgaard), f. 25. Okt. 1853, d. 22. Aug. 1939, g. 24. Nov. 1880 m. Caroline Sophie Fischer, f. 23. Juli 1855, d. 25. Feb. 1941.

P. M. Korsgaard blev demitteret fra Jelling Seminarium 1875 og blev samme Aar Lærer i Aalborg. Fra 1876—77 Lærer ved Skelund Højskole. 1877 Huslærer paa Brænderiet ved Fjerritslev. 1878 Skolebestyrer ved en privat Skole i Aalborg, samme Aar kaldet til Lærer ved Manstrup Skole, Bejstrup Sogn i Øster Hanherred, tog sin Afsked derfra 1907. Derefter Boghandler i Hornum til 1910, dernæst Grosserer i København i 5 Aar. 1915 kom han tilbage til Boghandelen i Hornum og var her til 1922, da han flyttede til Aalborg, hvor han var til sin Død.

a. Mads Christian Johannes Korsgaard, f. 28. Aug. 1881, g. 14. Marts 1915 m. Thora Hoffgaard Haugaard, f. 1. Feb. 1883, som nu bor i Brovst, cand. theol. 1908, personel Kapellan i Nørre Vedby og Nørre Alslev Sogne, Lolland-Falster Stift, fra 1908—12. Sognepræst i Hjardemaal, Hillerslev, Hundborg Herred, fra 1912 til sin Død 30. Dec. 1918.

a 1. Sophie Korsgaard, f. 4. Maj 1916, demitteret fra Haderslev Seminarium 1941. Vikar og derefter Aspirant i Hillerslev.

a 2. Ellen Margrete Korsgaard, f. 30. Marts 1917, Sygeplejerske.

a 3. Thorkild Peder Korsgaard, f. 5. Juni 1918, stud. mag., læser for Tiden ved Aarhus Universitet.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

E. Inger Kirstine Christensdatter Sand, døbt 1813, d. 21. Maj 1888 paa Vennergaard, g. m. Peder Miltersen, Gaardmand i Klaptoft i Velling. De havde 1 Søn og 3 Døtre.

E 1. Milter Pedersen, f. 10. Dec. 1840, d. 18. Febr. 1936, 96 Aar gammel, g. m. Bolette Marie Mikkelsen fra Gl. Sogns Mølle, f. 8. Sept. 1848, d. 19. Nov. 1931. De boede først i Kirkeby i Velling, flyttede derfra til en mindre Ejendom paa Rybjerg Mark, derfra til Gaarden i Venner, hvor de var i 37 Aar, indtil de ofstod den til Sønnerne Peder Pedersen og Anton Sand og flyttede til et Hus i Kirkebyen.

Milter Pedersen var med i Krigen 1864 ved Fodfolket. Han har fortalt udførligt derom, idet han førte Dagbog, hvilket var ret enestaaende for en Bondekarl i de Tider. Den er endnu opbevaret. Han skrev en flot Haandskrift, men selvfølgelig med gotiske Bogstaver, saa det er ikke saa let læseligt for enhver.

Her skal anføres Udtog deraf. Han begynder med Indkaldelsen.

»Vor kære Konge Frederik den 7. døde den 15. November 1863, og straks derefter begyndte tunge Uvejrsskyer at svæve over Landet, og Ordren lød derfor til mig med saa mange flere at rejse fra Hjemmet og værne om Landets Frihed og Ret.

Vi samledes i Røgind Kro om Morgenen den 29. Nov., hvorfra vi rejste den Dag til Varde og laa der om Natten. Dagen efter den 30. Nov. naaede vi en Kro 1½ Mil fra Fredericia og blev der den Nat, hvor vi morede os vel.

Dec. 1. kørte vi atter fremad og naaede Fredericia Kl. 10. Jeg meldte mig Kl. 11 og fik straks mit Tøj udleveret og gik med det paa Armen til mit Kvarter i Weisnersgade hos Værtshusholder Andersen i hans Lade i noget Halm, hvor vi skulde ligge 30 Mand. Jeg maatte dennæst straks stille igen og modtage Gevær med Tilbehør, Sabel og Amunition, hvorefter vi stod til Aften. Natten kom, jeg maatte i Seng i Halmen og sov lidt urolig; thi Kulden vækkede mig adskillige Gange, jeg maatte op at røre Benene for at holde Varmen.

Dec. 2. havde vi ingen Tjeneste og mødte kun til Appel. Om Natten flyttede jeg Kvarter til en Kostald, hvor vi sov

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

ret godt, men alligevel var jeg stiv i Kroppen af det haarde Leje, som man ikke var vant til.

3. stillede vi med fuld Oppakning ved »Den tapre Landsoldat«. Appel Kl. 8 at stille næste Dag Kl. 6 i marsfærdig Stand for at flytte fra Byen.

4. stillede vi til den bestemte Tid, og efterat vi var samlet, marserede vi fremad Vejen og naaede Krybilye Kro, hvor vi havde Hvil, og derefter fortsatte Marsen til Kolding. Marsen var drøj, thi Tornysteren var haard ved Ryggen. Jeg gik dertil, men mange maatte op at køre. Da vi naaede Byen, fik vi Hvil 2 Timer og lagde os paa Gaden, da Fødderne allerede var bleven daarlige af Marsen. Da Tiden var udløben, marserede vi til Slotsgaarden, hvor der holdt Vogne og ventede paa os, som skulde befordre os til Haderslev. Rask gik det nu fremad Vejen, og vi naaede Haderslev til Aften, hvor vi kom to Mand i Kvarter, hvor vi kom i Seng. Folkene var flinke mod os og beværtede os paa det bedste.

5. stillede vi Kl. 6 for atter at køre videre og gik nu fremad paa Bondens bedste Vogn og naaede Appenrade til Middag, hvor vi fik Spise uden Betaling, og efter to Timers Ophold kørte vi atter fremad og naaede Flensborg til Aften, hvor vi blev indkvarteret 12 Mand paa et Sted, og alle kom vi i Seng.

6. stillede vi Kl. 6 paa Torvet og marserede til Jernbanegaarden, og efter et kort Ophold der kom vi med Toget til Klosterkro, som vi inden kort naaede og blev der afsat for at marsere længere syd paa. Efterat vi havde tilbagelagt 4 Mil, naaede vi en Landsby, som kaldtes Grosevite, hvor vi blev indkvarteret 12 Mand hos en Bonde, hvor vi havde det ret godt og sov i deres Kostald om Natten. Folkene var der tysktalende, og ikke et dansk Ord hørtes af deres Mund.

7. stillede vi om Morgenen Kl. 6½ hos Kaptainen for at afmarsere videre, men kom atter tilbage i vort Kvarter, og Bønderne kørte frivillig til Eideren, som vi inden kort Tid naaede og blev der afsat ved en Kro, hvor vi skulde oppebie de andre Kompagnier. Efterat Regimentet var samlet, marserede vi atter videre og naaede Kiel, hvortil vi kun havde en Mil. Vi blev der opstillet paa den lille Eksesserplads og uddelt Kvarterbilletter. Jeg kom tilligemed 2 Mand til en fattig Skomager, som beviste os al den Hjælp og Tjeneste, som var dem mulig.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

8. stillede vi alle igen paa den lille Ekserserplads og blev omsat i Kompagnierne og fik saa andre Kvarterer. Jeg fik tilligemed 4 Mand en god Plads hos Møller i Schumager, stradse, hvor vi havde det godt i nogen Tid. Vi stillede til Appel et Par Gange daglig og undertiden lidt Eksersits, men hele Tiden spaaedes der af, at Ekskutionen snart vilde afløse os, og som desværre ogsaa gik i Opfyldelse, men til Indvaanernes store Glæde og Tilfredshed.

Dec. 26. Studenterne stormede Vagten, som blev raabt til Gevær, hvorfor Obersten lod blæse Tappenstreg flere Gange om Aftenen for at faa Soldaterne hjem i Kvartererne.

27. Ingen Tjeneste. Om Aftenen gik mange af Indvaanerne med hvide Bind om Armen for at holde Orden og forebygge Slagsmaal imellem Studenterne og Soldaterne, tillige red en Eskadron Dragoner hele Natten i Gaderne.

28. Om Formiddagen ankom 9. Regiment til Byen og blev indkvarteret rundt omkring.«

Videre fortæller han om Retiraden fra Dannevirke den 6. og 7. Februar. Det sneede, og Vejen var en Is, saa de under Marchen af og til fik Næsen mod Jorden. Fødderne blev saa ømme, at mange trak Støvlerne af og løb i Hosesokker, til sidst med de bare Fødder paa Isen. Hertil kom, at de var udmattede af Mangel paa Søvn og Spise; men tilbage skulde de, Fjenderne forfulgte. Ved Bou havdes en kort Hvil. Her hørtes Kanontorden. Det var fra Oversø og Sankelmark. 9. og 11. Regiment standsede her Fjenden en kort Tid, og Hovedstyrken kom udmattet til Sønderborg.

Ved den islagte Vej dertil laa en Mængde i Grøfterne: Kanoner, Ammunitionsvogne og Heste m. m. Derefter begyndte Belejringen og Beskydningen af Dybbølstillingen. I den Tid, de var i Skanserne, var de ofte Genstand for en Kugleregn og hvislende Granatstumper, hvilket tiltog i Voldsomhed, saa mange faldt eller blev saarede, en mistede en Arm, en anden et Ben. Milter Pedersen var ogsaa nær ved at blive ramt. Endelig den 18. April stormede Fjenden og ikke blot tog Skanserne, men gjorde sig til Herre over hele Sundeved. Mange Danskere faldt paa den Dag.

Vor Hær blev saa trukket over Alssund til Als, men ogsaa hertil kom Tyskerne, og vort Militærvæsen sejledes saa til

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Fyn og sidst til Sjælland. Et Par Gange var der en kort Vaabenhvile, og endelig blev Freden sluttet hen i August med Afstaaelsen af Sønderjylland. — Milter Pedersen skriver:

13. Aug. »Ordre til at stille paa Stutterigaarden i Frederiksborg, velpudset, om Eftermiddagen Kl. 5 for at høre en Proklamation oplæst.«

Derefter kastede Mandskabet for Aaret 1863 Lod om at komme hjem. Milter trak sig til at blive, men lejede en Mand maanedsvis.

Saa rejste de permitterede jydske Soldater med Toget til Helsingør, hvor de gik ombord i Dampskibet »Valdemar«, der efter 10 Timers haard Tørn paa Kattegat landsatte dem i Aarhus: Milter og nogle flere lejede her en Vogn, der kørte til Herning, hvortil de kom næste Dags Formiddag, 19. Aug. Herfra vandrede enhver til Fods til sit Hjem; Milter til Klaptoft i Velling.

En Søn af ham har fortalt, at Natten før Milter skulde af Sted fra Hjemmet, sad hans Moder, Inger Kirstine, oppe. Hun syede da en Del Specier ind paa Undersiden af hans Læder-Undervest. Disse kom ham under Krigen ret til gode, da han altid havde dem paa sig og kunde udskære, eftersom han havde Brug for dem. — Milter blev dekoreret med Dannebrogsordenen og fik i mange Aar Hædersgaven.

Milter Pedersen var Soldat ved 8. Infanteri-Regiment, 2. Batt., 7. Comp. og havde Nr. 371.

a. Jacob Bernhard Pedersen, f. i Kirkeby 8. Juni 1872, Slagter i Spjald.

b. Karen Pedersen, f. i Kirkeby 23. Okt. 1873, g. m. Købmand Anders Andersen i Lem, f. 2. Sept. 1871, død 1911.

b 1. Jens Kristian Andersen, f. 18. Dec. 1899, g. m. Ingeborg Stjernholm Pedersen, f. 29. April 1906, er Tømrer og bor i Vind.

1. Karen Margrethe Stjernholm Andersen, f. 8. Okt. 1928.
2. Egon Stjernholm Andersen, f. 3. Maj 1935.
3. Lilian Stjernholm Andersen, f. 23. Maj 1942.

b 2. Anna Andersen, f. 18. April 1901, g. 24. Nov. 1924 m. Niels Christian Danielsen fra Skaarup i Hanning.

1. Holger Danielsen, f. 2. Sept. 1925.
2. Helga Danielsen, f. 24. Nov. 1926.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

3. Richard Danielsen, f. 28. Okt. 1929.
4. Kamma Danielsen, f. 22. April 1934.

b 3. Marie Andersen, f. 14. Maj 1902, viet i Borris Kirke 15. Nov. 1923 til Chr. Heesgaard, f. 1. April 1896, har Brændselsforretning i Sdr. Felding.
1. Arne Heesgaard, f. 12. Marts 1925.
2. Carl Emil Heesgaard, f. 6. Okt. 1926.
3. Vagn Heesgaard, f. 19. Sept. 1928.
4. Knud Erik Heesgaard, f. 29. April 1931.

b 4. Astrid Andersen, f. 3. Okt. 1903, g. 25. Okt. 1928 m. Mads Gade Madsen, f. 14. April 1885 i Madum. De havde først hans Fødegaard »Gade« i Madum; nu en mindre Landejendom i Nærheden af Ulfborg St.
1. Karen Gade Madsen, f. 24. Aug. 1928.
2. Jakob Gade Madsen, f. 1. April 1930.
3. Ingeborg Gade Madsen, f. 25. Okt. 1932.
4. Sigrid Gade Madsen, f. 20. Jan. 1934.

b 5. Frederik Andersen, f. 8. Aug. 1906, viet i Kølkjær Kirke 29. Dec. 1930 til Dagny Valborg Andersen, f. 20. Dec. 1911 i Hanning, har Vognmandsforretning i Barde, Vorgod Sogn.
1. Kurt Andersen, f. 8. Marts 1933.
2. Kamma Andersen, f. 29. April 1940.

b 6. Emilie Andersen, f. 7. Dec. 1907, g. 28. Maj 1937 m. Martin Christensen, f. 27. Marts 1907, Bopæl: Amagerbrogade 23², København.

b 7. Milter Andersen, f. 21. Jan. 1911, g. m. Grethe Christensen, f. 17. Nov. 1913, er Tømrer og bor i Vind.
1. John Andersen, f. 13. Maj 1935.
2. Leif Andersen, f. 24. Maj 1940.

c. Peder Pedersen, f. i Venner 19. Maj 1876, d. 23. Marts 1931, g. 4. Okt. 1921 m. Nielsine Abelone Nielsen fra Rindum. Peder Pedersen var i en Del Aar Eneejer af Fødegaarden i Venner. Efter hans Død solgte Enken den og har nu et Hus ved Herningvej, Ringkøbing.

d. Mikkel Christian Pedersen, f. i Venner 11. Aug. 1878. Han var i en lang Aarrække i »De forenede Stater«, men bor nu i en nybygget Landejendom tæt ved Venner Bro.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

e. Inger Kjerstine Pedersen, f. 10. Jan. 1880, g. m. Niels Kærgaard Andersen. De bor i Bjørslev, Nr. Vium.

f. Ane Pedersen, f. 14. Maj 1882, g. m. Jens Christian Elkær, f. 18. Juni 1877, d. 21. Feb. 1912. De fik hans Fødegaard Elkær i Velling, som Ane har endnu.

g. Anton Sand Pedersen, f. 10. Dec. 1886, g. 28. April 1914 m. Sara Djernæs fra Thorup, Han Herred, f. 4. Jan. 1889. Efter at have afstaaet sin Part af Gaarden i Venner til Broderen købte han Øster Holmgaard i Nr. Omme, boede her nogle Aar, flyttede saa tilbage til Venner, hvor han købte Vestgaarden, som han har drevet meget op ved Inddæmning og Afvanding af Fjordenge, der nu er frugtbart Agerland.

g 1. Marie Sand Pedersen, f. i Ø. Holmgaard 8. Aug. 1916, er Kontorassistent i Holstebro.

g 2. Johannes Djernæs Sand Pedersen, f. 2. Nov. 1917 i Ø. Holmgaard.

g 3. Thomas Djernæs Sand Pedersen, f. 11. Sept. 1919 i Venner.

g 4. Ragnhild Sand Pedersen, f. 20. Juli 1923 i Venner.

h. Maren Margrethe Pedersen, f. 16. Feb. 1890, g. 8. Juni 1923 m. Martin Kousgaard Christensen, f. 19. Marts 1884, d. 5. Sept. 1926 (se Side 55 b). — De købte Gaarden Rabjerg Kro i Dejbjerg, men efter hans Død solgte Enken den og flyttede til et Hus i Velling Kirkeby.

i. Ane Marie Pedersen, f. 24. Dec. 1893, d. 5. Sept. 1916.

E 2. Mette Pedersen, f. 11. Maj 1843, døbt 25. Juni, konfirmeret i Velling Kirke 19. April 1857 med Karakter for Kundskab, Flid og Forhold: »Meget godt«, af Pastor L. J. Aagaard. 1860 tjente hun i Sdr. Holmgaard i Lem, og ved Afrejsen derfra skrev Ejeren i hendes Skudsmaalsbog: »Mette Pedersen har tjent undertegnede fra Mikkelsdag 1860 til Dato, og i den Tid har hun opført sig til min fuldkomne Tilfredshed. — Holmgaard, d. 2. April 1861. N. L. Buch.«

Hun blev siden gift med Anders Jensen, antagelig i 1867, thi den 13. Juni det Aar melder de begge Tilgang til Gl. Sogn, Holmsland. Anders Jensen er født i Kirkeby i Velling (Fjordvang) 30. Nov. 1838. Forældre: Jens Christensen og Hustru Ellads Christensdatter. Der fortælles, at Jens Christensen var

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

kommet fra No, og da der var en Mand i Nærheden med samme Navn, blev han i Fjordvang kaldt Jens Noe; paa den Maade fik Familien Noenavnet.

Ved Afgangseksamen fra Skolen i Velling 16. Marts 1853 fik han følgende Karakterer: Indenadslæsning meget godt, Religionskundskab meget godt, Skrivning næsten udmærket, Regning næsten udmærket, Geografi godt, Flid meget godt, Opførsel meget godt.

Anders Jensen blev konfirmeret i Sønder Nissum Kirke af den bekendte Pastor Østergaard, der var hans Morbroder.

1857 tjente han paa Herregaarden Udstrup i Sdr. Nissum, og ved Afgang derfra fik han følgende Anbefaling:

»Foromnævnte meget skikkelige, tro og flittige unge Menneske Anders Jensen har tjent mig fra Jul 1856 til Mikkelsdag 1857 til min Tilfredshed«.

Udstrup, den 29. Sept. 1857. *J. C. W. Jensen.*

Mette og Anders Jensen eller Noe havde først en mindre Gaard i Gl. Sogn. Efter at have været her i nogle Aar byttede de med Vennergaard og kom altsaa til Velling. Vennergaard havde før været en betydelig Herregaard med sin interessante Historie, se Storgaard Pedersens: »Bidrag til Hing Herreds Historie og Topografi«. Den har været ejet og beboet af kendte adelige Familier, bl. a. Fastie og Strangesen, men efter Stavnsbaandets Løsning sank den dels ved Salg af Gods og dels ved Salg af Jord ned i Bøndergaardenes Rækker, dog ikke længere end til en stor Bondegaard. Som Minde om fordums Herlighed staar endnu den gamle Bindingsværkslade med Egetømmer.

Anders Noe og Mette havde Vennergaard i mange Aar, afhændede den saa til Sønnen. Deres sidste Aar var de hos Datteren paa Mejlbygaard i Stauning, og her døde de.

Anders Noe blev begravet 26. Jan. 1926, og Mette døde den 15. Juni samme Aar. De hviler paa Velling Kirkegaard.

a. Inger Kirstine Jensen Noe, f. 29. Juni 1868, g. m. Ib Hansen, f. 4. Dec. 1864, d. 24. Juni 1937 i Ringkøbing. De havde i Mange Aar Ibs Fødegaard »Velling Bjerg«, solgte den paa deres gamle Dage og flyttede til Ringkøbing. Nu er Kirstine hos Sønnen i Herning.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

a 1. Jens Noe Hansen, f. 30. Maj 1901, g. m. Kirstine Nielsen fra Ølgod, f. 7. Dec. 1903. Han er Handelsrejsende og bor i Herning.

1. Karen Noe Hansen, f. 28. Febr. 1931.

a 2. Kristiane Bjerg Hansen, f. 9. Juni 1905, g. m. Niels Christian Sørensen, f. 6. Aug. 1900. De har en Landejendom ved Rindum Kirke.

1. Niels Sørensen, f. 22. Marts 1925, d. 1930.
2. Inger Kirstine Noe Sørensen, f. 22. Sept. 1928.
3. Elly Sørensen, f. 1. Maj 1932.
4. Niels Sørensen, f. 18. Jan. 1934.
5. Hans Sørensen, f. 19. April 1935, d. 7. Juli 1935.
6. Lilly Sørensen, f. 21. Aug. 1936.
7. Hans Sørensen, f. 20. Juli 1939.
8. Jens Christian Sørensen, f. 9. Febr. 1941, d. 19. Maj 1942.

a 3. Ingeborg Kirstine Noe Hansen, f. 30. Jan. 1907, g. m. Jens Sand Hansen, f. 25. Maj .... De har en Landejendom i No.

1. Ingrid Noe Hansen, f. 16. Juni 1925.
2. Vera Rebekka Hansen, f. 2. Marts 1929.
3. Birthe Noe Hansen, f. 7. Maj 1931.
4. Edel Noe Hansen, f. 2. Juni 1934.
5. Svend Noe Hansen, f. 7. Juni 1939.

b. Jens Jensen Noe, f. 17. Dec. 1869 paa Holmsland, d. 1901 i Nyborg. Han var Kontorist.

c. Peder Jensen Noe, f. 29. Marts 1871, g. 21. Okt. 1902 m. Mette Christensen fra Astrup i Velling, f. 19. Sept. 1872. De overtog Vennergaard og har den endnu.

c 1. Svend Bertel Noe, f. 28. Juli 1903, g. 15. Juni 1937 med Margrethe Kirk fra Hebeltoft i Velling. De har en ny Udflyttergaard fra Vennergaard.

1. Jens Noe, f. 12. Juli 1938.
2. Karen Noe, f. 1. Marts 1940.

c 2. Jens Noe, f. 29. Juli 1905, d. 21. Juli 1913.

c 3. Anders Alfred Noe, f. 4. Jan. 1908.

c 4. Ingrid Noe, f. 29. Aug. 1912.

d. Morten Jensen Noe, f. paa Holmsland 23. Sept. 1872, g. 2. April 1908 m. Nicoline Aarup, f. i Koustrup i Velling 13.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Juli 1874, d. 10. Nov. 1929 i Hanning. De havde i mange Aar Skræbsgaard i Hanning, nu bor Morten i Torsted.

e. Ane Sand Jensen Noe, f. 22. Sept. 1873. (Se Side 69, b).

f. Mikkel Halkær Jensen, f. 27. Juni 1875. For mange Aar siden rejste han til Amerika og bor i Staten Montana. Han er gift og har Børn.

g. Kristen Østergaard Jensen, f. 28. Sept. 1876, er ogsaa i De forenede Stater og har Mælkehandel i Denver i Colorado. Han er gift med Anna Jakobsen, Datter af Lokomotivfører Jakobsen i Nyborg.

g 1. Ingrid Noe.

g 2. Frederik Noe.

g 3. Stuart Noe.

g 4. Henry Noe.

g 5. Earl Noe.

g 6. Ester Noe.

h. Elise Jensen Noe, f. 25. Dec. 1878, g. 27. Nov. 1904 m. Jens Overlund Jensen Aaberg, f. 27. Dec. 1874 paa Aaberg i Vedersø, overtog 1. Nov. 1904 Gaarden Nørre Torp i Naur og var der til 1. Nov. 1939, da Gaarden overdroges til Sønnen Kristen. Jens Aaberg og Hustru bor nu i Holstebro, Viborgvej 17.

h 1. Kristen Aaberg, f. 24. Aug. 1905, g. 11. Nov. 1939 m. Eli Hansen.

1. Jens Aaaberg, f. 29. Jan. 1941.

h 2. Kristine Aaberg, f. 12. April 1907, Afdelingssygeplejerske ved Amtssygehuset i Holstebro.

h 3. Anders Noe Aaberg, f. 17. Maj 1908, g. 26. Sept. 1936 m. Laura Gosvig. Bopæl: Bastrup i Naur.

1. Inga Gosvig Aaberg, f. 5. Jan. 1938.

2. Else Aaberg, f. 27. Juli 1939.

3. Frode Aaberg, f. 15. Febr. 1942.

h 4. Johannes Aaberg, f. 24. Juni 1911. Lærer ved Holstebro Kommuneskole og Holstebro Handelsskole.

h 5. Ingeborg Mette Aaberg, f. 2. Marts 1913, Sygeplejeelev ved Herning Sygehus.

h 6. Gudmund Aaberg, f. 20. Maj 1917, Kommis ved Vareindkøbsforeningen i Struer.

i. Mads Christian Jensen Noe, f. 19. Maj 1880, g. m. Else

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Hansine Johanne Jensen, f. 28. Marts 1905. Mads Chr. J. Noe overtog Gaarden Bjerg i Rindom 1909 og havde den til 1919, solgte den saa og rejste til Norge, opholdt sig der 5½ Aar, købte siden en Ejendom paa Ringkøbing Bymark, var der 5 Aar og flyttede saa til Strandby, Lønborg Sogn, hvor han har en Landejendom.

i 1. Anders Noe, f. 22. April 1928.
i 2. Hans Christian Noe, f. 21. Nov. 1930.
i 3. Metha Noe, f. 21. Jan. 1932.
i 4. Jens Noe, f. 21. Nov. 1934.
i 5. Karen Noe, f. 31. Maj 1938.

j. Nielsine Oline Jensen, f. 10. Dec. 1883, viet i Velling Kirke 22. Maj 1918 til Mads Hansen Bendtsen, f. 29. Juli 1885. De overtog efter Faderen Niels Bendtsen, Naur Mølle og Møllegaard. Møllen, den straatækte Gaard og store Mølledam udgør et idyllisk Hele, som tydeligt kan iagttages fra Toget, der passerer tæt forbi.

E 3. En Datter, Ane Pedersen, døde ugift.

E 4. Ane Marie Pedersen, f. 1850, d. 9. Juni 1891 i Ølgod, g .m. Gravers Knudsen Birkmose, f. 8. Juli 1849 i Ringkøbing af Forældre Gæstgiver Knud Birkmose og Hustru Sidsel Pedersen Holm, boende ved Bredgade, Ringkøbing. Gravers g. 2. Gang m. Inger Marie Lauridsen, han døde i Ølgod 1. Nov. 1915.

Gravers og Ane Marie købte først Slægtsgaarden Nr. 2 i Halby i Stauning, men var her ganske kort Tid, købte saa Store Grønlund i Ølgod, hvor han blev en betroet Mand. Han var saaledes i en Aarrække Sogneraadsformand og blev Sparekassedirektør, hvilket han var til det sidste. Da han og hans Hustru blev ældre, solgte de Gaarden og bosatte sig i Ølgod By. Der var ingen Børn.

F. Peder Christian Christensen Sand, f. 4. Marts 1816, g. m. Mette Kirstine Jespersdatter, Datter af Gdr. Jesper Nielsen, Bousø, Stauning, f. 12. Dec. 1817, d. 23. Juni 1873.

De købte Gaarden Nr. 2 i Halby efter Jens Sørensens Død. Mens de var her, udbrød en forfærdelig Tyfus i Gaar-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

den, saa flere døde. Dengang var der ingen Epidemihuse, saa de syge maatte blive liggende i Hjemmet. Sygeplejen var ofte daarlig, da det under saadanne Forhold kunde være ret vanskeligt at skaffe Medhjælp. Der er fortalt, at Peder Christian en Tid var den eneste i Gaarden, der ikke var angrebet. Dr. Pontoppidan fra Ringkøbing kom for at tilse de syge, men blev vred og skældte ud, fordi Sygeplejen var saa mangelfuld. Derefter sagde han: »Ja, nu har jeg selv Sygdommen«. Det kom til at passe. Han kørte hjem, gik i Seng og døde faa Dage efter af Tyfus.

Eftersom Smitten vedvarede i Gaarden, blev Peder Christian omsider ked af at bo der og solgte saa Gaarden til Gravers Birkmose. Det synes mærkeligt, at Gravers og Ane Marie vilde have et saadant Tyfushjem, men de har vel tænkt, at det kun drejede sig om kort Tid. Det var forøvrigt en ret god Gaard, og Tyfusen var ogsaa i Aftagende i deres Tid, men krævede dog Ofre, saa ogsaa de blev kede af at bo der. De havde den i knap fem Aar, solgte først noget Jord fra og derefter Gaarden til Ole Konradsen. Dermed gik den efter mange Generationer ud af Slægtens Eje. Siden har der aldrig været Tyfus der; men der fortælles, at Gravers Birkmose havde ladet en Dør tilmure fra Forstuen ind i et Kammer, og derved kom det til at hedde sig, at der inde i Kammeret stod en Seng, og deri var en Pige død, og for at gøre kort Proces havde man efter Pigens Død muret Døren til og dermed lukket af for denne Pesthule. Sidenhen gennem mange Aar var det en uhyggelig Tanke for Folkene i Gaarden, at der var et saadant Rum fyldt med Tyfus. Men en senere Ejer, Iver Nielsen, havde ikke ret Tiltro til Sagnet og vilde godt udnytte Rummet. Han fik fat i en Murer, Gamle Søren Astrup, der har fortalt: »Te aa begynd mej, wor a møj rej aa pikket blot en lille Hvol i æ Væk, men da a so'e, at æ Vægge derind wor hvidkalket, wor a et rej længer aa haagget saa løs —«. Der blev saa indsat en Dør, og Rummet blev taget i Brug, og der skete ingen Ting.

Peder Christian Sand vilde som nævnt rejse bort fra Infektionen og købte Kongensholm Mølle og Møllegaard i Dejbjerg. Men det var lettere tænkt end gjort, ogsaa herhen fulgte Tyfusen Familien. Kongensholm Møllegaard var gam-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

mel, og Peder Chr. søgte saa om Tilladelse til at brænde Gaarden af mod Erholdelse af Assurancesummen; men det kunde ikke tillades. Han brød saa Gaarden ned og byggede en ny længere mod Syd. — Ogsaa derhen fulgte Smitten. Flere Tjenestefolk døde der. Familien var i Tidens Løb blevet immune, men Tjenestefolk, der ikke havde haft Tyfus før, fik det i Reglen. Peder Christian Sand blev en gammel Mand, og efter hans Død hørte Smitten op i Kongensholm Mølle.

F 1. Ane Pedersen Sand, f. 6. Aug. 1853, d. 6. Marts 1855.

F 2. Christen Pedersen Sand, f. 12. Maj 1855, d. 6. April 1921, g. m. Jakobine Andrea Mikkelsen, f. i Brejning Sogn 14. April 1851, d. 7. Marts 1931, begge er begravet i Skjern. Andrea var Datter af Snedker og Husfæster Mikkel Andersen og Hustru Kirstine Katrine Harder (vistnok Datter af Degnen Harder i Nr. Omme) i Brejning.

Chr. P. Sand og Andrea havde Kongensholm Mølle og Møllegaard i mange Aar, solgte den saa og rejste til Skjern By.

a. Peder Christian Pedersen Sand, f. 13. Sept. 1878 i Kongensholm Mølle. Fra 1. April 1909 til 1. April 1917 var han Forpagter paa Trustrupgaard pr. Trustrup. Fra 1. April 1917 til 1. April 1931 Forpagter paa Herregaarden Haraldskær ved Vejle. Fra 1. Maj 1933 Ejer af Skæruplund ved Vejle. 1926 oprettedes Statens Forsøgsstation for Svin paa Haraldskær, men flyttedes 1933 til Skæruplund. Jeg har besøgt ham paa Skæruplund, der er en Gaard paa ca. 100 Td. Land af Østjyllands gode Jord, og besaa Gaarden, fornemmelig Forsøgsstationen. Hans moderne Svinestald var i to Stokværk, besat med 350 første Klasses Svin, passet af 2 Mand i hvide Kitler. Orden og Renlighed herskede overalt. 1939 blev P. C. Sand Ridder af Dannebrog.

Han blev gift 15. April 1909 i Rosmus Kirke med Johanne Thygesen Nielsen, f. 10. Nov. 1883, fra Ørupgaard, Rosmus Sogn, Randers Amt, Datter af Lærer og senere Proprietær N. C. Nielsen og Hustru Maren Thygesen.

a 1. Torkild Sand, f. 6. Aug. 1910, g. 23. Marts 1940 m.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Karen Margrethe Krag Olsen, Datter af Forpagter Krag-Olsen, Tybrind pr. Ejby. Torkild er Overforvalter paa Brattingsborg med Avlsgaardene: Hjalmarsgaard, Vestborggaard og Sannholm, alle paa Samsø.

a 2. Else Sand, f. 30. Juli 1913, uddannet Sygeplejerske, nu Assistent paa Vejle By- og Amtssygehus.

a 3. Rigmor Sand, f. 29. Dec. 1914, uddannet Sygeplejerske, f. T. Fødselsanstalten i Aarhus.

a 4. Ingeborg Sand, f. 14. Sept. 1918, uddannet i husligt Arbejde.

a 5. Birthe Sand, f. 13. Okt. 1920, læser paa Tønder Seminarium.

b. Michael Andreas Pedersen Sand, f. 16. Aug. 1882 i Kongensholm Mølle, d. 7. Aug. 1932, g. m. Barbra Kirstine Jørgensen, f. i Bording 21. Sept. 1893, Datter af Mølleejer P. Jørgensen. Michael var udlært Snedker og ved sin Død Fabrikant i København.

b 1. Lissi Kirstine Andrea Sand, f. 4. Nov. 1920, er Kontorassistent i København og bor i Holsteinsgade 30[1].

c. Mette Kirstine Pedersen Sand, f. 15. Dec. 1886 i Dejbjerg, d. 24. Dec. 1925 i Kibæk, g. 1908 i København m. Andry Jensen, f. i Skjern 19. Sept. 1883, d. i Kibæk 17. Jan. 1933.

Han var Malermester i Kibæk.

c 1. Harald Sand Jensen, f. 24. April 1910 i Kibæk, g. 30. Dec. 1939 i København m. Rose Marie Wisnerski, f. 27. Okt. 1908 i København. Han er Maskinmester og bor i Olaigade 2, Helsingør.

c 2. Richard Sand Jensen, f. 31. Okt. 1911, g. 30. Nov. 1940 i Aarhus m. Agnes G. S. Sørensen, f. 2. Juli 1908 i St. Arden. Han er Maler og bor i Vestergade 69[3], Aarhus.

1. Niels Jørgen Andry Jensen, f. 4. Juli 1940 i Aarhus.

2. Leo Alex Sand Jensen, f. 24. Aug. 1941.

c 3. Gerda Kirstine Andrea Sand Jensen, f. 24. Dec. 1912, g. 17. Sept. 1933 i Assing m. Peter Sørensen, f. 2. Dec. 1906 i Gammelstrup.

Han er Bagermester og bor i Fonnesbechsgade 8, Herning.

1. Mogens Sørensen, f. 5. Nov. 1935 i Herning.

2. Finn Sørensen, f. 4. Jan. 1941.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

c 4. Edith Agnethe Sand Jensen, f. 4. Febr. 1914, g. 14. Aug. 1938 i Assing m. Toralf Felde Nielsen, f. 1. Februar 1913 i Givskud, er Slagter og bor i Kibæk.

1. Vendelo Nielsen, f. 18. Juli 1938 i Vejle.
2. Solveig Nielsen, f. 12. Sept. 1939 i Troldhede.
3. Andry Sand Nielsen, f. 24. Aug. 1940 i Kibæk.

c 5. Carl Erik Sand Jensen, f. 10. Marts 1917, Bager. Bopæl: Fonnesbechsgade 8, Herning.

c 6. Ingeborg Sand Jensen, f. 8. April 1918. Bopæl: København.

G. Christen Christensen Sand er født i Nørkærgaard 13. Juli 1818, hjemmedøbt 13. Juli, publiceret i Kirken 2. Aug., Gudmoder: Peder Nielsens Kone i Halby (vistnok Datter af Niels Andersen). Faddere: Peder Nielsen, Halby, Hans Thomsen, Østerby (Svoger til Chr. Nielsen Sand), Anders Nielsens Kone, Mejlby, og Christen Mortensen, Østerby, vaccineret 4. Aug. 1820 af Christen Nysogn, konfirmeret første Søndag efter Paaske, 14. April 1833, med Karakter: for Kundskab næsten godt, for Opførsel meget godt, blev gift 27. Okt. 1850 med Mariane Jensen, f. 11. Juli 1828, hjemmedøbt 11. Juli, publiceret i Kirken 7. Septbr., Gudmoder: Pigen Ellads Nielsdatter, Halby, Faddere: Peder Nielsen, Halby, Ungkarl Christen Jensen, Østerby, Christen Sands Kone, Pigen Maren Nielsdatter, Halby, vacc. 28. Septbr. 1831 af Gunst, konf. 1843 m. Karakter: Kundskab godt, Opførsel mg, døde 15. Sept. 1891.

1841 var Chr. Sand paa Sessionen og blev udskrevet til Soldat. I Lægdsrullen staar: »Christen Nielsen Sands Søn, Mejlby, Christen, 23 Aar, 68½ Tom høj, Soldat 1841, uøvet, stilt for sig, 1847 Gaardmand«.

Han døde 11. Sept. 1871.

Der har egentlig været Berøring mellem denne Familie og Sandslægten før og det til to Sider. Mariane var Datter af Jens Nielsen, Gaardmand i Østerby i Stauning. Hans Kendingsnavn var Jens Iversen, af hvad Grund vides ikke, maaske har hans Kone været gift før og hendes første Mand heddet Iver.

Jens Nielsen var Søn af Niels Andersen i Halby, Gaard

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Nr. 3, men Niels Andersen var Broder til Niels Sands første Kone Kirsten Andersdatter. Marianes Moder, Karen Marie Pedersdatter, var Datter af Peder Venner i Velling, hendes Søster Karen var gift med Hans Nielsen Sand. Mariane, efter sit Giftermaal altid kaldet »Marianne Saand«, havde en større Søskendeflok. Hendes ældste Søster Ane Marie var gift med Peder Madsen paa Gaard Nr. 1 i Halby, Ane gift gift med Hans Madsen, fik Fødegaarden i Østerby, som endnu er i Slægtens Eje, Karen, gift med Christen Nielsen Bonde, Bousøgaard i Stauning, Maren Kirstine, g. m. Jens Jakobsen, Gl. Sogn, Holmsland. En Sønnedatter af sidstnævnte, Gunder, er Kone paa Skrumsager i Sdr. Bork, hvor hun er gift med Claus Sommer. Og saa var der to Brødre, hvoraf Niels Jensen giftede sig ind i Viemarksgaard i Stauning med Enken Maren Sørensdatter. Han blev kaldt Niels Iversen efter Formanden Iver Bendtsen, medens Niels Peder Jensen giftede sig ind i Vestergaard i Borris.

1853 byggede Chr. Sand og Mariane Stuehuset, der staar endnu og stadig kan betegnes som ret anseelig.

Der fortælles, at i Mejlbygaard var der bygget et Stuehus Aaret forud; det var de oppe at se paa og skal da have sagt: »Ja, vont skal være nok saa flot«, og det blev det ogsaa. Det blev bygget med en Hovedfløj med Kvist og en Sidefløj. Saavel de høje Mure som Kvisten blev forsynet med hvidkalkede Pilastre. Ogsaa Indretningen var efter Bondeforhold storslaaet. I flere Fag i Hovedfløjens østlige Del var en Sal i hele Husets Bredde. Den har gjort Tjeneste ikke alene ved de mange Døtres Bryllupper, men ogsaa ved kristelige Forsamlinger. Dette Byggeri har været besværligt, for der var dengang ingen Bane. Chr. Sand hentede selv Tømmeret i Struer paa Vogn og maatte køre ad daarlige Veje. Det var i den Tid, da Kornet solgtes, og paa Henturen havde han saa Rug med.

Mange Folk har under de skiftende Slægtled tjent i Sand. I den Tid var Arbejdsdagen lang i Stauning. Der begyndtes tidlig Morgen og man holdt ud til sildig Aften. Deraf det Mundheld: »Stauning Sol gaar aldrig ned!« Det er ogsaa kendt over store Dele af Landet, at Maanen kaldes for »Stauning Sol«. Men dette hører Fortiden til, ikke Nutiden.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Der fortælles, at Chr. Sand havde en Karl i flere Aar, og at han holdt paa ham, da han var meget dygtig. Han hed Niels Erlandsen og var Svensker. En Sommermorgen kom Chr. Sand rask over Gaarden, kaldte paa ham med de Ord: »Vi skal op, æ Skaasteen røger øwwer i Narby (i Velling!)«. »Sandelik, da har de och røket hele Natten!« svarede Svenskeren inde fra Sengen. Denne Karl blev siden bosiddende i Fjaldene i Brejning, hvor han drev en Hedelod op til en Gaard, der nu hedder Damgaard.

Høbjergningstiden var den travleste i Stauning, før Maskinerne kom i Brug. Nu kan udføres i kortere Tid det, der før tog en stor Del af Sommeren, men til Gengæld er meget af den Poesi og Interesse, der dengang laa over Arbejdet gaaet tabt, tillige er Græsvæksten i mange Aar taget af, og nogle af Engene er nu pløjet og frembringer godt Korn.

Det var da et staaende Samtaleemne: »Hvordan er Engene groet? Har I begyndt? Hvor vidt er I? Er I snart færdige?« Stauning Sogn er vel nok blandt dem, der har de største, maaske det allerstørste Engareal. En Gaard som Sand havde vel 60 a 70 Tdr. Ld. Eng med Navne: Velling Mærsk, Torskholm, Sandholm, Ringlod, Toteng og to Fjordskifter, alle disse var Mærskenge. Desuden Gestenge: Søkær, Svinhoe med Svintryne (denne store Eng havde Form som et Svinehoved) og Tørvestejl.

Men for bedre at faa Indblik i det Liv, som dengang pulserede i Sand, er det maaske ikke af Vejen at skildre Høbjergningen, som den da foregik i Stauning.

Stauning Sogn har ca. 900 Beboere, og dette Tal har langt tilbage været temmelig konstant. De fleste Beboelser er Gaarde, deraf en Del store Bøndergaarde, hvoriblandt Sand. Engene ligger uden for Marken, dog ikke længere borte end at Folkene altid kunde komme hjem om Natten.

Høbjergningen begyndte omkring St. Hansdag, 24. Juni, og vedvarede ofte til Mikkelsdag, 29. Sept., dog med Afbrydelse i Kornhøstens Tid. Den første Indledning var, at en Del af Gaardmændene tog til St. Hansdags-Marked i Ringkøbing (et Folkemarked) og lejede en Sommerkarl. De vilde gerne have fat i en fra Klitten, thi det hed sig: »Æ Klitboer ska nok go æ Daw op mæ æ Stauning Kaael, men dem ind

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

fræ æ Heæegnn blywwer let gjort i Skjelling«. Stauningboernes Snille bestod ikke blot i at føre en Høle, men især i at skærpe, hare og stryge den, det var de som opdraget til. Før Slaaningen begyndte, skulde Karlene hen til Smeden at have Høleerne slebne, og her kunde slibes i flere Dage. Smedens Slibesten var en stor Drejesten med to Haandsving og i Reglen anbragt i Nærheden af Muren, saa han kunde sætte Enden imod og rigtig klemme Leen mod Stenen, saa ogsaa her blev Presseri, to Karle kunde han nok gøre svedige.

Nogle nye Leer skulde der til, men dem havde Smeden faaet hjem fra Hammerværket.

Det gjaldt om at have en Le med en »goe Bed«, et let Skaft og saa faa den godt skaftet.

I Høbjergningstiden eller »Sletten«, som den kaldtes, var Kosten bedre end ellers, der skulde noget til at styrke og stimulere. Davren var da ombyttet med Morgenkaffe, og efter den normerede Middagssøvn vankede der ogsaa Kaffe.

Endelig oprandt første Dag. Man skulde ret tidligt op, thi Græsset var lettest at tage i Duggen, eller naar det var vaadt. Kvinderne maatte ogsaa være tidligt paa Færde med at faa Madkassen eller den dtore Trøster pakket; thi Folkene lavede selv deres Mellemmader paa Engen. En saadan Madkasse indeholdt gode Ting: Et halvt Rugbrød, et Stykke Sigtekage, Smør, et speget Faarelaar, et Stykke saltet, kogt Kød af Koen, der var slagtet til Jul, speget Pølse, en halv sød Ost, altsammen hjemmelavet, og saa endelig en Pæglflaske eller maaske mere med Brændevin til Slaakarlene.

En gammel Mand har sagt: »A trowwer et, vi ku ha slawwen saa møj Eng, hvis vi eet Brændevin ku ha faat«.

Nu kom alt op paa Vognen: Leerne, Madkassen og Øldunken. der var tappet fuld fra Tønden af det hjemmebryggede Øl. Dunken var af brændt Ler med en Aabning, ikke større end en almindelig Prop kunde fylde. Her var noget, Nutiden vilde kimse ad, og som ogsaa var sundhedsfarligt, alle og enhver maatte sætte Munden paa samme Sted for at drikke. Haretøjet kom ogsaa med, hvis en Høle skulde blive sløv. Høvognen var belagt med Skauler oven paa Vognfaddingen.

Saa kørtes af Sted i Reglen i Trav. Naar Engen var naaet,

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

tøjredes Hestene paa Græs, og Sletten begyndte. Forkarlen gik foran, derefter fulgte Andenkarlen og sidst Sommerkarlen. De huggede ud af Græsset, da Stauning Enge ikke er stærkt bevokset. Bagefter gik saa Pigen og rev det mejede Græs bedre ind. Sletkarlene kunde paa den Maade gaa tæt efter hinanden og hugge til paa een Gang. Man gik ikke rundt om større Stykke, end der kunde slaaes ned en halv Dag, af Hensyn til Tørring.

Med godt Vejr skulde der saa rives Dagen efter. Hvor længe det skulde ligge, afhang af Høets Kvalitet. Den Dag, der skulde rives og lægges i Stakke, var alle, som kunde være hjemmefra, med, ogsaa Manden og Indpigen. Alle saa nær som Forkarlen gik saa efter hinanden og kastede det sammen til en Skydning, som Forkarlen først skød sammen med Riven og derefter tog med Armene og lagde i Stakke.

Naar Høet havde staaet i Stakke nogle Dage, kom Indkørselsdagen. Da var der paa de større Gaarde to Spand Heste i Gang. Forkarlen og Pigen læssede i Engen, og mens han kørte Læsset paa Vej imod Manden, der kom hjemme fra med tom Vogn, skulde hun rive Stakkestederne op. Manden kørte saa Hølæsset hjem og Karlen den tomme Vogn tilbage til Engen. Pigen, som var paa Vognen under Læsningen, havde noget at varetage; hun skulde lægge Høet paa, saa det blev liggende; men Læssene skulde ogsaa være pæne, højest ved Enderne og helst med Horn paa Hjørnerne. Hun skulde ikke saa gerne have hjem til Landsbyen Læs, der blev leet ad. Naar Læsset var færdigt, blev Høet bundet fast med Reb, længere tilbage i Tiden ved Hjælp af Læssetræ.

Saadan en Dag kunde være streng, men der kunde ogsaa være Stemning over den, f. Eks. naar det sidste Læs kørtes af Engen efter en varm Dag.

Paa Vejen maa Aaen passeres gennem Vadestedet. Ude midt i Aaen standser Hestene for at tage nogle Slurk af det rindende Vand. Karlen sidder paa Forenden med Benene hængende ned, Pigen midt paa Vognen. De lader Blikket glide i Strømmens Retning. Der henne i en Aavig staar høje Siv og uden for gule og hvide Aakander. En Gedde slaar Plask og længere nede ses Andemor med sine Ællinger, som farer om i Vandet for at snappe Fluer. Solen staar lidt over

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Synskredsen og afspejler sig i det blanke Vand. De tro Trækdyr sætter sig i Bevægelse af sig selv, naar op af Aaen og skrider langsomt frem, mens Vognstødene svarer til Hullerne i Vejen, og det vuggende Hølæs naar hjem til Gaarden. Men det er endnu ikke Fyraften; foran Lugerne ligger et væltet Hølæs, og det, de kommer med, skal ogsaa ind. Det har knebet dem der hjemme at faa det stoppet ind, efterhaanden som det blev hjemkørt.

I gammel Tid var der ikke Kørelader hverken paa langs eller tværs. Der var Luger i Muren af Laden, og her blev Høet puttet ind med Armene. Der var saa flere Hold indenfor til at føre det til ham, der skulde stoppe det godt med baade med Arme og Ben i de lave, snævre Huse. Det var ikke saa rart, naar det var ud paa Natten, saa der var mørkt derinde. Der fortælles, at en Karl, der skulde stoppe for oven i Laden, saa sit Snit til at sparke et Par Lægter i Stykker og lave et Hul i Straataget, hvorefter han stoppede Høet ud ad det. Manden var særdeles godt tilfreds med, at han fik saa meget Hø i det Fag; men Tilfredsheden varede ikke længere end til om Morgenen, da han saa alt Høet ligge inde paa Gaardspladsen. Det kunde jo ogsaa være en Paamindelse til ham om ikke at lade Folkene arbejde saa sent.

Denne Skildring her har forudsat godt Vejr. Indtraf der Regnvejr, kunde det blive besværligt, og Høet blive fordærvet. Da kunde det gaa saadan, at Stakkene maatte strøes igen, der maatte slaas ud i Høet, som maatte vendes (hverres), ja undertiden køres hjem paa Strøstedet ved Gaarden og der tørres. thi det var ikke heldigt at faa det for daarligt ind, saa det bremmede saa stærkt, at der opstod kemiske Processer, der slog Ild, for saa brændte Gaarden jo.

Omsider byggede man Lader med Tværporte i, ligesom der blev lavet Tværkørsel i gamle Lader. I 1884 var Laden i Nørkærgaard med 2 Tværporte. Saa kunde Høet forkes ned eller op i Gulvet. 1886 saa jeg 4 Sletkarle fra Sand slaa neden for Gaarden i Søkær. Sønnen Jens, som da var helt ung, gik bagest. Det var kort før Aften; der var Mod og godt Humør. Det var et Sving, et Blink og et Skær; dette Skær lød saa stemningsfuldt ind i Landskabsidyllen.

Jeg har ogsaa set Chr. Sands Døtre rive Hø paa Engen; de

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

tog sig godt ud, iført lyse, renvaskede Bomuldskjoler med hvide Satins-Hollænderhatte paa Hovedet.

Mariane Sand overlevede sin Mand i tyve Aar og førte da Gaardens Drift videre med stor Dygtighed. Der skulde være Orden inde, og det var der ogsaa: hvidskurede Gulve, blankpudsede Dørhaandtag og Properhed overalt. Men dette Arbejde overlod hun til de voksne Døtre. Selve Gaardens Drift og Omsætning laa hende vel nok mest paa Sinde. Selvfølgelig var de mange voksne Børn hende en god Støtte. Hun var høj og kraftig og gik ikke af Vejen for Sliddet — selv op i en fremrykket Alder. Hun har mange Gange staaet og forket 20 Læs Hø af om Dagen. Hun blev ved at virke til det sidste. Hendes Dødsleje blev ikke langt. Der siges, hun paadrog sig en Skade ved at hoppe over en Grøft, og det blev hendes Død.

Evald Tang Kristensen, som var i Sand 2 Gange, een Gang, mens hun levede, og een Gang efter hendes Død, skriver om hende: »Det var hende, jeg besøgte, da jeg første Gang var der, og som gav mig gode Oplysninger om Familien; men jeg beklager blot, at jeg ikke traf hende i Live, da jeg anden Gang var der, for da kunde jeg have haft en hel Del Spørgsmaal at stille til hende, som jeg sikkert ogsaa havde kunnet faa besvarede, da hun var ualmindelig hjemme i Slægtsforholdene og havde en særlig god Hukommelse.«

G 1. Christen Christensen Sand, f. 27. Juli 1851, hjemmedøbt 28. Juli, i Kirke 5. Okt. Faddere: Gravers Christensen Sand og Hustru Ane Pedersdatter, Bølling, Peder Christian Christensen Sand og Hustru Mette Kirstine Jespersdatter, Halby. Chr. C. Sand blev gift 20. Okt. 1893 med Margrethe Jakobsen, forandret til Kudahl, f. paa Bjørnkærgaard i Sevel 23. Okt. 1870, han døde 13. Sept. 1910.

Han købte i 1886 Viemarksgaard i Østerby i Stauning af Morbroderen, Niels Iversen, der havde udvidet den ved Tilkøb af Jord, bl. a. fra Stauning Præstegaard, saa den nu var en af Sognets største. 1889 blev Gaarden, som var gammel, brudt ned og opført i en ny Skikkelse lidt Sydøst for den gamle. Noget af den er siden ombygget og moderniseret af Sønnen, der nu har Gaarden.

a. Christen Sand, f. 20. Sept. 1894, g. 27. Nov. 1922 m. An-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

drea Marie Schouboe Andersen, f. 18. Juni 1897 paa Langagergaard, Dalby Sogn ved Kolding.

a 1. Grethe Randi Christa Sand, f. 4. April 1925. Realeksamen 1942, Laboratorieelev 1943.

a 2. Lizzie Maria Sand, f. 3. Aug. 1928. Realeksamen 1943, læser til Studentereksamen paa Gymnasiet i Tarm.

a 3. En Søn f. 9. Juni 1942, d. samme Dag.

G 2. Ane Christensen, f. 23. Sept. 1853, d. 22. Maj 1939. Hendes Gudmoder var Peder Miltersens Hustru Inger Kirstine Christensdatter Sand fra Klaptoft i Velling. Ane blev gift 13. Okt. 1878 m. Gaardejer og Købmand Andreas Christensen, Bousø i Stauning, født i Skjern 12. Dec. 1850, d. 19. Novbr. 1923.

Andreas Christensen havde i høj Grad Sognets Tillid. — Ifølge den gamle Kommunalprotokol var han i to Perioder Sogneraadsformand og desuden Formand i de fleste Andelsforetagender i Sognet, bl. a. i Møllebestyrelsen, da Møllen blev købt til Aktiemølle og flyttet op til Byen. I mange Aar drev han Købmandsforretningen i Gaarden i Bousø, men omsider byggede han et Hus i Byen over for Mejeriet og flyttede saa Forretningen dertil. I 1917 solgte han Købmandsforretningen med Bygning til Brugsforeningen, som var stiftet af Sognets Mænd. Gaarden overdroges Sønnen Marius, og Andreas og Ane rejste saa til Skjern, hvor de havde købt en Villa paa Bredgade. Fra den Tid gik det ned ad Bakke med hans Helbred, og hans Tid i Skjern blev ikke lang. Han gik mest under Kendingsnavnet Andreas Hahne, et gammelt Slægtsnavn. Hans og Anes Grave findes paa Stauning Kirkegaard Vest for Kirken, ikke langt fra Kirkegaardsmuren.

a. Christen Sand Christensen, f. 10. Aug. 1879, g. 27. Okt. 1905 m. Mariane Krogsgaard, f. 8. Okt. 1880 i Vester Bjerregaard, Stauning. De havde først Gaarden »Jegsmark« i Guldager Sogn, hvor de boede til 1912, da de solgte denne og købte Bakkegaard i Gjesing, Bryndum Sogn ved Esbjerg, hvor de bor endnu.

a 1. Anna Andrea Sand Christensen, f. 31. Maj 1915, g. m. Georg Ørnskov fra Bryndum, Uddeler i Gjerndrup Brugsforening ved Brørup.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

1. Christen Sand Ørnskov, f. 25. Juni 1941.

b. Christen Hahne Christensen, f. 6. Okt. 1880, g. 8. Okt. 1911 m. Jenny Bech fra Dalagergaard i Borris Sogn, f. 26. April 1884. Chr. Hahne og Hustru har boet i Tarm, Kolding og Ringkøbing, har nu Gl. Rye Kro og Købmandsforretning, Rye Sogn ved Silkeborg.

b 1. Svend Bech Hahne Christensen, f. 16. Jan. 1913, g. m. Ruth Rasmussen. Han er Købmand i Rye.

1. Ib Hahne Christensen, f. 25. Feb. 1942.

b 2. Andreas Bech Hahne Christensen, f. 25. April 1914. — Kommis i Rye.

b 3. Anna Gerda Hahne Christensen, f. 26. Nov. 1916.

c. Alfred Lund Christensen, f. 1. Aug. 1882, Købmand i Esbjerg.

d. Ingrid Marie Christensen, f. 23. Nov. 1883, Bestyrerinde paa Højskolehjemmet i Esbjerg.

e. Marius Sand Christensen, f. 4. Marts 1886, d. 7. Jan. 1930, g. 7. Maj 1918 m. Ane Holm, f. paa Bredfjord i Stauning 16. Marts 1888. De fik hans Fødegaard »Købmandsgaarden« i i Bousø. Denne har Enken endnu.

e 1. Andreas Hahne Christensen, f. 14. Aug. 1920, d. 22. Marts 1921.

e 2. Andreas Hahne Christensen, f. 12. April 1922.

e 3. Karen Marie Sand Christensen, f. 16. Marts 1924.

e 4. Anne Elisabeth Sand Christensen, f. 29. April 1929.

f. Oluf Thorvald Christensen, f. 4. Nov. 1887, død som Barn.

g. Kristine Marie Christensen, f. 1889, død som Barn.

h. Thora Marie Christensen, f. 9. Sept. 1891, har Forretning i Skjern.

i. Thorvald Christensen, f. 12. April 1894, Købmand i Lemvig.

G 3. Karen Marie Christensen Sand, f. 20. Sept. 1856. Gudmoder: Peder Madsens Hustru Ane Marie Jensdatter, Halby, d. 2. Marts 1921, g. 28. Marts 1889 m. Mads Holm Nielsen, Navnef.: Nielsen slettet, f. 29. April 1857 i Stauning Møllegaard, Forældre: Niels Peder Holm og Mariane Nielsdatter, d. 30. Sept. 1921. Fra de blev gift til deres Død havde de

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

»Bollerupgaard« i Gl. Sogn, Holmsland. Deres Gravplads er paa Gl. Sogns Kirkegaard.

a. Jane Marie Holm, f. 24. Marts 1890, viet i Gl. Sogns Kirke 26. April 1921 til Hans Jørgen Hellesø Vaaben fra Bække Møllegaard. De ejer »Mariegaard« i Gesten Sogn ved Kolding.

a 1. Peter Hellesø Vaaben, f. 7. Marts 1924.

a 2. Karen Marie Hellesø Vaaben, f. 30. Sept. 1926.

b. Christen Sand Holm, f. 21. Juni 1891, viet i Brabrand 10. Sept. 1930 til Ingeborg Elisabeth Bützow Holstebroe, Datter af Direktør Aksel Holstebroe, Otto Mønsteds Margarinefabrik, Aarhus. Chr. Sand Holm overtog Fødegaarden Bollerupgaard efter Faderens Død 1921 og drev den til 1935, købte saa Brogaard i Rindum efter Mosteren Line Harpøths Død og solgte Bollerupgaard.

b 1. Tove Sand Holm, f. 14. April 1933.

b 2. Anna Sand Holm, f. 31. Marts 1936.

b 3. Grete Sand Holm, f. 2. Juni 1938, d. 20. Dec. 1938.

b 4. Inge Sand Holm, f. 11. Marts 1940.

c. Peder Marius Sand Holm, f. 27. Okt. 1893, Kunstmaler. Uddannet paa Kunstakademiet. Udstiller paa Charlottenborg. Bopæl: Hortensievej 16², København.

d. Mariane Sand Holm, f. 27. Jan. 1896, Sygeplejerske ved Hjemmet for vanføre, København. Privatbolig: Hortenssiavej 16².

e. Mathilde Marie Holm, f. 16. Marts 1897, Lærerinde, sidst ved Den franske Skole, hvor hun blev dræbt 31. Marts 1945 under Bombardementet paa Shellhuset.

f. Edvard Sand Holm, død et halvt Aar gl.

G 4. Jensine Christensen Sand, f. 16. Nov. 1858. Gudmoder: Niels Jensens Hustru Maren Sørensdatter, Østerby, d. 30. Marts 1901, g. 27. Jan. 1900 m. Murermester i Ringkøbing Martin Jørgen Kjeldsen, f. 22. Sept. 1848, d. 2. Juli 1906. Deres Gravplads er paa Ringkøbing Kirkegaard.

a. Jens Sigurd Sand Kjeldsen, f. 11. Febr. 1901, g. 31. Okt. 1942 m. Ida Madsen, f. 30. Maj 1909 i Bramminge, Datter af Grosserer M. A. Madsen og Hustru Louise Madsen. Bopæl: Solgaarden, Kolding. Forretning: en Gros.

G 5. Nielsine Oline Christensen Sand, f. 9. Febr. 1863, Gud-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

moder: Mads Jensen Korsgaards Hustru Ellads Marie Christensdatter Sand, Skjern, d. i Okt. 1934. viet til Ungkarl, Ejer af Brogaard i Rindum Sogn, Iver Pedersen Harpøth, f. paa Brogaard 15. Febr. 1862, d. s. St. Dec. 1932. Deres Grave paa Rindum Kirkegaard.

G 6. Ane Marie Christensen Sand, f. 9. Febr. 1863, Gudmoder: Christen Nielsen Bondes Hustru Karen Jensdatter, Bousøgaard, Stauning, d. i Rudkøbing 19. Sept. 1927, g. 15. Okt. 1886 m. Mads Christian Sørensen Rinder, f. i Aargab, Holmslands Klit 10. Nov. 1855, d. i Randers i Jan. 1933, Lærer i Rudkøbing. Deres Gravplads i Rudkøbing.

Efter Konfirmationen fik han nogen praktisk Uddannelse hos Lærer Jepsen i østre Skole, en Vinter holdt han Skole i en Pogeskole i Lundgaard i Langkær, og det er maaske i Henhold dertil, at Stauning Sogneraad siden har givet ham følgende Anbefaling:

»Seminarist Mads Kristjan Sørensen Rinder af Langkær her i Kommunen, som i en længere Aarrække er personlig kjendt af undertegnede Sogneraad, er en meget hæderlig og almindelig afholdt ung Mand, der er i Besiddelse af ypperlige Evner. Ved en ihærdig Stræben har han derfor opnaaet en meget god Eksamen i forholdsvis kort Tid. I Forbindelse med sine grundige Kundskaber er han en yderst beskeden og bramfri Personlighed, hvis Forhold og Opførsel altid har været mønsterværdigt og som i sin hele Optræden vækker Tillid. Det er os derfor en sand Glæde at kunne erklære som vor Overbevisning, at han i fortrinlig Grad vil være skikket til at udfylde sin Plads som Lærer for de unge, og at han i denne Egenskab som hidtil vil vinde Kærlighed og Agtelse saavel hos unge som gamle.«

Stavning Sogneraad, den 30. Dec. 1883.

A. Christensen. Chr. Hansen. Lavr. Olesen.
Chr. Sand Jespersen. N. P. Justesen. Jens Sørensen.
Jens Madsen. Jesper Chr. Andersen.
Laurids Christian Nielsen.

To af Underskriverne var af Sandslægten: Andreas Christensen, der var Formand, og Chr. Sand Jespersen (Kræ Nygaard). Jens Sørensen var Mads Rinders Broder.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

I ni Vintre var Mads Rinder Vinterlærer i Bøel Biskole, Lønborg Sogn, og havde Stauning Sogneraad givet ham en god Anbefaling, saa var den ikke mindre god fra Lønborg.

»Ved at se vore Børns store Fremskridt i Kundskaber, medens Mads Kristjan Sørensen Rinder var deres Lærer, ved at mærke det barnlige, kristelige Sind, han har søgt at fremelske hos dem, og ved at se den inderlige Kjærlighed og Tillid, hvormed Børnene hængte ved ham samt ved at iagttage hans eget sædelige og kristelige Liv, have vi lært at elske og skatte ham meget som Lærer og Menneske, og han har vundet vor Agtelse og Tillid i den Grad, at vi med stort Savn saa ham forlade os for at gaa paa Seminariet. Idet vi herved paa det varmeste anbefale Mads Kristjan Sørensen Rinder som en sand Børneven, fortrinlig Lærer og ædelt Menneske, kunne vi ikke andet end opfordre andre Forældre og Værger, hvem han tilbyder sin Tjeneste, til at gjøre alt, hvad der staar i deres Magt for at faa ham til Lærer for deres Børn; thi derom ere vi fuldt forvissede, at de vanskelig ville faa nogen bedre end ham, der har været et Lys for smaa og store, til Velsignelse for gamle og unge.

Bøel og Kyvling, i December 1883.

Jens Sørensen. Anders Jensen. Jens Sørensen.
Niels Hermansen. Peder Chr. Kr. Lauridsen.
Niels Chr. Sørensen. Jes Nielsen. Mads Peter Jensen.
Jens Andersen. Jens Sørensen. Niels Sørensen.
Jesper Andersen. Niels Chr. Nielsen. Peder Madsen.
Andreas Andreasen. Hans Christian Sørensen.
Mads Rozel Kristiansen. Bojle Sørensen. Klavs Jensen.
Peder Hansen. Bojle Henriksen. Lars Mortensen.
M. Chr. Pedersen. Jacob Christian Jørgensen.
Johan Bech. Povl Christensen, Søren Nielsen.
Jens Mortensen. Niels Madsen. Laurids Jensen.
Niels Chr. Andersen. Anders Jensens Enke.

I August 1883 indstillede han sig til Skolelærereksamen i Aarhus og opnaaede følgende Resultat: Meget duelig (209 Points), kun manglende 1 Points i Udmærkelse.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

I to Aar til 6. Dec. 1885 var han Lærer ved Kathedralskolens Forberedelsesskole i Aarhus, og 20. Maj 1886 blev han kaldet til Lærer i Rudkøbing paa Langeland. Samme Aar, 15. Okt. 1886, stod hans og Ane Maries Bryllup i Nørkærgaard. Der gik Ry i Stauning af det stadselige Bryllup, hvortil der imod Sædvane dengang i Stauning var digtet en Sang, der gjorde Lykke. Folk nynnede paa den bag efter. I Rudkøbing var han Lærer til 1. Okt. 1923, da han søgte sin Afsked.

a. Kristine Maria Sand Valborg Rinder, f. 10. Aug. 1887, viet i Rudkøbing 19. Juli 1910 til Prokurist Vilhelm Kristian Agerschou, f. i Nørresundby 27. Marts 1878, d. i Aarhus 30. Marts 1941. De var bosiddende i Aarhus, hvor Maria bor endnu.

a 1. Agnes Margrete Agerschou, f. i Rudkøbing 8. Maj 1912. — Viet i Aarhus 6. Maj 1934 til Manuduktør Johannes Martinus Simonsen, f. i Aulum 29. December 1910. Ægteskabet opløst 1936. Hun er Magister i nordisk Filologi. Bopæl: København.

a 2. Kirsten Agerschou, f. i Rudkøbing 19. April 1916, viet 27. Okt. 1935 i Aarhus til Disponent Stig Erling Wenø, f. i Aalborg 16. Juli 1905. Bopæl: Aalborg.

1. Jørgen Peter Wenø, f. i Aalborg 1. Sept. 1936.

2. Ellen Marianne Wenø, f. 16. Maj 1938.

b. Margrethe Birgitte Rinder, f. 12. April 1891, d. 26. Juli 1908.

c. Signe Sand Rinder, f. 15. Sept. 1894, viet 20. Marts 1931 til Forstander ved Københavns Kommunes Fritidshjem Aksel Martinus Horsens, f. i Aalborg 2. Maj 1898.

Signe Horsens er ansat som Ekspeditionssekretær ved Samfundet og Hjemmet for vanføre.

De ejer Møllegaarden og Vestergaard i Herlev Kommune.

G 7. Jespersine Marie Christensen Sand, f. 18. Febr. 1865, Gudmoder: Peder Christian Sands Hustru, Mette Kirstine Jespersdatter, Halby, død 4. Okt. 1916, g. 8. Okt. 1889 m. Peter Christian Lehn, f. i Frangde ved Odense 15. Aug. 1863, d. 2. Febr. 1935. Repræsentant for Firmaet I. Cantor, København. Bopæl i Ringkøbing til 1924, derefter i Langaa til sin Død.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

a. Niels Christian Adolph Lehn, f. 26. Sept. 1890 i Holstebro, viet 9. Okt. 1917 til Edith Petrea Meyer, f. i Kalundborg 15. Aug. 1892.

Bopæl: København, Repræsentant for samme Firma som sin Fader.

a 1. Birthe Meyer Lehn, f. 6. Juli 1919 i København.

b. Chresten Marius Sand Georg Lehn, f. 5. Jan. 1892 i Holstebro, viet 8. Okt. 1932 til Karla Augusta Kristine Hansen, f. i København 22. Jan. 1902. Bopæl: København, Forretningsdrivende en gros.

c. Olaf Thorvald Lehn, f. i Ringkøbing 19. Okt. 1893, viet 22. Nov. 1919 til Frederikke Ingeborg Hansen, f. i Fensmark 28. Jan. 1891.

Bopæl: Odense, Forretningsdrivende en Gros.

c 1. Mogens Lehn, f. i Vejle 29. Nov. 1923.

c 2. Kirsten Lehn, f .i Odense 26. Sept. 1927.

d. Kai Sand Richardt Lehn, f. i Ringkøbing 4. Maj 1896, viet 17. Juli 1921 til Elna Sofie Jensen, f. 20. Dec. 1896 i Nykøbing Mors.

Bopæl: Nyborg, Herreekviperinshandler.

d 1. Mimi Lehn, f. 15. Sept. 1923 i Nyborg.

e. Carl Johan Sand Lehn, f. i Ringkøbing 9. Aug. 1900, viet 8. Maj 1929 til Mariane Flytkjær, f. 10. Aug. 1902 i Ringkøbing.

Bopæl: Ringkøbing, Stilling: Sparekassedirektør.

e 1. Ingrid Lehn, f. 10. Maj 1934 i Rindum.

f. Arne Sand Lehn, f. i Ringkøbing 21. Okt. 1903, viet 16. Juli 1940 til Erna Viola Hansen, f. i Vig ved Nykøbing, Sjælland, 16. Maj 1915.

Bopæl: København, Resteuratør.

G 8. Jens Christensen Sand, f. 15. Marts 1868, døbt i Stauning Kirke 9. April, Gudmoder: Hans Madsens Hustru Ane Jensdatter, Østerby, Stauning, død 14. Febr. 1939, gift 14. Juni 1894 m. Hansine Kathrine Nielsen, f. i Gadegaard i Hanning 30. Marts 1866, Datter af Gaardejer Jens Nielsen Gadegaard og Hustru Karen J. Hansen.

Forud for det anførte Ægteskab var Jens Sand i tre Aar forlovet med Johanne Madsen, f. 2. Maj 1870, d. 27. Dec.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

1891, Datter af Gaardejer Jens Madsen og Hustru Ane Kristine Christensen, Sønderby, Stauning.

a. Johanne Christensen Sand, f. 22. Dec. 1891, opvokset i Hjemmet paa Nørkærgaard, g. 19. Okt. 1936 med Niels Provstgaard Jensen, f. 4. Marts 1885, i Strandby, Stauning, Søn af Søren Ibsen Jensen og Hustru Kirstine Lauridsen, Stauning.

N. Provstgaard er Tømrer. I en Periode var han Erhvervsfisker i Skjern Aa og Fjorden, og i den Anledning byggede han sig ude paa Engene paa Ternholm et Hus. Boende ude paa Engene kom han i Andejagtens Tid i Forbindelse med mange Jægere fra nær og fjern, saa hans Navn er kendt af mange Nimrødder.

Han har en enestaaende Samling paa ca. 200 Eksemplarer udstoppede Fugle af forskellige Arter. Fuglene har han selv skudt og udstoppet. I Samlingen er tillige en Mængde Fugleæg, samlet af ham selv.

Han har medvirket til Oprettelsen af to Ting i Stauning, der har været til Fordel for Sognet og Fornøjelse og Adspredelse for mange, ogsaa udensognsboende. Det er Stauning Jagtforening og Sejlrenden. Efter at Sejlrenden var gravet, kunde Fiskerne med deres Kuttere sejle helt ind til Land, mens de før maatte lægge til ved Grundene en halv Mil ude i Fjorden og saa sejle ind i en fladbundet Pram eller ogsaa vade til Land. Her ved Sejlrenden ligger den saakaldte »Stauning Strand«, hvor der samles mange Mennesker de varme Sommerdage.

Johanne og N. Provstgaard bor nu ikke længere ude paa Ternholm, men i Lemvig, hvor de har bygget sig et Hus, og hvor hun har en Klinik for Fodpleje. Han driver ikke mere Fiskeri — ud over Lystfiskeri.

b. Marie Sand, f. 21. Sept. 1895, g. 16. April 1919 m. Magnus Jørgensen Kirk, Førstelærer ved Hammerum Kommuneskole ved Herning, f. 26. Juni 1893 i Vesterager, Klakring Sogn, Bjerre Herred, som Søn af Karl Kirk og Hustru Margrethe Hansen. Paa mødrene Side stammer han fra Stauning, idet hun er af Bjerregaardslægten, der har været i Bjerregaard i Andrup i Stauning siden Aar 1700.

Efter at Magnus Kirk havde taget Skolelærereksamen og

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

derefter aftjent sin Værnepligt som Sekondløjtnant i Artilleriet, blev han Lærer ved Børkop Højskole, derefter Førstelærer i Herborg ved Videbæk, indtil han blev kaldet til Hammerum. Lærer Kirk er stærkt interesseret i sin Stands Organisationsarbejde. Han har saaledes været Formand for 107. Lærerkreds, Formand for Sammenslutningen af Lærerkredse i Ringkøbing Amt, hvilken Sammenslutning blev startet paa hans Initiativ. Paa anden Periode er han Medlem af Danmarks Lærerforenings Hovedbestyrelse. Ogsaa forskellige stedlige Tillidshverv er ham overdraget.

b 1. Kamma Sand Kirk, f. 24. Marts 1920.
b 2. Karl Erik Sand Kirk, f. 15. Febr. 1922.
b 3. Jens Sand Kirk, f. 4. Febr. 1925.
b 4. Elna Sand Kirk, f. 17. Aug. 1927.
b 5. Helge Sand Kirk, f. 2. Aug. 1932.

c. Karen Jenny Sand, f. 24. Aug. 1897, d. 2. Dec. 1938, g. 1. Juli 1928 m. Snedkermester Peder Christian Pedersen, f. i Skjern 21. April 1899, Søn af Savværksejer og Snedkermester Jens Pedersen og Hustru Lena Jakobsen. P. C. Pedersen bor i Skjern By, hvor han har Maskinsnedkeri.

c 1. Elna Sand Pedersen, f. 22. Maj 1930.
c 2. Inge Kathrine Sand Pedersen, f. 20. Maj 1932.
c 3. Jens Sand Pedersen, f. 19. Sept. 1938.

d. Elna Elisabeth Sand, f. 3. Aug. 1900, d. 4. Maj 1925.

Jens Sand overtog Nørkærgaard efter Moderen Mariane Sands Død 1891. Det havde hele Tiden siden Niels Sands Dage været Skik, at Gaarden overgik til den yngste Søn, og denne Tradition blev altsaa ogsaa fulgt nu. Han gav 28000 Kr. for den og har fortalt mig, at det var saa at sige alt, hvad den var værd i de daarlige Tider og den Tilstand, Gaarden var i. Han fortalte videre: »I Halvfemserne var der ingen Formuefremgang for mig, det var ikke mere, end at det lige kunde gaa rundt. Der var meget smaa Priser paa Produkterne. En Tid kostede Svinene ikke over 17 Øre Pundet, og andre Ting stod i Forhold dertil. I det ny Aarhundrede begyndte det at gaa opad«.

Den bølgeformede Sandjord ved Gaarden laa nærmest unyttet hen, ikke en Gang en Have var der. Det var i de

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Tider, da Hedeselskabet rigtig tog fat paa Plantningssagen, og Jens Sand gav sig da ogsaa til at plante ved Gaarden: Fyr og Gran, og ud i Syd fra Stuehuset blev anlagt en smuk Have.

Han fortsatte med at plante Aar efter Aar ud i Syd og Øst efter Hedeselskabets Anvisning, men han lod selv Arbejdet udføre. Paa den Maade fik han omsider ca. 10 Tdr. Land mindre værdifuld Jord tilplantet, og her trivedes Træerne ret godt.

For at sikre sig, at en Eftermand ikke skulde omhugge det hele, gav han det ind under Fredskovsforpligtelse.

Ogsaa Marken, saa vel den høje Sandmark som de lave Jorder, tog han fat paa og satte i bedre Kultur. Hidtil var der paa Sandmarken saa godt som kun avlet Rug og Spergel, og det kunde godt i tørre Aar blive sparsomt nok. Men nu gav han sig til at mergle, især da Merglen i 1916 blev tilført med Mergelbane. Ogsaa mere Gødning blev tilført, saa der nu ofte groede fyldig Vaarsæd, Roer og Kløver. De lave Marker fik han bedre udgrøftet og gjort sundere, saa ogsaa her blev bedre Afgrøder.

En Del Aar efter, at han havde overtaget Gaarden, gav han han sig til at ombygge en Del af den, nemlig Fæhuset og Laden. Der blev opført en stor Agerumlade. Jens Sand fortalte, at efter at den var saa godt som færdig, varede det en Tid, inden Portene kom paa Hængsler. I den Tid kom Jens Muldbjerg fra Halby en Dag ned til Nørkærgaard. Han sagde om den nye Lade: »En gaaver høt!« »Men a ka fyld en!« Det kunde Jens Sand ogsaa. Som oftest havde han Kornstakke ude om Vinteren.

Hans Svigerfader Jens Gadegaard i Hanning kom der af og til, og selvfølgelig var han da ude i Stalden at se den velplejede Besætning. Ved den ene Side stod et større Antal Ungkreaturer og nogle fede Stude, ved den anden en Snes svære, velfodrede Malkekøer, der ydede en betydelig Mængde Mælk, saa han ofte var den højeste Leverandør paa Mejeriet Aaret igennem. Jens Gadegaard var ogsaa engang inde i den velfyldte Lade og sagde til Nabomanden, Kr. Rindom, som ogsaa var der: »En skuld næsten ett tøkk, te en Kaael ku bær ald de Fuer (Foder) aa æ Laae en Vinter.«

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Jens Sand vilde have sine Kreaturer godt passet; men det var vel nok Hestene, der havde hans største Interesse.

Om Vinteren havde han i Reglen 8 velformede jydske Heste paa Stald. Jeg spurgte ham engang, om de blev født i Gaarden. »Nej«, sagde Jens Sand, »det er et næm aa drow em saa goe, som a vil haa em, derfor plejer a hver Atteror aa køev en Par Plagg.« Naar disse Plage var naaet op til 5 Aars-Alderen, blev de fedet og solgt til gode Priser. Det var da et Par smukke Dyr, der førtes fra Stalden. Vinteren igennem blev de gennemstriglet, og Dagen før de skulde leveres, blev de vasket overalt, og naar de saa Morgenen efter fik den sidste Afpudsning, var de, som de skulde være.

Jens Sand har fortalt mig, at han et Aar, han var til Borris Marked, traf paa en ualmindelig god Plag; den havde dog den Fejl, at den var brun med fire hvide Ben og et stort Blis i Panden; men den var saa god, at han ikke kunde lade den staa og købte den. »Aa, du ka trow, de bløw en goe Hest«, sagde Jens Sand. Saa kom Tiden, den skulde fedes og sælges. Han holdt den i en høj Pris, og der kom flere Handelsmænd og saa paa den, men ankede stadig over Kuløren. Endelig kom der en, der ogsaa kritiserede den grimme Aftegning, men købte den dog. Og nu var det saa mærkeligt, sagde Jens Sand, thi Hestehandleren sagde: »Havde den ikke haft den Kulør, vilde jeg ikke have givet saa meget for den, for jeg har akkurat en Mage til den hjemme.«

Jens Sand havde flere Tillidshverv, bl. a. var han i Bestyrelsen for Vestjydsk Eksportforening. Men særlig i Sognets Anliggender var han stærkt interesseret. Han var saaledes Medlem af Sogneraadet fra 1. Jan. 1903 til 1908, da den ny kommunale Valglov traadte i Kraft. I en Del Aar var han Skolekommissionsmedlem. Det var ogsaa ham og hans Hustru, der maatte lægge Skuldre til, da Missionshuset skulde bygges, og det aandelige Arbejde derudfra havde deres store Kærlighed.

Men foruden Landbruget havde han helt fra 15—16 Aars Alderen en anden Interesse, og det en Interesse, han som ung og for Resten ogsaa som ældre dyrkede, om ikke med Lidenskab, saa dog med Lyst. Det var Jagten, Land- saavel som Strandjagt, dog især det sidste, og han blev med Tiden en

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

saa dygtig Skytte, at naar han sigtede paa et Stykke Vildt, maatte det i Reglen ned. Paa sin 70 Aars Førselsdag blev han udnævnt til Æresmedlem af Skjern Sogns Jagtforening.

Svanejagten spillede før i Tiden i Stauning en større Rolle, da de dengang maatte skydes. Disse kongelige Fugle kunde om Vinteren — og kan det endnu — ligge i Hundredevis i Fjorden, især uden for Halby, et stolt Syn, og saa den dejlige Svanesang. Det kunde nok friste en Jægersmand, men Svanerne skulde nok passe at være saa langt ude, at de var skudsikre. Over Land flyver de altid højt, derimod lavt over Vandet. Skulde de give Bytte, maatte det være, naar de trak fra Sted til Sted. Og for at faa dem nær nok anvendtes alle tænkelige Midler: Lokkesvaner, Skydebaade, Skydetønder, Ishuse m. m. Men som sagt, de var ikke nemme at narre og heller ikke nemme at skyde ned. Jægerne kunde blive ved Dag efter Dag og Aar efter Aar, den ny Begynder uden at faa nogen. Jens Sand har ogsaa prøvet det, men omsider kom Tiden for ham, da han havde Held, ja, ogsaa undertiden det Held, at han sammen med Nabomanden skød saa mange, at de maatte køre efter dem. En saadan Svane var ret værdifuld, den kunde veje op til 15 Kilo. Naar den hang ved Bjælken i et lavloftet Hus, kunde Vingerne naa Jorden. Kødet er spiseligt, ja endogsaa velsmagende for dem, der er vant til at spise det, og paa hver Svane kunde der være indtil ½ kg Dun. De Svaner, Jens Sand skød, gav Sul til Køkkenet og Dun til Dyner og Puder, hvilket hans Moder Mariane nok skulde forstaa at faa Anvendelse for til Sengetøjet, hun lod lave og udstyrede sine mange Døtre med. De skal nok have faaet Dyner med Svanedun i med hjemmefra.

Omsider kom ogsaa den Tid for Jens Sand, da han begyndte at trættes og blive hen paa Alderen, hvorfor han tænkte paa at sælge Gaarden. Traditionen kunde ikke længere opretholdes, der var ingen Søn til at overtage den, og Døtrene havde ikke Lyst til at bakse med den store Gaard. I Høstens Tid 1924 udbød han den til Salg. Sommeren havde været fugtig, saa der var en stor Avl paa den høje Mark, der var næsten tætte Kornrader paa Agrene. Han fik den ogsaa solgt, det var til to Gaardhandlere, Laurids Gaasdal fra Brejning og Madsen fra Ølgod. Den kostede 100 Tusinde Kroner, og

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

saa tog Jens Sand Jord og Besætning fra den for ca. 10 Tusinde Kr., deriblandt et Par Enge paa Velling Mærsk. Gaardhandlerne videresolgte den hen mod Jul til den nuværende Ejer Anders Pedersen fra Oksbøl og tjente lidt paa den.

Jens Sand og Familie skulde blive der en Tid, inden Overtagelsen kunde finde Sted. I den Tid kom en Dag to ældre Kvinder gaaende ad Vejen, der fører fra Lem Station over Engene til Nørkærgaard. Da de kom i Nærheden af Gaarden, sagtnede de Gangen og drejede saa til en Side, saa til en anden, pegede med Fingeren og samtalede. Det var de to Tvillingsøstre Oline Harpøth, Brogaard, og Ane Marie Rinder fra Rudkøbing. De vilde endnu engang hjem at se deres Barndomshjem, indet det overgik i fremmed Eje. De var taget med Toget fra Ringkøbing til Lem og havde valgt at spadsere de 4 km til Nørkærgaard, den Vejstrækning, de saa ofte havde gaaet i deres unge Dage. Som de stod der og betragtede Gaardens Omgivelser, har de sikkert tænkt, maaske ogsaa sagt: »Ak, hvor forandret«. Der, hvor der i deres Barndom var Smaabanker og Dale af Flyvesand, stod nu en dejlig Skov. De højeste Træer gik langt over Hovedbygningen. Men det monumentale Stuehus med sin Kvist og Sidefløj var udvendig omtrent det samme. Endnu gik Byvejen norden om Gaarden, og der norden for havde Mejlbymændene endnu deres Søkær, dog ikke alle. Paa et Par Lodder var bygget to Udflyttersteder. Længere nede — omgivet af Engdraget — laa endnu Mejlby Sø med sit blanke Vand, hvor de som unge Piger havde badet de varme Sommerdage.

Jens Sands Datter, Johanne, var den Sommer borte fra Hjemmet, men kom ogsaa en Dag for at tage Afsked. Det traf sig tilfældigvis, at jeg den Dag gik ned til Sand. I Gaardsleddet mødtes vi, hun for at tage af Sted. Vi hilste blot i forbigaaende paa hinanden. Hun var nedtrykt.

En Aften, før Sandfamilien skulde rejse, var Mejlbyboerne dernede for at tage Afsked. Der var ikke stor Livlighed, men desmere arbejdede Tankerne, Minder kom, og Minder gik, Afslutningen var bevæget.

Den Dag, de skulde rejse, gik jeg atter derned. De var færdige, Vognen med Familien holdt i Gaarden færdig til at køre. Det var deres egen Befordring; Kørehesten, Jumben

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

og Seletøjet havde Jens Sand forbeholdt sig. Inden de tog afsted, sagde han: »De haa van wos en goe Hjem!« Dermed kørte de, men langsomt, idet de ofte saa sig tilbage. Det var ikke blot Jens Sand med Familie, men selve Slægten, der skiltes fra Nørkærgaard, som den havde været knyttet til i halvfjerde Hundrede Aar. Deres Hjem var et kristeligt Hjem. De sluttede sig til Indre Mission. Hos dem har været holdt mange Møder og kristelige Sammenkomster. Mange har her mødt Venlighed og Gæstfrihed og er gaaet oplivet og beriget derfra.

Der var Orden og Akkuratesse baade ude og inde. Hver Lørdag Eftermiddag satte Jens Sand en Karl til at gøre ryddeligt og rent ude omkring Gaarden.

Fra Nørkærgaard rejste Sandfamilien til Skjern By; de havde her i Skolegade købt Villa »Arnen«. Enken Kathrine bor der endnu. Da der var gaaet nogen Tid, fik Jens Sand i Ringkjøbing Banks Skjern Filial Beskæftigelse, som han havde til sin Død.

Hans Passion for Landbrug og Jagt kunde trods Alderen ikke saadan helt lægges ned. I Bølling Kær købte han en Græsfenne, hvor han om Sommeren havde Kreaturer, der indkøbtes om Foraaret og solgtes om Efteraaret.

Naar Jagtsæsonen begyndte, kom Bøssen frem, men nu var det mest Landjagt. Han havde lejet Jagtdistrikter i Skjern og Stauning, hvor han sammen med andre — bl. a. sine Svigersønner — drev denne Sport indtil sine sidste Aar.

Jens Sand var livlig, vilde gerne samtale og kunde ogsaa i Reglen faa Tid dertil, dog ikke i Høbjergningstiden. Han var opdraget til, at da maatte der ikke ødsles med Tid. Mødte man ham da, enten gaaende eller kørende, begyndte han at tale i Frastand og blev ved dermed, til man var ham forbi.

Han var Stauningbo, og det blev han ved at være, hvilket bl. a. ogsaa fremgik deraf, at naar man under Besøg hos Familien i Skjern talte med ham, drejede Samtalen sig oftest om Stauning. Engang rettede jeg det Spørgsmaal til ham: »Haar du aller tænt oæ, at de waar en gammel Slægtsgaard, du soel?« hvortil han svarede: »Jow, de æ netop de, a haar, aa de kom te aa staa faa mæ, te de wor en Forbrydelse, a haar gjor.«

Jens Sand var slet ikke ufejlbarlig; han kunde godt være

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

haard, men han kunde ogsaa være en ydmyg Mand, ofte saa man ham under Ordets Forkyndelse fælde Taarer. Der var noget elskeligt ved ham. Kom det til at staa for ham, at han havde fejlet, kunde han ikke udholde det, han maatte have Tilgivelse. Jeg besøgte ham, kort før han døde. Han var da meget syg, men frimodig i glad Forventning om et bedre Hjem hisset, og hvilende paa den sande Frelsesgrund døde han. Det havde taget paa ham at se to voksne Døtre blive kaldt bort, den ene fra Mand og smaa Børn.

Til hans Begravelse var stor Deltagelse. Til Stede var mange af Sandslægten fra nær og fjern.

Hans Grav er paa Skjern ny Kirkegaard, ikke langt fra Vestsiden.

— — —

Til Sorg for Slægten nedbrændte det gamle, smukke Stuehus paa Nørkærgaard den 24. August 1942 efter at have staaet i 89 Aar.

Denne Bygning, der havde dannet Rammen om saa mange Slægtsbegivenheder, baade i Sorg og i Glæde, stod som et værdigt Minde om Christen Sand og Mariane, som havde ladet den opføre. — Ildens Opkomst kendes ikke.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

MINDEBESKRIVELSER

OVER

MARIANE OG CHRISTEN SANDS OTTE BØRN

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

CHRISTEN SAND

f. 27. Juli 1851, d. 13. September 1910.

Alvorlig Taler ved Alfarvej
med Grønsvær tækket de Gamles Grave.
Henfarne Slægter — forglem dem ej!
I Arv de gav dig en ædel Gave.
Henfarne Slægter i Landets Marv
sig ej fornægter. Bevar din Arv.

Hvad Haanden former, er Aandens Spor.
Med Flint har Oldbonden tømret, kriget.
Hver Spaan, du finder i Danmarks Jord,
er Sjæl af dem, som har bygget Riget.
Vil selv du fatte dit Væsens Rod,
skøn paa de Skatte, de efterlod.

Men du der søgte mod fremmed Strand
de Gamle lig, som mod Søen stunded!
hver Gang du genser det gamle Land,
skal sande, her blev dit Hjerte bundet.
Thi dybe Minder og gammel Agt
og milde Kvinder — hvor har de Magt!

Ovenstaaende Vers af Johannes V. Jensen har jeg tilladt mig at citere, fordi jeg synes, de er saa smukke og kærnedanske. Ja, lad os bevare *den gode Arv*, vi har faaet, og holde det mindre gode paa længst mulig Afstand, — intet er jo fuldkomment her i Verden.

Min Far, Christen Sand, er født paa »Nørkjærgaard«, ogsaa kaldet »Sand«, i Stauning den 27. Juli 1851 og var den ælde-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

ste af de ialt otte Søskende og efter min Farfars Død den 11. September 1871 overtog han — 20 Aar gammel — sammen med min Farmor, Mariane Sand (der efter Sigende skal have været i Besiddelse af saa mange gode Egenskaber) Gaardens Drift. — Her maa jeg fortælle et lille Træk, min Far har fortalt mig: Ved Farfars Sygdom forud for hans Død maatte min Far en Nat ride til Ringkøbing efter Lægen, og, sagde Far, »det var, som Hesten forstod, hvad det gjaldt, den var meget hurtig og villig, saa Lægehjælpen blev skaffet paa kortest mulig Tid«. — Jeg vil forklare det saadan, at Hesten har følt Rytterens Energi, Viljestyrke og Beslutsomhed i denne særlige Situation.

I 1886 købte Far Gaarden her af Morbroderen, Niels Jensen (almindelig kaldet Niels Iversen), og tre Aar efter, i 1889, blev Gaarden ombygget og flyttet 3—400 m Øst for den gamle Gaards Plads, hvor den fik en bedre Beliggenhed, — og selv om det var billigt at bygge den Gang, maa man jo vel huske paa, at Priserne paa Salgsprodukterne ogsaa var meget smaa i Kriseaarene 1880—1900, saa det har jo nok anstrengt Økonomien noget i de følgende Aar. — A propos, Landbrugskrise. Under Landbrugskrisen i Trediverne talte jeg en Dag med den nuværende Ejer af »Nørkjærgaard«, Anders Pedersen, og vi kunde jo ikke undgaa at være enige om, at nu kunde vi snart se til Enden paa vores Tid som Landmænd, naar vi saa at sige næsten maatte forære hele vor Produktion væk, — men jeg trøstede ham med, at i de sidste 400 Aar var der ingen »gaaet bag fra« »Nørkjærgaard«, og vi maatte jo haabe, at det ogsaa skulde gaa godt denne Gang, hvad det da ogsaa gjorde, men haardt var det; den yderste Flid og Sparsommelighed maatte til. — Det var i disse Kriseaar, at 60.000 Bønder rejste til Kongen for at bede om Ret og Retfærdighed, men Kongen maatte som konstitutionel Konge henvise til daværende Statsminister, Th. Stauning, der paa det gentagne Ønske om Retfærdighed svarede: »Ja, hvad er Ret? Magt er Ret.«

Siden den Tid har der jo været, kan man vist godt sige, nogen Lejlighed til at anstille Betragtninger over dette Svar. — Naa, det var et Sidespring; jeg haaber, de eventuelle Læsere undskylder.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

I 1893, den 20. Oktober, blev mine Forældre gift. Min Mor, Margrethe, er Datter af Jacob Kudahl, Bjørnkjærgaard i Sevel Sogn.

Aaret efter, den 20. September 1894, blev jeg født, og dermed var »Flokken« fuldtallig, — jeg maa vist sammen med mine Forældre beklage, at der ikke blev flere. Jeg kunde tænke mig, at det giver noget mere Liv i et Hjem, hvor der er en Børneflok, — og der var saa vist nok at bestille til en hel Del flere.

Livet her paa Gaarden i min Barndom og Ungdom har formet sig omtrent som mine Kusiner saa udmærket har beskrevet det i deres forskellige Bidrag til Slægtsbogen, som jeg har haft Lejlighed til at se, før de gik i Trykken, — et Liv i Arbejde, Gudsfrygt og Nøjsomhed, — og vi maa vist i al Beskedenhed sige, at disse Ting — om man kan udtrykke sig saaledes — er med til at bære og bygge et Land og en Nation, og saaledes bør det være.

Og værge om det maa vi ogsaa.

Ikke paa den Maade at vi gaar rundt og bærer Vaaben mod hverandre, men paa en anden og bedre Maade — i Tide og paa rette Sted. Som Danske bør gøre det.

Far var en interesseret Landmand, der stod paa god Fod med sine Folk, hvad jeg har faaet mange Beviser paa, men han forlangte præcist Arbejde. Et lille Eksempel, jeg husker: »Naar I pløjer«, sagde han til Karlene, »saa pløj helt til Forageren, hellere pløje to Gange end ingen Gang«; og saadan ved de forskellige Arbejder; Præcision og god Orden kom det an paa ude og inde.

Jeg tror nok, han af Landbrugets forskellige Grene interesserede sig mest for mange blanke Stude og Heste, men selvfølgelig ogsaa for Køer og Svin. Han købte som Regel Stude paa Markederne baade Foraar og Efteraar, der saa blev solgt i Hold efterhaanden som de blev fede, i de fleste Tilfælde til J. Stokholm Buch, Sdr. Holmgaard, Lem, der var en meget fin og nobel Handelsmand. Kreaturerne blev leveret ved Lem St., og efter Vejning og Aflevering skulde der jo Betaling og Lidkøb til, og Dagens aktuelle Problemer blev drøftet paa Kroen af Omegnens Landmænd.

Et lille Træk om en Kohandel: Far købte engang en Ko

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

af en Mand i Stauning, Niels Villadsen (en af de lune), og da de var omtrent enige om Prisen, siger Sælgeren: »Ja, en vel jo lett lidt!« Naa, Far Far købte Koen alligevel, men da den kom hjem og slulde malkes, »slog den jo til Hjalden«, som min Far udtrykte sig (»sparkede til Loftet«), men det var der jo ikke noget at gøre ved; Manden havde jo sagt, at den vilde lette lidt, og det er jo nu saadan, at hvad man køber »ve æ Lygte, ska en sæ'l ve æ Mo'n«.

Det er mit Indtryk, at Far helst var fri for at have med offentlige Hverv at gøre, men han var dog Medlem af Sogneraadet samt andre Bestyrelser i nogle Aar. Jeg husker, han engang skulde været med til Belgien for at købe Avlsheste, men han undslog sig. (En saadan Tur kunde jeg godt nu have tænkt mig, hvis man ellers var i Besiddelse af de nødvendige Kvalifikationer dertil.) Og i vore Dage har man ikke Indtryk af, at det volder større Vanskeligheder at faa Folk ud paa den Slags Rejser, men nu kan man jo ogsaa flyve saa voldsomt. — Og det er vel nødvendigt.

Far blev ikke en gammel Mand; efter 2—3 Aars tiltagende Svaghed, hvorunder han søgte Læge og en Tid var indlagt paa Professor Rovsings Klinik i København, døde han den 13. September 1910 og blev begravet paa min 16 Aars Fødseldag den 20. September. Det var tungt for min Mor og mig; min Mor var saa meget yngre, og jeg var for ung til, at jeg rigtig havde kunnet drage Nytte af hans rige Erfaring, men vi havde i de første Aar meget stor Støtte af Farbror Jens Sand, der hjalp os med Raad og Daad, hvorfor vi blev ham stor Tak skyldig. Jeg tror nok, at Farbror Jens Sand blev betragtet som hele Slægtens Overhoved, saa længe han levede, og jeg holdt af ham som af min egen Far; det var et stort Savn for mig, da ogsaa han gik bort. Han havde en særlig Evne til at sætte Energi i Slægtens Ungdom og kunde vise dem den rette Vej, som han kendte af egen Erfaring.

Naar jeg nu maa slutte, maa det blive med Tak. Jeg og mine har den Lykke, at min Mor lever endnu — og lad os »give dem en Blomst, mens de lever«: det tror jeg, der er Velsignelse ved. — Og umuligt var det jo ikke, at vi kunde have noget at bede om Tilgivelse for.

»Viemarkgaard«, Stauning. *Chr. Sand.*

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

ANE CHRISTENSEN

Der har jeg Rod,
derfra min Verden gaar.

Smaa Glimt af Erindringer og Oplevelser fra vort Barndomshjem, Købmandsgaarden i Stauning. —

Hvad, der ligger dybest og har haft den største Betydning for en, er saa vanskeligt at tale og skrive om, — saadan er det i hvert Fald for mig. —

Jeg begynder ved Begyndelsen og lader vor gamle Ven, Sanglærer Nielsen, fortælle: „Jeg var med til din Fars og Mors Bryllup. Der var stor Fest for den første af de mange Døtre i Sand, da hun blev gift.

Din Mor saa statelig ud, din Far var altfor lille, bleg og tynd, hans Mor, Inger Marie, saa stolt ud, for hendes Søn blev gift med Storbondens Datter."

Jeg husker det endnu ordret. Sanglæreren var en interessant og god Fortæller.

Det var vel nok Meningen, at Far vilde have begyndt Købmandsforretning i Skjern, hvor han var født, og hvor han havde lært hos Købmand Hansen. — Men Mor var opvokset paa en ret stor Gaard med udstrakte Jorder og kunde ikke tænke sig at bo i et jordløst Hus, som hun udtrykte sig. Nej, grønne Marker, Korn og Hø, Friluftsliv med Mennesker og Dyr, helst mange, og Dagene fulde af nyttigt Arbejde, saadant passede det Mor bedst.

Far var jo ikke Landmand, men købte alligevel Gaard i Stauning, hvor der tillige var Købmandsforretning. Mor har fortalt mig, at alt forekom hende saa smaat i Begyndelsen.

Fars og Mors Livsgerning kom til at ligge her, mange gode Aar gik.

Kirkeklokkerne ringede Glæde mere end Sorg. Vi er opfyldte af Taknemlighed derover.

Eftersom Aarene gik, voksede Børneflokken, vi kunde have været 9 ialt. Nummer 7 — indtil nu den yngste i Rækken — en lille Pige, Marie, døde pludseligt af Hjernebetændelse, 1 Aar gammel.

Det var den første tunge Skygge, som lagde sig over vort

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Hjem. Et halvt Aar efter døde den næstyngste, Olaf Thorvald, 3 Aar gammel, atter et tungt Slag. Den tredieyngste, Marius, gik da til Mor og spurgte: „Er det nu mig til at dø næstefter?" Det var et logisk Spørgsmaal af et Barn, men Mor kunde jo ikke svare derpaa.

Ja, det blev Marius næstefter, men der gik 38 Aar. Det var en stor Sorg for os alle, da Marius døde af en Hjærtesygdom i Januar 1930, knap 44 Aar gammel.

Naar jeg mindes Far, er det uvilkaarligt ved sit Skrivebord; der var hans Arbejdsplads. Der var mange Ting, han syslede med ud over sine egne Skriverier, mange af Sognets Anliggender var lagt paa Fars Skuldre, og hvad, han gav sig af med, var altid i mønsterværdig Orden, jeg tror nok, Far nød megen Anseelse hjemme i Sognet. At han gjorde det hos sine Forretningsforbindelser, har Fabrikant Smith, Holstebro, fortalt mig. Et lille Træk beviser det: Vor yngste Broder, Thorvald, søgte som ung Mand en meget eftertragtet Stilling hos en af Fars Forretningsforbindelser gennem mange Aar. Paa den Konto fik han Stillingen, til Trods for at der var 127 Ansøgere. Far var den Gang syg og kunde ikke yde nogen som helst Støtte. Jeg haaber ikke, at Thorvald gjorde Fars gode Navn til Skamme.

Far var af faa Ord, stille i al sin Færd, retlinet som faa og altid behjælpsom, naar nogen kom i Trang og søgte hans Hjælp. Far dyrkede ikke saa meget Familielivet. Han syslede helst med sine egne Tanker og Ting, var passioneret Avislæser og holdt mange Blade efter Datiden. Var Far i Stuen sammen med os, gik han gerne op og ned ad Gulvet med sin kære hyggelige halvlange Pibe. Jeg fornemmer Røgen endnu, naar jeg tænker derpaa.

Mor var absolut Midtpunktet i vort Hjem, hun staar i sine Velmagtsdage saadan for mig: Rank og viliestærk og aldrig noget med at gaa paa Akkord; hun fordrede meget af sig selv og derfor ogsaa af andre, hvad vi fik at føle. Mor maa vist have haft en instinktmæssig Følelse af Parlamentarismens svage Sider, for hun foretrak selv at tage Styret over for os; det var klogt. Et bestemt Blik eller en let Hovedrysten, saa var vi sat paa Plads.

Men gennem alt det gik der en Understrøm af Kærlighed og Omsorgsfuldhed, som vi følte endnu stærkere end Mors bestemte Maade at være paa.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Vi havde Respekt for Mors sunde Sands og Omdømme og lyttede til, hvad hun sagde. Baandene imellem hende og os har hun forstaaet at knytte saa stærke, saa de aldrig brast. Da Mor døde højt op i Aarene, var det, som Livet blev fattigere.

Mor var i sit rette Element, naar hun havde Mennesker om sig; saadan var hun lige til sin sidste Stund, saa hjemme har der altid været aabne Døre; der kom mange, og ingen kom til Ulejlighed.

Jeg har læst mine Kusiners og Fætters Smaatræk og Beskrivelser fra deres Hjem, og jeg kan deraf forstaa, at den samme Aand og Linie gaar igennem i vort. Deres Mor, Marianne Sand, har sikkert været et stærkt Menneske, en Personlighed, som i sit Livs Virke satte sine dybe Spor.

I vort Hjem blev der ikke talt meget om det allerdybeste, men Fars og Mors Liv var præget af Alvor, dog ogsaa af Humor, en Undertone af Sandhed og Redelighed gik der igennem deres Færd som en uskreven Lov, der endnu staar ved Magt og lever.

Da Far og Mor følte, at deres Livsgerning var til Ende, flyttede de til Skjern og boede der de sidste Aar, efter at de havde afstaaet Gaarden til vor Bror, Marius, og solgt Forretningen til Brugsforening, som lige i disse Dage, November 1942, har holdt 25 Aars Jubilæum.

En stor Glæde for os var det, at Stauning Sogns Beboere inviterede vore Forældre til en Afskedsfest i Forsamlingshuset, hvor mange deltog, og hvortil ogsaa vi Børn blev inviteret. Mange Taler blev holdt og Lovord og Tak lød ved denne Lejlighed. Vi rejste fra Stauning et godt Minde rigere denne Dag.

Far levede ikke mange Aar i Skjern. Han maatte igennem en lang og svær Sygdom, saa Døden kom som en god Ven. Far blev begravet paa Stauning Kirkegaard den 26. November 1923, hvor hans nære Ven gennem mange Aar, Pastor Sandvad talte stærkt personligt. Mor levede mange Aar efter. Da hun fyldte 80 Aar, blev der skrevet en Sang, som sluttede saa smukt med dette Ønske: „Naar en Gang der kommer fra oven Rejsebud, at hendes Lys maa brænde i Stagen stille ud". Dette gode Ønske blev opfyldt. 85 Aar gammel gled Mor let og smertefrit ind i Døden efter et Døgns Sygdom. Mors og Thoras gode Venner, Pastor Vald. Nielsen og Frue, Vemmmelev, tidligere Skjern, kom paa Thoras Ønske og Opfordring tilrejsende, og Pastor Nielsen

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

talte smukt ved Mors Baare i Stauning Kirke den 22. Maj 1939.

Ved Bedstemor, Mariane Sands, Jordefærd for ca. 50 Aar siden talte Pastor Vilh. Gregersen, og han indledede sin Tale med disse Ord: „Egetræerne forsvinder af vore Skove, Egetømmeret af vore Huse, her er falden en gammel Egestamme". Disse Ord mindedes jeg, da Mors Kiste blev sænket i Graven. Jeg syntes, det passede ogsaa paa hende.

Kun i Minderne oplever man det fuldkomne i Livet, læste jeg engang, og det er vist rigtigt, da lyser det gode frem og faar Poesiens Skær over sig. Ikke en, men mange forskellige Ting og Oplevelser føjer sig sammen til et Hele, naar man kalder Minderne frem fra den Tid.

Stauning Enge med sine Bække og Aaløb, og hvad dertil knytter sig, mindes jeg altid levende, naar jeg paa min Vej møder denne Duft af Enghø. Der er intet som Duften af et eller andet, der saaledes gemmer Minder i sig.

Ringkøbing Fjord, vor Barndomsfjord, vor Lege og Tumleplads, saavel Sommer som Vinter er et Kapitel for sig og gemmer en hel Verden af Oplevelser. Her var en saa alsidig og righoldig Vegetation med et vrimlende Fiske og Fugleliv, som ikke fandtes Mage til viden om. Den Gang laa Fjorden som en stor Indsø, siden har Menneskehænder grebet ind, og Naturen og Livet der har desværre forandret sig, men vi har i vor Tid derinde indsuget al denne Mangfoldighed af broget Liv og Skønhed.

Hvem glemmer vel nogensinde Svanerne som utallige hvide Prikker paa det mørkeblaa Vand, naar de laa derinde og sang den ejendommeligste Sang hele Toneskalaen igennem fra den dybeste Bas til den højeste Diskant? Fremmede, der kom til Egnen, stod meget undrende der overfor.

Jeg har ikke hørt Svanerne synge siden da, men denne Sang forstummer aldrig i ens Erindring. Hvor ser man en Guldrand om en Vintersky som der, naar Solen en kølig Efteraarsaften staar lavt bag mørke Skyer over Fjorden for at forsvinde bag de fjerne Klitrækker?

Derinde traf man Venner, som man aldrig glemte. —

Ingrid Christensen,
Højskolehjemmet, Esbjerg.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

KAREN MARIE SAND

Af den store Børneflok i Sand i Stauning var Mor, Karen Marie Sand, den tredieældste, og Far, Mads Holm, fra Møllegaarden i Stauning var den næstældste af tre Søskende.

Far og Mor gik samtidig til Konfirmationsforberedelse. Om deres Ungdomstid har Vennen Niels Alkjærsig skrevet følgende:

Vort Land er omgærdet i Øst og Vest
af Havets Bælte — der blaat sig slynger,
dog huer de Bølger mit Øje bedst,
som sig paa Fjorden i Stauning gynger.
Naar Vinden bruser,
og Møllen suser,
og gamle Minder hver Vraa da huser
fra Ungdomstid.

Her laa der et Hjem paa den flade Jord,
som vidt sit Lys over Mark mon sende.
Der Ungdommens gladeste Fylkning bor,
af Døtre seks og af Sønner tvende.
En Børneskare
med Øjne klare
en Ungdomsflok af de kække, rare,
vi trænger til.

Og Møllen, der gik paa sin vante Gang,
i Vindstille kun var den ilde faren.
Og „Møllerens Drenge", som om den sprang,
de nynned': Sig mig, lille Karen,
hvad nu du mener,
vi os forener
og lever sammen i Fryd og Gammen,
hvis du da vil.

Den 28. Marts 1889 blev Far og Mor viet i Stauning Kirke af Pastor Vilhelm Gregersen, og sagde nu deres Fødesogn Far-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

vel, idet de bosatte sig paa Holmsland, hvor de havde købt Chr. Iversens Gaard. Her levede de i et lykkeligt Ægteskab i 32 Aar.

Der var tre Ting, som særlig prægede vort Barndomshjem. Arbejdsomhed, Sparsommelighed og Gudsfrygt.

Baade Far og Mor var umaadelig flittige Mennesker. Det passer godt, hvad der blev skrevet i en Sang til deres Sølvbryllup: „Med Mod i Sindet, med Glød paa Kinden, med Arbejd ude og Arbejd inde saa tog de fat." De drev deres Gaard med mindst mulig Hjælp, og vi — deres Børn — maatte hjælpe til, saa snart vi kunde. Selv gik de i Spidsen med aldrig trættet Energi, men mest har det jo nok slidt paa Mor. Hun var travlt optaget af Husets Gerning, der strakte sig fra Stuer til Køkken, Bryggers og Kælder. Alt det, som nu er lagt over paa Fagfolk uden for Hjemmet som Bagning, Brygning, Slagtning og Farvning, laa paa Mors Skuldre. Dertil kom en Børneflok paa seks (den yngste — Edvard — døde et halvt Aar gammel) med alle de tusind Krav til en Mors Hjerte og aldrig hvilende Omhu.

Af Hjemmets Arbejder var Slagtning sværest for Mor. Hun aflivede selv Dyrene med Undtagelse af Svinene, og da hun var meget følsom, pinte det hende hver Gang, hun skulde have fat i Kniven; men hun tænkte aldrig paa at gøre Oprør mod den Skik. Det havde været hendes Mors Arbejde og var nu ganske selvfølgelig hendes. Vi har nok senere syntes, hun skulde have været fritaget for det Hverv; men dengang fandt vi det i sin Orden.

Vore Forældres Flid var forenet med stor Sparsommelighed. Det har vel været nødvendigt i Begyndelsen, og senere, da Gælden var betalt, og Tiderne blev bedre, ændrede de ikke deres Livsførelse. Denne udprægede Sparsommelighed var dog ikke Gerrighed, men — navnlig for Mors Vedkommende — en Angst for at rutte med Guds Gaver. Nøjsomhed var blevet hende indprentet i hendes Barndomshjem, og Respekt for Brødet — ogsaa for Smulerne — lærte hun sine Børn. Far og Mor var meget godgørende, og ingen Smaakaarsfolk er gaaet forgæves til dem om Hjælp og Støtte, for, som de sagde, det, som man giver af et godt Hjerte, faar man ti Fold igen. De glemte aldrig, at uden Guds Velsignelse vilde deres Arbejde være forgæves.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Paa Fars og Mors Sølvbryllupsdag den 28. Marts 1914, som fejredes i Hjemmet, hvor Familie, Venner og Naboer var til Stede, holdt Far en Tale, hvori han bl. a. takkede Mor for, hvad hun havde været for Hjemmet i aandelig Henseende. Ja, Mor var en dybt religiøs Natur. Hun var en ydmyg Kristen, der altid følte egen Ringhed meget stærkt, og nogen Frimodighed i Troen fik hun vist aldrig. Hun havde ofte store Anfægtelser. Altid var hun bekymret, naar vi skulde til Bal, og talte ofte med os om, at hun var bange for, at det var forkert.

Hændte det en enkelt Gang, at vi i en vanskelig Høst maatte køre lidt Korn ind paa en Søndag, gav det hende ogsaa meget at tænke paa. Dertil kom, at hun syntes, hun var den ringeste af alle. Hun var i Ydmyghed at ligne ved Tolderen, der i Modsætning til Farisæeren intet godt kunde finde paa at sige om sig selv, men nøjedes med at sukke: „Gud, vær mig arme Synder naadig." For os staar det, som om Ordene: „Vel, du gode og tro Tjener, du har været tro over lidet, jeg vil sætte dig over meget, gaa ind til din Herres Glæde", passer paa hende.

Mor var overordentlig pligtopfyldende. Hun brugte Ordet trofast i en Betydning, som vist ikke er helt almindelig. Hun sagde altid: „Har du nu gjort det trofast?" Det er et smukt Udtryk, som siger mere end andre gængse Ord. Selv gjorde hun alt trofast fra de mindste Ting til de største. Hun var det mest samvittighedsfulde Menneske, vi har kendt.

Far var ogsaa en Kristen; maaske er det rigtigere at sige, at han blev det under Mors Paavirkning, saaledes som han selv antydede det paa deres Højtidsdag; men han var mere ligevægtig og havde næppe de store Anfægtelser som Mor, i alt Fald mærkede vi ikke noget dertil, da han var en mere tillukket Natur.

Far og Mor var egentlig ret forskellige. Mor var en aaben Natur med Trang til at meddele sig til andre. Alt, hvad der bevægede sig i hendes Sind, fik vi Indblik i, hvad enten det var Sorg eller Glæde, Bekymring eller Anfægtelser. Til Gengæld havde hun vor fulde Fortrolighed, og hun var trods daarligt Helbred ret livlig i det daglige i Modsætning til Far, der var mere faamælt.

Et enkelt Træk, der viser, hvor forskellige de var ogsaa paa andre Omraader, skal her nævnes: Mor maatte en Sommer tage

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

en Maaneds Ophold paa Kuranstalt i Silkeborg. Da hun kom hjem og kørte ind i Gaarden, saa hun straks nogle Halmstraa ligge ved Indgangsdøren. „De laa der saamænd ogsaa, da jeg tog hjemmefra," sagde hun, hvortil Far paa sine lune Maade svarede: „Ja, mig har de nu ikke generet."

Vi havde uhyre stor Respekt for Far — helt op i den voksne Alder; men Far holdt meget af Børn, og os kunde han tumle med i munter Leg, ligesom han ofte sang for os, da vi var mindre.

Baade Far og Mor kunde ofre sig helt for os, men Søndag Eftermiddag vilde de have deres Kaffe sammen i Fred og Ro. Vi blev da henvist til Folkestuen, mens de drak Kaffe i Dagligstuen, og der var ingen, der vovede at forstyrre Idyllen. Saadanne hyggelige Stunder havde de ikke saa sjældent. Kort Tid efter Mors Død, sagde Far til os: „Dette Hus har rummet megen Lykke", og vi følte, han talte sandt.

Far og Mor var Hjemmemennesker. Mor havde megen Skønhedssans og forstod med smaa Midler at skabe et hyggeligt Hjem. Ofte samledes hele Familien med Tjenestefolkene omkring Lampen de lange Vinteraftener. Far læste da højt, enten af en Bog eller en interessant Artikel i Dagens Avis, om Søndagen altid en Prædiken, mens Mor strikkede. Far var levende interesseret i Tidens Spørgsmaal, han havle læst en Del, og da han havde gode Skolekundskaber, fik han flere offentlige Bestillinger, han var saaledes Sogneraadsformand i flere Aar.

Mor havde i længere Tid haft et daarligt Helbred, og i 1921 blev hun underkastet en Operation for Kræft paa Sct. Josefs Hospital i København, hvor hun døde den 2. Marts samme Aar. Hun blev begravet paa Gl. Sogns Kirkegaard den 10. Marts. Far savnede hende meget, og skønt han havde fem voksne Børn, som han elskede højt, kunde vi dog ikke erstatte ham Savnet af Mor. Han havde altid haft et godt Helbred; men efter Mors Død følte han sig træt, og den 30. September 1921 døde han pludseligt uden forudgaaende Sygdom. Han gik rask i Seng, faldt straks i Søvn og vaagnede ikke mere.

Trofaste mod hinanden havde de været i Livet og delt godt og ondt, nu fik de Lov at følges ad i Døden, og skønt det var et haardt Slag for os at miste baade Far og Mor i Løbet af 7 Maaneder, forstaar vi dog nu, at det var det bedste saaledes.

Vi takker for et godt Barndomshjem. Far og Mor staar for os

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

som lysende Eksempler, ikke saa meget ved det, de sagde, som ved det, de var.

Vi vil altid holde deres Minde i Ære.

Mariane og Mathilde Holm,
Hortensiavej 16, København.

JENSINE SAND

I Lighed med mine Slægtninge vil jeg gerne give mit Bidrag til den „Sandske Slægtsbog", kun er jeg ikke i Stand dertil i saa rigt Maal, som jeg gerne vilde. Min Moder døde umiddelbart efter min Fødsel, ja, hun naaede næppe at blive helt rask, før en Blodprop gjorde Ende paa hendes Liv, men den Tid, hun fik Lov til at virke i Hjemmet i Grønnegade, naaede hun at skabe min Fader en lykkelig og fredfyldt Tid, en Opgave, som slet ikke var saa let, naar man tænker paa, at min Moder maatte være Stedmoder til fire voksne Bør af min Faders første Ægteskab. Men alt formede sig roligt og fredeligt, og mine Halvsøskende holdt umaadelig meget af hende, og saavel de, som vore mange Arbejdsfolk respekterede hendes fromme og hjertensgode Sindelag. Min Fader forstod at værdsætte alle hendes gode Egenskaber og savnede min Moder, saa længe han levede og holdt hendes Minde højt i Hævd og Ære. Min Moder efterlod kun gode og stærke Minder, herom vidner alle de Vidnesbyrd, jeg i de senere Aar modtog fra Familie og vore gamle Venner og Arbejdsfolk. Mit Hjem stod aaben for Familien, baade unge og gamle, og Moder forstod at skabe hyggelige og fornøjelige Rammer om Sammenkomster og Selskaber.

Min Fader levede kun nogle faa Aar efter min Moders Død, jeg kan kun dunkelt erindre Træk og Ting fra den Tid.

Mit Hjem var smukt og hyggeligt, og de Ting og det Præg, min Moder havde efterladt, blev pietetsfuldt holdt i Ære, saalænge Hjemmet bestod.

Efter min Faders Død i 1906 kom jeg i min Halvbroder, Christian Kjeldsens, og hans Hustru, Marie Kjeldsens, Hjem og oplevede her en lys og lykkelig Barndom og Ungdom. Jeg var

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

omgivet af deres oprigtige Kærlighed, takket være disse to elskelige og retlinede Menneskers Omsorg. Her fik jeg et Barndomshjem, som jeg aldrig vil kunne glemme, og som jeg altid vil mindes med den dybeste Taknemlighed.

Sigurd Kjeldsen.
„Solgaarden", Kolding 1943.

OLINE SAND

Den 14. Januar 1891 skrev Mariane Sand i et Brev til sin Datter, Anna Marie, i Rudkøbing: „..... Oline har vi ikke set siden Juledag, da rejste hun til Rindom og har ikke været hjemme siden. Det var vel en Overraskelse med hendes Forlovelse, jeg vidste det ikke før kort iforvejen, men jeg kan ikke sige andet, end jeg er ret godt fornøjet dermed, og jeg vil ønske og bede vor Herre om hans rige Velsignelse maa blive dem til Deel, saa de maa have et lykkeligt Ægteskab, og jeg tror nok, at de har taget vor Herre med, for uden ham kan vi slet intet gjøre ....."

Det var til min Mor, dette Brev blev skrevet. Mor og Oline var Tvillingsøstre og som Følge deraf stærkt knyttet til hinanden baade under Opvæksten i Barndomshjemmet og senere hen i Livet, selv om Forholdene førte med sig, at de fik deres Hjem bogstavelig talt i hver sin Ende af Landet, Mor i Rudkøbing og Moster i Rindom ved Ringkøbing.

Mor og Moster var kun 7 Aar gamle, da deres Far døde, og altsaa for smaa til rigtig at forstaa, hvor haardt et Slag det var for deres Mor og for hele Hjemmet. I et Brev, som Moster skrev til mig 29. Januar 1933 — kort Tid efter hendes Mands Død og lige efter min Fars Død — omtaler hun den Længsel, hun til Tider kunde faa efter baade den ene og den anden af de forudgangne og skriver bl. a.: „....om det saa var efter min egen Far, som jeg ikke tydelig husker, men det kan jeg huske, at da Mor og jeg skulde i Skole, vi var lige begyndt, om Morgenen efter den Nat, Far var blevet syg, og vi skulde ind og sige Farvel til ham, og han sagde: „Gaa saa lille Børn,

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

i Guds Navn.« Jeg syntes, det var lidt højtideligt, vi forstod ikke, at Døden sad paa Sengekanten. Da vi kom hjem igen, var han død . . . . . ."

Maaske netop fordi Mor gennem sit Ægteskab var kommet til at bo saa langt fra sin Hjemegn, fortalte hun os saa meget om Barndomshjemmet i Stauning og om sin Søskendflok, og det blev da ganske naturligt ofte Moster Line, vi hørte om.

Jeg husker i Særdeleshed et enkelt Minde fra sin Barndom, som Mor fortalte os engang: Da Line var en halv Snes Aar gammel, vaagnede hun en Efteraarsnat og hørte, at det var et frygteligt Vejr med Storm og Regn, og da hun saa kom i Tanke om, at der et Sted paa en af Markerne gik nogle Faar, der ikke kunde komme i Læ for Vejret, kunde hun ikke holde ud at ligge i sin varme Seng og tænke paa det, men stod op, klædte sig paa og tog af Sted for at bjerge Faarene hjem. Det lykkedes hende ogsaa, men hun var selv ikke saa lidt mere forkommen end Faarene, da hun naaede hjem med dem.

Den Omsorgsfuldhed, som dette lille Træk vidner om, prægede Moster Line gennem hele hendes Liv og Virke.

I November 1891 flyttede Oline Sand ind paa Brogaard som Iver Harpøths Hustru. Hun var da 28 Aar gammel.

Brogaard var ligesom hendes Barndomshjem en udpræget Slægtsgaard, idet Iver Harpøth havde overtaget den efter sin i 1886 afdøde Fader, Peder Harpøth, der igen havde den efter sin Fader, Jens Tang Harpøth, der i Aaret 1831 fik den overdraget af sin Fader, den i Aaret 1852 i Ringkøbing afdøde Storkøbmand Søren Harpøth.

Det var en smuk, gammel Gaard, præget af at være bygget af Mennesker, der ikke udelukkende havde tjent deres Penge ved haardt Arbejde med Jorden. Stuehuset var stort og ret herskabeligt indrettet med rummelige Værelser og smukke Bjælkelofter, Haven efter vestjydske Forhold stor og anlagt med Plæner og gamle Træer.

Line Harpøth havde som alle „Pigerne fra Sand" Sans for med smaa Midler at skabe Hygge omkring sig, og hun blev ikke alene Iver Harpøth en god Kone, men ogsaa en ualmindelig dygtig Husmoder og en udmærket Værtinde over for den store Vennekreds fra Land og By, der i Aarenes Løb samledes i det gæstfri Hjem.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Iver Harpøth var en udpræget Storbondetype, og selv om han i Sprog og daglig Levevis ikke adskilte sig fra andre vestjyske Bønder, var der dog noget aristokratisk saavel over hans Ydre som over hans hele Fremtræden. Han var lidt indesluttet og stille af Natur, holdt meget af at læse og var levende interesseret i Politik, maatte vel nærmest betegnes som stokkonservativ. Han var ikke en Mand af store Ord, men hans Ord havde Vægt, og han var en alvorligt tænkende Mand.

Ligesaa sindig, rolig og sindsligevægtig Onkel Iver var, lige saa hurtig og rask i Ord og Handling var Moster Line, altid paa Færde ude og inde. Hun kunde maaske til Tider virke lidt fortravlet og rastløs, men der var jo ogsaa meget at varetage paa den ret store Gaard, hvor Pigen i travle Perioder ofte maatte være med i Arbejdet ude. Moster var en meget from Kvinde, og jeg ved, at hun og Onkel Iver havde deres stille Andagtsstunder, hvor de hentede Kraft og Styrke fra den evige Kilde til at leve ret og gøre ret.

Desværre kom der ingen Børn i Iver og Line Harpøths Ægteskab, og dette var vel nok baade en Skuffelse og en Sorg for dem, selv om de ikke udtalte sig saa meget derom.

Saa meget mere kom de til at betyde for deres Søskendebørn til begge Sider.

Hver Sommer, naar Skoleferien begyndte, pakkedes der en stor Kurvekuffert hos Lærer Rinders i Rudkøbing, og med den drog saa hele Familien til Brogaard.

Det er underligt nok, men selv om vi kom fra det smukke og smilende Langeland, saa fik vi vist allesammen en vis Følelse af at være hjemme, naar vi efter den iøvrigt lange og trættende Rejse ved Esbjerg drejede nordpaa og saa de første vestjyske Gaarde med de vindblæste Haver dukke frem.

Og naar vi saa havde passeret Skjern og efterhaanden havde lagt baade Dejbjerg, Lem og Velling bag os, var vi ved at briste af Utaalmodighed efter at komme af Toget og hjem til Moster og Onkel paa Brogaard, hvor vi har hentet saa mange lyse Barndomsminder.

Der var umaadelig hyggeligt paa det gamle Brogaard ligefra Folkestuen og det stenlagte Bryggers til det mindste Gæsteværelse i den anden Ende af Huset. Og der var en egen Lugt i Moster Lines Køkken — af Spegepølse, Tørverøg og hjemme-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

bagt Brød. — Da jeg selv som gift kom til at leve paa en Gaard, kan jeg endnu huske den Fornemmelse, der gik igennem mig, da jeg en Dag kom ud i mit Køkken og mærkede, at nu lugtede der ligesom i Køkkenet paa Brogaard.

Vi var altid mange Sommergæster, baade voksne og Børn, og der var meget for Moster at gøre, selv om vi selvfølgelig hjalp til, hvor vi kunde. Mor var Moster en god Støtte inde, mens vi Børn var mere interesserede i at gøre os nyttige ude.

Moster var meget tidlig paa Færde om Morgenen, saa naar vi kom op, var der rent og skinnende over det hele, og saa tog vi os allesammen god Tid til Morgenbordet med den frisklavede Kaffe og det gode hjemmebagte Brød.

Det hændte, at Moster kom op og vækkede os, og at hun saa havde en Spaankurv med, hvori der laa et helt Hold nyudrugede Kyllinger, som vi skulde have at se. Moster elskede Dyr. Hun skrev i et Brev til min Mor i Juni 1911 efter et Besøg paa Langeland: „.... Herhjemme stod det meget godt til. Der var kommen 18 smaa Grise, hvor var de søde, jeg elsker Dyr fra den mindste til den største, og hvor var Trofast glad, da vi kom hjem. Bare I nu kunde have tittet indenfor engang imellem, for nu har jeg bagt en hel Del og brygget og gjort rent ....", og længere henne i Brevet skriver hun: „.... jeg længtes lidt, da jeg tog fra Langeland, men nu er det forsvunden. Jeg er egentlig ikke af dem, der hænger med Næbbet, Gud har jo været saa god og kærlig mod os allesammen, saa jeg synes, vi har Lov til at takke, og for alt det store i Naturen bør man glæde sig hver Dag ...."

Ja, der var dejligt paa Brogaard. Jeg husker ogsaa Aftenerne, naar vi Børn var kommet i Seng og vi gennem alle de aabne Døre, der laa lige ud for hinanden gennem hele Huset, kunde se helt ned til Onkels Stue, hvor alle de voksne sad og fik sig en hyggelig Passiar. Onkel Iver sad altid i det ene Hjørne af Sofaen under Vinduet i den for ham karakteristiske Stilling med den ene Fod sat op i Sofaen og Hænderne foldet over Anklen.

En staaende Regel var det, at vi en Søndag i Ferien tog med Toget til Lem og derfra besøgte Morbror Jens Sand og Tante Kathrine i Stauning. Da var Moster og Onkel altid med, af og til ogsaa Moster Marie og Onkel Lehn fra Ringkøbing, og

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

hvor var det saa morsomt, naar en Del af Søskendeflokken saaledes var samlede i Barndomshjemmet, for Minderne vældede jo frem, og det lød bestandig: „Kan du huske?"

Ja, for os Langelændere vil det gamle Brogaard altid staa som „Sommerferiens Land", og det var derfor med stor Vemod, vi modtog Meddelelsen om, at Stuehuset var brændt ned den 1. Novb. 1920. En Gnist fra et forbikørende Mergeltog havde antændt Straataget, og i Løbet af forbløffende kort Tid var den dejlige gamle Stuelænge lagt i Aske sammen med en Del af det gamle Indbo.

Dette var en stor Sorg for Moster og Onkel, der saaledes i Løbet af et Par Timer stod uden Tag over Hovedet, men da den nærliggende Lystgaard „Kongshøj" paa det Tidspunkt ejedes af Mosters Søstersøn Alfred Christensen, der havde en Købmandsgaard i Holstebro, tilbød han dem at flytte til „Kongshøj", indtil et nyt Stuehus var blevet bygget.

Jeg tror nok, at Moster og Onkel paa det Tidspunkt tænkte lidt paa at sælge Gaarden, men da det kom til Stykket, kunde de alligevel ikke overvinde sig til det, og de tog derfor fat paa at faa genopbygget Stuehuset. Ved den Lejlighed viste Iver Harpøth sig som den Storbonde og det pietetsfulde Menneske, han var. Stuehuset skulde genopstaa saa vidt muligt i sin gamle Form — i hvert Fald hvad Stuernes Beliggenhed angik — men udstyret med alle moderne Bekvemmeligheder, saa det kunde blive en værdig Afløser af det smukke Stuehus, som hans Oldefar havde opført i 1829.

I det nye Stuehus var der en meget smuk Forstue eller rettere en Hall, hvorfra en Trappe førte op til Gæsteværelserne ovenpaa. I denne Forstue, der af Malermester L. Noe fra Ringkøbing blev meget smukt dekoreret i de gamle Kalkmalerifarver, var der over Indgangsdøren følgende Inskription:

Det af Købmand Søren Harpøth, Ringkøbing,
Anno 1829
opførte Stuehus nedbrændte 1. November ved Middagstid 1920.

Dette Hus er atter genopført i 1921 af hans Sønnesøns Søn og dennes Hustru.

Herre, lad Sandheden raade herinde.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Aarstallet 1829 i Inskriptionen bestod af de gamle Jerntal, der havde været anbragt paa Gavlen af det gamle Stuehus, og som man havde fundet i Asken efter Branden.

Inskriptionen bærer gennem hele sin Form Vidne om Mosters og Onkels fine og beskedne Tankegang ved deres Betegnelse af sig selv blot som Søren Harpøths Sønnesøns Søn og dennes Hustru.

Det varede ikke længe, før det nye Stuehus var præget af den samme Hygge og Hjemlighed, som havde hersket i det gamle, og Moster og Onkel fik nu en Række rolige og gode Aar. Moster gennemgik ganske vist — da hun var over 60 Aar — en ret alvorlig Operation paa Diakonissestiftelsen i København, men kom godt over det.

Onkel Iver havde egentlig aldrig haft noget stærkt Helbred. Der var tit Vanskeligheder med hans Mave, og haardt Arbejde taalte han ikke saa godt. I travle Perioder blev han ofte træt og nervøs og maatte tage sig en Hvil flere Gange om Dagen. Da han kom op i Tredserne, tog Trætheden til, og han var sikkert mere afkræftet, end han selv vilde være ved, for han holdt ikke af at indrømme, at han var syg. Selv om Moster bad ham saa mindeligt om at søge Læge, slog han det hen, ligesom han heller ikke holdt af at træffe nogen Bestemmelse eller ytre noget Ønske om, hvad der skulde blive af Brogaard efter deres Død. Moster sagde engang til ham, at naar han nødig vilde drøfte Brogaards Skæbne, saa maatte han love hende, at det i hvert Fald ikke blev hende, der engang kom til at sidde alene.

Ikke desmindre blev Onkel den af dem, der døde først. I 1932 blev han stadig svagere og svagere, og det viste sig, at han led af en fremskreden Kræft i Blæren. I December 1932 døde han, 70 Aar gammel.

Der kom nu en streng Tid for Moster, der ikke alene følte Savnet af Onkel stærkt, men ogsaa trykkedes af Ansvaret for Driften af Gaarden og Administrationen af Formuen. Hun havde dog en udmærket Støtte og Raadgver i sin føromtalte Søstersøn Alfred, der netop paa det Tidspunkt havde afhændet sin Forretning og ikke havde købt paany. Han hjalp hende ikke alene med Ordningen af de rent praktiske Ting, men flyttede over hos hende og mildnede derved ogsaa den Ensom-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

hedsfølelse, der ellers vilde have knuget et saa varmhjertet Menneske som Moster. Ogsaa hendes yngste Broder Jens ydede hende en god og trofast Hjælp, og da hun ikke turde binde an med selv at forestaa eller have noget at gøre med den daglige Drift af Gaarden, blev Jorden forpagtet ud.

Det varede ikke længe efter Onkels Død, før Moster faldt kendeligt af, og det blev tydeligt for enhver, at ogsaa hun var et dødsmærket Menneske.

I Sommeren 1934 besøgte min Mand og jeg for sidste Gang Moster paa Brogaard, og hun var da i Virkeligheden saa afkræftet, at kun hendes Viljekraft holdt hende oven Senge. Alfred var meget kærlig og omsorgsfuld mod hende, saa jeg tror virkelig, at Moster i sin sidste Tid følte det som at have en Søn omkring sig.

Det gik nu hurtigt ned ad Bakke med Moster, og i Oktober 1934 døde hun.

I de sidste Dage var hun til Stadighed omgivet af 3 Nevøer, nemlig Alfred Christensen, Carl Johan Lehn og Aksel Harpøth, der skiftevis eller samlet vaagede over hende.

Dagen før sin Død havde hun efter sit eget Ønske været til Alters. Det var en ung Præst, der ikke kendte Moster, som skulde forrette Handlingen, og da han saa, hvor syg og afkræftet hun var, var han mest tilbøjelig til at opgive det, men bagefter sagde han, at det havde været en Oplevelse for ham at se, med hvilken Ydmyghed og Fromhed Moster modtog den hellige Nadver.

Ved Mosters Begravelse samledes næsten hele Slægten paa begge Sider, og meget betegnende var det at se bogstavelig talt alle Nevøer og Niecer samlet omkring Mosters Baare, der stod i et Væld af Blomster i det Hjem, som hun og Iver Harpøth med hver sin rige Personlighed havde gjort til et Sted, hvor man gerne kom og altid følte sig velkommen.

Det blev ikke forundt Iver og Line Harpøth at fortsætte Slægten, men endnu i mange Aar vil Mindet om dem og om det Hjem, de skabte, leve i Slægten.

Møllegaarden, Hjortespring pr. Herlev, Sjælland.

Signe Horsens,
f. Rinder.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

ANNA MARIE SAND

Min Mor, Anna Marie Sand, fødtes i Sand i Stauning den 9. Februar 1863.

Mormor blev tidlig Enke, og hun sad da alene tilbage med 8 Børn, hvoraf de 7 var ukonfirmerede. Mor var dengang ca. 7 Aar. Mormor drev selv sin Gaard med stor Dygtighed, og Børnene maatte tidligt være med i Arbejdet baade ude og inde.

Opdragelsen var streng, og de to Ting, Gudsfrygt og Nøjsomhed, var de to vigtigste Faktorer i Hjemmet, og det kom ogsaa til at præge Mors Natur og derigennem mit Barndomshjem, dog paa en lysere og mildere Maade.

Mor var kun borte fra sit Barndomshjem et halvt Aar for at lære Husholdning paa en stor Gaard paa Odderegnen; ellers levede hun hele sin Tid i Hjemmet, indtil hun som nygift fik sit eget Hjem i Rudkøbing.

Det var en meget stor Overgang for Mor at komme fra det barske Vestjylland til Langeland, hvor Naturen, Menneskene og Sproget var saa vidt forskelligt fra det, som hun var vant til. Hun levede sig dog hurtigt ind i det hele, ja, selv Sproget, som efterhaanden blev meget lidt præget af det jyske. Far derimod bevarede en stærk jysk Akcent lige til sin Død.

I Efteraaret 1885 blev Mor forlovet med min Far, Mads Kristian Sørensen Rinder, som dengang var Lærer ved Albecks Skole i Aarhus. Stillingen her var ikke saa god, at de turde gifte sig derpaa. Far søgte derfor bort og fik Sommeren 1886 Stillingen som Lærer ved Rudkøbing kommunale Skole, og den 15. Oktober samme Aar blev de gift.

Deres første Hjem fik de paa Reberbanen, hvor jeg blev født den 10. August 1887, men kort Tid derefter købte Far et Hus i Ahlefeldtsgade, hvor de boede, indtil Hjemmet ved Mors Død i 1927 opløstes.

I Juli 1889 fik mine Forældre en lille Dreng, der straks blev hjemmedøbt, da han var meget svag ved Fødselen. Han fik Navnet Christen Sand Rinder og blev kun et Døgn gammel. Det var en Skuffelse, at der senere ingen Søn kom, men to Døtre igen, nemlig Margrethe 1891 og Signe 1894.

Vi tre Pigebørn voksede nu op i Hjemmet i Ahlefeldtsgade, og vi havde en lys og lykkelig Barndom.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Mor var meget dygtig og sparsommelig, og vi Børn fik tidlig vore smaa Pligter at passe i Hjemmet; især maatte jeg som den ældste holde for. Dengang syntes jeg jo nok, at det var lidt for smaat med Frihed til Leg, for Skole, Lektier og Musik skulde ogsaa passes. Mor lod os ogsaa lave smaa Haandarbejder, som blev gjort morsomme og interessante ved for Eks. at vinde en 10 Øre ind i Garnnøglet, eller vi tjente een Øre for hver Klud, vi kantede med kulørte Knaphulssting, naar Mor syede Kludetæpper. Disse Penge kom i Sparegrisen, som blev slagtet til Jul, og hvor var det saa spændende at se, hvor meget der saa var at købe Julegaver for.

Det var i Petroleumslampernes Tid, og hver Aften, før Lampen tændtes, holdt vi Mørkning. Hvor var det hyggeligt. Ingen kunde fortælle Eventyr som Far, og bagefter sang Mor en Sang. Jeg husker især „Skolelærerens Farvel", „Jeg saa ham som Barn" og „Jeg har baaret Lærkens Vinge".

Far og Mor var hver for sig udprægede Personligheder, begge Følelsesmennesker. Mor rolig, lidt alvorlig, hvorimod Far var impulsiv, udpræget Selskabsmenneske, god Taler og Oplæser. At gaa Tur med Far vilde nærmest sige „at staa stille", for Far skulde helst tale lidt med alle, han mødte paa sin Vej. Som Lærer var Far strengt retfærdig, men dette fandt ikke altid den rette Forstaaelse hos Børn og Forældre i Skoletiden, men senere hen modtog Far mange Breve fra saadanne Elever, som takkede ham for, hvad han havde været for dem i deres Skoletid, og for den Ballast for Livet, han havde givet dem. Far var en fremragende Pædagog, og det fik han megen Paaskønnelse for fra sine højere Foresatte, hvad der glædede ham meget. Sine „Drenge", som Far kaldte sine Elever, fulgte han med rørende Trofasthed, selv om de kom langt bort fra deres Barndomsby, og de kunde ogsaa finde om til Huset i Ahlefeldtsgade for at hilse paa Far, naar de kom hjem, selv om de var blevet ældre, graanende Mænd.

Mors Liv var mere i det skjulte, men ikke derfor ringere. Mange kom til Mor og fik Hjælp og Opmuntring, enten sjælelig eller legemlig. Dengang var der ikke offentlig Forsorg i samme Omfang som nu, saa det var mange Pakker Tøj og megen god Mad, Mor sendte ud til syge, gamle og fattige, ligesom hun altid havde Tid til at hjælpe og opmuntre, naar et træt og forknyt Menneske kom til hende. Jeg husker Mors Begravelsesdag. Vi

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Børn og nærmeste Familie var kommet tidlig til Kirken, og saa kom een af disse, som vi vidste, Mor havde været en Del for. Hun gik op og stod lidt ganske stille ved Mors Kiste. Efter Begravelsen sagde hun til os: „Jeg havde saa meget at sige Fru Rinder Tak for, saa jeg maatte op til hende endnu engang".

Vort Hjem var meget gæstfrit. Vore Forældre havde mange Venner baade i By og paa Land, og de var hvert Aar til flere store Gilder. Bl. a. husker jeg en aarligt tilbagevendende Fest, som kaldtes Kanebal. Det var kun for de ældre, d. v. s. Ægtepar. Om Eftermiddagen kørte alle, der havde Kane, til en Købmandsgaard i Byen, hvor alle Deltagerne samledes, og saa drog det lange Tog med klingende Bjælder ud paa Landet, hvor der blev drukket Kaffe i en eller anden Kro. Om Aftenen var der saa Spisning og Bal paa Hotellet inde i Byen.

Om Sommeren var vi Børn ofte paa dejlige Køreture til Tranekær, Stengaard eller andre smukke Steder. Vi havde Madkurve med og Kaffe, som holdt sig godt varm i store Lerdunke. Køreturen hjem sent om Aftenen var meget stemningsfuld. Da blev der sunget hele Vejen, alle de smukke Fædrelandsange og Skønsange. Dengang blev der i det hele taget sunget meget, naar Folk kom sammen.

Om Vinteren var det den hyggelige Aftenselskabelighed. Det var i Pibernes og Romtoddyernes Tid, og der blev spillet l'hombre, Whist og Seksogtres.

Alle unge Lærere og Lærerinder, der kom til Byen, fik som et Hjem hos os og kunde komme, naar de havde Lyst. Jeg husker engang, Mor og jeg havde været ude at spadsere. Nøglen lagde vi over Døren, da vi gik. Det brugte vi nemlig, saa Familiens Medlemmer kunde lukke sig selv ind, naar de kom hjem, og det vidste saamænd hele Byen. Da vi kom hjem, sad en af disse unge Lærere og spillede; han havde taget Nøglen over Døren og lukket sig ind. Saa naturligt og tvangfrit var Forholdene til vort Hjem.

Den 26. Juli 1908 blev Hjemmet ramt af en stor Sorg. Min elskelige lille Søster Margrethe, altid kaldet Desé, døde af Hjernebetændelse, kun 17 Aar gammel. Hun var elsket af alle, og jeg tør sige, at hele Byen sørgede med os. For mine Forældre var det et tungt Slag, men som de stærke Mennesker, de var, bøjede de sig ydmygt under Troen paa, at Gud gør alting vel, ogsaa

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

naar han rammer haardest. Jeg husker Fars Tale ved hendes Baare den Aften, hun blev ført hjemmefra. Det var een stor Taksigelse, og bagefter bad han os alle synge „Tak for al din Fødsels Glæde".

1911 holdt mine Forældre Sølvbryllup ved en smuk Fest paa Hotellet. Aaret i Forvejen var jeg blevet gift og havde faaet mit første Hjem der i Byen og boede der, til vi i 1919 flyttede til København.

Da Far blev 67 Aar, mærkede han, at Kræfterne ikke rigtig slog til mere, saa han søgte sin Afsked og fik den i Efteraaret 1923 efter at have virket som Lærer i Rudkøbing i 37 Aar.

Der kom nu nogle rolige Aar for Far og Mor. De rejste lidt, bl. a. var de hvert Aar en Tid hos os i København, hvor ogsaa min Søster Signe havde faaet sin Gerning.

I Eftersommeren 1927 lod Mor sig indlægge paa Sygehuset for at gennemgaa en lille Operation, som forløb godt. Mens Mor laa derude, fik Far en Hjerneblødning og kom paa Hospitalet. Dette tog stærkt paa Mor, som endnu ikke var helt rask og tilmed i flere Aar havde haft et svagt Hjerte, saa hun døde af et Hjerteslag om Aftenen den 19. September, 64 Aar gammel.

Patienterne, der laa sammen med Mor, fortalte, at Mor hver Aften havde foreslaaet, at de skulde synge en lille Salme, før de sov, og den sidste Aften, Mor levede, havde de sunget: „Jesus, kom dog nær til mig".

Mor blev begravet fra Rudkøbing Kirke den 24. September under meget stor Deltagelse. Far laa da endnu ret syg paa Sygehuset, saa det var en streng Tid for os. Da Far blev saa rask, at han kunde rejse, flyttede han op og fik sit Hjem hos os i Randers, hvortil vi var flyttet, og Hjemmet i Rudkøbing blev opløst.

Far blev efterhaanden meget svækket efter gentagne Anfald af Hjerneblødning, og de sidste 1½ Aar laa han stadig til Sengs. Far var meget taalmodig og taknemlig for hver Venlighed, der blev vist ham. Hans Aandsevner blev ret svækkede paa det sidste, og hans Tanker og Tale kredsede da mest om Barndomshjemmet i Vestjylland og de Mennesker, der hørte til der. Det var, som han var blevet Barn igen.

Far døde den 19. Januar 1933 og blev ført til Rudkøbing, hvor han blev begravet ved Siden af Mor den 23. Januar.

At Far og Mor og deres Liv og Virke der i Byen ikke var

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

blevet glemt trods de Aar, der var gaaet siden Hjemmets Opløsning, mærkede vi paa den store Deltagelse ved Fars Begravelse saavelsom paa de smukke Mindeord, der var skrevet i alle Byens Aviser.

Ved Fars Begravelse gik Præsten i sin Tale ud fra Apostelen Peters Ord: „Efter som enhver har faaet en Naadegave, skal I tjene hverandre dermed som gode Husholdere".

Disse Ord skal være Slutningen paa mine Mindeord om mine Forældre, for jeg synes, at de begge hver paa sin Vis levede deres Liv derefter.

Maria Agerschou,
f. Rinder,
Max Müllersgade 5,
Aarhus.

MARIE SAND

„Skriv, skriv, du dejlige Liv,
stort eller smaat
ondt eller godt.
Jeg byder mig til,
for det tunge, det glade,
kun ikke de tomme, de hvide Blade."

Disse faa Linier af Jenny Blicher-Clausen er Udtryk for et Menneskes Livssyn.

Jo mere stort og godt Oplevelserne byder paa, desto lettere kan et saadant Livssyn akcepteres, modsat vanskeligere. Af Hjertet rigtigt at kunne erkende Livet paa godt og ondt, stort eller smaat er det samme som for Børn at kunne hengive sig i sine Forældres Varetægt.

Fars og Mors Liv paa stort og smaat, ondt og godt formede sig harmonisk og skønt, og Barndomshjemmet bar ogsaa i høj Grad Præg heraf.

Som ung Pige paabegyndte Mor en Modeforretning i Holstebro, og det var her, Mor og Far lærte hinanden at kende. Far havde sine Forældre i Byen, her blev de gift, og her startede Far en Trikotageforretning.

Allerede to Aar efter maatte denne Forretning ophæves og

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

afvikles. Det har sikkert været en stor Skuffelse, hvor stor anede vi Børn vel næppe, men Far fortalte os det paa Sølvbryllupsdagen og ogsaa, at Livet jo ikke helt havde været en „Dans paa Roser". Mine Forældre med de to ældste Brødre, der fødtes i Holstebro, flyttede saa til Ringkjøbing. Barndomshjemmets rolige og stille Forhold formede sig herefter i denne lille venlige By.

Efter nogle Aar og efter i Mellemtiden at have haft andre Stillinger opnaaede Far Ansættelse som Repræsentant i Firmaet I Cantor, København, et grundsolidt Handelshus, der den Dag i Dag blandt andre repræsenteres af min ældste Broder.

Nu var den økonomiske Basis for Familien genoprettet. Far passede sin Gerning med stor Pligtopfyldelse, han havde ogsaa den Lykke at kunne se Arbejdets Glæder og Frugter. Saavel Firmaet som dets Kunder anerkendte Far som den solide Handelsrejsende af den gamle Slags.

Far var paa Forretningsrejse den største Del af Aaret, men opholdt sig altid hjemme hver Søndag, det var en Regel, han nøje overholdt, ogsaa selv om en Hjemrejse strakte sig over lange Strækninger, og Togforbindelsen og Togenes Hastighed langtfra kunde maale sig med Nutidens.

Og hvor vi glædede os til Søndagen, saa købte Far Rundstykker og Kanelkager til Morgenkaffen, og der vankede meget andet godt i Løbet af Dagen. Vi Børn kunde jo ikke altid forstaa, at det var nødvendigt at give Slip paa ham allerede Mandag Morgen, det var det jo, for som Far sagde: „Jeg skal ud og tjene Mellemmader". Engang bemærkede ogsaa een af mine Brødre: „Tjen dem saa ikke saa tykke, Far!"

Det kunde jo slet ikke gaa an at give os seks forslugne Drenge tyndt Smørrebrød.

Mor var saa ene med os de seks Dage, og det var ogsaa hende, der maatte tage sig af Opdragelsen, og hun gjorde alt for, at vi kunde blive flittige og pligtopfyldende, og hendes Ønske var altid, at vi efter Evne maatte ske Fyldest paa den Plads, som Livet vilde give os.

I vort Barndomshjem var der altid en hyggelig Stemning, Mor var livlig og morsom og havde en særlig Evne til at overføre sine glade Stemninger paa Far og os Børn.

Vi blev oplærte til at hjælpe med det huslige og skiftedes

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

holdvis med Skopudsning, Strømpestopning, Opvask, m. m.

Mor kunde jo nok trænge til Haandsrækning, alene at holde os Drenge pæne i Tøjet kunde selvsagt lægge Beslag paa megen Tid, men Mor var humørfyldt.

Og da mine ældre Brødre var vokset til unge Mænd, afveksledes de huslige Sysler til Tider med en hyggelig Whist, baade Far og Mor var ivrige Whistspillere, der var jo nok til et Parti, ogsaa selv om Far ikke var hjemme, og tit og mangen en Gang afbrødes Whistens strenge Regler af Mors impulsive og lystige Indfald, saaledes at Spillebordet helt maatte opgives.

Udadtil vandt Far og Mor en intim Vennekreds, og Vennekredsen og mine Forældre fulgte gensidig hinanden op igennem Aarene.

Det var dog mest Mor, der besørgede det selskabelige. Naar Far kom hjem fra Rejse, vilde han helst bevæge sig inden for de hjemlige Vægge, Hjemmelivet elskede han over alt.

En af de største Dage for os Børn var 1. Pinsedag, den Dag var forbeholdt Havtur i Landauer, og det var altid en bestemt Vognmand, Jens Thomsen, der skulde køre, og saa fast var denne Regel, at Thomsen overhovedet aldrig regnede med nogen anden Bestilling den Dag. Madkurv, og alt hvad der skulde bidrage til Dagens Sukces sørgede Mor for, og Kravene til Forsyningen efter flere Timers Ophold i Havluft og efter Havbadet var meget store.

Madkurven rettedes saa an i en Klitgryde og vederfaredes Retfærdigheden af otte Familiemedlemmer og Jens Thomsen. Vi glædede os, og vor gamle Vognmand glædede sig lige saa meget.

De sidste Aar Mor levede, var hun ikke rask og døde efter en Operation paa St. Josephs Hospital i København i en forholdsvis ung Alder. Far gjorde alt for at mildne det store Savn.

I sit 65. Aar maatte Far efter et apoplektisk Tilfælde trække sig tilbage fra Rejselivet og døde ca. 72 Aar gammel.

Far og Mor elskede Livet, et Liv, der bød dem kun lidt ondt og meget godt, og det lidet ondt blev ogsaa godt, et Liv paa det jævne og stille og ikke — de tomme, de hvide Blade, et Par Hjemlivets Folk var gaaet bort.

Ringkobing i September 1942.

Carl Lehn.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

JENS SAND

Langt ud i Stauning laa en gammel Gaard,
aldrig saa jeg saa dejlig en Gaard.
Gaarden ligger langt ud i Stauning.

3—4 Aarhundreder den trodsed striden Blæst,
Solskin og Regn, ja, selv Stormflod af Nordvest,
klared sig for Vandet,
frugtbargjorde Sandet,
Heden blandt andet.
Gaarden ligger langt ud i Stauning.

I den gamle Slægtsgaard „Nørkjærgaard" er Far født som den yngste af hele Flokken. Far var kun 2 Aar gammel, da hans Far døde, og kom som alle sine Søskende tidligt til at hjælpe sin Mor ved Gaardens Drift. Han var kun borte fra Hjemmet, mens han aftjente sin Værnepligt paa Sølvgades Kaserne i København, og saa var Far en kort Tid paa Nørre Nissum Højskole. Efter Farmors Død styrede han Gaarden sammen med sin Søster Sine.

Den 14. Juni 1894 blev Mor og Far gift, og Mor flyttede ind paa Gaarden, der var fikset op med større Vinduer og nyanlagt Have Syd for Stuehuset, hvor før henlaa de bare Agre. Det var ikke almindeligt med Have dengang, og ingen troede paa, at der kunde gro Træer og Blomster i det Sand, men i Læ bag nogle Rækker Naaletræer blev det med Tiden til en lille dejlig lun Plet med Frugttræer og mange Slags Sirbuske, hvor vi nød at være særlig om Søndagen, da var der bedst Tid, og paa Aarsdagen for Fars og Mors Bryllup var det Tradition, at vi skulde spise Rabarbergrød i Haven.

Far var musikalsk og havde en god Sangstemme. Noget af det første, jeg husker, er, naar Far kom ind om Aftenen og var færdig, saa fik han fat paa Guitaren og spillede og sang til, det var vist hans gode Ven Missionær Axel Nielsen, Esbjerg, som lærte ham at spille. Jeg husker, de sang og øvede sig sammen, det lød smukt. Men det maa ikke være blevet lært grundigt nok, for Guitaren blev forsømt, og vi sang uden den. Far vilde gerne

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

selv synge, og om Søndagen, efter at han havde læst Prædikenen, som vi maatte sidde stille og høre paa, og naar vi havde Gæster, blev Sangbøgerne delt rundt, og der blev sunget.

Mor havde ogsaa et godt Øre for Sang og Musik. Selv om hun ikke havde Sangstemme, var det dog hende, der lærte os Børn den lille Sang: „Ingen er saa tryg for Fare som Guds lille Børneskare", hun bad ogsaa Morgenbøn med os, før vi gik i Skole. Det var ellers Far, der forrettede Husandagten. Der var ikke saa travl en Dag, uden den blev begyndt med, at Far læste et lille Stykke af Andagtsbogen og holdt Bøn, efter at Folkene og vi alle havde spist Øllebrød og drukket Kaffe sammen, og inden Arbejdet tog sin Begyndelse; men saa maatte det ogsaa gerne gaa stærkt med at faa Hestene spændt for og komme i Marken. Far viste os selv, hvordan det skulde gribes an, og i hvilket Tempo det helst skulde gaa, han var altid med og paa Færde alle Vegne, forlangte meget af sig selv, derfor ogsaa af andre. Tiden maatte ikke spildes. Vi Søstre maatte hjælpe til, saa snart vi overhovedet kunde lave noget, baade ved Kreaturerne og i Marken. Var det travlt i Hø- og Kornhøstens Tid, og det var der altid, for det saa immer ud til, at der vilde komme en Byge, saa blev der ingen til at hjælpe Mor derinde. Der kunde ellers være nok at bestille med at gøre rent, lave Mad og smøre Mellemmader til dem, der var i Marken, ja, naar der var langt, f. Eks. i Tørvemosen eller ud paa Velling Mærsk, saa fik vi ogsaa Middagsmaden bragt ud.

Ja, der blev arbejdet haardt fra tidlig Morgen til sen Aften. Jeg har mange Gange været med det sidste Læs Hø hjem om Aftenen i Maaneskin, „Stauning Sol" blev Maanen kaldt. De lange Sommerdage var ikke tilstrækkelig lange til alt det, der skulde gøres; men hvor var det festligt saadan en Sommerdag i Høbjergningstiden, da var der Liv paa Engene, Karle i hvide Skjorteærmer svang Leen, Piger med hvide Kysehatte (Helgolændere) og lyse Forklæder brugte Riverne, Slaamaskinen knebrede, en Stork spankulerede bagefter og snuppede Frøer, og Hjorddrenge kom trækkende med et stort Kobbel Køer syngende af fuld Hals, og igennem den lysegrønne Eng snor Bækken sig i Bugter og Sving med Aakander og Flæg i Krumningerne. Det glemmes aldrig, og jeg kan længes efter det Trylleri mangen Gang.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Jeg var hjemme i Stauning i Sommer, omkring i den gamle Gaard og ude paa Engene; og vil komme der igen ad Aare.

„Hvad var vel i Verden det fattige Liv
med alt dets fortærende Tant,
om ikke en Plet med en Dal og lidt Siv
vort Hjerte i Skælvinger bandt!
Om ikke vi drog fra det yderste Hav
for bøjet og rynket at staa
og høre de Kluk
de Mindernes Suk
fra Bækken, vi kyssed' som smaa."

Vinteren var derimod Hviletid, saa nød Far at gaa i den lune velholdte Stald og pusle om Kreaturerne, særlig de fede Stude, som skulde sælges, blev striglet, børstet og pudset, saa de kunde være blanke, naar Handelsmanden kom og besaa dem. Og de lange Vinteraftener var hyggelige, naar vi alle var samlet omkring Bordet i Folkestuen beskæftiget med Haandarbejde og Læsning, da kunde det nok ske, at Far fik sig en lille Lur i Sofakrogen og snorkede til Moro for Ungdommen. Blev der for livligt, maatte vi, der skulde læse Lektier, ud i Køkkenet for at være i Ro, saa havde vi et hjemmelavet Tællelys at se ved.

Men var der Arbejdsdage, saa var der ogsaa Festdage imellem, saa skulde alt være fejet og pudset ude og inde som f. Eks., naar vi ventede Bedstemor og Bedstefar fra Gadegaard i Hanning paa Besøg. De skulde jo rundt og bese alt, og det skulde gaa underligt til om der ikke blev en lille rask Handel ud af det, enten det nu var en Kalv eller et Føl, det drejede sig om. Vi Børn fik altid en blank Sølvtokrone af Bedstefar. — Eller de ventedes fra Brogaard, Faster Line og Onkel Iver Harpøth sammen med Faster Marie og Onkel Lehn og nogle af deres Drenge, saa skulde vi Børn skiftes til at løbe ud og se efter, om Vognen fra Stationen var at øjne og saa styrte ind og sige til, saa Mor kunde faa lagt sidste Haand paa Borddækningen, et fint hvidt Forklæde paa og Ærmerne smøget ned. (Apropos Ærmer, saa husker jeg, at da vi havde faaet Telefon, jog Mor i Begyndelsen til at smøge Ærmerne ned, inden hun tog Røret).

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

— Og naar de saa var kommet og havde spist, laa og sad vi gerne ude i Haven, saa kunde Onkel Lehn more os allesammen med at opføre et helt Cirkus sammen med sine Drenge, han gav dem ikke meget efter i Krumspring, selv om det kostede Svedperler. Om Eftermiddagen kom saa gerne Onkel Andreas Hahne og Faster Ane kørende i deres lille, lette Vogn. Var der ikke livligt før, blev det da, imens vi fik Faster pakket ud af alle hendes mange Sjaler og Tørklæder. Jeg tror, Søstrene nød at gaa rundt i deres Barndomshjem ude og inde, de havde jo som os ladet sig trimle ned ad de samme Lynghøje og hoppet over de samme Grøfter.

Ogsaa Søn- og Helligdage blev gjort til Festdage, ikke mindst Højtiderne. Der blev altid sørget for, at nogle paa Gaarden fik Lejlighed til at komme i Kirke, og iøvrigt blev Arbejdet lagt til Rette, saa der blev saa lidt som muligt til Helligdagene.

En stor og usædvanlig Oplevelse var det for os, dengang Havet brød igennem ved Hvide Sande. Den 6. November 1911 var der den store Oversvømmelse. I Nordveststorm trængte Vandet fra Vesterhavet ind gennem den ikke sikrede Gennemskæring ved Hvide Sande, og bragte Vandet i Fjorden og Søen til at stige i en saadan Grad, at det strømmede op i Bække og Grøfter og flød over alle Bredder. Vandet steg og steg, det var nogle spændende Dage, en stiv Storm drev Vandet op i to Ejendomme, som laa Nabo til os; jeg husker tydeligt den Eftermiddag, hvor der knap en halv Agers Bredde fra Laden var et skummende Hav. Far og Karlene maatte køre igennem det med Hest og Vogn for at bjerge Folk og Kreaturer, de kom i Hus ganske forkomne, og det varede nogle Dage, før Vandet var sunket saa meget, at de kunde flytte hjem igen, og det var ikke noget lysteligt Syn, der ventede dem. Far og Mor stod dem bi med al mulig Hjælp, der blev i det hele taget aldrig nogen vist bort som trængte til Hjælp, og mange er de Brød, Flasker Mælk og andre gode Sager, som stilfærdigt kom Smaafolk til gode.

Fars Helbred var ikke saa godt, han led af en Mavesygdom. Han søgte mange forskellige Læger, men lige lidt hjalp det.

Dette og Arbejdet med Gaarden og saa det, at der ingen Søn var som Afløser, gjorde, at de i en forholdsvis ung Alder, sidst i Halvtredserne, besluttede sig til at sælge Gaarden i en god Tid.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Jeg ved, at det var en stor Skuffelse for Mor og Far, at de ikke fik en Søn. Jeg har aldrig hørt dem beklage sig derover, men da min eneste lille Bror skulde begraves, han var dødfødt, den sidste af Flokken, holdt Far en kort Andagt derhjemme i Stuen, hvor den lille bitte Kiste stod paa to Stole, var Bevægelsen lige ved at overmande ham. Han har sikkert mange Gange ønsket, han havde haft en Søn til at hjælpe sig med Gaardens Drift i Stedet for altid at skulle arbejde med ene fremmede Karle.

Mor og Far flyttede til Skjern, hvor de havde købt et Hus i Skolegade.

Ikke saa længe efter havde vi den Sorg, at min Søster Elna blev syg og døde 24 Aar gammel, det tog haardt paa Far og Mor. Mor havde lettest ved at tale med andre om Savnet og Sorgen, der blev formildet ved gode Venners og Naboers Trøst. Far var altid mere indesluttet. Jeg ser ham for mig den Dag, de kom kørende med Elna i hendes Kiste paa Bil fra Kolding, hvor hun døde. Far var med i Bilen. Hvor gik han tungt, da han stod af derhjemme.

De første Aar, Far var i Skjern, drev han lidt Handel med Kreaturer, men det urolige Liv, som dette førte med sig, tiltalte ham ikke, og da Kaptajn Kjær trak sig tilbage, fik Far hans Stilling i Ringkjøbing Banks Skjern-Afdeling betroet, Det var en tilpas god Beskæftigelse, som optog den overflødige Tid og havde hans Interesse. Fars fine, noble Optræden i Forbindelse med hans udprægede Retfærdighedsfølelse, bundsolid som han var, gjorde, at han fyldte sin Plads der til Gavn for mange.

Far havde altid en beskeden, men hjertelig Maade at faa hilst paa alle og faa sagt nogle venlige Ord, som kom fra Hjertet og vakte Tillid til ham i udstrakt Grad. Den Plads beholdt han og forsømte nødig en Dag, selv da hans Sygdom vanskeliggjorde det korte Stykke Vej derom, saa han af og til maatte staa stille og puste ud, blev han dog ved til den Dag, han maatte gaa til Sengs og ikke kom op mere. Hans bedste Adspredelse i Fritiden var en Tur paa Cykle med Bøsse og Hund ud til Bølling, hvor han havde købt en Fenne, og der havde han hver Sommer nogle Kreaturer. — Men Hjertet var opslidt.

Paa samme Tid laa Søster Karen syg af Aarebetændelse, som

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

var stødt til, efter at hun havde faaet en lille Dreng. Hun var allerede i god Bedring, da hun pludselig døde af en Blodprop. Det var en stor Sorg ikke alene for hendes Mand og to smaa Piger, men for os alle, og det tog haardt paa Fars Kræfter.

Den Dag, Karen blev ført til Kapellet, stod Far op af Sengen og saa dem køre forbi med hende nede paa Vejen. Da stod ogsaa Faster Ane i sit Vindue og vinkede et stille Farvel til Karen, hun var ogsaa for svag til at være med. Den lille Jens blev fremstillet ved sin Mors Kiste, og bagefter var han oppe hos Far, for at han kunde faa ham at se i Daabstøjet.

Far vedblev at være aandsfrisk og klarttænkende til det sidste, alt fik han ordnet paa bedste Maade for os allesammen og allerbedst for Mor, hun passede ham trofast Dag og Nat.

Vi har mange smukke og gode Minder fra Fars Sygeleje.

Der kom ikke saa faa gamle Naboer og Venner fra Stauning for at hilse paa Far og sige ham Tak og Farvel.

Vi blev meget fattigere, da Far rejste, han efterlod en stor, tom Plads, men vi ved, at han er gaaet hjem til Gud. Det var hans ydmyge Syn paa sig selv og hans faste Tro, vi har givet Udtryk i det Ord, der staar paa hans Gravsten:

Af Naade er I frelste formedelst Tro.

Tungest var Savnet for Mor, som blev ene tilbage. Tomt var der i „Arnen", og tomt var der hos Karens Efterladte. De kaldte paa Mormor, og hun hjalp dem til Rette, saa godt hun kunde, hendes Omsorg for Peder og Børnene hjalp hende over den første svære Tid efter Fars Død.

Mor har en god Hjælp og Støtte i Peder og megen Glæde af hans og Karens Børn, og efter at deres nye Mor, Ester, er kommen og fylder Karens Plads, er Mor glad og taknemmelig for at komme i Hjemmet som før. Mor er endnu dygtig og energisk og trods sine 77 Aar rask og foretagsom og en god og kærlig Bedstemor for sine 8 Børnebørn.

Vi har haft et godt og harmonisk Hjem, som vi ser tilbage paa med Tak til Gud og vore Forældre.

— Maatte vi faa Lykke til at videreføre Slægtstraditionerne fra den gamle Gaard, maatte vi formaa at løfte den Arv, der er overladt os fra Fædrene. Jeg tror, det gælder alle dem, der

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

udgik fra det Hjem, at de fik lært Gudsfrygt, Flid og Nøjsomhed.

— — —

„saa styrkes Slægtens Marv hos Barn og Mand
ved Folkets Arv af dybe stærke Minder."

Marie Kirk,
f. Sand,
Hammerum Skole.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Guds Fred med vore Døde
i Danmarks Rosengaard.
Guds Fred med dem, der bløde
af dybe Ulivssaar.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

REGISTER

Abildtrup, Anna Margrethe, 31.
Abildtrup, Magnus, 31.
Agerschou, Agnes Margrete, 109.
Agerschou, Vilhelm Kristian, 109.
Agerschou, Kirsten, 109.
Ahola, Helmi Johanne, 71.
Albech, Anders, 9.
Albækgaard, 9.
Albert, Eldan, 53.
Als, Anne Kirstine Karoline, 64.
Als, Christian Emil, 63.
Als, Elise Kirstine, 63.
Als, Hanne Hansine Martine, 63.
Als, Jakob Vested, 63.
Als, Jens, 63.
Als, Kirstine Karoline, 63.
Als, Mads Christian, 63.
Als, Mathilde Jensine, 63.
Als, Mikkel Skibsted, 63.
Als, Mikkel, 64.
Ammitsbol, H. P., 17.
Andersen, Anders, 87.
Andersen, Andrea Marie Schouboe, 104.
Andersen, Anna, 87.
Andersen, Arild Oliver Guldberg, 71.
Andersen, Astrid, 88.
Andersen, Christen, 9, 11.
Andersen, Christen Halby, 14.
Andersen, Dagny Valborg, 88.
Andersen, Edith Guldberg, 71.
Andersen, Egon Stjernholm, 87.
Andersen, Else Thyra Marie, 32.
Andersen, Emilie, 88.
Andersen, Frederik, 88.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Andersen, Holder Aage Albert, 71.
Andersen, Ingrid B., 26.
Andersen, Jens, 9.
Andersen, Jens Kristian, 87.
Andersen, John, 88.
Andersen, Kamma, 88.
Andersen, Karen Margrethe Stjernholm, 87.
Andersen, Knud Erik Guldberg, 71.
Andersen, Kurt, 88.
Andersen, Leif, 88.
Andersen, Lilian Stjernholm, 87.
Andersen, Maren Kousgaard, 54.
Andersen, Mariane, 29.
Andersen, Marie, 88.
Andersen, Mathilde Karoline, 54.
Andersen, Mikkel B., 25.
Andersen, Milter, 88.
Andersen, Niels, 10.
Andersen, Niels, 10.
Andersen, Niels, 21.
Andersen, Niels, Halby, 12.
Andersen, Niels Kærgaard, 89.
Andersen, Otto Christian Guldberg, 71.
Andersen, Ove Christian Guldberg, 71.
Andersen, Petrea, 28.
Andersen, Povl, 27.
Andersen, Preben Guldberg, 71.
Andersen, Søren, 57.
Andersen, Vejnø Elhart Guldberg, 71.
Andreasen, Anna Kirstine, 44.
Andreasen, Laura Mathilde, 39.
Andersdatter, Else, 12.
Andersdatter, Kirsten, 12.
Anna ...., 31.
Ann, Evelynn, 53.
Astrup, Søren, 94.

Bardram, Charles, 49.
Bech, Jenny, 105.
Bech, Rebekka, 67.
Bendtsen, Johanne Kirstine, 63.
Bendtsen, Mads Hansen, 93.
Benzon, Kammerjunker, 12.
Bilgrav, Erikke, 26.
Bilgrav, Maren, 25.
Birkmose, Gravers Knudsen, 93.
Bjerg, Kristine, 58.
Bjerg, Laust, 58.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Bjerg, Søren, 58.
Bjerg, Villy, 58.
Bloch, Emil Gustav, 32.
Bloch, Hans Christian, 32.
Bloch, Hans Sand, 32.
Bloch, Hermann, 32.
Bloch, Jenny, 32.
Bloch, Jens, 32.
Bloch, Maren Sand, 32.
Bloch, Niels, 32.
Bollerup, Anne Kirstine Lawrence, 46.
Bollerup, Carl Anton, 45.
Bollerup, Christian Peter Jensen, 45.
Bollerup, Jakob, 36.
Bollerup, Jens Larsen, 16, 44.
Bollerup, Peder Leonharth Levin, 47.
Borg, Marie, 28.
Bornholm, Niels Christian, 63.
Brandsrup, 48.
Brikke, Erik, 57.
Brikke, Harald, 57.
Broager, Johan Leonharth, 21.
Brogaard, Peter, 26.
Brostrup, Andreas, 24.
Brostrup, Jens, 24.
Brostrup, Snedker, 24.
Buhl, Else, 49.
Buhl, Ingvar, 49.
Buhl, Knud, 49.
Buhl, Markus Eggert Thomsen, 49.
Bøer, Chr. Knudgaard, 78.
Bøndergaard, 16.

Carlsen, Emma Emilie, 70.
Chrillesen, Marie Oline, 23.
Christensen, Alfred Brorstrup, 55.
Christensen, Alfred Lund, 105.
Christensen, Anders, 16, 47.
Christensen, Anders, 43.
Christensen, Andreas Bech Hahne, 105.
Christensen, Andreas Hahne, 105.
Christensen, Andreas, 104.
Christensen, Ane, 104.
Christensen, Anna Andrea Sand, 104.
Christensen, Anna Gerda Hahne, 105.
Christensen, Anne Elisabeth Sand, 105.
Christensen, Christen Astrup, 28.
Christensen, Christen Hahne, 105.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Christensen, Christen Sand, 104.
Christensen, Christen Simonsen, 55.
Christensen, Ellen Henriette Vilhelmine, 43.
Christensen, Else Hansen, 59.
Christensen, Else Marie, 28.
Christensen, Ester Harriet, 55.
Christensen, Grethe, 88.
Christensen, Hans, 8, 10.
Christensen, Hans, 12.
Christensen, Hans, 52.
Christensen, Ib Hahne, 105.
Christensen, Ingrid Marie, 105.
Christensen, Jens Lodahl, 28.
Christensen, Karen, 54.
Christensen, Karen Marie Sand, 105.
Christensen, Kristine Marie, 105.
Christensen, Laura, 82.
Christensen, Mads, 13.
Christensen, Mads, 55.
Christensen, Mads, 76.
Christensen, Mads Hansen, 55.
Christensen, Mads Lodahl, 28.
Christensen, Maren, 56.
Christensdatter, Maren, 59.
Christensen, Maria, 37.
Christensen, Marius Sand, 105.
Christensen, Martin, 88.
Christensen, Martin Kousgaard, 55.
Christensen, Mette, 91.
Christensen, Mette Marie, 53.
Christensen, Niels, 8.
Christensen, Oluf Thorvald, 105.
Christensen, Peter Brorstrup Albertin, 54.
Christensen, Simon, 52.
Christensen, Svend Bech Hahne, 105.
Christensen, Thora Marie, 105.
Christensen, Thorvald, 105.
Christiansen, 16.
Christiansen, Selma, 73.
Closter, Jens, 48.
Cohn, Albertine F. L., 45.

Dalgaard, Carl Wang, 25.
Dalgaard, Deang Wang, 25.
Dalgaard, Lee Wang, 25.
Dalgard, Maren, 33.
Dalgas, Anna Birthe, 60.
Dalgas, C. A., 60.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Dalgas, Ingeborg, 60.
Dalgas, Karl Emil, 60.
Dalgas, Karen Vibeke, 60.
Dalsgaard, Maren, 8.
Dam, Marie, 74.
Danielsen, Emma, 72.
Danielsen, Helga, 87.
Danielsen, Holger, 87.
Danielsen, Kamma, 88.
Danielsen, Niels Christian, 87.
Danielsen, Richard, 88.
Djernæs, Sara, 89.
Duedahl, Frederikke, 48.

Elkær, Jens Christian, 89.
Eleenor, 77.
Enevoldsen, Karen Marie, 58.
Enggrob, Anna Sand, 73.
Enggrob, Ester, 73.
Enggrob, Ingeborg, 73.
Enggrob, Ingrid, 73.
Enggrob, Knud Stræde, 73.
Enggrob, Magda, 72.
Enggrob, Niels Christian, 72.
Eskesen, Jens, 69.
Eskesen, Kirsten Madsen, 69.
Eskesen, Mette Kirstine, 74.

Fischer, Caroline Sophie, 83.
Flytkjær, Mariane, 110.
Frederiksen, Inga Guldberg, 72.
Frederiksen, Jeppe, 72.
Frederiksen, Poul Guldberg, 72.
Frederiksen, Tage Guldberg, 72.

Gaasdal, Ella, 68.
Gaasdal, Hans Senius, 68.
Gaasdal, Marie Margrethe, 68.
Gaasdal, Molly Kristine, 68.
Gaasdal, Peder Christian, 68.
Gam, Knud, 34.
Garsdal, Anders Olaf Sand, 49.
Garsdal, Anna Birthe Sand, 49.
Garsdal, Else Marie Sand, 49.
Garsdal, Evald Ejnar Sand, 49.
Garsdal, Henning Asger Sand, 49.
Garsdal, Hertha Elisabeth Sand, 49.
Garsdal, Jens Ejgil Sand, 49.
Garsdal, Jørgen Meiling, 49.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Garsdal, Karen Margrethe Sand, 49.
Garsdal, Kirsten Kristine Sand, 49.
Garsdal, Knud Ejgil Sand, 49.
Garsdal, Lejf Arne Sand, 49.
Garsdal, Olaf Tang, 49.
Garsdal, Svend Aage Meiling, 49.
Garsdal, Tove Margrethe Sand, 49.
Gosvig, Laura, 92.
Grabow, J. H., 43.
Graversen, Andreas, 74.
Graversen, Ane, 71.
Graversen, Ane, 75.
Graversen, Ane Marie, 74.
Graversen, Bothilde Kirstine, 56.
Graversen, Eske Alkærsig, 74.
Graversen, Gravers Sand, 74.
Graversen, Jenny Christine, 74.
Graversen, Jens Gammelgaard, 75.
Graversen, Kristen Kodbøl, 75.
Graversen, Methea Marie, 74.
Graversen, Ottilie, 75.
Graversen, Hans Otto Precht, 75.
Grøn, Ingeborg Anker, 23.
Grønfeldt, John, 80.
Grønne, Sigurd, 26.

Haahr, Anna Elisabeth Katrine, 30.
Haahr, Ejnar Jørgensen, 30.
Haahr, Jørga Thora, 30.
Haahr, Jørgen Thorlund, 30.
Haahr, Ninna Holm, 30.
Halby, 13.
Hammer, Kathrine Holck, 32.
Hansdatter, Ellads, 12, 14.
Hansdatter, Karen, 13.
Hansen, Anna, 53.
Hansen, Anna Britta Valborg, 23.
Hansen, Birthe Noe, 91.
Hansen, Christen Sand, 25.
Hansen, Edel Noe, 91.
Hansen, Eli, 92.
Hansen, Erna Viola, 110.
Hansen, Frederikke Ingeborg, 110
Hansen, Gunnar David, 49.
Hansen, Ib, 90.
Hansen, Ida Margrethe, 30.
Hansen, Ingeborg Kirstine Noe, 91.
Hansen, Ingrid Noe, 91.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Hansen, Jens Noe, 91.
Hansen, Jens Sand, 91.
Hansen, Johannes, 25.
Hansen, Karen Noe, 91.
Hansen, Karla Augusta Kristine, 110.
Hansen, Kirsten, 76.
Hansen, Klaus Ivert Kristen, 57.
Hansen, Kristiane Bjerg, 91.
Hansen, Mariane, 40.
Hansen, Mette Marie, 55.
Hansen, Laura Maria, 25.
Hansen, Lindy Emil, 25
Hansen, Niels, 58.
Hansen, Peder, 8.
Hansen, Peder, 12.
Hansen, Peder Bendtsen, 59.
Hansen, Peder Emil, 59.
Hansen, Peder, St. P. Venner, 59.
Hansen, Svend Noe, 91.
Hansen, Vera Rebekke, 91.
Harpøth, Iver Pedersen, 107.
Haugaard, Thora Hoffgaard, 83.
Hauge, Vilhelm, 49.
Hedegaard, Karen Pedersdatter, 21.
Heesgaard, Arne, 88.
Heesgaard, Chr., 88.
Heesgaard, Carl Emil, 88.
Heesgaard, Knud Erik, 88.
Heesgaard, Vagn, 88.
Hemmet, Hans Gregersen, 8
Hermansen, Emilie, 26.
Herregaarden, Søgaard, 17.
Hilda, 23.
Hilding, Anders Poulsen, 28.
Hilding, Ejvind, 28.
Hilding, Johan, 28.
Hilding, Johannes, 28.
Hilding, Martin, 28.
Hilding, Niels, 28.
Hjerpsted, Andreas Uffe, 43.
Hjerpsted, Elisabeth Sophie Katrine, 43.
Hjerpsted, Elise, 43.
Hjerpsted, Harald Gerhard, 43.
Hjerpsted, Torben, 43.
Holk, Marinus, 75.
Holm, Alfred Thorvald, 46.
Holm, Anna, 59.
Holm, Anna Sand, 30.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Holm, Anna Sand, 106.
Holm, Anthon Sand, 31.
Holm, Christen Sand, 106.
Holm, Edvard Sand, 106.
Holm, Emma Karoline, 59.
Holm, Grete Sand, 106.
Holm, Inge Sand, 106.
Holm, Jane Marie, 106.
Holm, Jenny Kirstine, 46.
Holm, Jenny Kirstine Petrea, 46.
Holm, Jens Thygesen, 59.
Holm, Jens Thygesen, 59.
Holm, Laura, 59.
Holm, Kristian Jensen, 31.
Holm, Mads, 105.
Holm, Maren Dorthea, 30.
Holm, Mariane Sand, 106.
Holm, Mathilde Marie, 106.
Holm, Morten Thygesen, 59.
Holm, Niels Christian Pilgaard, 31.
Holm, Niels Hansen, 30.
Holm, P. C., 46.
Holm, Peder Marius Sand, 106.
Holm, Peder Venner, 59.
Holm, Poul Andersen, 31.
Holm, Signe, 59.
Holm, Tove Sand, 106.
Holstebroe, Ingeborg Elisabeth Bützow, 106.
Horsens, Aksel Martinus, 109.
Hou, Christian, 57.
Huus, Kirsten Marie Jensen, 50.
Hviid, Alfred, 34.
Hviid, Karla, 34.
Hviid, Søren, 34.
Hviid, Viola, 34.
Hørmer, Vilfred, 32.
Hørmet, Carl, 32.

Ibsen, Karen, 33.
Iversen, Alma Gudrun Nordmark, 23.
Iversen, Andreas, 23.
Iversen, Andreas Christian, 22.
Iversen, Axel Nordmanrk, 23.
Iversen, Bendt, 13.
Iversen, Bodil Marie, 57.
Iversen, Britta Theodora Nordmark, 23.
Iversen, Elly, 23.
Iversen, Finn, 23.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Iversen, Gravers Christian, 23.
Iversen, Henning, 57.
Iversen, Iver C., 23.
Iversen, Ingeborg Nordmark, 23.
Iversen, Jens, 57.
Iversen, Johannes, 24.
Iversen, Jytte, 23.
Iversen, Jørgen Christian, 23.
Iversen, Karen, 23.
Iversen, Kristian, 24.
Iversen, Maren, 70.
Iversen, Margrethe, 23.
Iversen, Maria Cicilie, 23.
Iversen, Maria Kathrine, 24.
Iversen, Niels Kristian, 22.
Iversen, Otto Carl, 24.
Iversen, Peder Jørgen, 23.
Iversen, Sine, 24.
Iversen, Theodora Nordmark, 23.

Jacobsen, Anders, 66.
Jakobsen, Anna, 31.
Jakobsen, Anna, 92.
Jakobsen, Anton Toft, 31.
Jakobsen, Else, 31.
Jakobsen, Else Kirstine, 32.
Jakobsen, Karen Marie, 24.
Jakobsen, Karen, 31.
Jakobsen, Karen, 31.
Jakobsen, Mabel, 31.
Jakobsen, Marie, 31.
Jakobsen, Peter, 31.
Jakobsen, Sofie Vestergaard, 24.
Jensdatter, Mette, 11.
Jensen, Agnes Fjordside, 26.
Jensen, Albert, 77.
Jensen, Anna, 49.
Jensen, Andry, 96.
Jensen, Anders, 9.
Jensen, Anders, 89.
Jensen, Anders Lillebæk, 26.
Jensen, Anders Overby, 60.
Jensen, Andreas, 59.
Jensen, Ane, 37.
Jensen, Anna, 74.
Jensen, Anna Faurby, 60.
Jensen, Anna Lise, 54.
Jensen, Anna Maria, 24.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Jensen, Anna Olga, 39.
Jensen, Anna Sand, 31.
Jensen, Bente Damgaard, 26.
Jensen, Birtha Katrine, 25.
Jensen, Bodil Kristine, 56.
Jensen, Boje, 56.
Jensen, Christen, 68.
Jensen, Carl Erik Sand, 97.
Jensen, Christian Bernhard, 25.
Jensen, Edith Agnethe Sand, 97.
Jensen, Ellads Marie, 77.
Jensen, Elna Sofie, 110.
Jensen, Else Hansine Johanne, 93.
Jensen, Else Marie Amalie, 24.
Jensen, Emma Cæcilie, 25.
Jensen, Eva, 77.
Jensen, Flemming Damgaard, 26.
Jensen, Frandsine Amalie, 56.
Jensen, Gerda Kirstine Andrea Sand, 96.
Jensen, Hans Kristian, 76.
Jensen, Hans Peder, 38.
Jensen, Harald Sand, 96.
Jensen, Henrik, 77.
Jensen, Hertha Antonie Marie, 48.
Jensen, Holger, 54.
Jensen, Ida, 39.
Jensen, Ingeborg Sand, 97.
Jensen, Inger Damgaard, 26.
Jensen, Iris Elfrida, 70.
Jensen, Jakob Agerbo, 73.
Jensen, Jens, 77.
Jensen, Jens, 25.
Jensen, Jens Christian, 25.
Jensen, Jens Christian, 56.
Jensen, Jens Vagn, 39.
Jensen, Jesper Kastbjerg, 56.
Jensen, Johannes, 53.
Jensen, Johannes Holm, 60.
Jensen, Johanne Marie, 26.
Jensen, Karen, 25.
Jensen, Karen Sand, 25.
Jensen, Karen Sand, 26.
Jensen, Karl Johan, 77.
Jensen, Karoline, 37.
Jensen, Kirstine, 38.
Jensen, Klemmen, 24.
Jensen, Kristen, 26.
Jensen, Kristen Østergaard, 92.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Jensen, Kristian, 26.
Jensen, Laurence Johanne, 56.
Jensen, Leo, 54.
Jensen, Leo Alex Sand, 96.
Jensen, Louis, 77.
Jensen, Lærer, 64:
Jensen, Mads, 76.
Jensen, Mads, 76.
Jensen, Mads Hansen, 56.
Jensen, Maren 33.
Jensen, Margrethe, 52.
Jensen, Margrethe, 77.
Jensen, Mariane, 97.
Jensen, Mariane Jensine Kristine, 76.
Jensen, Marie Holm, 59.
Jensen, Martine Holm, 60.
Jensen, Mette, 53.
Jensen, Mette Marie, 56.
Jensen, Mikkel Halkiær, 92.
Jensen, Morten Gaasdal, 52.
Jensen, Niels, 8.
Jensen, Niels, 26.
Jensen, Niels Christian, 77.
Jensen, Niels Jørgen Andry, 96.
Jensen, Niels Provstgaard, 111.
Jensen, Nielsine Oline, 93.
Jensen, Nina, 54.
Jensen, Nora, 39.
Jensen, Peder, 8.
Jensen, Peder Andreas Sand, 26.
Jensen, Peder Christian, 76.
Jensen, Peder Johannes, 76.
Jensen, Petrine Christine, 76.
Jensen, Poula, 77.
Jensen, Richard Sand, 96.
Jensen, Signe Holm, 59.
Jensen, Svenning, 31.
Jensen, Thora, 26.
Jensen, Viggo Fjordside, 26.
Jensen, William, 77.
Jespersen, Andreas, 70.
Jespersen, Anna Rinder, 69.
Jespersen, Anna Kirstine, 70.
Jespersen, Arne Rinder, 70.
Jespersen, Carsten, 69.
Jespersen, Carsten Sand, 70.
Jespersen, Christen, 8.
Jespersen, Emma Kirstine, 70.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Jespersen, Jakobine Marie, 68.
Jespersen, Jens Bech, 70.
Jespersen, Jens Rinder, 70.
Jespersen, Jesper Peder, 69.
Jespersen, Karen Margrethe, 70.
Jespersen, Karl Kristian Sand, 70.
Jespersen, Kristen, 68.
Jespersen, Kristen Sand, 68.
Jespersen, Mads, 8.
Jespersen, Mads Hansen Eli, 70.
Jespersen, Maren Petrea, 68.
Jespersen, Marius Sand, 69.
Jespersen, Nielsine, 69.
Jespersen, Niels Erik Sand, 70.
Jespersen, Niels Erik Sand, 70.
Jespersen, Peder, 8.
Jespersen, Peder Hansen, 68.
Jespersen, Sven Rinder, 70.
Jespersdatter, Ane, 64.
Jespersdatter, Mette, 14.
Jespersdatter, Mette Kirstine, 93.
Johansen, Aksel Voctmann, 37.
Johansen, Ester, 37.
Johansen, Gerda, 37.
Johansen, Jens Gert, 37.
Johansen, Jens Laurids, 37.
Johnsen, Hanne, 56.
Johansen, Ketty, 32.
Johansen, Maja Jenny Voctmann, 37.
Johansen, Valdemar, 37.
Jørgensen, Ane Marie, 53.
Jørgensen, Barbra Kirstine, 96.
Jørgensen, Hedevig Hejgaard, 31.
Jørgensen, Karen, 74.
Jørgensen, Marie Christine, 30.

Kaalund, Peder Brorstrup Albertin, 51.
Kastbjerg, Anders, 30.
Kirston, Marie, 25.
Kiilerich, Aase, 59.
Kiilerich, Annalise, 60.
Kiilerich, Axel, 59.
Kirk, Elna Sand, 112.
Kirk, Helge Sand, 112.
Kirk, Jens Sand, 112.
Kirk, Kamma, 112.
Kirk, Karl Erik Sand, 112.
Kirk, Magnus Jørgensen, 111.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Kirk, Margrethe, 91.
Kjeldgaard, Alma, 26.
Kjeldgaard, Dagny Elvira, 26.
Kjeldgaard, Edith, 27.
Kjeldgaard, Fanuel, 26.
Kjeldgaard, Henry Gustav, 26.
Kjeldgaard, Inger Margrethe, 26.
Kjeldgaard, Karen Sand, 26.
Kjeldgaard, Klemmen, 26.
Kjeldgaard, Kristen Simonsen, 26.
Kjeldgaard, Sigrid, 27.
Kjeldgaard, Simon Vejs, 26.
Kjeldgaard, Thora, 26.
Kjeldgaard, Oskar Ragnfred, 26.
Kjeldsen, Ane Marie, 68.
Kjeldsen, Else, 53.
Kjeldsen, Jens Sigurd Sand, 106.
Kjeldsen, Martin Jørgen, 106.
Kjeldsen, Poul, 52.
Kjærgaard, Agnes Helene, 33.
Kjærgaard, Andreas, 32.
Kjærgaard, Bent, 31.
Kjærgaard, Chr., 31.
Kjærgaard, Christen, 58.
Kjærgaard, Eva Alice, 32.
Kjærgaard, Gudrun, 31.
Kjærgaard, Harald Sand, 31.
Kjærgaard, Marianne, 32.
Kjærgaard, Niels, 31.
Kjærgaard, Per Sand, 31.
Kjærgaard, Peter Halvor Andreas, 31.
Kærgaard, Karen Marie, 38.
Knudsen, Andreas Peder, 33.
Knudsen, Ane Kathrine, 34.
Knudsen, Chr., 25.
Knudsen, Else Marie, 33.
Knudsen, Elly, 25.
Knudsen, Eva, 25.
Knudsen, Gudrun, 25.
Kofoed, Karen, 63.
Konradsen, Ole, 11.
Korsgaard, Ane Marie Jensen, 77.
Korsgaard, Cristian Martin, 77.
Korsgaard, Christian Stokholm, 77.
Korsgaard, Christine Margrethe, 77.
Korsgaard, Dorthea Birgitte Marie, 82.
Korsgaard, Ellads Marie, 82.
Korsgaard, Ellen Margrethe, 83.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Korsgaard, Helge, 77.
Korsgaard, Jens, 77.
Korsgaard, Jens Jensen, 76.
Korsgaard, Mads Christian Johannes, 83.
Korsgaard, Peder, 83.
Korsgaard, Preben, 77.
Korsgaard, Sophie, 83.
Korsgaard, Steen, 77.
Korsgaard, Thorkild Peder, 83.
Kristensen, Aage Korsgaard, 30.
Kristensen, Agnes Kousgaard, 55.
Kristensen, Andreas Sand, 30.
Kristensen, Anders Kousgaard, 55.
Kristensen, Astrid Kristine Risum, 49.
Kristensen, Christian Hansen, 30.
Kristensen, Christian Korsgaard, 30.
Kristensen, Edith, 30.
Kristensen, Ejvind Tang, 50.
Kristensen, Else Marie, 30.
Kristensen, Emil Kousgaard, 55.
Kristensen, Evald Mejnert Tang, 47, 50.
Kristensen, Frederikke Antonia Tang, 48.
Kristensen, Gerda, 57.
Kristensen, Gerda Tang, 50.
Kristensen, Hans Frode Fejlberg, 49.
Kristensen, Hans Muldbjerg, 29.
Kristensen, Henning Korsgaard, 30.
Kristensen, Hilma Dorthea, 29.
Kristensen, Ingeborg Agnete Sand, 49.
Kristensen, Ingrid, 50.
Kristensen, Ingrid Johanne Sand, 30
Kristensen, Iver Lindemark, 30.
Kristensen, Johanne Kirstine, 27.
Kristensen, Johannes Evald Tang, 50.
Kristensen, Jørgen Korsgaard, 30.
Kristensen, Jørgen Korsgaard, 30.
Kristensen, Jørgen Muldbjerg, 29.
Kristensen, Jørgen Tang, 50.
Kristensen, Karen Marie, 30.
Kristensen, Karne Marie, 29.
Kristensen, Konrad Tang, 50.
Kristensen, Kristen Anton, 47.
Kristensen, Lavra Grundtvig, 49.
Kristensen, Margrethe Tang, 50.
Kristensen, Nanna Elisabeth Garsdahl, 49.
Kristensen, Peder Brorstrup Albertin, 55.
Kristensen, Peter A. Tang, 50.
Kristensen, P. K., 23.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Kristensen, Poul Muldbjerg, 29.
Kristensen, Ruth, 30.
Kristensen, Sigyn Katrine Bursig, 49.
Kristensen, Tove, 23.
Kristensen, Vagner Muldbjerg, 29.
Krog, Evald, 26.
Krogsgaard, Mariane, 104.
Kronborg, Frederik Sand, 73.
Kronborg, Peder, 73.
Kronborg, Vedsted, 73.
Kudahl, Margrethe, 91.

Larsen, Jane, 55.
Larsen, Anna Kristine, 53.
Lauridsen, Aage Guldberg, 71.
Lauridsen, Aksel Guldberg, 71.
Lauridsen, Aksel Guldberg, 72.
Lauridsen, Ane Hedevig Guldberg, 72.
Lauridsen, Ane Marie, 75.
Lauridsen, Ane Sand Guldberg, 72.
Lauridsen, Egon Guldberg, 72.
Lauridsen, Eli Guldberg, 71.
Lauridsen, Ella Guldberg, 72.
Lauridsen, Ellen Guldberg, 71.
Lauridsen, Emil Guldberg, 71.
Lauridsen, Erna Guldberg, 72.
Lauridsen, Eva Guldberg, 72.
Lauridsen, Gerda Guldberg, 72.
Lauridsen, Hans Guldberg, 71.
Lauridsen, Hans Guldberg, 72.
Lauridsen, Harald Guldberg, 72.
Lauridsen, Helge Guldberg, 71.
Lauridsen, Helga Guldberg, 72.
Lauridsen, Henning Guldberg, 71.
Lauridsen, Holger Guldberg, 72.
Lauridsen, Inger Marie. 93.
Lauridsen, Ingrid Irine, 76.
Lauridsen, Jenny Guldberg, 71.
Lauridsen, Jenny Maria Kristine, 75.
Lauridsen, Jens, 27.
Lauridsen, Jens Peder Guldberg, 72.
Lauridsen, Jørgen Kristian, 76.
Lauridsen, Karoline Juliane Guldberg, 72.
Lauridsen, Konrad Guldberg, 71.
Lauridsen, Konrad Guldberg, 72.
Lauridsen, Kristian, 27.
Lauridsen, Leo Guldberg, 72.
Lauridsen, Magda Sigrid. 76.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Lauridsen, Mariane, 27.
Lauridsen, Morten Johannes, 75.
Lauridsen, Nanna, Guldberg, 71.
Lauridsen, Niels Bork Guldberg, 71.
Lauridsen, Niels Kristian Guldberg, 72.
Lauridsen, Ove Guldberg, 72.
Lauridsen, Tage Guldberg, 72.
Laursen, Alfred Holm, 46.
Laursen, Bodil Ethel Holm, 46.
Laursen, Ester Margrethe, 46.
Laursen, J. P., 46.
Lehn, Arne Sand, 110.
Lehn, Birthe Meyer, 110.
Lehn, Carl Johan Sand, 110.
Lehn, Chresten Marius Sand Georg, 110.
Lehn, Ingrid, 110.
Lehn, Kai Sand Richardt, 110.
Lehn, Kirsten, 110.
Lehn, Mimi, 110.
Lehn, Mogens, 110.
Lehn, Niels Christian Adolph, 110.
Lehn, Olaf Thorvald, 110.
Lehn, Peter Christian, 109.
Lodahl, Anders Storgaard, 29.
Lodahl, Ane Sand, 29.
Lodahl, Anna, 28.
Lodahl, Anna Sigrid, 29.
Lodahl, Anton, 29.
Lodahl, Christian Toft, 29.
Lodahl, Else, 29.
Lodalh Else, 29.
Lodahl, Erik, 29.
Lodahl, Inger Marie, 29.
Lodahl, Jens, 28.
Lodahl, Jens, 29.
Lodahl, Jens, 29.
Lodahl, Knud, 29.
Lodahl, Krista Cecilie, 29.
Lodahl, Peder, 29.
Lodahl, Poul, 28.
Lodahl, Rita, 29.
Lodahl, Søren, 29.
Lund, Hans, 56.
Lundenæs, 13.
Lønborggaard, 10.

Made, 22.
Madsen, Andreas Peder, 82.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Madsen, Ane Kirstine, 75.
Madsen, Birgit, 69.
Madsen, Birgitte, 69.
Madsen, Christen, 78.
Madsen, Else, 76.
Madsen, Frandsine, 56.
Madsen, Gudrun Korsgaard, 82.
Madsen, Hans, 83.
Madsen, Ingeborg Gade, 88.
Madsen, Jakob Gade, 88.
Madsen, Jens, 73.
Madsen, Jens, 76.
Madsen, Jesper, 8.
Madsen, Johanne, 110.
Madsen, Jørgen, 69.
Madsen, Karen Gade, 88.
Madsen, Kirsten, 69.
Madsen, Kristian, 27.
Madsen, Mads Gade, 88,
Madsen, Mads Korsgaard, 82.
Madsen, Niels, 82.
Madsen, Niels Christian, 56.
Madsen, Niels Christian, 83.
Madsen, Niels Marinus Korsgaard, 82.
Madsen, Peder, 13.
Madsen, Peder Christian, 83.
Madsen, Richard, 69.
Madsen, Rigmor, 69.
Madsen, Sigrid Gade, 88.
Marchand, Francies, 77.
Meyer, Edith Petrea, 110.
Mikkelsen, Bolette Marie, 84.
Mikkelsen, Christen, 82.
Mikkelsen, Jakobine Andrea, 95.
Miltersen, Peder, 84.
Mortensdatter, Johanne, 12.
Mortensen, Aksel Kjærgaard, 38.
Mortensen, Anna, 39.
Mortensen, Anne Margrethe, 37.
Mortensen, Anne Marie, 38.
Mortensen, Bertel, 37.
Mortensen, Betty Elisabeth, 37.
Mortensen, Christine, 25.
Mortensen, Edith Sandager, 38.
Mortensen, Ejnar, 38.
Mortensen, Eva, 39.
Mortensen, Ester, 39.
Mortensen, Inger Marie, 37.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Mortensen, Jens, 37.
Mortensen, Jens, 38.
Mortensen, Johannes, 74.
Mortensen, Julius, 39.
Mortensen, Jørgen Thomas, 38.
Mortensen, Margrethe, 38.
Mortensen, Mariane, 38.
Mortensen, Marius Gerhard, 39.
Mortensen, Martin, 38.
Mortensen, Martin Sandager, 38.
Mortensen, Mette Margrethe, 39.
Mortensen, Morten, 38.
Mortensen, Niels Christian Sandager, 38.
Mortensen, Ove Viktor, 38.
Mortensen, Peder, 38.
Mortensen, Peder Georg, 37.
Mortensen, Svend Kjærgaard, 38.
Muldbjerg, Jens Christensen, 14.
Muff, Hans Nielsen, 57.
Mygdal, Laura Margrethe, 40.
Mygdal, Oluf, 40.
Mygind, Hans Gustav, 72.
Mygind, Jørn, 72.
Myschetzky, Læge, Andrej, 33.
Møller, Chr. V., 38.
Møldrup, Else Holm, 59.
Møldrup, Laura Holm, 59.
Møldrup, Rasmus Peder, 59.
Møldrup, Sigrid Holm, 59.
Møldrup, Sten Richard, 59.

Nielsdatter, Inger Kirstine, 58.
Nielsen, Anders, 10.
Nielsen, Anders, 14.
Nielsen, Andry Sand, 97.
Nielsen, Ane Magdalene, 75.
Nielsen, Anna Sand, 73.
Nielsen, Arthur, 56.
Nielsen, Bodil Marie, 57.
Nielsen, Cecilie, 39.
Nielsen, Christen, 56.
Nielsen, Christian Villy Meelby, 82.
Nielsen, Dagny, 73.
Nielsen, Eline, 56.
Nielsen, Elise Katrine, 53.
Nielsen, Elise Marie, 58.
Nielsen, Evald, 76.
Nielsen, Frederik, 73.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Nielsen, Gravers Sand, 75.
Nielsen, Gerda, 57.
Nielsen, Gerhard Muff, 57.
Nielsen, Hans, 14.
Nielsen, Hansine Karoline, 58.
Nielsen, Hansine Kathrine, 110.
Nielsen, Harrieth Augusta, 58.
Nielsen, Henning Nybo, 77.
Nielsen, Inger, 76.
Nielsen, Ingrid, 25.
Nielsen, Iver, 13.
Nielsen, Iver, 22.
Nielsen, Jens Andreas, 22.
Nielsen, Jensine, 55.
Nielsen, Jensine, 58.
Nielsen, Jens Marinus, 75.
Nielsen, Jens Peter, 74.
Nielsen, Jeppe, 58.
Nielsen, Jeppe, 58.
Nielsen, Jeppe Klausen, 58.
Nielsen, Johanne Thygesen, 95.
Nielsen, Jørgen, 32.
Nielsen, Jørgine Mary, 58.
Nielsen, Kaj Kryger, 37.
Nielsen, Karen, 22.
Nielsen, Karen, 58.
Nielsen, Kiki Margit, 82.
Nielsen, Kirstine, 37.
Nielsen, Kristian, 58.
Nielsen, Kristine, 58.
Nielsen, Kristine, 58.
Nielsen, Kirstine, 91.
Nielsen, Kirstine Sandager, 38.
Nielsen, Lauge, 75.
Nielsen, Mads Nybo, 77.
Nielsen, Marie, 73.
Nielsen, Mary Kristine, 58.
Nielsen, Mathilde, 72.
Nielsen, Metha, 31.
Nielsen, Nanna Kristine Sand, 75.
Nielsen, Niels, 12.
Nielsen, Niels, 13.
Nielsen, Niels, 75.
Nielsen, Niels Brundbjerg, 37.
Nielsen, Niels Christian, 56.
Nielsen, Nielsine, 74.
Nielsen, Nielsine Abelone, 88.
Nielsen, Niels Peder, 12.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Nielsen, Niels Peter, 59.
Nielsen, Niels, Rindom, 58.
Nielsen, Oda, 57.
Nielsen, Oskar, 58.
Nielsen, Peder, 8.
Nielsen, Peder, 12.
Nielsen, Petra Valborg, 74.
Nielsen, Phyllis, 56.
Nielsen, Simon, 36.
Nielsen, Simon, Christian, 57.
Nielsen, Solveig, 97.
Nielsen, Svend Aage, 74.
Nielsen, Søren Jørgensen, 58.
Nielsen, Thoralf Felde, 97.
Nielsen, Vendelo, 97.
Nielsen, Viggo Hjardegaard, 73.
Nielsen, Villads, 11.
Nielsen, Villy Nybo, 77.
Nissen, Else Rigmor, 70.
Nissen, Hans Kring, 37.
Noe, Anders, 93.
Noe, Anders Alfred, 91.
Noe, Ane Sand Jensen, 92.
Noe, Earl, 92.
Noe, Elise Jensen, 92.
Noe, Ester,92.
Noe, Frederik, 92.
Noe, Hans Christian, 93.
Noe, Henry, 92.
Noe, Inger Kirstine Jensen, 90.
Noe, Ingrid, 91.
Noe, Ingrid, 92.
Noe, Jens, 91.
Noe, Jens, 93.
Noe, Jens Jensen, 91.
Noe, Karen, 91.
Noe, Karen, 93.
Noe, Mads Christian Jensen, 92.
Noe, Metha, 93.
Noe, Morten Jensen, 91.
Noe, Peder Jensen, 91.
Noe, Svend Bertel, 91.
Noe, Stuart, 92.
Nordentoft, Christian, 40.
Nordentoft, Elsebeth, 43.
Nordentoft, Jens, 40.
Nordentoft, Johan, 40.
Nysogns Skole, 18.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Nørkærgaard, 7.
Nørre Vosborg, 48.

Olesen, Alfred, 25.
Olesen, Anna, 25.
Olesen, Ane Marie, 25.
Olesen, Anna Katrine, 53.
Olesen, Anna Marie Hansine Marine, 54.
Olesen, Astrid, 53.
Olesen, Christa, 38.
Olesen, Christen, 54.
Olesen, Christen Sand, 53.
Olesen, Dagny, 53.
Olesen, Elise Katrine, 53.
Olesen, Ellen Margrethe, 54.
Olesen, Else, 54.
Olesen, Else Kirstine, 53.
Olesen, Emmy Oline Trier, 54.
Olesen, Erna Sand, 54.
Olesen, Ernst Trier, 54.
Olesen, Hans Erik, 53.
Olesen, Hans Mourits, 54.
Olesen, Harald Gustav, 25.
Olesen, Jens Andreas, 54.
Olesen, Julius, 25.
Olesen, Jørgen Madsen, 53.
Olesen, Kaj Ludvig, 54.
Olesen, Karen Augusta, 53.
Olesen, Karen Sand, 25.
Olesen, Klemmen Kristian, 24.
Olesen, Knud Erik, 53.
Olesen, Kristen, 24.
Olesen, Kristen Severin, 54.
Olesen, Margrethe, 54.
Olesen, Mejner Marinus, 53.
Olesen, Mourids, 53.
Olesen, Mourids, 53.
Olesen, Niels Andersen, 53.
Olesen, Ole Chr., 53.
Olesen, Ole Christian, 53.
Olesen, Ole Kirkegaard, 24.
Olesen, Otto, 25.
Olesen, Otto, 53.
Olesen, Peter Mourits, 54.
Olesen, Petra Marie, 54.
Olesen, Svend Kirkegaard, 25.
Olesen, Sven Ole Christian, 53.
Olesen, Tarben, 53.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Olsen, Karen Margrethe Krag, 96.
Olufsen, Albertine Fro, 40.

Pastor Bork, 48.
Pastor Vandborg, 40.
Pedersen, Abelone, 52.
Pedersen, Aksel Storgaard, 33.
Pedersen, Ane, 39.
Pedersen, Ane, 68.
Pedersdatter, Ane, 70.
Pedersen, Ane, 77.
Pedersen, Ane, 89.
Pedersen, Ane, 93.
Pedersen, Ane Elise, 57.
Pedersen, Ane Kirstine,26.
Pedersen, Ane Marie, 67.
Pedersen, Ane Marie, 89.
Pedersen, Ane Marie, 93.
Pedersen, Anna, 24.
Pedersen, Anton Sand, 89.
Pedersen, Christian Peder, 22.
Pedersen, Elna Sand, 112.
Pedersen, Emma, 60.
Pedersen, Eske, 8.
Pedersen, Eva Guldberg, 71.
Pedersen, Hans, 54.
Pedersen, Hansine Karoline, 59.
Pedersen, Ingeborg Stjernholm, 87.
Pedersen, Inger Debora, 54.
Pedersen, Inge Kathrine Sand, 112.
Pedersen, Inger Kjerstine, 89.
Pedersen, Jacob Bernhard, 87.
Pedersen, Jane, 39.
Pedersen, Jens, 82.
Pedersen, Jensine Abildtrup, 74.
Pedersen, Jens Sand, 112.
Pedersen, Johannes, 71.
Pedersen, Johanne, 76.
Pedersen, Johannes Djernæs Sand, 89.
Pedersen, Karen, 22.
Pedersdatter, Karen, 51.
Pedersen, Karen, 87.
Pedersdatter, Kirsten, 58.
Pedersen, Kirsten Marie, 56.
Pedersen, Kjeld, 54.
Pedersen, Kristian Peder, 60.
Pedersen, Maren, 68.
Pedersen, Maren Kirstine Birgitte, 28.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Pedersen, Maren Margrethe, 55.
Pedersen, Maren Margrethe, 89.
Pedersen, Marie, 26.
Pedersen, Marie Sand, 89.
Pedersen, Mette, 89.
Pedersen, Mikkel Christian, 88.
Pedersen, Milter, 84.
Pedersen, Ragnhild Sand, 89.
Pedersen, Sine Kathrine, 29.
Pedersen, Simon, 34.
Pedersen, Søren, 60.
Pedersen, Thomas Djernæs Sand, 89.
Pedersen Peder, 88.
Pedersen, Peder Christian, 32.
Pedersen, Peder Christian, 112.
Pedersen, Petrea, 27.
Pilgaard, Anna, 30.
Plousgaard, Jens, 33.
Poller, Jens Christian, 78.
Plauborg, Krista Lunde, 55.
Plauborg, Kirstine Petra, 55.
Plauborg, Kristen Kjeldsen, 55.
Plauborg, Kristen Verner, 55.
Plauborg, Martin Rahbæk, 55.
Plauborg, Petra Krestine, 55.
Plauborg, Svend, 55.
Poulsen, Anders, 28.
Poulsen, Anders, 28.
Poulsen, Anders Borg, 28.
Poulsen, Andrea, 30.
Poulsen, Ane Kathrine, 30.
Poulsen, Ane Kirstine Pouline, 30.
Poulsen, Ane Sand, 28.
Poulsen, Ebbe Sigvald, 56.
Poulsen, Else, 28.
Poulsen, Karen Marie, 29.
Poulsen, Kirsten, 27.
Poulsen, Kristian, 28.
Poulsen, Marie, 28.
Poulsen, Peter Vilhelm, 56.
Poulsen, Poul Muldbjerg, 28.
Poulsen, Sidsel Borg, 28.
Poulsen, Susanne Elisabeth Kathrine, 30.
Pracka, Marie, 28.
Precht, Anna Gerda, 75.

Rasmussen, Edna Marie, 32.
Rasmussen, Ellen Agathe Oline, 54.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Rasmussen, Gine, 83.
Rasmussen, Hedevig Nielly, 77.
Rasmussen, Ruth, 105.
Rebekka, Christine, 16.
Redder, Oskar, 73.
Rejnert, Christian Muff, 58.
Rejnert, Emanuel, 58.
Rinder, Kristine Maria Sand Valborg, 109.
Rinder, Mads Christian Sørensen, 107.
Rinder, Margrethe Birgitte, 109.
Rinder, Signe Sand, 109.

Sand, Anders, 32.
Sand, Anders Christensen, 11.
Sand, Anders Nielsen, 60.
Sand, Andrea, 32.
Sand, Andreas, Engesvang, 31.
Sand, Andrea, Kobenhavn, 43.
Sand, Ane, 47.
Sand, Ane Cathrine Elisabeth Dorothea, 22.
Sand, Ane Jensine, 64.
Sand, Ane Marie Christensen, 107.
Sand, Ane Pedersen, 27.
Sand, Ane Pedersen, 95.
Sand, Ane Persine, 47.
Sand, Ane Sophie Catrine, 43.
Sand, Ane Sophie Catrine, 44.
Sand, Anders, 32.
Sand, Birthe, 96.
Sand, Christen, 103.
Sand, Christen Christensen, 11.
Sand, Christen Christensen, 11.
Sand, Christen Christensen, 97.
Sand, Christen Christensen, 103.
Sand, Christen Graversen, 74.
Sand, Christen Nielsen, 15, 21.
Sand, Christen Nielsen, Nørkærgaard, 64.
Sand, Christen Pedersen, 95.
Sand, Christian Johan, 44.
Sand, Christiane Frederikke, 44.
Sand, Elise Christiane, 63.
Sand, Else Marie, 32.
Sand, Else, 96.
Sand, Ellads Marie Christensdatter, 76.
Sand, Ellads Marie Hansdatter, 51.
Sand, Elna Elisabeth, 112.
Sand, Frederikke, 43.
Sand, Frederik Adolph, 44.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Sand, Gerhard Alexis Cappelen, 40.
Sand, Gravers Christensen, 70.
Sand, Grethe Randi Christa, 104.
Sand, Hans Jørgen, 63.
Sand, Hans Nielsen, 51.
Sand, Hans Pedersen, 32.
Sand, Hans Peder Dalgaard, 33.
Sand, Ingeborg, 96.
Sand, Inger Kirstine Christensdatter, 84
Sand, Jens Christensen, 11.
Sand, Jens Christensen, 111.
Sand, Jens Christian, 31.
Sand, Jens, i Laven, 31.
Sand, Jens Nielsen, 60.
Sand, Jens Nikolaj, 21.
Sand, Jensine Christensn, 106.
Sand, Jensine Kirstine, 44.
Sand, Jensine Tafteberg, 21.
Sand, Jesper Christensen, 11.
Sand, Jesper Christensen, 67.
Sand, Jespersine Marie Christensen, 109.
Sand, Johan Eleonhart Broager, 40.
Sand, Johanne Christensen, 111.
Sand, Jørgen, 31.
Sand, Karen Broager, 43.
Sand, Karen Hvistendahl, 31.
Sand, Karen Jenny, 112.
Sand, Karen Mari Christensen, 105.
Sand, Karen Tomine, 33.
Sand, Karen Pedersen, 24.
Sand, Ketty Dalgaard, 33.
Sand, Kristine Katrine, 22.
Sand, Lissi Kirstine Andrea, 96.
Sand, Lizzie Maria, 104.
Sand, Maren Christensensdatter, 11.
Sand, Maren Nielsdatter, 60.
Sand, Mariane, 32.
Sand, Mariane Christensdatter, 11.
Sand, Mariane Christensdatter, 11.
Sand, Marie, 31.
Sand, Marie, 111.
Sand, Martin Vesterbæk, 33.
Sand, Methea Kristine Graversen, 75.
Sand, Mette Christensdatter, 11.
Sand, Mette Kirstine Pedersen, 96.
Sand, Mette Margrethe Christensdatter, 34.
Sand, Michael Andreas Pedersen, 96.
Sand, Nelly Cicilie, 33.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Sand, Nicoline Johanne Marie, 64.
Sand, Niels, 11.
Sand, Niels Christensen, 11, 12, 14.
Sand, Nielsine Oline Christensen, 106.
Sand, Niels Ole Christensen, 67.
Sand, Peder, 47.
Sand, Peder Andreas, 24.
Sand, Peder Andreas, 33.
Sand, Peder Andreas Kjærgaard, 33.
Sand, Peder Christensen, 11.
Sand, Peder Christian Christensen, 13.
Sand, Peder Christian Christensen, 93.
Sand, Peder Christian Pedersen, 95.
Sand, Peder Graversen, 74.
Sand, Peder Marius Grimstrup, 33.
Sand, Petrine Adamine, 64.
Sand, Rigmor, 96.
Sand, Sophus Nicolaj, 43.
Sand, Susanne Elisabeth Dorthea, 33.
Sand, Susanne Marie, 33.
Sand, Søren Børgesen Vandborg, 40.
Sand, Thorkild, 95.
Schnedevig, Aage Johannes, 23.
Schnedevig, Jørgen, 23.
Schnedevig, Niels, 23.
Schuster, Anders Christian Anton, 48.
Schuster, Ane Cathrine Marie, 48.
Schuster, Hans Peter Hansen, 48.
Schuster, Hans Tafteberg, 48.
Schyt, Henrich, 65.
Schorring, 16.
Severin, Adelaida Margrethe, 63.
Simonsen, Ane Margrethe Marie, 36.
Simonsen, Anna, 39.
Simonsen, Anne, 38.
Simonsen, Boile, 52.
Simonsen, Boiline Marie, 52.
Simonsen, Christen, 51.
Simonsen, Christiane, 52.
Simonsen, Dorthe Sønderby, 38.
Simonsen, Edith Margrethe, 39.
Simonsen, Ellads Marie, 52.
Simonsen, Jane, 39.
Simonsen, Jens, 39.
Simonsen, Johannes Martinus, 109.
Simonsen, Kai Sønderby, 38.
Simonsen, Margrethe, 37.
Simonsen, Marinus, 39.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Simonsen, Peder, 37.
Simonsen, Per Sønderby, 38.
Simonsen, Signe Margrethe, 38.
Simonsen, Signe Margrethe, 39.
Simonsen, Simon, 38.
Skarvig, Ingegerd, 50.
Smed, Ole, 58.
Smith, Anna, 28.
Smidt, Jens Anker, 39.
Smidt, Johannes, 39.
Smidt, Karl Johan, 39.
Stausbjerg, Marie, 23.
Stabye, Rebekka Kjerstine, 15.
Stabye, Mads, 15.
Steffensen, Harald, 33.
St. Kragmose, 70.
Stræde, Bent Enggrob, 73.
Stræde, Egon, 73.
Stræde, Flemming Enggrob, 73.
Stræde, Ingrid Enggrob, 73.
Stræde, Kristian Nielsen, 73.
Stærmose, Ingeborg, 23.
Søndergaard, Anne Marie, 25.
Sørensdatter, Anne, 13.
Sørensen, Agnes G. S., 96.
Sørensen, Albert Bollerup, 57.
Sørensen, Ane, 72.
Sørensen, A. V., 38.
Sørensen, Birgitte, 69.
Sørensen, Davine Lovise, 57.
Sørensen, Elisabeth, 72.
Sørensen, Elisabeth, 73.
Sørensen, Elly, 91.
Sørensen, Emma Jensine Ane Vilhelmine, 57.
Sørensen, Finn, 96.
Sørensen, Graversine Christine, 73.
Sørensen, Gravers Kristian Sand, 73.
Sørensen, Hans, 91.
Sørensen, Hansine, 73.
Sørensen, Hans Muff, 57.
Sørensen, Hedevig, 71.
Sørensen, Ib, 73.
Sørensen, Inger Kirstine No, 91.
Sørensen, Jens, 13.
Sørensen, Jens Christian, 91.
Sørensen, Jens Peder, 71.
Sørensen, Karoline Kristine, 30.
Sørensen, Katrine Helene, 23.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Sørensen Ketty Selsøe, 28.
Sørensen, Kirsten, 74.
Sørensen, Kristine Nielsine, 57.
Sørensen, Kristian Nielsen, 57.
Sørensen, Lilly, 91.
Sørensen, Magnus Selsøe, 38.
Sørensen, Maren, 60.
Sørensen, Maren, 82.
Sørensen, Martha Kristine, 57.
Sørensen, Metha, 57.
Sørensen, Mogens, 96.
Sørensen, Niels, 91.
Sørensen, Niels, 91.
Sørensen, Niels Christian, 30.
Sørensen, Niels Christian, 57.
Sørensen, Niels Christian, 91.
Sørensen, Nikolaj, 73.
Sørensen, Peter, 96.
Sørensen, Søren Andersen, 57.
Sørensen, Tony, 73.
Sørensen, Viggo Emanuel, 57.

Thomsen, Aage Sahl, 26.
Thomsen, Alice, 26.
Thomsen, Ejnar B., 25.
Thomsen, Jens Erik, 26.
Thomsen, Laurids, 26.
Thomsen, Petrine Christine, 55.
Thomsen, Villv, 26.
Thranum, Jenny Lovisa, 44.
Thygesen, Else, 57.
Toft, Mads Pedersen, 29.
Toft, Marie Kristiane, 29.
Toft, Anna Marie, 82.
Toft, Else Lohdal, 29.
Toft, Ingrid Lodahl, 29.
Toft, Karen Margrethe, 29.
Toft, Kirsten, 29.
Toft, Kristiane, 29.
Tafteberg, Ane Cathrine, 15.
Tafteberg, Jens, 15.
Tafteberg, Susanne, 17.
Tafteberg, Peder, 15.

Ueche, Emma Caroline, 78.
Ulstrup, Eleonora, 40.

Vaaben, Hans Jørgen Hellesø, 106.
Vaaben, Karen Marie Hellesø, 106.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Vaaben, Peter, Hellesøe, 106.
Vandborg, Karen Hvistendahl, 40.
Vejlgaard, Else Jensdatter, 24.
Vejlgaard, Morten, 19.
Venner, Jesper, 64.
Vested, Christian Frederik, 63.
Vested, Elise Micheline Marie, 63.
Vested, Jakob Frederiksen, 63.
Vested, Jens*), 63.
Vested, Karl Elias, 63.
Vested, Karl Frederik Michael, 63.
Vested, Martinus, 63.
Vestergaard, Andreas, 33.
Vestergaard, Ane Marie, 33.
Vestergaard, Erik, 33.
Vestergaard, Jenny Marie, 33.
Vestergaard, Jens, 33.
Vestergaard, Jens Aaes, 34.
Vestergaard, Karl Ernst, 34.
Vestergaard, Kristian, 34.
Vestergaard, Ninna Kathrine, 34.
Vestergaard, Niels, 33.
Vestergaard, Peder, 68.
Vestergaard, Susanne Elisabeth Dorthea, 33.
Villumsen, Nielsine Marie, 77.
Voelker, Florence, 53.
Væggerskilde, Ane Sand Lauridsen 28.
Væggerskilde, Anton Johan Medom Lauridsen, 27.
Væggerskilde, Johanne Lauridsen, 28.
Væggerskilde, Poul Muldbjerg Lauridsen, 28.
Wandel, Rigmor Elisabeth, 43.
Wenø, Ellen Marianne, 109.
Wenø, Jørgen Peter, 109,
Wenø, Stig Erling, 109.
Wisnerski, Rose Marie, 96.

Ørnskov, Christen Sand, 105.
Ørnskov, Georg, 104.
Østergaard, Anna Cecilie, 39.
Østergaard, Johannes, 39.
Østergaard, Jens, 39.
Østergaard, Kristen Sand, 75.
Østergaard, Mads, 75.
Østergaard, Mads Fastergaard, 75.
Østergaard, Martha, 39.
Østergaard, Mette Kirstine, 75.

*) Kaj Munks Lærer og Ven. — Se Kaj Munks »Foraaret saa sagte kommer«.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Østergaard, Niels, 39.
Østergaard, Peter Sand, 75.
Østergaard, Svend, 75.
Aaberg, Anders Noe, 92.
Aaberg, Else, 92.
Aaberg, Frode, 92.
Aaberg, Gudmund, 92.
Aaberg, Inga Gosvig, 92.
Aaberg, Jens, 92.
Aaberg, Jens Overlund Jensen, 92.
Aaberg, Johannes, 92
Aaberg, Kristen, 92.
Aaberg, Kristine, 92.
Aarup, Nicoline, 91.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

J. STRANDBYGAARDS BOGTRYKKERI
SKJERN

KORREKTUR: FORFATTEREN

OMSLAGSTEGNING AF
P. SAND HOLM

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK